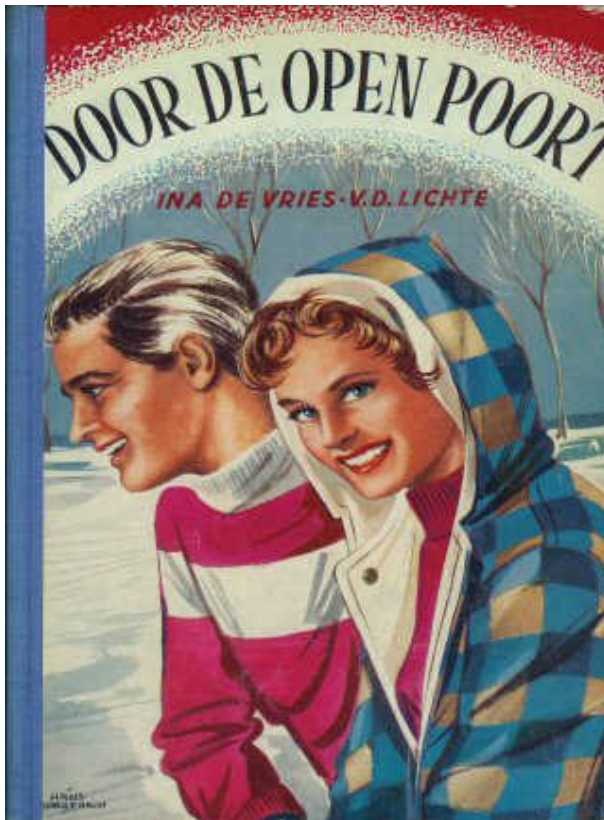

Zondagsschoolboekje

Titel: Door de open poort

Auteur: Ina de Vries-van der Lichte

Illustrator: Hans Borrebach

Uitgever: G.F. Callenbach, Nijkerk

Druk: 1

Jaar van uitgave: 1959

DOOR DE
OPEN POORT

INA DE VRIES-VAN DER LICHTE

DOOR DE
OPEN POORT

G. F. CALLENBACH N.V. - UITGEVER - NIJKERK

HOOFDSTUK 1

Zenuwachtig staan ze bij elkaar in de schoolgang: Roelie, Gerda, Ans, Marian, Els en Jannie.

Nog vijf, nog tien minuten kan het duren en dan weten ze het. Onrustig fladderen hun blikken naar de deur van de leraarskamer. Daarachter wordt hun lot beslist, hun lot over vijf jaar hard werken en een paar dagen zenuwachtig oppruiten van kennis.

O, al die ongeweten vragen en gemiste antwoorden...

„Ik besterf het,” zucht Ans.

„De meesten overleven het, dus jij ook,” beslist Gerda nuchter.

Zij is de flinkste van allemaal. Haar lange, slanke gestalte staat stijf rechtop, onbuigzaam bijna. Alleen haar handen, krampachtig samengeknepen op haar rug, verraden de spanning waarin ze verkeert. Haar grijze ogen lijken donker in het bleke gezicht.

Gerda heeft haar didactiek totaal verknoeid. Dat heeft ze de anderen rustig verteld. En met haar slappe cijfers voor Nederlands zal ze nu een harde dobber hebben.

Jannie en Ans behoeven nog het minst bang te zijn. Hun cijfers zijn altijd goed geweest. Maar in de spanning van het ogenblik beginnen zij toch ook aan hun kunde te twifelen.

De goedlachse Ans heeft haar beweeglijke gezicht nu in een ernstige plooi en Jannie, stil buitenkind, heeft een kleur als een pioenroos.

Roelie is ook niet erg zeker van haar zaak. Ging pedagogiek wel goed? Die vent vroeg zo raar. En Nederlands viel erg tegen...

„Je weet helemaal niet of ze je streng beoordelen, misschien zijn ze wel mild,” vindt Els optimistisch. „Wij zijn de eerste groep, misschien laten ze ons wel allemaal slagen om de rest aan te moedigen.”

„Ben je een haartje getukt,” valt Roelie uit, „het zal hun wat kunnen schelen of we de eersten zijn of de laatste. Als we ons weer maar weten.”

„Ons weetje weten we wel, maar hùn weetje niet,” zegt Ans duister.

Gerda praat niet mee. Uiterlijk onbewogen kijkt ze naar de deur van de leraarskamer. Daarachter zitten ze te praten: de directeur, de leraren

5

duurt het eindelijk lang,” zucht ze, „hoe langer ze overleggen hoe meer zakken er van ons groepje.”

„Je bent wel opbeurend,” bistt Els.

Marian capituleert dadelijk. „Zo bedoelde ik het niet, Els, ik weet gewoon niet meer wat ik zeg. Ik Den op van de zenuwen.”

„Nog even, dan mag je flauwvallen,” plaagt Ans. Ze heeft alweer een lach op haar gezicht. Ans kan onmogelijk lang ernstig blijven.

„Kom jongens, ga je mee even de trappen op en af, we worden stijf van het staan.”

„Dat kan niet,” zegt Jannie serieus, „als ze ons roepen en we zijn er niet...”

... krijgen we voor straf onze diploma's niet,” valt Roelie aan.

Ze lachen onderdrukt, kijken dan verschrikt weer naar de dichte deur, alsof ze iets verbodens doen. Maar de deur blijft onmeedogend gesloten en zelfs geen geluid van stemmen klinkt tot hen door.

„Ga eens luisteren aan de deur,” stelt Roelie aan Ans voor.

„Ik Zou je danken,” weert Ans af, „en zeker de directeur in de armen lopen!”

„Hij komt nog lang niet, je kunt het best proberen,” moedigt Roelie aan, maar als om haar woorden te logenstraffen kiert plotseling de deur open.

De meisjes verstijven en kijken recht in het gezicht van de directeur.

„Els Terborg,” zegt hij luid.

Met onzekere stappen gaat Els naar hem toe. De directeur laat haar langs zich de leraarskamer ingaan. Dan sluit hij de deur.

De meisjes op de gang blijven verslagen achter.

„Die is gezakt,” zegt Roelie gesmoord.

„Hoe weet je dat nou?” vraagt Jannie, vinnig voor haar doen.

„Dat is altijd zo, de gezakten worden het eerst binnengeropen, ik weet het van mijn zus.”

„Dus wij zijn geslaagd,” doet Ans luidruchtig, „gefeliciteerd, hoor.”

„Wacht nou even,” zegt Gerda geprikeld, „als er soms...”

De deur van de leraarskamer gaat alweer open en Els komt met bestraande ogen de gang op.

Achter haar staat de directeur en hij wenkt naar de vijf meisjes.

Ze kijken nog heel even naar Els, die vlug wegglipt, de trap af. Dan gaan ze luidruchtig en stommelend naar binnen.

Na de teleurstelling om Els begint de blijdschap in hen omhoog te golven. Het is zo... het is waar... ze zijn geslaagd!

7

en de gecommiteerden. Nog een paar minuten kan het duren en dan weet ze het... geslaagd of...

Haar vingers krampen vaster ineen op haar rug. Ze zal niet huilen als ze zakt, maar de gedachte daaraan doet haar van binnen al pijn. Het zou niet kunnen, ze zou dit moeder niet aan kunnen doen, nog een jaar. Stel je voor... nog een jaar gold kosten. Dan zou ze maar beter op kunnen houden, een baan zoeken...

Gerda schudt onwillekeurig haar hoofd. Nee, niet aan denken nu, het is immers nog niet beslist, het kan toch nog goed... Ze kan zich niet mengen in het drukke praten van de anderen. Bij wie van hen wordt er thuis gewacht op hun eerste verdienste?...

Niemand weet dit, natuurlijk niet. Gerda heeft zich in haar kweek-schooljaren altijd wat afzijdig gehouden. Was ze bang zich te veel bloot te geven, bang voor het verwonderde medelijden van haar klasgenoten? Bijna ongenaakbaar is ze haar weg gegaan, respect afdwingend voor haar harde werken, maar nooit heeft één van haar klasgenoten toenadering of vriendschap met haar gezocht.

„Toe Ger, sta niet als een standbeeld, help eens meerekenen of we kans maken of niet,” Roelie wijpt ongeduldig van de ene voet op de andere, dwelt met haar schouder even tegen Gerda aan.

Roelie kan niet stilstaan in deze ogenblikken van grote spanning. Ze moet zich uiten, al is het dan maar in de eentonige regelmaat van haar wippende voeten.

„Je kunt heus niet uitrekenen of je slaagt of niet. Als je even wacht, weet je het ook zonder rekenen wel,” zegt Gerda.

„Ja, natuurlijk,” moppert Roelie, „dat weet ik, maar we moeten onze tijd toch vullen!”

Ze is even verwonderd. Hoe kan Gerda zo rustig, zo onbewogen doen? Niet omdat ze overtuigd is van haar slagen. Gerda heeft zelf gezegd, dat ze een „wijfjegeval” is. Misschien staat niemand er zo slecht voor als Gerda, behalve Els dan.

Roelie stelt bij zich zelf vast, dat ze in de vijf jaren dat ze achter Gerda gezeten heeft, niet meer van haar heeft leren kennen dan de buitenkant. Wat weet ze eigenlijk van Gerda af?

Niemand van de meisjes is ooit bij haar geweest. Het leek wel of Gerda het altijd vermeed de meisjes bij haar thuis te nodigen.

Toch is ook Gerda een prettige kameraad geweest, die heus wel wat voor een ander overhad.

Marian bijt nerveus op haar zakdoekje. „Wat duurt het lang, wat

6

Kijk maar eens naar al die glunderende gezichten van leraren en gecommiteerden. De welwillendheid straalt van hun gezichten af. Zelfs de directeur kijkt vriendelijker dan ze in al die vijf jaar van hem gezien hebben.

Hij neemt het woord: „Tot onze grote voldoening...”

O, ze luisteren niet eens. Het komt er nu immers niets meer op aan wat die leraren en gecommiteerden denken. Ze zijn er, dat is de hoofdzaak.

„Man, kom nou met je papiertje,” zucht Ans.

... als een mooie bekroning op vijf jaar van gestage studie,” besluit de directeur. Dan deelt hij diploma's uit. Ze moeten hun naam er nog onder zetten. Het gaat beverig en slordig en Jannie laat een grote inktmop naast haar naam vallen. Een behulpzame gecommiteerde vloeit de mop voorzichtig droog. Hij kijkt niet eens verstoord. Ze kunnen nu zeker geen kwaad meer doen.

De directeur zegt nog enkele vriendelijke woorden over nu-aan-de-poort-van-het-leven-staan. Ze knikken blij. Niet om de wijze woorden, die ze dit laatste ogenblik nog meekrijgen, maar in het vooruitzicht straks naar huis te kunnen gaan met hun diploma.

Als de directeur zwijgt, staan ze nog even onwennig te kijken. Wat moeten ze doen, allemaal een hand geven?

Maar de directeur houdt de deur al voor hen open. Ze geven dan maar een vluchtige knik naar de kant van al die gewichtige heren en verdwijnen snel.

„O jongens, wat heerlijk, wat zeggen jullie nou?” Ans vindt het eerst woorden.

De anderen zijn niet minder uitbundig. „Geweldig, ik droom nog,” zegt Roelie.

Gerda knijpt haar eens gevoelig in de arm: „Word wakker, Roel, je bent er!”

Halverwege de trap staat Marian stil: „Even m'n document bekijken, dan geloof ik het pas.”

Alle vijf lezen ze mee: Akte van bekwaamheid als volledig bevoegd onderwijzers.

„Zie je het nu?” knikt Gerda.

„Je bent nu onderwijzeres,” dolt Roelie, „voel je het, Marian? Ben je een stuk degelijker geworden van binnen?”

Maar Marian springt snel de trappen af. „Misschien is mijn vader er wel,” roept ze achterom.

8

Roelie, Gerda, Ans en Jannie hollen haar vlug achterna. Wie weet hoeveel er buiten staan te wachten. Achter elkaar stuiven ze het smalle gangetje door naar de achterdeur. Dat is de ingang voor de leerlingen en leraren. De zware voordeur wordt bijna nooit gebruikt, alleen voor hoog bezoek. Marian is het eerst buiten en met een schreeuw vliegt ze op haar vader toe. Het gewichtige document fladdert neer op de straatstenen. Roelie springt op haar ouders af, duwt hun opgewonden het papier in de handen. Met triomfantelijke pretogen ziet ze de blijde aandachtige gezichten over het papier gebogen. Roelie voelt zich overwinnaar op dit ogenblik.

Gerda staat bij haar moeder, samen bekijken ze de akte, alsof ze de inhoud nauwelijks geloven kunnen. „Kind toch, kind toch,” zucht het kleine vrouwtje. „Dat je er nu toch bent. Ik had er niet op durven hopen.”

Gerda neemt haar moeder bij een arm en wandelt langzaam weg. Naar de klasgenoten kijkt ze niet om. Het kleine moedertje veegt met een witte zakdoek langs haar ogen.

Om Ans heen dringen haar broers en zusjes. Het is een druk kakelend groepje. Ans zwaait als een wildeman met haar diploma boven haar hoofd om het te beschermen voor alle grijphanden. „Nee, ga weg, jongens, thuis mogen jullie het zien, anders is mijn diploma aan snippers voor ik het weet. Kom mee, dan gaan we fuiven.”

De familie vertrekt, Ans in het midden. Ze is vandaag het blijde middelpunt in dat grote gezin. Ze lijken veel op elkaar, dik, blond en goedlachs. Er valt een stilte in de straat als de familiekluit om de hoek verdwenen is.

Voor Jannie zijn geen familieleden gekomen. Ze is de dochter van een boer en woont in de polder. Elke dag is ze trouw op en neer gereisd naar de stad om het begeerde diploma te halen. En ze heeft volgehouden, al vond haar vader, dat een boerendochter op het bedrijf moest blijven. Gelukkig heeft Jannie van haar moeder steun gekregen. Zij vond het jammer om van Jannie, die zo goed kon leren, een boerin te maken. Misschien omdat ze zelf de dochter van een onderwijzer was?

Toch heeft zich om Jannie ook een kringetje gevormd; het zijn klasgenoten die nog examens moeten doen. Hun gezichten staan zorgelijk, maar ook fel geïnteresseerd naar de ervaringen die Jannie hun vertelt. Vol ontzag bekijken ze de akte en het regent vragen op Jannie.

9

Zou Frans al weten, dat ze geslaagd is? Nee, natuurlijk niet, vader en moeder zijn later thuis dan zij. Die tram houdt nogal op. Met een plezierig gevoel fietst Roelie de laatste straten door, tot ze bij haar huis is. Daar hangt al dadelijk een feestroos.

Frans, Roelies jongere broer, staat haar boven aan de trap op te wachten.

„Hallo zus, van harte de vijf, hoor!”

„Hoe weet je...?” begint Roelie.

„O kind, het straalt van je snuit af, ik zag het al toen je aan kwam fietsen.”

„Enorm, hè,” praat Roelie, terwijl ze voor de gangspiegel even een kam door het springerige, zwarte haar haalt.

„Ja, enorm,” besamt Frans, „maar schiet nou op met dat gekke haar. Jullie meiden kléven aan de spiegel.”

„Klaar!... zingt Roelie goedgemutst en meteen stevent ze Frans voorbij, de kamer in.

„O, prachtig, chrysanthen,” jubelt ze dan en ze duikt met haar neus bijna in een geweldige bos roestbruine chrysanthen, die midden op de tafel staat.

„Er hangt een káártje aan,” dringt Frans.

Roelie grijpt naar het witte kaartje, ... leest ...

„O Frans, van jou, wat lief van je. Hoe durfde je dat te doen, terwijl je toch niet wist of ik slagen zou?”

„Ik stond op de uitkijk en als je had lopen huilen, had ik ze wel gauw verdonkereeraand,” bekent Frans.

„Huilen...?” smuift Roelie, „ik huil niet zo gauw, hoor.”

„Nou ja, maar dan kijk je toch anders.”

Roelie strijkt eens langs de trosse bloemen. „Dat heeft je een kapitaal van je zakgeld gekost,” constateert ze.

„Ik ben rijk,” lacht Frans, „maar dat hindert niet, want volgende week is de maand om en dan krijg ik weer „salaris” van pa.”

„Wat je „salaris” noemt,” smaakt Roelie, „nee, dan ik, hè. Van nu af aan ga ik zelf verdienen en kan me alles veroorloven.”

„Heb je een baan?” vraagt Frans nuchter.

Roelie lacht. „Natuurlijk niet, die baan moet nog komen, maar dat is van later zorg.”

„Als mijn zakgeld voortijdig op is, kan ik zeker wel bij jou terecht,” probeert Frans.

„Vraag dat maar aan Ria, die verdient al járen.”

11

„Wat vroegen ze?”

„Waren ze een beetje schappelijk?”

„Viel het mee?”

„Waardoor is Els nu gezakt?”

Geduldig beantwoordt Jannie de vragen, maar dan maakt ze zich uit de kring los. „Ik moet nu huis gaan, hoor, want anders mis ik m'n bus en thuis wachten ze op me.”

Op een hollertje verdwijnt ze en langzamerhand wordt het leeg voor de school. Marian stapt in de glanzende Cadillac van haar vader. De genen die nog examens moeten doen, slenteren weg, hun kansen overwegend met de gegevens van dit eerste groepje.

Roelie gaat alleen naar huis. Haar ouders zijn met de tram gekomen, maar zij heeft haar fiets in het rek staan.

„Tot straks,” roept ze als ze haar vader en moeder op weg naar de tramhalte voorbijst.

„Pas maar op,” klinkt moeders stem haar nog na.

Roelie lacht in zich zelf. Jawel hoor, ze zal oppassen. Ze is immers veel te blij! Alles is nu goed en mooi. Heel die moeilijke, spannende tijd is vergeten. Ze is er. Het leven lacht haar toe.

Van louter enthousiasme trapt ze nog sneller de bekende straten door. Vijf jaar lang heeft ze deze weg gereden. Ze begon als kind van vijftien jaar, nu is ze twintig. Piffit, twintig al... maar nu gaat ze de maatschappij in. Waar zal ze terechtkomen, op een dorpschooltje of hier in de stad? Nee, het idee van een dorpschool trekt Roelie helemaal niet aan. Niet om de boerendochterjes, maar om het minder aantrekkelijke idee van op kamers te wonen.

Ze ziet zich zelf al bij een zure hospita op een kamertje zitten, br, nee, veel te ongezellig. Roelie ziet graag mensen om zich heen; ze vindt het reuze gezellig thuis met vader en moeder, Ria en Frans. In ieder geval zal ze eerst maar proberen in de stad klaar te komen. Als dat niet lukt, kan ze nog zien ...

Het is jammer, dat de examens zo laat vielen, het is al eind september. Het zal niet makkelijk zijn nu nog ergens tussent te komen. De meeste plaatsen zullen al bezet zijn. Roelie stelt zich voor, dat ze het eerste jaar wel een paar tijdelijke betrekkingen zal moeten aannemen. Niet leuk om van de ene school naar de andere te scharrelen, maar enfin ...

Roelie zal zich nu nog maar niet in dat probleem verdiepen ... daar is nog tijd genoeg voor. Eerst fuiven en een poosje uitrusten; dat heeft ze wel verdiend.

10

„Ria is verloofd en dus zo gierig als een vrek,” constateert Frans spijtig. Hij heeft altijd de grootste moeite om met zijn zakgeld rond te komen en probeert op alle manieren zijn platte portemonnee te vullen.

„Nog een jaartje maar, Frans, dan heb jij eind-h.b.s. Dan sta je ook aan de poort van het leven, zoals onze directeur zei.”

„Wijp,” zegt Frans onvriendelijk.

Roelie maakt het gauw weer goed door te beloven, dat hij van haar eerstverdiende geld een „riks” krijgt.

„Een riks?” doet Frans ongelovig.

„Ja, een riks,” knikt Roelie plezierig en ze bedenkt er vermaakt bij, dat ze dan zelf haar bloemen betaald heeft. Enfin, het was goed bedoeld van Frans. Zo is hij nu altijd, gul en goedgeefs, maar met een doorlopend noodlijdende portemonnee.

Een kort belletje kondigt de komst van vader en moeder aan.

Frans loopt al naar de deur. Roelie dringt hem op zij. „Vandaag ben ik es baas ...”

Vader en moeder hebben ook al een prachtige bos bloemen bij zich.

„Voor onze dochter,” zegt vader en hij duwt Roelie de bloemen in de hand. Die staat even verblouweerd te kijken.

„Ook al voor mij, geweldig!”

Ze loopt gauw naar de keuken om een mooie vaas op te zoeken. Waarom komen die domme tranen nu in haar ogen? Ze is toch alleen maar blij, vreselijk blij! Roelie veegt ze ongeduldig weg met de rug van haar hand. Dwaasheid om te huilen, ze lijkt wel vijftien ... „Tranen van blijdschap” heet zo iets heel romantisch.

Wat een feest, wat een feest! Roelie heeft opeens zin om een rondedansje te maken, alleen in de keuken.

Moeder roept vanuit de kamer: „Kom Roel, wat heb je lang werk!”

Haastig schikt Roelie het boeket in de vaas en komt er dan stralend mee naar binnen.

„Prachtig, hè!” Ze kijkt zoekend rond.

„Mag je op het dressoir, mam?”

„Natuurlijk, zet maar neer en kom gezellig bij ons zitten.”

Roelie schikt bij en begint te vertellen.

„Zou je niet wachten, tot Ria thuiskomt?” begint moeder aarzelend.

„Hé nee,” roept Roelie, „Ria luistert tóch niet.”

Moeder zucht even. De verhouding is nooit ideaal tussen de twee zusjes. Daarvoor lopen de karakters ook misschien te veel uiteen. Ria is koel en nuchter, Roelie, de spontane Roelie daarentegen, heeft het hart

12

op de tong liggen. Die flapt alles eruit wat haar voor de mond komt. Dan kunnen Roelie en Frans beter met elkaar opschieten. Dat zie je nu weer aan die prachtige chrysanthen. Welke jongen zou daaraan denken? Maar hartelijk is hij altijd geweest . . .

„U luistert niet, moeder,” zegt Roelie verwijtend, „wat zei ik het laatst?”

Moeder schudt lachend het hoofd. „Ik weet het heus niet, kind.”

„Frik,” scheldt Frans, „je staat hier niet voor de klas.”

Roelie trapt zijn richting uit, maar mist net. Dan vertelt ze weer verder: „En die Els Terberg, die huilde zo, we hadden allemaal medelijden met haar. Dat Gerda geslaagd is, vinden we reuze, want dat was op het kantje.”

„Gerda was zeker wel erg blij met haar succes,” veronderstelt moeder.

„Och, ik weet 't niet,” Roelie haalt de schouders op, „ze is gauw weggegaan met haar moeder. Je kunt haar eigenlijk nooit goed peilen.”

En dan kijkt ze zelf haar cijferlijstje nog eens na. Het is allemaal erg meegevallen. Voor Nederlands heeft ze zelfs een zeven gehaald.

„Dat cijferlijstje kun je wel weggoieten, daar vraagt geen mens meer naar,” adviseert Frans.

„Bewaar het maar, hoor,” zegt vader, „later vind je het leuk om er nog es naar te kijken.”

Roelie vouwt het papier zorgvuldig op.

„Dat gaat in mijn diepste portefeuillevakje,” lacht ze, „en mijn akte stop ik in een kluis.”

Ze lacht tevreden. „k Heb 'm vader, wat zegt u wel van uw dochter?”

„Laat nu maar eens zien wat je waard bent,” kaast vader, „nu gaat het meens worden.”

„U kunt lachen,” pruilt Roelie, „u staat al zo lang voor de klas!”

„Ja, dat is . . .” vader gaat er eens echt voor zitten, . . . al dertig jaar geleden, dat ik m'n akte haalde. Tien jaar ben ik bij het lager onderwijs geweest, en nu alweer twintig jaar op de h.b.s. Wist je dat, moeder, twintig jaar, wat een tijd, hé!”

„Geen spijt?” informert Frans.

„Nee jongen, gelukkig niet, ik heb mijn werk altijd met veel liefde gedaan.” In gedachten knipt vader het puntje van zijn sigaar af.

Roelie kijkt naar hem zoals hij daar zit. Zijn hoofd, met het golvende, grijze haar, even gebogen. Vader zou er nog jong uitzien als zijn haar niet zo grijs was. Het staat wel interessant. Vader zal heus wel ontzag hebben in de klas. Dat hoort ze trouwens van Frans wel. Hij is nu al

13

„Ja, dat heb ik,” zegt Ria zelfbewust. „Vanavond komt Koos ook al ter ere van Roelie.”

„Of voor jou?” vraagt Roelie ondeugend.

„Natuurlijk voor mij, maar bij gelegenheid van jouw slagen.”

Roelie zucht. Die Ria kun je ook nooit mat zetten. Ze heeft altijd haar woordje klaar. Hoe zal ze zelf zijn als ze drieëntwintig is en verloofd? Ook zo zelfbewust?

Moeder roept haar naar de keuken. „Kom even helpen tafeldekken, Roelie!”

Roelie, in haar zonnige bui, sputtert niet eens tegen. Fluitend spreidt ze het witte laken over de tafel uit.

Ziezo, nu de borden, het bestek . . .

Frans roffelt een mars op de piano, vader is achter zijn krant gedoken en Ria vijlt haar nagels bij.

„Die is ook altijd aan haar toilet bezig,” denkt Roelie, toch weer even kribbig. Maar dan schuift ze onbewust het hoofd. Nee, niet gaan kibbelen, daar worden ze nu eindelijk te oud voor. Stel je voor, ze is zelf al onderwijzeres, onderwijzeres. Ze heeft als kind altijd zo tegen haar „juf” opgezien, nu is ze het zelf.

Automatisch legt ze het bestek neer, messen, vorken . . .

Nog een paar weken misschien, dan staat ze zelf voor een klas met peuters, blondjes en zwartjes, knullekopjes en steilhaarjes . . .

Roelie ziet ze in gedachten al zitten. Ze zal hun elke dag een verhaaltje voorlezen en veel leuke versjes met hen zingen, ze zal . . .

„Roelie, waar blij je? . . .”

„Joehoe!” Roelie holt al naar de keuken. „Present generaal, tot uw dienst.” Roelie saluëert en slaat de hakken tegen elkaar.

Moeder, genaast, gaat niet op die scherts in. „Breng gauw deze schalen naar binnen,” jacht ze, „en kom meteen weer terug.”

„Laat Ria dan . . .” begint Roelie, maar ze houdt ook weer direct haar mond. Vlug helpt ze moeder, tot alles kant en klaar op tafel staat.

„Komen er vanavond nog meer feestvierders?” vraagt Ria onder het eten.

„Nee, niemand van de klas. De meesten moeten nog examen doen; we waren immers de eerste groep. Als we allemaal klaar zijn, gaan we een reuzenfeest houden bij Ans thuis. Dat hebben we van tevoren al afgesproken.”

„Dat is een leuk idee,” waardeert moeder, maar Ria trekt haar neus op. „Helemaal niet spontaan.”

13

vier jaar bij vader op de h.b.s. Voor Frans is dat niet altijd prettig, want al zijn wandaden komen vader ter ore. Frans klaagt altijd, dat hij niet half zoveel kan uithalen als de andere jongens van zijn klas. Hij wordt er thuis vaak om uitgelachen. Vader vindt het wel goed, dat zijn zoon onder controle staat. Hij houdt er niet van als de jongens er een beetje de kantjes aflopen en van zijn eigen zoon kan hij dat helemaal niet verdragen.

„Dertig jaar,” denkt Roelie, „wat een onafzienbare tijd.” Het lokt haar niets aan zo lang voor de klas te staan, altijd hetzelfde werk, tot je oud geworden bent. Nee hoor, dat is alleen goed voor een man. Een vrouw stapt na een paar jaar de school uit . . .

Besaaglijk snuift ze het aroma van vaders sigaar op. Lekker ruikt dat, heel wat beter dan die eigengerolde stokjes van Frans.

„Ik heb ook eenmaal onder aan de ladder gestaan, ik weet wat het is,” zegt vader, alsof zijn gedachten bij hetzelfde punt zijn blijven steken.

„Alle begin is moeilijk, Roelie, juist in ons vak.”

Roelie knipoogt maar eens. Ze voelt zich wel héél erg onder aan de ladder staan. Het lijkt wel of je alles gewonnen hebt als je slaagt, maar je begint pas. De directeur had nog wel een beetje gelijk met zijn: aan-de-poort-van-het-leven-staan.

Roelie is benieuwd wat ze achter die poort te zien zal krijgen. Opeens komt Ria binnen, de oudste dochter, lang en heel blond. Ze staat een ogenblik in de deuropening. Dan zingt haar hoge stem: „Gefeliciteerd Roeltje, dat je nu schoolkint af bent.”

„Blijf daar niet staan,” bistt Roelie, „het tocht.”

„Roelie, doe niet zo on aardig,” waarschuwt moeder.

Maar Ria heeft zich al omgedraaid. Ze gaat eerst omslachtig haar kapsel kammen en haar neus poederen. Dan pas komt ze binnen.

„Wat een feest,” zegt ze goedkeurend, „en dat allemaal ter ere van mijn zus.”

Ze grabbelt in haar tasje en haalt er een klein, wit doosje uit.

„Voor jou, Roel, als een herinnering aan deze heuglijke dag.”

Roelie maakt het doosje verrast open. Onder een plukje watten ligt een snoezige broche.

„O Ria, wat enig, daar ben ik juist zo dol op. Die zal mooi staan op mijn nieuw „blauwtje”. Je bent een fijne zus.”

Moeder komt dankbaar en tevreden over de schouder van Roelie meekijken. Gelukkig, de toon tussen de beide meisjes is nu niet kribbig.

„Prachtig,” doet moeder enthousiast, „je hebt een goede keus, Ria.”

14

„Alsof jij spontaan bent,” valt Roelie uit.

Frans steekt bezwerend zijn hand op. „Eten jullie nu door, straks staat Koos voor de deur.”

„Wat zou dat?” vraagt Ria hoog.

„Krijgt hij spijt van zijn keus, omdat je zo spinning doet,” zegt Frans ernstig.

Roelie zit te lachen om het ernstige gezicht van Frans, maar vader gooit het gesprek over een andere boeg door te vragen: „Wanneer ga je solliciteren, Roeltje?”

„Morgen gaan m'n eerste brieven in zee,” knikt Roelie, „maar ik hoop van harte, dat de baan nog even op zich laat wachten. 'k Heb bestid rust nodig na het zwoegen van de laatste tijd.”

Frans knikt meelevend. „Je ziet er lijdend uit na al die ontberingen en dat slavenwerk. Je moest naar een rusthuis gaan en een lange poos je terugtrekken uit de mensenwereld om weer tot je zelf te kunnen komen . . .”

Roelie stopt haar oren dicht. „Hou op, dwaas, spot er niet mee, wat weet jij van examens af? . . .”

„Het is goed, dat je gauw gaat solliciteren, Roelie,” zegt vader, „je hebt altijd kans op een paar aanbiedingen en dan kun je nog keus maken.”

Het valt Roelie op hoe vader, zonder op hun geharrewar te letten, aan de daad van het gesprek kan blijven vasthouden. Daar moet je wiskundelaar voor zijn . . .

Ze knikt dromerig. Waar zal ze terecht komen? Zou er ergens in de stad een plaatsje voor haar open zijn? Gek, dat ze dit nu nog niet weet. Wat kan je leven toch gauw veranderen. Over een paar weken staat ze voor de klas in een school, die ze nu nog niet kent, met kinderen, van wie ze nu het bestaan nog niet weet.

De avond wordt heel gezellig. Koos komt en pompt hartelijk aan Roelies arm. „Van harte gelukgewenst, Roelie. Buitengewoon dat je geslaagd bent, het is geweldig, geweldig.”

Roelie geeft haar aanstaande zwager met haar vrije hand een klap op de schouder. Ze mag hem graag en verbaast er zich telkens weer over hoe Koos het met de nuchtere Ria kan vinden. Koos is eenvoudig en hartelijk. Hij is in „Huize Overveel” dan ook een graag geziene gast. Nog meer bezoekers komen er: tante Nel en oom Frans, oma Overveel en een paar kennissen van Roelie. Er wordt gelachen en geschermt.

16

Moeder en Ria dienen thee en koffie rond, de mannen hullen zich in dikke rookwolken. „Nu móet ze wel bedienen,” denkt Roelie met een tikje leedvermaak. Anders laat Ria dat werk graag aan haar over. Kijk, Koos springt op, neemt een blad kopjes van haar over. Ria treft het met zo'n toekomstige man. Zal hij later altijd voor haar afwassen? Of doen mannen zo iets alleen in hun verlovingstijd?

Nu verdwijnen die twee samen in de keuken. „Oei,” denkt Roelie, „even plagen.” Niemand let op haar. De mannen bomen zwaar over de politiek, Frans heeft het hoogste woord. Moeder staat bij tante Nel te praten, de kennissjes bestuderen een fotoalbum.

Vlug glipt Roelie naar de keuken. Ze is wel, de keukendeur is dicht. Nu op haar tenen; zachtjes de kruk omgedraaid. . . . Vier verstregelde armen, twee verschrikte opgeheven gezichten. . . .

„Hé,” doet Roelie verbaasd, „zijn jullie hier? Ik dacht al. . . .”

„Wat dacht je?” zegt Ria nijdig, maar Koos pakt Roelie bij haar armen en zegt: „Kun je ons niet even alleen laten?”

„Ik zal aan de visite vragen of ze jullie de verdere avond met rust zullen laten in de keuken,” belooft Roelie zoet.

Koos lacht hartelijk, Ria meesmuilt een beetje.

Roelie pakt een schaalje bonbons om daarmee rond te gaan bij de gasten

„Waar zijn Koos en Ria toch?” vraagt moeder.

„Die wassen de kopjes vast af in de keuken,” zegt Roelie vlak.

Later op de avond, als de gasten verdwenen zijn en moeder alle ramen openzet om de kamer door te laten tochten, vraagt Roelie: „Ga je mee een ommetje maken, Frans?”

„Deze keer niet, dame, mij wachten nog een paar plichten.” Frans buigt en verdwijnt naar z'n studeerel.

„Toe pa, u dan, ik heb reuze zin in een beetje frisse lucht, m'n hoofd tólt nog.”

Vader laat zich overhalen en even later lopen ze samen in de pittige avondlucht.

„Laten we de buitenkant nemen,” stelt Roelie voor.

Een tijdlang lopen ze zwigend naast elkaar. De avond is stil en fris, Roelie huilt even na de broeierige warmte van de kamer. De maan schijnt wazig door ijle wolkenflarden. In de verte loeit een koe. Vader en Roelie lopen nu aan de buitenrand van de stad, aan de ene kant de hoge huizenblokken met de vele verlichte vensters en het verre rumoer

17

Ans vond het best. Als ze die avond de kamer maar mogen gebruiken, komt alles prima in orde.

Praktisch als ze is, heeft ze dadelijk een paar lui gecharterd om te helpen. Roelie en Gerda komen dan ook bijna gelijktijdig aan.

Roelie is al in een uitgelaten bui. „Bent u het derde meisje?” zegt ze met een piepstemmetje, „komt u zich ook aanmelden?” Lang drukt ze op de bel en als de deur met een harde bons openvliegt, roept ze naar boven: „Hier zijn twee meissies, mevrouw, we zoeken een diensie en. . . .”

Roelie wil haar verhaal nog verder afsteken, maar meteen voelt ze een harde stomp in haar rug. „Het is Ans niet, sufferd!”

Ontnuchterd staart Roelie naar boven, kijkt midden in het lachende gezicht van Johan van Wijngaarden, de tweelingbroer van Ans.

Een gloeiend rood trekt over Roelies gezicht. O, ze schaamt zich náár. Het liefst was ze achter Gerda weggekropen, maar dat staat helemaal kinderachtig. Wat moet die boer wel van haar denken?

Voor de veiligheid laat ze Gerda maar voortgaan op de trap en bromt intussen: „Waarom doet Ans niet open, waar zit dat kind dan?”

Gerda en Johan staan samen te lachen boven aan de trap en Roelie weet niet beter te doen dan mee te lachen. Als Ans erbij komt, breken de lachsalvo's pas goed los.

„Hou op,” giert Ans, „m'n jurk knapt van het lachen, hij zit toch al zo strak. O Roelie, wat een idioot ben jij. Dien je je zelf overal zo aan? Jullie moeten samen de hoofden van scholen lang, zeg. . . . — we zoeken een diensie. . . . wie weet hoe gauw je beet hebt!”

„Ik zal het proberen,” belooft Roelie, „het zal in ieder geval een sollicitatie zijn die opvalt.”

„Over sollicitaties gesproken,” vertelt Ans gauw, „ik heb er al rissen geschreven, naar de gekste plaatsen. Van één dorp weet ik niet eens waar het ligt. Dat schreven ze er niet bij in de advertentie en op de atlas kan ik het niet vinden. Ze denken natuurlijk, dat hún dorp zo beroemd is, dat iedereen het weet te vinden.”

„En als je een oproep krijgt? . . .”

„Nou dan vraag ik het wel. . . .”

„Maar als je niet weet waar het ligt, weet je toch ook niet of je er wel heen wilt.”

„Ik wil er ook niet heen.”

„Waarom solliciteer je dan?”

„Ja, waarom, dat weet ik ook niet, 'k moet toch wát doen. Het staat

19

van het verkeer, aan de andere kant de landelijke rust van weiden en tuindiergen. Roelie houdt ervan om hier te lopen waar de stad zo na aan het buitenleven grenst: de brede tochten met de grappige hoge bruggetjes, waaronder door elke morgen de platte schuifjes met hun verse goentien naar de veiling varen. Hier en daar is een stukje weide, waarin een paar koeien grazen. Nu is van dat alles niet veel te zien; alleen schijnt de maan wat schimmig in het water van de brede sloten en een enkel verlicht venster duidt de plaats aan waar zich een kleine tuinderswoning bevindt.

„Grappig om hier te lopen,” begint Roelie, „het is net als gisteren, en toch niet. Er is heel wat veranderd op deze dag.”

„Je hebt een mijlpaal bereikt in je leven. Dat zul je altijd weer onder vinden. Je staat telkens voor een nieuw stuk van je levensweg en wat er komen zal, kun je niet bekijken.”

„Wat er achter die poort is. . . .” verbeterd Roelie.

Vader knikt nadenkend. „Zie je ertegenop om straks de verantwoordelijkheid voor een klas te hebben?”

„Een beetje wel,” bevestert Roelie. „Ziet u, het was op de leerschool zo heel anders; daar hinderde het uiteindelijk niet als je eens wat verknoide, de eigen onderwijzeres maakte dat wel weer goed. Maar nu. . . .”

Vader zwijgt lange tijd, dan zegt hij: „Bij alles wat je doet en doen gaat, moet je denken aan dat vers: Wat de toekomst brengen moge. . . .”

Roelie antwoordt niet. Ze is niet gewend om te praten over dat wat het diepst leeft in haar hart. Maar in haar gedachten neuriet ze de eerste twee regels van het gezang:

Wat de toekomst bringe moge,
mij geleidt des Heren hand . . .

HOOFDSTUK 2

De afscheidsuif bij Ans belooft een jolige boel te worden. Al vroeg in de avond is Roelie erheen gegaan om Ans te helpen bij de voorbereidingen. Ans' moeder heeft het uitstekend gevonden, dat het feest bij hen thuis zou worden gehouden, maar al het werk was voor Ans' rekening.

18

zo ijverig als je stapels sollicitaties schrijft, net of je ernaar snakt om aan het werk te gaan.”

Ze lachen weer om die malle Ans en Johan zegt dat hij zijn ouders wel eens zal inlichten over de wijze, waarop ze naar een betrekking zoekt.

„Je láát het,” schrikt Ans, „ze denken nu juist, dat ik de degelijkheid zelf ben.”

„Ik heb er maar twee geschreven,” vertelt Roelie. „Beide hier in de stad. Naar een dorp ga ik vast niet. Zeker ergens in de kost. . . .”

„Ik heb al een benoeming, voorlopig voor tijdelijk, maar met grote kans op „vast”.”

„Hé, wat?”

Alle ogen kijken ongeloofig naar Gerda, die dit zo kalm vertelt.

„En dat zeg je nú pas!”

„Waarheen ga je?”

„Hoe ben je daar zo gauw aangekomen?”

„Ik ben wél op een dorp benoemd,” vertelt Gerda en ze lacht even om de verbazing die op de drie gezichten te lezen is.

„Vertel es gauw,” dringt Ans, „hoe heb je dat zo gauw voor elkaar gekregen? Toch zeker niet om een „diensie” gevraagd?”

Maar als Gerda wil beginnen, onderbreekt Ans haar. „Nee, wacht even met je verhaal, doe het straks maar als ze er allemaal zijn. We moeten nodig beginnen de kamer leeg te sjoouwen. Straks komen de anderen en dan staan we hier nog te kletsen.”

Met z'n vieren trekken ze naar de huiskamer. Johan heeft zijn hulp aangeboden, die door Ans dankbaar aanvaard is. Mannenkracht is niet te versmaden als het erom gaat meubels te verplaatsen.

In de kamer spelen de kleintjes nog: Leo, Sjaantje en Mimi. Ze gaan alle drie op de lagere school en worden dan ook altijd in één armzwaai de „kleintjes” genoemd.

Ans krijgt ze met een zoet lijntje naar bed. „Heus jongens, ik zal wat lekkers voor jullie bewaren als je nu gaat. We moeten de kamer even helemaal leeg hebben.”

Bij het vooruitzicht van lekkers zwichten de kinderen. Ze worden niet erg verwend op dat punt.

„Waar is de rest van je familie?” informeert Roelie.

„Vader en moeder zitten in de kamer hiernaast, Wout en Rie maken hun huiswerk en Kees zit bij z'n meitsje.”

Johan pakt al aan. „Alle stoesen moeten de kamer uit, anders is er straks geen plaats voor vijftientwintig mensen. Het dressoir wordt met

20

verreende krachten in een hoek geschoven en hier en daar worden kussens neergelegd om op te zitten. Aan de raamkant blijft een grote ruimte vrij. Dat is het podium voor hen die straks hun bijdrage voor deze avond zullen leveren.

Het valt niet mee om alle meubels ergens in het overvolle huis te plaatsen, maar het komt voor elkaar. Eén stoel wordt voor de trap gezet. „Die is voor de aemchtige bezoeker,” verklaart Johan, waarop Roelie hem vraagt of hij de bewoners van het tehuis voor bejaarden heeft uitgenodigd.

Ans kijkt tevreden rond. „Leuk, vinden jullie niet? Zo kan het best, met een beetje goeie wil...”

„En stijve benen,” vult Gerda aan. „Waar moet ik m'n benen laten als ik op een kussen zit, Ans?”

Ans bekijkt met kennersblik Gerda's lange onderdanen en besluit hardvochtig. „Dan blijf je maar staan.”

„Jullie hadden klapstoeljes kunnen huren,” verzint Johan.

„Wie zal dat betalen...” zingt Ans. „Nee jongetje, daar moet je nu weer een student voor zijn om zulke dingen op te merken. Ik kan zien, dat je nog geen enkel wankel pasje in de maatschappij hebt gedaan, anders had je kunnen bedenken, dat geld een hoofdrol speelt in al onze moeilijkheden. Geen geld... geen stoeljes...”

Roelie kijkt even opmerkzaam naar Johan. Hij laat goedmondig de spot van Ans over zich heen gaan. Je kunt zo zien, dat die twee goed met elkaar kunnen opschieten. Komt dat omdat het een tweeling is? Ze lijken wel veel op elkaar: een blonde haardos, helblauwe ogen waar dikwijls een spottelijke in vonk, en een brede mond die altijd geneigd is tot praten en lachen. Johan is maar weinig groter dan Ans, misschien niet eens groter dan Roelie zelf.

De hele familie Van Wijngaarden is kort en dik.

„Wat zal het hier elke dag een vrolijke boel zijn,” denkt Roelie, „als alle acht kinderen tenminste zo druk zijn als Ans en Johan...”

Geen van de kinderen is nog getrouwd, weet Roelie, alleen Kees, de oudste zoon, is verloofd. Er gaan hier elke dag heel wat voeten over de vloer. Je kunt het wel zien. Het vloerkleed, nu onbarmhartig zonder stoelen, vertoont heel wat kale plekken. De bekleding van de stoelen is lelijk versleten, dat heeft Roelie bij het wegtoeren al gezien. Geen wonder ook, alleen Kees verdient zelf, de andere kinderen studeren nog, behalve Ans dan.

Johan is nu derdejaarsstudent. Dat heeft Ans wel eens verteld aan

21

„Ik ben benieuwd welke stoffelijke gaven er meegebracht zullen worden voor het feest,” zegt ze.

„O ja, 'k zou het bijna vergeten, maar ik heb bonbons,” zegt Roelie en loopt gauw naar haar mantelzak om het zakje eruit op te diepen.

„Fijn,” waardeert Ans, „dat is de eerste gave. Laten we hopen, dat ieder op zijn beurt origineel is, anders moeten we vanavond ponden bonbons esen.”

Die vrees van Ans is ongegrond. De eerste klasgenoot die belt, torst een groot eigengebakken krentenbrood. Dan volgt er cake, biscuits, limonade, sigaretten, ... een hele rij heerlijkheden, die zullen dienen om het feest te doen slagen.

In de keuken schikt Ans de lekkernijen handig op schalen. Roelie vult alle voorradige glazen en kopjes met limonade. Samen brengen ze alles naar het dressoir.

„Zietzo,” zegt Ans, „dit is ons stand buffet, wie dorst heeft of honger, die trede toe en drinke of ete.”

Een hoeraatje gaat op. „Leuk voor elkaar, Ans.” „Goed bedacht, zeg.” „Je hebt gaven in die richting.”

Ans probeert bescheiden te kijken, wat haar niet helemaal lukt. Ze is zelf ook tevreden over het resultaat.

Nog een belletje van een haarkamer en dan zijn ze allemaal present. De klas is bijna compleet. Alleen Els Terborg heeft verstek laten gaan. Jan Jelsma is er wel, ofschoon ook hij niet geslaagd is. Alle klasgenoten waren verslagen toen ze hoorden, dat hij zakte voor een paar vakken. Ze wisten wel, dat hij er zwak voorstond, maar dat hij afgevozen zou worden, nee, dat hadden ze niet verwacht. Ze zijn blij, dat hij gekomen is. Ze houden van die stille, geveelge jongen, want als hij spreekt, luisteren ze aandachtig, omdat het goed en doordacht is wat hij zegt. Hoe dikwijls heeft hij niet hun debatten, als ze al te heftig dreigden te worden, in het goede spoor geleid. Met veel talent heeft hij hun literaire club geleid en zijn praktische werk op de leer-scholen werd altijd hoog geprezen. Toch heeft hij herexamen voor zijn theoretische vakken en dat heeft de leraren zo goed als de leerlingen erg gespeten. Daarom zijn ze blij, dat hij gekomen is vanavond, het feest zou niet volmaakt zijn zonder hem.

Er heerst een gezellig geroezemoes in de kamer. Ze staan bij elkaar in groepjes te praten. De voorraad sigaretten is al dichtig aangesproken. Er worden ervaringen uitgewisseld over de pogingen die in het werk hebben gesteld om een baan te bemachtigen.

23

Roelie. Hij moet fantastisch kunnen leren, volgens Ans, en doet alle tentames in de kortst mogelijke tijd.

Dat is natuurlijk erg fijn voor zijn ouders, want als hij klaar is, komen de jongere kinderen weer aan de beurt. Wout en Rie zijn op de h.b.s. Rie wil ook onderwijzeres worden en Wout weet het nog niet. De kleintjes tellen niet mee. Voor hen komen de zorgen over de beroepskeuze pas later.

Je kunt aan Johan eigenlijk niet zien, dat hij student is. Hij doet zo gewoon en is beduidt niet verward.

Roelie heeft er een hekel aan als die jongens praten of ze een hete aardappel in hun keel hebben. Misschien is Johan anders, omdat hij uit een groot gezin komt. Hij ziet misschien meer dan een ander de noodzaak in om hard te werken en zijn tijd niet te verbeuzelen. Elk jaar dat hij op zijn studietijd uitspaart, is meegenomen.

Als Ans nu ook maar gauw een baan krijgt. Ze zit er heus wel achterleem, dat weet Roelie best. Ans zal wel met beide handen aangrijpen wat ze krijgen kan. Ze is helemaal niet zo kieskeurig, al wil ze dat doen voorkomen. Ze wil natuurlijk ook zo gauw mogelijk zich zelf kunnen bedruipen om haar ouders weer te verlichten.

Roelie is benieuwd waar Ans terecht zal komen. Hier in de stad of ergens in de rimboe? Roelie hoopt het eerste. Het is niet leuk als ze allemaal uit elkaar gaan. Wanneer zien ze elkaar dan weer terug? Als ze oud en grijs geworden zijn? Zo maar eens een toevallige ontmoeting van: „Hé, dertig jaar geleden zaten we samen op 'de schoolbanken’...”

Afschuwelijk; Roelie moet er niet aan denken. Zullen hun wegen zo uit elkaar lopen? Ze voelt zich nu nog zo verbonden met de lui van haar klas. Vijf jaar hebben ze lief en leed gedeeld, nu staan ze voor een nieuw begin. Roelie weet het. Een paar weken waar ze terecht komen. Dat zijn de gelukkigste die vier hun examen al een aanstelling kregen. Freek en Lies en Joke... De anderen moeten hun weg nog vinden, zij zelf ook...

Gelukkig zitten ze thuis niet op haar verdienste te wachten. Ze kan rustig uitkijken naar een geschikte betrekking hier in de stad. Vader zou niet eens willen, dat ze een baan tegen haar zin nam.

„Toe Roelie, sta niet zo te dromen, even die kopjes naar de keuken brengen.” Gerda maakt een eind aan haar overpeinzingen door haar een blad kopjes en glazen in de handen te duwen. Goedwee laat Roelie zich aan het werk zetten. In de keuken staat Ans.

22

Opeens roept Freek om stilte.

„Geliefde feestgangers, mij is gevraagd de leiding van dit festijn op mij te nemen en enige regelmaat in onze vreugden te scheppen.”

„Bravo Freek!” „Ga je gang, jongen!”

„Stilte, stilte...” Freek zwaait met beide armen om de rust te doen weerkeren.

„Lui, ga allemaal zitten, dat is rustiger,” gaat Freek minder verheven verder.

Stommelend en lacherig zoeken ze een zitplaats op de vloer. De kussens worden voor de dames gereserveerd.

„We gaan nu eerst luisteren naar het sublieme vioolspel van onze Marian van Berge,” zegt Freek.

Met een hoofs gebaar maakt hij plaats voor Marian, die met een lichte blos van schroom naar voren komt. Lenig en los stap ze over het netwerk van benen heen, haar viool onder de arm geklemd.

Een klein applausje begroet haar als ze Freeks plaats heeft ingenomen.

„Ik zal vanavond spelen de Chaconne van Bach, een sonate voor vioolsolo,” zingt haar melodieuze stem. Ze stemt de viool op het eigen gehoor, een licht getokkel van speelse nootjes. Dan heft ze de strik-stok en zet met vaste strek de muziek in.

De aandacht is intens, alle gezichten zijn naar Marian opgeheven, die haar eerste beklemming al gauw vergeeten is en zich nu alleen nog maar bewust is van haar muziek.

Roelie kijkt opmerkzaam naar haar bezielde gezicht. Marian is knap als ze speelt. Haar bleke, smalle gezicht, waarin de donkere ogen anders wat mat staan, heeft nu een warme glans. De overslanke vingers grijpen sterk de snaren. Haar hele verschijning is in harmonie met haar innerlijk, rank en verfijnd. Het zwarte haar glanst als ze licht het hoofd buigt in een intens beluisteren van eigen spel. De mond, even opengesprongen, is warm en rood.

Ceboeid blijft Roelie luisteren naar de muziek. Heerlijk om zo te kunnen spelen. Marian is nog nooit zo goed in vorm geweest als deze avond.

Als de viool zwijgt, blijft het stil. Niemand durft door handgeklap de betovering te verbreken. Marian gaat stil zitten.

„Marian, kind, het was fantastisch,” zegt Freek dankbaar als hij zijn plaats op het podium weer heeft ingenomen. „Namens allen die hier zitten, bedank ik je hartelijk voor dit mooie spel. Je hebt ons veel gegeven.”

24

Nu breekt een uitbundig applaus los en Marian kleurt donker onder die lof.

Na Marian zingen Lies en Joke een duet. Hun stemmen zijn niet bijzonder mooi, maar zuiver en argeloos. Zij zijn tijdens de kweekschooljaren al onafscheidelijke vriendinnen geweest en nu hebben ze een benoeming gekregen in dezelfde plaats. Hun vriendschap zal dus nog wel voortduren. Een spontane toejuiching is hun beloning als ze na het zingen weer naar hun plaats gaan.

Roelie heeft een voordracht, Gerda draagt moderne gedichten voor, Freek ontpopt zich als imitator, Jannie Burggraaf speelt een pantomime, waarvan niemand iets begrijpt, maar waar desondanks buitengewoon om gelachen wordt.

De avond vliegt om, de lekkernijen op het dressoir minderen zienderogen, de stemming stijgt.

„Jammer dat Johan er niet bij is,” denkt Roelie even. Zodra de eerste gast kwam, heeft hij zich bescheiden teruggetrokken. Het zou natuurlijk ook niet zo leuk zijn, een vreemde bij hun groepje...

„Dames en heren!” Freek vraagt hun aandacht. „We gaan nu eens luisteren hoever we allemaal zijn met onze toekomst, ik bedoel of we al bijna of nog helemaal geen baan hebben. Lies, Joke en ondergetekende doen niet mee; van ons hebben jullie al uitenturen gehoord waar we heengaan.”

„Ja Freek,” roept Ans, „Gerda heeft een betrekking gekregen, dat verhaal hebben we nog te goed.”

Met een handgebaar wordt aan Gerda het woord gegund. Ze kleurt even om de plotselinge aandacht, vertelt dan rustig hoe ze dezelfde avond van haar slagen al een sollicitatie had geschreven, zonder veel verwachting. Maar na een paar dagen kreeg ze zowaar een oproep om proefles te geven. Die proefles ging allergemoedelijkst toe en na afloop had ze de mondelinge toezegging, dat ze de baan zou krijgen.

„En dat is alles,” besluit Gerda.

„Wanneer moet je beginnen, Ger?”

„Welke klas krijg je?”

„Is het een aardig hoofd?”

„Ik krijg de eerste klas en moet 1 oktober beginnen. Of het hoofd aardig is, weet ik niet; de eerste indruk was niet slecht.”

„Echt Gerda,” denkt Roelie, „zo voorzichtig in haar oordeel. Fijn, dat Gerda een baan heeft, dat is vast wel nodig bij haar thuis.” Haar

25

Zullen ze nu allemaal over het land verspreid worden? Is het heus de laatste keer, dat ze zo onbekommerd met elkaar hebben geschertst en gepraat? Zijn hun schooljaren nu definitief afgesloten? Opeens rijpt er een prachtig plan in Roelies hoofd en spontaan als ze is, begint ze er dadelijk over.

„Zeg lui, het is gewoon een onverdraaglijke gedachte, dat dit de laatste keer is, dat we allemaal bij elkaar zijn. Zullen we maar afspreken, dat we tweemaal per jaar een reünie houden, bij één van ons thuis? We kunnen het dan net zo inrichten als deze avond: ieder een bijdrage, stoffelijk en geestelijk, bedoel ik. Wat denken jullie ervan om meteen een datum te bepalen?”

Met een hoeraatje wordt het plan van Roelie goedgekeurd. Ze spreken af, dat ze in de kerstvakantie elkaar zullen ontmoeten bij Roelie thuis, omdat het plan van haar is uitgegaan.

Zo wordt het afscheid minder dramatisch. Na „het beste” en „tot ziens dan” en „veel succes” verdwijnen ze één voor één.

Roelie, Gerda en Jannie blijven achter om de boel weer aan kant te brengen. Jannie blijft vannacht bij Ans slapen, omdat de laatste bus al lang vertrokken is.

Gerda wast in de keuken de kopjes en glazen af, Roelie sleept stoelen naar hun plaats.

Johan komt ook nog even binnenlopen. „Even helpen?” biedt hij aan en neemt meteen een stoel van Roelie over.

Roelie is er blij mee. Ze voelt haar benen na de lange dag, de klok wijst al ver over twaalfen.

Met vereende krachten is de kamer gauw op orde en dan nemen ook Roelie en Gerda afscheid.

Eenmaal op straat zetten ze er samen stevig de pas in. Het is nog een flinke tippel naar hun huis, maar dat vinden ze niet erg.

Het is een koude septembervnacht. De wind vlaagt door de lege, schaarsverlichte straten. Hier en daar flonkert een ster door een opening in het wolkendek. De lichten in de meeste huizen zijn al gedoofd. Zwart en zwijgend staan de blokken. Een stad in rust – een stad in slaap.

Alleen langs de brede, goedverlichte verkeerswegen suizen de auto's nog en tinnelen de trams. Daar stuuwt het jagende hart van de stad de verkeersstroom voort met alleen een korte adem Pauze in het midden van de nacht.

Maar hier, in de woonwijken, kan de nacht zijn rechten opeisen.

27

moeder is weduwe en ofschoon geen van de klasgenoten ooit bij Gerda thuis is geweest, vermoedt Roelie dat ze daar Gerda's verdienste best gebruiken kunnen.

Jannie Burggraaf heeft geschreven op een vacature in haar eigen dorp. Ze heeft wel hoop benoemd te worden en zal bij zijn eindelijk eens van dat reizen-en-trekken af te zijn.

„Ben je niet bang, dat je te weinig prestige hebt onder je dorpsgenoten, Jannie?”

Jannie vindt het juist een voordeel, dat ze iedereen kent; dan zal ze ook veel beter, de kinderen kunnen begrijpen.

Marian vertelt dat ze door gaat leren voor middelbaar Frans en natuurlijk zal ze ook doorgaan met haar vioollessen. Ze is de enige die niet de school instapt, maar de gelegenheid krijgt zich eerst nog verder te ontwikkelen. Haar vader, een rijke fabrikant, verfoeit het idee zijn enige dochter voor een klas te zien staan. Alleen op aandringen van zijn vrouw heeft hij Marian naar de kweekschool laten gaan. „Ze moet een vak leren waar ze later iets aan heeft.” Marian is gewillig gegaan en met haar behoorlijk verstand heeft ze zonder tegenspoed de weg naar het diploma afgelegd. In al haar beschikbare vrije tijd heeft ze zich toegelegd op het vioolspel, daarbij aangemoedigd door haar ouders. Ze mocht de duurste lessen volgen en op elke feestavond van de school moest ze spelen tot stijgende bewondering van de leerlingen. „Mijn vader heeft ook nog een half jaar Frankrijk voor me op het program staan,” vertelt ze. „Hij vindt dat ik de taal alleen kan leren in het land zelf. En als ik maar vioollessen kan blijven nemen, vind ik dat goed.”

„Wanneer ga je, Marian?”

„Zou je daar een betrekking of is het alleen een studiereis?”

„Het zal wel alleen een studiereis worden. Ik zal daar lessen in Frans moeten nemen natuurlijk. Maar wanneer ik ga, weet ik nog niet precies.”

Onder het praten van Marian kijkt Roelie de kring eens rond: meer dan twintig ernstige, aandachtige gezichten. Ze vormen een eenheid, dat voelt Roelie. Zo is het altijd geweest in de klas. Als de één sprak, luisterden de anderen. Ze hadden aandacht voor elkaars problemen en leefden met elkaar mee.

Meer dan twintig jonge mensen, die allen klaar zijn om de maatschappij in te stappen. Vanavond zijn ze voor het laatst bij elkaar, voor het laatst... Het stemt Roelie weemoedig.

26

Slechts hier en daar richt een verlicht venster zijn lichtbundel op straat. Waarom wordt er gewaakt achter die lichte vensters? Een late werker – een ziek kind soms?

De voetstappen van Roelie en Gerda klinken luid in de stille straten, het geluid kaast terug tegen de huizenwanden.

Een tijdlang lopen ze zwijgend voort, elk vervuld van eigen gedachten.

„Wat een nacht,” zucht Roelie, „wat een ervaring om nu buiten te lopen, net of alles anders is dan overdag.”

„Heerlijk fris na die fuifrukte,” vindt Gerda. „M'n hoofd tolt nog om.”

„En dat alles nu voorbij is,” zegt Roelie stil. „Nu liggen die kweekschooljaren voorgoed achter ons. Kun je dat begrijpen?”

„Het is leuk, dat we elkaar in de kerstvakantie weer zullen ontmoeten, dan drijven we niet zover uit elkaar. We zijn blij, dat we geslaagd zijn en toch vinden we het jammer, dat er een streep achter onze schooljaren is gezet. Dat komt niet wieder, Roel!”

„Behalve voor Els Terborg en Jan Jelsma dan. Els moet nog een jaar en Jan nog een paar maanden, de stakkerds. Hoe vond je het, dat Jan Jelsma er toch was vanavond, Ger?”

Gerda geeft geen antwoord, ze houdt haar hoofd afwerend afgewend. Roelie kijkt eens op zij. Wat heeft Gerda opeens? Zou ze wat om Jan Jelsma geven? Ze had eigenlijk nooit gemerkt, dat er iets was tussen die twee. Maar het kon toch! Wat moest het dan elendig zijn voor Ger, dat juist bij herexamens had. Zou Jan Jelsma daarom zijn gekomen vanavond?

Al die gedachten spelen door Roelies hoofd en ze maakt er al een hele roman van.

„Sneeu heb, dat juist Jan Jelsma gezakt is,” polst ze voorzichtig.

„Ach,” Gerda schokschoudert een beetje, „het is voor iedereen jammer, maar voor een jongen misschien meer dan voor een meisje. Jongens moeten een toekomst opbouwen.”

„Wat verheven,” spot Roelie.

Ze is door Gerda's antwoord niet wijzer geworden. Misschien is het ook alleen maar verbeekling. Gerda is er ook eigenlijk geen type voor om verlicht te worden. Ze is altijd zo ernstig en zelfbewust. Net of ze altijd precies weet wat ze wil.

Roelie goot het gesprek over een andere boeg. „Ga je op kamers wonen, nu je die betrekking hebt?”

„Ja, dat is de bedoeling.”

„Dat is goed, want dan heb je een eigen slaapkamer. Dat is toch ook een voordeel, dat je niet meer hoeft te delen met anderen?”

„Ja, dat is natuurlijk ook een voordeel, dat je niet hoeft te delen met anderen.”

„Dat is goed, want dan heb je een eigen slaapkamer. Dat is toch ook een voordeel, dat je niet meer hoeft te delen met anderen?”

„Ja, dat is natuurlijk ook een voordeel, dat je niet hoeft te delen met anderen.”

„Dat is goed, want dan heb je een eigen slaapkamer. Dat is toch ook een voordeel, dat je niet meer hoeft te delen met anderen?”

„Ja, dat is natuurlijk ook een voordeel, dat je niet hoeft te delen met anderen.”

„Dat is goed, want dan heb je een eigen slaapkamer. Dat is toch ook een voordeel, dat je niet meer hoeft te delen met anderen?”

„Ja, dat is natuurlijk ook een voordeel, dat je niet hoeft te delen met anderen.”

„Dat is goed, want dan heb je een eigen slaapkamer. Dat is toch ook een voordeel, dat je niet meer hoeft te delen met anderen?”

„Ja, dat is natuurlijk ook een voordeel, dat je niet hoeft te delen met anderen.”

„Dat is goed, want dan heb je een eigen slaapkamer. Dat is toch ook een voordeel, dat je niet meer hoeft te delen met anderen?”

„Ja, dat is natuurlijk ook een voordeel, dat je niet hoeft te delen met anderen.”

„Dat is goed, want dan heb je een eigen slaapkamer. Dat is toch ook een voordeel, dat je niet meer hoeft te delen met anderen?”

„Ja, dat is natuurlijk ook een voordeel, dat je niet hoeft te delen met anderen.”

„Dat is goed, want dan heb je een eigen slaapkamer. Dat is toch ook een voordeel, dat je niet meer hoeft te delen met anderen?”

„Ja, dat is natuurlijk ook een voordeel, dat je niet hoeft te delen met anderen.”

„Dat is goed, want dan heb je een eigen slaapkamer. Dat is toch ook een voordeel, dat je niet meer hoeft te delen met anderen?”

„Ja, dat is natuurlijk ook een voordeel, dat je niet hoeft te delen met anderen.”

„Niks hoor,” zegt Gerda gauw, „en mijn moeder dan? Die zou alleen achterblijven.”
 Dat is waar ook, Gerda woont alleen met haar moeder. Een vader heeft ze niet. Overleden?
 Roelie weet het niet. Als Gerda al eens een vraag gesteld werd over haar huiselijke omstandigheden, wist ze het antwoord altijd meesterlijk te omzeilen. Wat weet Roelie eigenlijk weinig af van Gerda na vijf kweekschooljaren. Het is net of ze elkaar nu pas wat nader komen, nu op deze nachtelijke wandeling na de afscheidstafel van de klas.
 „Nee, ik reis op en neer,” vertelt Gerda, „dat is het voordeligst en voor moeder is het heerlijk als ik 's avonds thuiskom. De weekenden ben ik dan fijn thuis. Er is daar zaterdag geen school. Dan kan ik ook nog makkelijk de lessen voor Engels volgen. 'k Heb me er al voor opgegeven.”
 „Kind,” schrikt Roelie, „wat een ijver, ik wist niet, dat je zo dol op leren was.”
 „Nou, dol,” aarzelt Gerda, „het kan toch nooit kwaad er nog een akte bij te halen.”
 Roelie zucht eens. De gedachte aan een mogelijke verdere studie is zelfs niet bij haar opgekomen. Ze vindt zich zelf al flink, dat ze ook het laatste studiejaar voor de hoofdkate er nog bijgenomen heeft op school. Nu is het immers mooi genoeg!
 „De Engelse lessen worden in de kweekschool gegeven,” vertelt Gerda, „ik zal Els Terborg dus nog wel e zien.”
 „En Jan Jelsma,” vult Roelie aan. „O Ger, o Cer,” denkt ze, „wat laat je je in de kaart kijken. Zijn daarvoor soms die Engelse lessen nodig?” Tegen Gerda zegt ze niets, die zou het toch maar ontkennen. Maar voor zich zelf heeft Roelie reuze schik. Die Gerda toch! Wie had dat achter haar gezocht? Zou Jan Jelsma ook? ...
 Roelie hoort het maar, anders zijn de Engelse lessen voor Gerda nutteloos. Enfin, afwachten maar, misschien hoort ze er in de kerstvakantie meer van.
 „Het was gezellig bij Ans,” praat Gerda weer, „een hele opgaf om zo'n bende een avond te herbergen. Ze hebben daar een groot gezin. Dan kan alles, lijkt het wel.”
 „Het was er erg eenvoudig,” zegt Roelie bedachtzaam.
 „Nou, wat zou dat?” stuift Gerda op. „Bij mij thuis is alles nog veel eenvoudiger.” Dan zwijgt ze abrupt, alsof ze bang is, dat ze te veel gezegd heeft.

29

schoongewaaid. Daar staan de laatste huizenblokken, erachter is de polder.
 Als Roelie vlak bij huis is, hoort ze in de verte een koe loeien. Even staat ze nog stil, voor ze de stenen stoep oploopt. Het plein voor hun huis ligt stil en verlaten. Het zal maar kort duren. Lang vóór het licht wordt, zullen de melkauto's weer over de straat dreunen. De stad komt laat tot rust en ontreaakt vroeg.
 Roelie klimt de stenen trap op en opent de buitendeur. Nog één binnentrap, dan staat ze voor hun eigen huisdeur. Ze opent de deur voorzichtig en steekt haar hand naar binnen om te voelen of de sleutel van de zolderkamer er nog hangt. Nee, de sleutel is weg, dan is Ria al naar bed.
 Zacht sluit ze weer de deur en loopt licht de twee trappen op naar hun kamer. Moeder heeft dit gehoord, weet ze, die gaat nu pas rustig slapen.
 Op de zolderkamer steekt ze geen licht aan. Ria mocht eens wakker worden. Roelie heeft nu helemaal geen zin in een gesprek.
 Achterloos laat ze haar kleren op een stoel glijden en trekt de gebloemde spreij van het bed.
 Aan de andere kant van de kamer slaapt Ria. Roelie kan in het vage licht juist haar blouse am zien, die boven de dekens ligt.
 Ria draagt altijd ragdanne nachthemden zonder mouwen, dat vindt ze elegant. Br, Roelie heeft liever textiel over haar bovenarmen. Trouwens, voor wie zou ze zich elegant maken in de nacht?
 Vóór ze in bed stapt, knielt Roelie neer. Haar roerloze gestalte is een lichte schim in de donkere kamer. De frisse nachtwind bolt de gordijnjes van de geopende vensters even op, strijkt over Roelies gebogen hoofd.
 Buiten suist een auto voorbij, klinken voetstappen van een late voorbijganger luid door de nacht.
 Roelie staat op. Voldaan laat ze zich in bed glijden. Heerlijk om te liggen na zo'n lange avond.
 Onbewooglijk ligt ze op haar rug te luisteren naar de geluiden van de nacht. Nu het gedruis van het verkeer niet meer domineert, hoort ze duidelijk uit de polder het bulkend loeien van de koeien.
 Roelie geniet ervan. Ze houdt van het buitenleven, al zou ze de gezelligheid van de stad niet willen missen.
 Vluchtig flitsen de beelden van deze avond aan haar voorbij. Wat speelde Marian mooi. Roelie hoort nog het steeds herhaalde motief,

31

Roelie weet zo gauw geen antwoord, maar dan zegt ze: „Ik bedoelde dit niet verkeerd, Ger. Alles wás eenvoudig, maar dat is te begrijpen bij een groot gezin en ik vind Ans van Wijngaarden er geen haartje minder om. Het is een leuke, joviale meid.”
 „Ach ja, natuurlijk,” zegt Gerda ongeduldig, „je hebt gelijk, hoor, we hebben zeker slaap, dat we zo lopen te kijven.”
 „Nou, dat is geen wonder,” lacht Roelie, „het is al ver na middernacht.”
 „Voor ons is het niet erg, Roelie, we hebben nog vakantie en kunnen uitslapen, maar moeder blijft altijd wakker als ik zo laat thuiskom en zij moet morgen weer hard voort.”
 „Maar mijn moeder blijft ook wakker, hoor,” zegt Roelie. „Ik denk dat alle moeders zo zijn; die leggen hun hoofd niet rustig neer, zolang alle kiekens niet veilig onder hun vleugels vergaard zijn.”
 „Mooi gezegd,” waardeert Gerda lachend.
 „Ik wordt altijd dichterlijk als de klok van twaalfv geslagen heeft,” verklaart Roelie.
 „Het is over enen, 't wordt tijd dat we thuiskomen,” zegt Gerda nuchter.
 Vlugger stappen ze door.
 „Op de hoek neem ik afscheid, Roel, dan moet ik linksom.”
 „Kom nog eens bij me,” vraagt Roelie, „anders zijn we elkaar ook ineens helemaal kwijt.”
 „Dat doe ik,” belooft Gerda ernstig, „op een zaterdagavond dan.”
 „Fijn,” zegt Roelie spontaan, „welgerusten dan maar.”
 „Slaap lekker, Roelie en tot ziens.”
 Roelie kijkt nog even hoe Gerda met vlugge stappen verdwijnt, een lange, slanke gestalte in het schimmig lantaarnlicht.
 Dan loopt ook Roelie langzaam naar huis. Ze is er bijna. Ze denkt nog over Gerda na. Waarom is ze eigenlijk zo terughoudend geweest al die kweekschooljaren? Was het omdat alles zo eenvoudig was bij haar thuis, misschien haast wel armoedig? Maar wat gaf dat? Enfin, Ger was nu heel wat toeschietlijker dan vroeger. Roelie verheugt zich erop, dat Ger bij haar zal komen praten. Leuk om ervaringen uit te wisselen. Hoe zou Gerda het maken op haar dorpschoortje? Hoe zal zij zelf...?
 Diep ademt Roelie de frisse nachtlucht in; de stad is 's nachts heel wat frisser dan overdag. Nu zijn er geen auto's om met hun benzinedampen de atmosfeer te vergiften. De wind heeft de hele stad weer

30

maar ze zou het niet meer kunnen reproduceren. Roelie is niet bijzonder muzikaal, hoewel ze toch wel genieten kan van het spel van anderen. Zelf bespeelt ze geen instrument, tot groot verdriet van vader, die het liefst al zijn kinderen pianoles had laten geven. Nu speelt Frans alleen, en dan nog muziek die vader in de verste verte niet waardeert kan.
 Dat Gerda verleid is... of verkeerd te het zich maar? Misschien fantaseert ze wel te veel en is er niets aan de hand.
 Maar toch, waarom is Jan Jelsma dan vanavond gekomen? Waarom gaat Gerda naar Engelse les, terwijl ze altijd moeit met leren had! Zullen al de klasgenoten gauw slagen met een betrekking?
 En zo is Roelie weer bij haar eigen problemen aangeland. Waar zal ze terecht komen en... zal het lukken?
 Roelie heeft al heel wat ervaring opgedaan op haar leerscholen, en toch... dit is anders. Nu staat ze er alleen voor, ze kan niet terugvallen op een ander. Op de kweekschool is dat allemaal zo gemakkelijk geweest. Daar voelde je je gedragen door de gemeenschap van de klas. Als je al eens een flater had geslagen op een leerschool, kon je er met je klasgenoten over praten en erom lachen. Dan leek alles niet zo erg, niet zo gewichtig.
 Nu moet ze haar eigen weg gaan, zelf beslissingen nemen. Nu wordt er van haar verwacht, dat ze berekend is voor haar taak.
 Veertig of meer kinderen onderwijzen en opvoeden in „alle christelijke en maatschappelijke deugden”. Zo staat het in de schoolwet. Br, Roelie griezelt ervan. Ze weet amper wat die zware woorden betekenen. Stel je voor, ze voelt zich zelf nog haast een kind.
 Wat moet ze doen als er tien kinderen tegelijk de bank uitlopen en er is geen onderwijzeres die het gezag herstelt? Of als ze straf geeft en de kleine zondaar lacht erom?
 Verdrietig gooit Roelie zich om in bed. Ze kijkt naar Ria, die rustig ligt te slapen.
 Zij heeft het heel wat gemakkelijker dan ik, mikt Roelie, zij is een onderwijzeres met ervaring en als er moeilijkheden zijn, staat Koos voor haar klaar. Voor mij is er niemand, ik moet alles alleen maar oplossen.
 Meteen ook lacht ze om dit zelfbedag. Voorsuit Roelie, niet sentimenteel worden, het zal wel lukken. Wie weet hoe alles meevalt. Je hebt dit vak toch zelf gekozen... je houdt van kinderen en je moet nu eindelijk klaar zijn om de „wereld” in te stappen.

32

Maar Roelies laatste, kleinmoedige gedachten voor het inslapen zijn: „Als ik maar een aardige baan krijg, die me een beetje helpt en leuke collega's, die het begrijpen als nog niet alles tot in de pantjes in orde is.”

HOOFDSTUK 3

Oktober geeft mooie, rustige herfstdagen. De bladeren aan de bomen verkleuren tot geel en goud en late herfstbloemen bloeien nog in tuinen en parken. Roelie heeft genoten van de mooie dagen. Elke dag is ze er met de fiets op uit getrokken en heeft in verwondering gestaan, dat het najaar nog zoveel schoons te bieden had. Uiteraard heeft ze haar vakantie altijd in de zomer gekregen, zodat het nu een dubbele vreugd was zonder plichten te kunnen genieten van de natuur. De wegen waren stil, zonder het luidruchtige verkeer van vakantie-gangers. De herfst had zilveren draden gesponnen over struiken en planten en de sardle had de penetrante geur van vochtige grond. Roelie voelt zich flink uitgerust na deze heerlijke vakantieweken. Haar wangen hebben een frisse tint gekregen en ze voelt zich moediger om het leven in te gaan. Roelie heeft een baan gekregen, precies zoals ze wilde, in de stad. Op een school in een volksbuurt werd een tijdelijke onderwijzeres gevraagd. Roelie is er dadelijk naar toe gestapt en is meteen benoemd. Een van de onderwijzeressen moet op doktersadvies een tijdlang rust houden en daarom zal Roelie nu haar klas waarnemen. Zo is er abrupt een einde gekomen aan Roelies vrije dagen. Vandaag moet ze beginnen. Ze is al vroeg beneden gekomen voor het ontbijt. Haar stemmigste jurk heeft ze uitgezocht om ouder te lijken en ontzag te hebben. Het kroezige, donkere haar is zo glad mogelijk gekamd, maar Roelie kan toch niet voorkomen, dat de weerbarstige krulletjes telkens lospringen. Ze berust er maar in. Met kennersblik heeft ze zich zelf bekeken in de spiegel. Kon het er mee door, dwong ze zo prestige af?

33

Vader vouwt zijn krant dicht, grijpt naar zijn aktetas en zegt: „Ik denk dat Roelie eerst over een poosje kan zeggen hoe het haar bevalt, het zal haar in 't begin vreemd zijn.” Roelie knikt dankbaar. Vader begrijpt het, natuurlijk, omdat hij zelf leraar is. O, moeder bedoelt het allemaal goed, ze wil van harte meeleven met haar dochter. Roelie voelt die belangstelling vandaag alleen als hinderlijk. Ze zal toch alleen moeten gaan en dit zelf moeten uitvoeren. „Maak je maar niet druk, je leert het wel op den duur,” zegt Ria met een geesuw. „Ik zal mijn eigen boontjes wel doppen,” bist Roelie, maar ze heeft meteen spijt van haar woorden. Moet ze zo beginnen aan haar nieuwe taak, terwijl ze vanmorgen geboden heeft om kracht voor dit werk... terwijl ze voor zich zelf het gezang van vader heeft geneuried. Wat de toekomst bringe moge. Veel zachter zegt ze: „Vond jij het moeilijk toen je pas begon?” En Ria, met verbluffende openhartigheid, antwoordt: „Afschuwelijk, ik maakte de dolste fouten.” Het wordt stiller aan het ontbijt. Vader en Frans vertrekken samen naar de h.b.s. Ria haast zich om weg te komen. Ze gaat met de tram naar haar school in een van de deftigste buurten van de stad. Aan fietsen heeft ze een hekel. „Je verwaait er zo van!” Roelie blijft alleen met moeder achter. Ze denkt er ineens aan hoe ze vroeger als ze bang of vendrietig was, bij moeder op schoot kroop en haar zwarte krulles tegen moeder aandrukte. Dan sprak moeder zachte, troostende woordjes, die op zich zelf niet zoveel betekenis hadden, maar Roelie werd er rustig door. Ze zou nu wel weer haar hoofd even bij moeder willen leggen, als een klein meisje... Stel je voor, als je al zo groot bent! Wordt ze nooit volwassen? Ze kijkt op de klok en schrikt. „Ik moet nodig weg.” „Nu al?” vraagt moeder. „je hebt immers nog tijd genoeg...” „Maar Roelie is niet meer gerust. Ze weet niet precies hoeveel tijd ze nodig heeft om naar haar school te fietsen. Stel je voor, dat ze te laat kwam... onvergeeflijk gewoon! Na een haastig afscheid stapt ze op de fiets. Ze moet een heel eind rijden om naar school te komen. De volksbuurt ligt ver van hun woning verwijderd, maar de weg duurt Roelie toch te kort. Het is gelukkig, dat de school ver van hun huis ligt, nu kent

35

Voor het eerst betreurde Roelie het, dat ze geen donkere ogen had, maar lichtblauwe. Bruine ogen zouden zoveel meer indruk maken als ze streng moest kijken. Ze overlegde dat de kinderen vandaag wel heel erg naar haar kijken zouden. Jammer dat ze niet groter was. Zou ze haar pumps aandoen? Nee, toch maar niet, die zaten niet lekker. Ze was wel niet zo erg klein, maar toch een stuk korter dan Gerda. Enfin, het móest zo maar! Moeder is al druk doende met de thee en de geroosterde boterhammerjes, vader leest het ochtendblad door. Roelie schuift aan tafel. Na een stil gebed begint ze aan haar ontbijt. 's Morgens eten ze nooit tegelijk in hun gezin, omdat de aanvangstijden van hun werk zo verschillend zijn. Vader en Frans hebben al gegeten. Vader wil het laatste nieuws weten, vóór hij bij zijn collega's komt en Frans kijkt in zijn studieel gauw even een repetitie na. Ria komt geuwend binnen. Ze heeft last van morgenziekte en komt het liefst op het laatste nipperje aan het ontbijt. Dat is trouwens niet erg, want ze eet weinig voor haar „lijn”. Roelie voelt zich altijd een gezellig rolmpopje naast haar blonde, zeer slanke zus. Maar Roelie heeft een gezonde eetlust en is niet van plan honger te lijden uit jidelheid. Vanmorgen is haar eetlust beneden peil. Ze voelt zich onrustig en een beetje bang. Zal het lukken? Een kinderachtige gedachte komt bij haar op om vanmorgen niet naar school te gaan, maar net als de laatste dagen te gaan fietsen langs de buitenswegen. Heerlijk zal het zijn. Maar tegelijkertijd lacht ze zich zelf uit. Doe niet zo dwaas, Roelie, je gaat en daarmee uit! Traag eet ze haar brood. Ze heeft beslist geen trek, maar ze durft er niets over te zeggen, bevreesd dat ze de aandacht op zich zal vestigen. Als Ria begint met haar scherpe tong... Moeder schuift haar een geroosterde boterham toe: „Neem er nog één, Roelie, ze zijn lekker.” „Graag moeder,” probeert Roelie dapper te zijn en ze smeert met geveinsde aandacht het harde brood. Als ze nu maar niets zeggen, wenst Roelie, elk woord is immers toch te veel! O, daar begint moeder al. „Een belangrijke dag voor je, Roel.” Roelie haalt even de schouders op, blijft dooreten. „Ik ben benieuwd hoe het je bevallen zal; je moet maar veel vertellen als je thuiskomt.”

34

tenminste niemand van de kinderen haar. Ze zullen helemaal de „nieuwe juf” in haar zien. Ze heeft er nog even aan gedacht om haar nieuwe, kleine hoodje op te zetten, maar dat leek haar toch al te gek. Ze is nog geen vijftig! Ze fietst snel en zeker door het drukke verkeer en ze merkt ineens hoe mooi het weer is. De oktoberzon werpt zijn schuine stralen door de straten en over het asfalt, dat hier en daar al geel geplekt is van het vallende blad. Overal ziet ze kinderen lopen, op weg naar school. Jongens die vol branie met elkaar praten, meisjes met hun kleurige haarstrikken en hun nuffige maniertjes. Zouden dat kinderen van háár klas zijn? O, dat kan best, ze is nu al dicht bij haar school. Als ze eens wisten, dat ze hier fietste... en bang was... Zou het al laat zijn? Ze ziet zó veel kinderen lopen, ze moet toch vóór de kinderen binnen zijn. Roelie trapt sneller. Nog een hoek om... hier is het. Een groep kinderen staat al ongeduldig voor de school te wachten. Daar zijn ook kleintjes bij met hun moeder. Een staat er krampachtig te huilen. Die is zeker nog niet gewend aan de grote school. „Net als ik,” denkt Roelie, „ik ben minstens even bang.” De deur van de school is gesloten. Roelie ziet het met verbazing. Wat moet ze nu doen? Moet ze aanbellen? Zou er wel iemand zijn om haar open te doen? Ze stapt van haar fiets af en zoekt aarzelend naar een bel. De kinderen wijkten wat uiteen. „Een nieuwe,” roept een brutaaltje. Roelie doet of ze niets hoort, maar van binnen bibbert ze. Ze voelt zich door al die kinderen aangestaard en zoekt tevergeefs naar een houding van gewicht. Op eens wijkt de schooldeur als door een onzichtbare macht. Opge-lucht tilt Roelie haar fiets de twee stenen treetjes op. De deur sluit zich weer achter haar. Een klein, mager jochie houdt als een kleine poortwachter de deurknop vast. „Dag juf,” zegt hij achter haar rug. „Dáág,” zegt Roelie verrast. Voor het eerst wordt ze „juf” genoemd in haar nieuwe betrekking. „Een, „ik,” denkt ze met een grimas, „dit moet ik onthouden.” De gang is leeg. Roelie kijkt eens om zich heen. Ze ziet verschillende

36

deuren aan weerszijden van een lange gang. Aan het einde van de gang is een stenen trap. Waar moet ze haar fiets laten? Had ze die soms niet mee naar binnen mogen nemen?

Just wil ze het aan de kleine poortwachter vragen als ze voetstappen op de trap hoort. Er komt iemand naar beneden.

„Zo juffrouw Overweel, blij u te zien, goede fietstocht gehad?“

„Ja mijnheer Willemse,“ stamelt Roelie. Hij is het hoofd van de school. Ze heeft met hem kennis gemaakt toen ze solliciteerde.

Mijnheer Willemse geeft haar geen tijd voor verdere gedachten. „Ik zal u wijzen waar de fiets moet staan, gaat u maar even mee.“

Met korte, driftige pasjes loopt hij voor haar uit. Het is een kleine, gezette vijftiger met een dik, rond hoofd en een hoornen bril op. Zijn haar begint op de kruin al dun te worden.

Roelie voelt neiging in zich opkomen te lachen om zijn drukke beweeglijkheid. Ze heeft moeite om hem bij te houden, want hij draaft door een gymnastieklokaal en Roelie moet haar fiets weer twee treetjes afdragen en dan twee treetjes op. Ze komen ze op een binnenplaats waar een paar fietsenrekken staan.

„Nee,“ denkt Roelie, „dit had ik nooit kunnen vinden, het lijkt wel een dwaaltuin.“

„Ziet u, juffrouw Overweel, hier zetten we de fietsen neer. U mag het nooit door uw leerlingen laten doen, want die zijn te wild. En gaat u nu maar even mee naar boven, dan zal ik u aan de collega's voorstellen.“

Zonder te spreken loopt Roelie haastig achter hem aan. Ze is benieuwd, waartoe mijnheer Willemse zich nu zal reppen. Ze snuift de eigenaardige geur op die in de school hangt en probeert die voor zich zelf te definiëren.

Op de bovengang gooit mijnheer Willemse zwerig een klasseur voor haar open.

„Gaat u binnen, juffrouw Overweel.“

Als Roelie binnenstapt, staat ze opeens in een kring van collega's.

„Juffrouw Overweel, die de klas van juffrouw Bakker zal varen,“ stelt de baas voor. En bedrijvig dribbelt hij naar voren.

Dan noemt hij de namen van alle collega's.

Roelie schudt handen, hoort namen en is ze daarna ook weer allemaal vergeten.

Wat een ouderen zijn erbij, ziet ze teleurgesteld. De meesten lijken wel boven de veertig, één onderwijzer is vast wel tegen de zestig.

37

gaan. Roelie durft niet meer de kant van die jonge, lange onderwijzer op te kijken en toch is ze nieuwsgierig. Welke klas zou hij hebben? Zou hij hier een vaste betrekking vervullen of ook een tijdelijke zoals zij? Roelie komt er niet achter, de collega's verspreiden zich over de gangen en Roelie blijft weifelend staan.

„Wacht u maar even op de gang,“ zegt de baas in het voorbijgaan.

Vlug loopt hij de trappen af.

Roelie staat onbehaaglijk op de lange gang. Ze weet zich geen houding te geven en bekijkt dan maar schijnbaar geïnteresseerd de platen die aan de muren hangen.

Beneden golft opeens het lawaai naar binnen. Het geluid van veel kinderstemmen, gebolder op de trap... daar verschijnen de eersten al op de bovengang.

Roelie kijkt met verbazing toe. Dit zijn grote jongens en meisjes, die precies de weg weten. Lachend en pratend zoeken ze hun klas op, veel zelfbewuster dan Roelie. Er wordt gelukkig niet veel aandacht aan haar geschonken. De leerlingen hebben het druk met elkaar en maken een herrin van belang.

„Waar zou mijn klas nu zijn?“ vraagt Roelie zich af. Ze krijgt de derde klas, dat weet ze al, dat is de klas van juffrouw Bakker.

De stroom dringende, pratende kinderen wordt nu geleidelijk minder. Dan ringt, hoog en trillend, opeens een belletje door de schooleggen luiden heen. Negen uur.

De deuren van de lokalen worden gesloten, de rust op de gang keert weer. Een enkel haastig voetstapje verraadt nog een kind dat te laat is. In de dichtstbijzijnde klas wordt gezongen. Hoog en hard klinken de kinderstemmen. Hoor, een driftig tikken op het bord met een liniaal-tje... de klas zwijgt... zet zachter en beschaafder het lied weer in.

Roelie probeert voorzichtig door de glazen deur de klas in te kijken. O, het is de aardige opa. Kijk hem jeugdig staan zwaaien met zijn stokje... vast een goede onderwijzer... de discipline in de klas lijkt uitstekend. Valt niet mee om op die leeftijd nog zo vitaal te zijn, daar moet je bewondering voor hebben. Misschien blijft je wel jong als je altijd met de jeugd omgaat.

Roelie wordt opgeschrikt door mijnheer Willemse, die haastig op haar toe komt.

„Komt u even mee, juffrouw Overweel, dan zal ik u naar uw klas brengen. Het is ook zo druk 's morgens,“ verontschuldigt hij zich voor haar lange wachten.

39

Roelie voelt zich jong en verwaald tussen al die gedegen onderwijzers.

Mijnheer Willemse heeft verschillende mededelingen voor het personeel. Roelie begrijpt er niet veel van. Het gaat over bestelde boeken en nieuwe pennen en de ouderavond die zeker binnenkort gehouden zal worden. Roelie laat alles maar over zich heen gaan; het is net of ze er nog niet bij hoort, of ze alleen maar toeschouwer is. Ze kijkt de kring eens rond. Alle gezichten zijn in ernstige aandacht naar de baas gericht. De oude onderwijzer staat instemmend te knikken. Hoeveel jaar staat zo'n man al voor de klas? Veertig? Zijn haar is grijs en een klein baardje versterkt de indruk, dat hij een aardige opa is.

Roelies ogen glijden verder de kring langs. Een onderwijzeres met een smakeloos truitje en een stijve rok staat aandachtig de punten van haar mollières te bestuderen. Haar handen houdt ze kinderlijk op de rug, het lichtblonde haar is stijf samengebonden in een wrong, het bleke gezicht staat als een masker.

Daarnaast, o, wat een verschil, ziet Roelie een uitdagende schoonheid. Op het eerste gezicht lijkt deze onderwijzeres niet ouder dan Roelie, maar als ze goed kijkt, is ze toch zo jong niet meer. De overdadige make-up geeft haar gezicht iets onechts. Roelie zou niet kunnen zeggen of deze onderwijzeres een prettige indruk op haar maakt of niet. Het mooie gezicht met het onberispelijke kapsel staat kennelijk vervuld en de welverzorgde vingers spelen rusteloos met de steen van een gouden ring.

Roelies blik dwaalt verder en opeens kijkt ze in een paar lachende ogen.

Roelie bloost en wendt, een beetje van haar stuk gebracht, haar hoofd naar mijnheer Willemse. Wat raar dat ze er helemaal geen erg in heeft gehad, dat er ook een jonge man bij was. Hoe oud zou hij zijn? Vast niet zo heel veel ouder dan zij zelf.

Roelie probeert nog even te kijken om precies zijn leeftijd te bepalen, maar weer wangen die lachende blauwe ogen haar.

Een beetje verschrikt kijkt ze de andere kant op. Waarom kijkt hij zo? Tevergeefs probeert ze zich zijn naam te herinneren. Hoe was het ook weer, Ter Poorten of Van Dam? Ze kan er niet meer uitkomen en kijkt dan maar hardnekkig de kant van mijnheer Willemse op, die juist gewichtig zijn horloge raadpleegt.

„We moesten maar eens beginnen,“ zegt hij.

Protest lopen de collega's het lokaal uit om naar hun eigen klas te

38

Ze gaan de trappen weer af. Mijnheer Willemse loopt naar het laatste lokaal achter in de gang. De deur is gesloten, maar het lawaai is al van ver te horen. Met een brede zwaai opent mijnheer Willemse de deur. Het rumoer verstomt onmiddellijk.

Schuldbewust duiken een paar leerlingen in hun bank terug.

De baas loopt dadelijk door tot voor de klas. Het wordt doodstil.

Roelie volgt hem aarzelend, tot ze naast hem staat.

Haar wangen zijn vuurrood en haar blik fladdert onrustig over de opgeheven hoofden heen.

„Juffrouw Bakker zal nog wat rust moeten houden en daarom krijgen jullie voorlopig juffrouw Overweel,“ zegt de baas.

Veertig paar ogen kijken naar Roelie, onderzoekend, taxerend.

„Wat zijn ze al groot,“ denkt Roelie wanhopig. „Kijk die jongen daar eens op de achterste bank...“

„Kijk juffrouw Overweel,“ zegt de baas, „dit is de absentielijst. U wilt de verzuimen van elke schooltijd wel even optekenen? En aan de muur hangt het rooster. Vandaag behoeft u dat nog niet precies te volgen, maar vanaf morgen moet u de lessen daarnaar indelen. In die kasten zitten de leermiddelen. U zult daar alles vinden wat u nodig hebt en als u ergens om verlegen zit, stuurt u Wim maar naar me toe. Dat is een flinke boodschappenjongen.“

Hij knipoogt tegen een jongen op de eerste bank, die kleurend teruglacht.

Dan draait de baas zich even om, van de klas af, en fluistert: „U houdt ze maar kort, juffrouw, laat ze de teugel maar voelen, anders ontglijpen ze u.“

Hardop gaat hij verder: „Dus u weet het, juffrouw, straks kom ik eens kijken, wie goed zijn best heeft gedaan.“

Met een laatste, vermanende blik op de klas gaat hij heen.

Hij sluit de deur achter zich.

Roelie is alleen...

Meer dan veertig jongens en meisjes zitten stil en afwachting in de banken. En Roelie staat ervoor... alleen... Ze kan niet meer terug, ze moet nu verder.

Alle praktijklessen is ze vergeten. De kinderen zitten stil, ze wachten ergens op, ze wachten op haar.

„Doe de handen samen,“ zegt ze. Haar stem klinkt hees en vreemd, maar de klas gehoorzaamt. Handen vrouwen zich, alle ogen kijken vol spanning naar haar op.

40

„We gaan bidden,” zegt Roelie nog eens ten overvloede.
„Wat móet ik bidden?” denkt ze bang. „Het is de eerste keer dat ik het hardop doe.”
De kinderen wachten... ze móet...
Het wordt een kort, verward gebed. Roelie hapert, begint opnieuw en zegt dan opeens „Amen”.
Beschaamd begint ze aan de bijbelvertelling. Dat ze het er zó slecht afbrecht... Het zal wel erg oneerbiedig geklonken hebben.
Gelukkig heeft ze thuis een vertelling uit de bijbel voorbereid. Op aanraden van vader heeft ze „Het dochtertje van Jains” genomen. Dat is boeiend en niet moeilijk te vertellen.
Roelie vertelt... het blijft stil in de klas.
„Ze luisteren,” denkt Roelie triomfantelijk, „zie je wel, het gaat best.”
Na tien minuutjes is de vertelling uit. Roelie heeft veel te haastig verteld in haar angst om de aandacht van de kinderen te verliezen.
Wat nu?
Opeens schieten haar die absentes in de gedachten. Ze opent de absentielijst en kijkt erin.
De namen van de kinderen staan onder elkaar, daarnaast is een open ruimte verdeeld in hokjes. Het lijkt wel een groot ruitjesschrift, bladzijden vol hokjes.
Roelie kijkt aandachtig. Wat moet ze invullen in die hokjes, een puntje, een streepje, een kruisje?
De klas wordt onrustig, Roelie merkt het niet.
Ze tuurt nog gespannen in de lijst. O, hier onderaan staat het. Een schuin streepje voor elke verzuimde schooltijd. Maar is een schooltijd nu hetzelfde als een schooldag? En als ze maar een half dagje weg zijn?
„O... au!”
Opeens is er een geweldige rumoer in de klas.
„Au... au!”
Roelie schrikt op. Verbijsterd staart ze de klas in. Wat nu? Waar zijn haar veertig ondelijke kinderen gebleven? Ze ziet alleen maar een rumoerige bende voor zich. De meesten zitten omgedraaid in hun bank en praten en lachen... En achteraan, helemaal achteraan, zit een jongen naast z'n bank. Uit zijn mond klinkt erbarmelijk gemamer: „O... au...!”
„Wat is dat?” roept Roelie, maar ze is door het lawaai nauwelijks verstaanbaar.

41

En achteraan, in het middenpad, zit Joost de Geer...
Als Roelie in de kast naar een stapel leesboeken gaat zoeken, wordt het stil achter haar rug. Roelie keert zich verrast om. Wat is er nu weer aan de hand?
Maar dan kleurt ze tot diep in haar hals. In de deuropening staat... de baas.
Hij zegt niets, hij kijkt alleen. De klas zit doodstil... Zelfs Joost de Geer zit als een standbeeld op zijn plaats.
„Ze zijn, geloof ik, niet allemaal even gehoorzaam, juffrouw.”
„Nee mijnheer,” zegt Roelie klein.
Onhandig staat ze met haar leesboeken. Wat moet ze doen?
„Joost, deel jij die boeken eens voor de juffrouw uit,” wenkt de baas. Joost loopt snel naar voren, hij is zijn zere knie vergeten. Na een paar minuten zit iedereen met een leesboek voor zich.
„Straks kom ik weer eens kijken,” zegt de baas dreigend, „wee degene die zijn best niet doet.”
Roelie begint met de leesles. Krampachtig probeert ze de rust die er nu heerst, vast te houden. Dat moet toch kunnen! Als de baas straks terugkomt, moet het rustig zijn. Maar er zijn zoveel slechte lezers, vindt Roelie, er wordt hikkelig en langzaam gelezen, zodat het verhaal in het boek verschrikkelijk saai wordt.
Het is ook niet helemaal stil in de klas. Telkens hoort ze schuifelen en fluisieren, maar als ze opkijkt, lijkt het wel of ieder kind rustig meeleest.
Eindelijk meent Roelie een „prater” gevonden te hebben, maar als ze hem straft met „schoolblijven”, gaat er een verontwaardigd gehuil op van het slachtoffer.
„Ik deed het niet, juf, heus, hij deed het,” Waarop „hij” ontkent met betrig hoofdschudden.
En omdat Roelie niet helemaal zeker is van haar zaak, susst ze de kleine opstandeling maar gauw door te zeggen, dat het heus de laatste keer is en dat de volgende „prater” moet schoolblijven.
Zo worstelt Roelie deze eerste morgen door en ze slaakt een zucht van verlichting als om twaalf uur eindelijk de bel gaat.
Gelukkig, deze morgen is voorbij. Opgelucht ziet ze haar kinderen naar buiten marcheren, waar ze in een Indianengloei uitbarsten. Moe loopt ze terug naar het lokaal, dat vreemd leeg is. Ze gaat moedeloos voor het raam staan. Ze ziet de tuinen en de huizen aan de overkant. Eén grote kastanjeboom staat vorstelijk tussen het armoedige

43

Resoluut stapt ze naar de huilende jongen toe.
„Wat moet dat?” vraagt ze streng.
De kinderen in de klas worden wat stiller. Opletend kijken ze toe.
Wat zal dat worden? Ze zijn nieuwsgierig wat de juf nu gaat doen.
„Ik ben uit de bank gegooid,” snikt de jongen zonder tranen.
„Hoe heet je?”
„Joost.”
„En hoe nog meer?”
„Joost de Geer.”
Een paar kinderen lachen. „Dat rijmt,” roept er één.
Roelie kijkt om zich heen om te zien, wie er riep, maar het genot in alle rijen, zodat Roelie zich maar weer tot Joost wendt.
„Sta op.”
Joost is helemaal niet van plan om op te staan. Overdreven wrijft hij zijn pijnlijke knie. „Ik zal je wel krijgen,” zegt hij dreigend tegen zijn buurman, die met een schuldig gezicht in de bank zit.
„Sta op,” probeert Roelie nog eens.
Joost wrijft onverstaanbaar zijn knie... de klas lacht.
Roelie weet niet wat ze doen moet, ze kan die rakker toch niet de bank intillen. Wie weet of hij niet gaat tegenspartelen. Nee, dat waagt ze niet.
„Dan blijf je maar zitten,” beslist ze opeens en loopt weer terug naar haar lesmaat.
„O... au...” zucht Joost de Geer.
„Je mond dichthouden, anders roep ik mijnheer Willems,” dreigt Roelie.
Dat helpt. Joost blijft wel in het middenpad zitten, maar hij houdt zich nu temminste stil.
Roelie gaat de namen oplezen. Ze zal de absentes maar op een kladjie schrijven, dan kan ze later precies uitzoeken hoe het in de lijst moet staan.
Het blijft roesmoezig in de klas. Bij elke leedling die absent is, krijgt ze van alle kanten commentaar.
„Die is verhuisd, juf, hij is op een andere school.”
„Marietje is ziek, juf.”
„Niets, ze is naar buiten, juf.”
Het duizelt Roelie. Ze is bij als dit karwei eindelijk achter de rug is. Van het rustige klasje is niet veel overgebleven. De kinderen praten en stormelen en vermaken zich best.

42

groen van de stadstuinjes. Onder de boom ligt een tapijt van gele en bruine bladeren.
„Gelukkig, dat jij er nog bent, boom,” zegt Roelie, „ik zal vaak naar je kijken.”

Verdrietig gaat ze achter de lessenaar zitten en kijkt de lege banken aan. Ze staan zo roerloos, net alsof er de hele morgen geen lastige, rumoerige jongens en meisjes op gezeten hebben. Een enkel geluid op de gang, het dichtstaan van een deur of de voetslap van een kind, accentueert nog de stilte die er in het lokaal heerst. Roelie heeft nu pas tijd om haar lokaal goed rond te kijken. De houten vloer is stoffig en versleten, de banken zijn kaal, de platen aan de muren ouderwets. Deze school is lang geleden gebouwd; al verschillende mensengedachten hebben hun eerste wijsheid hier opgedaan.
In de vensterbanken staan grote bloempotten met armerterige geraniums erin. De planten hebben iets weg van palmen: lange stelen met een knuffel bladeren bovenaan. Er is niets war wijst op genelligheid, op jong leven, op zonneschijn. Zonder kinderen is het lokaal dood en koud. Roelie huivert, ze voelt nu pas, dat de kachel nog niet brandt. Het is toch al echt fris buiten.
„En nu vanmiddag weer,” denkt Roelie. Ze zucht al bij de gedachte, dat de bel van twee uur zal luiden en dat mijnheer Willems zal binnenkomen als het juist rumoerig is in de klas.
Mismoedig buigt ze zich over de absentielijst.
Zal ze het ooit leren?

Roelie schrikt op als opeens haar deur opengaat. Wie komt daar binnen, mijnheer Willems soms of... O, het is de jonge onderwijzer, die haar vanmorgen zo aankeek. Hoe heet hij nu ook alweer?
„Zo juffrouw Overveel, ik kom eens kijken hoe u het maakt in het klasje van juffrouw Bakker.”
Roelie weet niet zo gauw wat ze van deze toeschietelijkheid moet denken. Ze voelt zich een beetje verlegen tegenover deze vrijmoedige jongeman.
„Het moet nog een beetje wennen, mijnheer... eh...”
„Van Dam, Geert van Dam. Zeg maar Geert, hoor. Dat ge... mijnheer” klinkt zo officieel.
Roelie lacht. „Ik heet Roelie,” zegt ze spontaan. „Ik vind juffrouw Overveel zo oud klinken. Dit is m'n eerste school, ziet u... zie je.”

44

„Zo zo, je eerste school, kleintje, dus je bent pas geslaagd voor onderwijzers.“
 „Nee, voor m'n hoofdakte," verbeterd Roelie dadelijk, tóch een beetje trots. Hij moet niet zo héél min van haar denken!
 „O, la, la, dat is niet mis, de hoofdakte al."
 „Tjonge, wat is hij lang," denkt Roelie, „wel een hoofd groter dan ik ben."
 Zijn blauwe ogen lachen haar weer toe en Roelie ziet een prachtige rij gave, witte tanden.
 Het gesprek stopt even. Roelie zint op een nieuw onderwerp. Ze is immers geen onmondig schoolkind meer. Ze staat hier in haar eigen klas en praat gewoon met een collega. Wat een nieuwe ervaring eigenlijk!
 „Hoe is het hier op school?" polst ze voorzichtig.
 Geert laat zijn tas vallen en steekt demonstratief zijn handen omhoog. Dan telt hij op zijn vingers af.
 „De baas doet geen kwaad als je 'm maar niet in de weg loopt.
 Wies ter Poorten uit de eerste klas is onze madonna, saai en ijverig, wordt door de baas op de handen gedragen.
 Lydia van Maren: een eigenwijs nest, probeert zich jong aan te stellen, heeft de tweede klas.
 Derde klas: jij.
 Vierde klas: Geert van Dam, niets over te zeggen."
 Roelie schiet in de lach.
 „Vijfde klas. Opa Verkerk, beste vent.
 De baas heeft klas zes."
 „Ik was al bang, dat het hier allemaal oude mensen waren," waagt Roelie te zeggen.
 „Ja, zijn het ook, de jongste is veertig; dat is onze Wies. Het is maar goed, dat er wat jong leven in gekomen is," zegt Geert, terwijl zijn lachende ogen Roelie taxeren.
 Ze voelt zich even onbehaaglijk, maar schudt dat gevoel dadelijk weer van zich af.
 Hoe oud zou hij zelf zijn, een jaar of drie, vierentwintig? ...
 „Hoelang ben jij hier al?" probeert Roelie erachter te komen.
 „Bijna twee jaar, dadelijk na de diensttijd hier aangesteld."
 „Zie je wel," denkt Roelie, „zo oud zal hij dus wel zijn, ze heeft het goed gezien. Leuk, dat er nog één jonge collega bij is. Met hem kan ze tenminste praten.

45

vensters. Het lijkt wel een sprookje, Roelieje. Zou je niet heel graag willen weten, wie er achter die vensters wonen?"
 Roelie kijkt nu ook de donkere polder in. Het is of ze het voor 't eerst ziet. Achter die vensters wonen mensen. Ze kent hen niet. Maar ze zullen ook hun zorgen en moeilijkheden hebben, net als zij zelf. Die huisjes liggen daar zo klein en weerloos, vlak bij de grote stad. En toch vormen ze een wereldje op zich zelf.
 Onafwendbaar hebben ze de grote stadswolf op zich af zien komen. De massieve huizenblokken kwamen al dichterbij. Nu zijn die blokken tot hun erf genaderd. Nog één sprong en de wolf zal hen opstokken en dan zullen er weer blokken verruizen, blokken, blokken. En niemand zal meer weten, dat er huisjes waren met verlichte vensters als ogen in de nacht.
 „Het is een prachtig gezicht," zegt Roelie nog eens.
 Gerda antwoordt niet. Ze is weer stil en wat teruggetrokken zoals altijd.
 „Gerda durft zich nooit erg te geven," denkt Roelie, „het is net of ze zich gauw schaamt. Waarom eigenlijk? Ze zijn nu toch samen!"
 „Kom maar binnen, buurvrouw, de thee staat klaar en wij vatten kou," roept Roelie.
 Zwiggend keert Gerda zich om. Haar gezicht staat strak.
 Even kijkt Roelie verwonderd. Wat heeft Ger? Maar Gerda herneelt zich gauw. Plezierig laat ze zich in één van de lage stoeljes vallen.
 „Ik snak naar jouw brouwsel."
 Roelie is druk bezig met de kopjes.
 „Waar is je zus, komt ze nooit boven?" informeert Gerda.
 „Ria? Die zit bij Koos. Ze is haast nooit thuis, dan verveelt ze zich."
 „Is ze niet leuk?"
 „O jawel, 't is een engel," doet Roelie overdeven.
 Gerda trekt haar wenkbrauwen op, terwijl ze haar kopje aanpakt.
 „'t Is toch fijn om een zus te hebben..."
 „Niet één als deze," zegt Roelie gedecideerd, „we liggen elkaar niet."
 Gerda begrijpt het niet. Als je toch maar één zus hebt...
 „En je broer?" vraagt ze verder.
 „Frans, dat is een reuze knul. We kunnen het altijd best vinden samen."
 Gerda blijft in gedachten voor zich uitstaren. Ze heeft altijd zo naar broers en zusters verlangd. Wat moet het heerlijk zijn om met andere

47

Ze moet opeens weer lachen om dat „ops Verkerk". Een goeie naam voor hem, alleen niet erg eerbiedig. Zou hij zelf weten, dat ze hem zo noemen?
 „Tot hoelang blijf je hier?" vraagt Geert.
 „Net zolang als juffrouw Bakker ziek is."
 „O, dan zal het wel een hele poos duren, want Bakkertje is aardig overspannen, hoor ik," zegt Geert luchtig.
 Hij grijpt zijn tas. „Nou Roeliekind, het beste maar, ik ga een stukje eten, we zien elkaar wel weer."
 „Dag... Geert," zegt Roelie.
 Met een harde klap valt de deur achter hem dicht.
 Roelie pakt langzaam haar eigen pakje brood uit.
 Leuk, dat Geert dadelijk een praatje kwam maken... een knappe vent... die Geert.

HOOFDSTUK 4

„Nog even, dan kunnen we thee drinken."
 Roelie zet handig het miniatuurtheetje op een waxine-lichtje.
 „Gebruik je suiker in je thee?"
 Roelie krijgt geen antwoord. Gerda hangt gevaarlijk ver uit het venster van Roelies kamer. Ze heeft alléén maar aandacht voor het uitzicht, dat ze vanuit de zolderkamer heeft.
 Roelie buigt zich uit het andere venster. „Goeienavond," zegt ze buitenom, „ik vroeg of je suiker wilde."
 „Suiker?" vraagt Gerda.
 „Ja, ik heb thee voor je gezet."
 „Ja, o ja," zegt Gerda verstrooid, „kijk toch eens, Roel, wat een uitzicht. En nu is het nog wel avond. Wat moet het overdag mooi zijn."
 Roelie knikt. „Ja, het is een prachtig gezicht."
 Ze heeft dit eigenlijk al zo vaak gezien, dat ze eraan gewend geraakt is. Even kijkt ze op zij naar Gerda's gezicht. Die heeft alleen maar aandacht voor de lange rijen lichtjes, die de straten markeren.
 „O, kijk eens, Roel, daar in de polder zie je huisjes met verlichte

46

jonge mensen samen te wonen; zij is altijd alleen met haar moeder. Die is wel lief en goed voor haar, maar niet om mee te lachen en vrolijk te zijn. En ze kan er soms zo naar verlangen om onbekommerd plezier te hebben...
 „Drink nou," moedigt Roelie aan.
 „'t Is lekker," waardeert Gerda en drinkt met één pink omhoog.
 „Dat hoort niet," kaptelt Roelie, „je pink mag niet mee omhoog."
 „Waarom niet?"
 Roelie haalt d'r schouders op. „Dat zal Joot weten."
 Gehoorzaam laat Gerda haar pink zakken. Dan kijkt ze Roelie ernstig aan en zegt: „Vertel wat je beleefd hebt, want daar kom ik voor."
 „Vertel jij eerst maar," weert Roelie af.
 „Nee, eerst jij, dan ik," commandeert Gerda. „Hoe géát het, Roelje?"
 Roelie roert nadenkend in haar lege theekopje.
 „Miserabel!"
 „Nee toch, Roel," schrikt Gerda.
 Roelie knikt heftig. „'t Is vreselijk, Ger."
 „Maar wát dan, heb je zo'n nare baas getroffen?"
 „Willems? Nee, dat niet. Over hem heb ik niet te klagen. En de collega's... oh... ik heb niet veel contact met hen, ze zijn allemaal oud, op één na. Met Geert van Dam praat ik wel eens, na schooltijd. Nee, daar zit 't 'm niet in."
 „Wat dan? De kinders?"
 „Ja juist, de kinders... het is tuig, Ger." Het komt er fel en verbeten uit.
 „Nee Roel, dat geloof ik niet."
 „Ja heus," knikt Roelie wanhopig, „ik kan er niets van, helemaal niets. Ze glippen onder m'n handen vandaan. Gisteren nog, stuurde ik er één de klas uit. Joot heet ie. Maar denk je, dat het joch ging? Hij bleef doodleuk zitten en de klas lachte... Wat móet je dan in zo'n geval, Ger, wat móet je?"
 „Is het een eerste klas?" vraagt Gerda.
 „Welnee, bij die pukken zou het vast wel beter gaan. Het is een derde klas. En ze zijn zo ontzaglijk brutaal. Ik heb gewoon geen ontzag, het is de hele dag min of meer rumoerig in de klas. 'k Wou voor een lief ding, dat de juf maar beter werd, dan was ik er van af."
 Roelie zucht eens diep. Als Gerda blijft zwijgen, vraagt ze: „Gaat het bij jou beter?"
 „O ja, dat wel," zegt Gerda aarzelend, „maar je kunt 't niet verge-

48

lijken, want ik heb een eerste klas op een dorp. En m'n baas is heel erg aardig; die heeft me de eerste dagen veel geholpen. Hij heeft me telkens voorgedaan hoe ik het doen moest en elke dag komt hij mij vragen of er nog moeilijkheden zijn."

"Dat is fijn, Ger. Nee, Willemse bemoeit zich niet met me, hij komt alleen kijken als het lawaaiig is in de klas."

"Wat een vervelende vent," stuift Gerda op. "Hij kan toch begrijpen, dat je er nog een beetje in moet komen. We hebben nog nooit zelfstandig in een klas gewerkt, moet je rekenen."

Roelie knikt.

Gerda wordt welsprekend. "Jij hebt het veel moeilijker dan ik. Je leerlingen zijn groter, je baas helpt niet en je zit in de stad waar de jeugd veel vrijpostiger is."

Roelie glimlacht flauw. "Jij stelt het maar mooi voor, maar ik ben me zelf bitter tegevallen. 'k Wou dat ik een ander baantje wist, dan zou 'k zó overstappen."

"Nee Roel, dat kun je niet menen, na drie weken al. Je moet even volhouden. Over een poosje gaat het heus beter. En je wilde alstijd zo graag onderwijzeres worden!"

Roelie schokt moedeloos met haar schouders.

"Ja, dat wilde ik ook, maar ik wist niet, dat het zó was."

"Als je eenmaal hier doorheen bent, vind je het heerlijk, dat zul je zien," voorspelt Gerda optimistisch. "Iedereen zit toch met dezelfde moeilijkheden?"

"En jij dan?" roeft Roelie.

"Nou ja, ik heb het bijzonder goed getroffen, dat is een lot uit de loterij. Maar als ik in de stad was terechtgekomen, zou ik niet zo gekrukt hebben."

"Welnee... jij?"

"Ja, ik net zo goed. Dacht je soms, dat hij mij alles maar even best gaat? Ik maak ook legio fouten, hoor!"

"Wat zou jij nu doen met zo'n Joost?" vraagt Roelie weer.

"Op dat moment niets. Je kunt 'm moeilijk de klas uitdragen. Maar ik zou hem na vieren laten zitten. Als hij de klas niet uit wil, mag hij er niet meer uit. En de volgende dag zou ik hem de plantjes eens laten begieten."

"Wat? ... Zo'n jongen?"

"Juist Roel, dat helpt meer dan straf. Dat heb ik niet van me zelf, hoor, dat heeft m'n baas me aangeraden."

49

"Spáár me. Deze kinderen lopen al over me heen, laat staan die uly-klanten. Nee hoor, ik leer geen letter meer."

"Later zul je er spijt van hebben," zegt Gerda plechtig, "dan denk je nog eens met wroeging terug aan mijn woorden."

"Later... wanneer? Denk je soms, dat ik m'n hele leven in de school blijf?... Als de ware jofez komt, stap ik er welgemeed uit. Jij toch ook zeker!"

En Gerda zegt blozend: "Ik ook, hoor!"

Roelie heeft weer een binnenpretje. Wat heeft ze Gerda dóór. Opeens flapt ze de vraag eruit, die haar al zo lang op het hart brandt: "Waarom heb je de meisjes op de kweekschool eigenlijk nooit uitgenodigd? We kwamen allemaal geregeld bij elkaar, maar jij hield je altijd afzijdig?"

Roelie wacht met spanning af. Zal Gerda nu weer ineens dichtklappen?

Gerda zit een poosje doodstil. Roelie ziet dat ze zint op een antwoord dat haar ongetwijfeld moeilijk valt.

Om haar te helpen, schenkt Roelie nog maar eens in. De thee kan niet smakelijk meer zijn, het waxine-lichtje is uitgegaan. Roelie heeft er niet eens erg in.

"Als je er liever niet over praat... " zegt ze tegen Gerda bij het overreiken van het kopje.

"Ja Roelie, ik wil er wél over praten, maar misschien begrijp je het niet helemaal."

"Ik zal proberen het te begrijpen," zegt Roelie eenvoudig.

En dan vertelt Gerda, tastend naar woorden, het verhaal van haar leven.

"Mijn ouders hebben vroeger in Indonesië gewoond; daar ben ik ook geboren. Het was er prachtig. Ik kan me nog goed het erf voorstellen waar ik als kleuter speelde. Het huis was wit met een grote voorgalerij, in de verte kon je de bergen zien."

Gerda wacht even, alsof ze zich werkelijk weer in dat land waant. Roelie wacht stil af of Gerda verder vertellen zal. Ze weet hier niets van af, niemand heeft ooit iets geweten van Gerda's jeugd.

Gerda delft verder in haar herinneringen. "Het was een fijn leven. Mijn vader was ambtenaar, hij had een goede betrekking. Ik lijk op hem, zegt moeder..."

Toen ik vier jaar was... toen... is vader weggegaan, voorgoed bij ons vandaan. Moeder en ik bleven samen achter. Ik vroeg telkens

51

"Wat verrukkelijk, zo'n baas."

"Ik drijf op hem," knikt Gerda, "als ik hem niet had."

"Hoe oud is hij?" lacht Roelie.

"O, tegen de zestig, en getrouwd en kinderen en kleinkinderen. Maak je maar niet ongerust."

"Jammer," plaagt Roelie, "t zou mooi zijn, dan bleef je in de onderwijswereld."

"Zeur niet," zegt Gerda, knibbig opeens.

Roelie houdt van schrik haar mond. Is dat zo erg, een onbetekend plagerij? Je weet bij Gerda ook nooit waar je aan toe bent. Het ene ogenblik is ze hartelijk en aardig en dan weer zet ze haar etekels op. Kijk haar nu eens zitten met die gesloten uitdrukking op haar gezicht, die Roelie zo goed van de "kweek" kent. Wat steekt daar toch achter? Roelie neemt zich voor Gerda beter te leren kennen, ze is het bestid waard.

Zonder zich ook maar enigszins geraakt te tonen, zegt ze: "Ik leef op de zondagen, Ger, en de vrije middagen."

"'k Wou dat ik iets voor je kon doen," zegt Gerda hartelijk. "Je moet maar denken, dat het voor tijdelijk is. Zodra de juf beter is, solliciteer je naar een andere school en dan begin je met nieuwe moed."

"Maar die juf maakt helemaal geen aanstalten om beter te worden," zegt Roelie bedrukt, "het kan wel een jaar duren. Ze is overspannen. Dat is altijd een langdurige kwestie."

"Kop op, hoor," zegt Gerda, "over een poosje ga je zingend naar school. 't Wordt elke dag beter."

"Ik hoop het."

Het is een poosje stil tussen die twee. Ze zitten elk met hun eigen gedachten.

Dan vraagt Roelie opeens: "Is je cursus voor Engels al begonnen?"

Gerda kleurt.

Roelie voelt een lachkriebel in zich oplossen. Het is vast waar, waarom zou Ger anders kleuren. Er is bestid wat aan de hand met Jan Jelsma. Heeft ze het al niet dadelijk gedacht!

Gerda's antwoord is neutraal: "Deze week voor het eerst. Het lijkt me een echt leuk clubje. Toe zeg, ga ook mee doen. Het kan nog."

Roelie schudt haar warrige haar. "Niks hoor, daar begin ik niet aan. 'k Ben blij dat ik van dat ge'leer' af ben. 't Is nu welletjes."

"Je kunt ermee vooruitkomen, later misschien naar een ulo, als je een paar akten hebt," pleit Gerda.

50

wanneer vader terug zou komen, maar moeder gaf nooit antwoord. Toen is moeder gerepatriëerd. Wat had ze nog in Indonesië te zoeken? Hier woonde wat familie van moeder, een broer en een nicht. En moeder kreeg ook heimwee naar Holland.

Ik vond de bootreis prachtig. Wat begreep ik van de achtergrond ervan? Iedereen was aardig tegen mij, ik geloof dat ik lelijk verwend werd op die reis.

Toen we hier aankwamen, zijn we in het huisje getrokken waar we nu nog in wonen. Het was piepklein, maar groot genoeg voor ons. Ik heb gebuild, dat herinner ik me nog goed. Ik miste m'n speel-makkerij en de baboe en het heerlijke, zonnige land.

Waarom moesten we in zo'n klein huisje wonen in een nauwe, zon-loze straat? Mijn hersentjes konden dat niet verwerken en moeder zal in die tijd wel wat met me te stellen hebben gehad.

Maar ik vergat 't ook gauw weer. De herinnering aan mijn geboorteland vervaagde, ik speelde zoet in het kleine huisje, terwijl moeder naaide. Dat naaien moest moeder wel doen. Eerst kreeg ze de maandelijke toelage trouw toegestuurd, maar al gauw werden de geldzendingen onregelmatig en hielden later helemaal op. Moeder moest dus in haar eigen onderhoud voorzien en dat deed ze als verstelnaaier. Moeder had vroeger nooit een vak geleerd; dat was nog niet zo in die tijd, de meisjes trouwden meestal vroeg..."

Toen ik acht jaar was, is mijn vader gestorven. Ik weet nog dat moeder er toch om huilde toen ze het bericht kreeg. Misschien is ze altijd wel van hem blijven houden. Hij was niet slecht, maar slap, zei ze altijd.

Moeder moest dus helemaal voor mij zorgen. Dat viel niet mee, vooral niet toen ik verder ging leren. Ik heb vaak voorgesteld om van school af te gaan om mee te kunnen verdienen, maar moeder wilde, dat ik een goed vak zou leren. Ze had zelf ondervonden hoe erg het is als je je brood bijna niet verdienen kunt; zelfs het huwelijk is geen garantie. Je begrijpt dat al die jaren schraalhans keukenmeester is geweest bij ons. Voor vernieuwingen in huis was helemaal geen geld, zodat alles werkelijk helemaal versleten is.

Moeder is oud geworden in die jaren; ze hebben dubbel geteld voor haar. Alstijd geldlozen en weinig toezending van familie.

Moeders broer is een paar jaar geleden gestorven. Dat nichtje komt ons wel eens opzoeken, maar ze heeft zelf een gezinnetje met kinderen, dus daar komt niet zo dikwijls van.

52

Nu begrijp je misschien een beetje, waarom jullie niet bij ons konden komen. Dan zouden jullie onze smoele hebben gezien en medelijden hebben gehad en dat kon ik niet verdragen.

Als mijn vader gewoon overleden was... maar juist dat hij moeder in de steek heeft gelaten... Ik was zo bang, dat jullie erachter zouden komen.

Jullie hebben zulke prettige gezinnen, geldzorgen kennen jullie geen van allen. Marian met haar rijke papa, Ans met dat grote gezin, jij, Jannie op haar kapitale boerderij... jullie hebben allemaal een gave achtergrond...

Ik lijk op vader, zegt moeder, maar zie je, in zijn karakter wil ik niet op hem lijken. Ik wil sterk zijn en hard...

Het valt Roelie op hoe goed Gerda daarin geslaagd is. Heeft ze niet altijd respect afgedwongen door haar onverzettelijke houding? „Misschien heeft Gerda wel een beetje te veel nadruk gelegd op die hardheid”, denkt Roelie opeens helder, „ze heeft de zachte kanten van haar karakter verdrongen, of beter gezegd gepantserd. Geen wonder eigenlijk als je zo'n vader hebt gehad!”

Roelie heeft zonder een enkele onderbreking geluisterd, bang als ze was deze steer van vertrouwelijkheid te breken. Ze kan enigszins vermoeden hoeveel moeite het Gerda kost nu eens openhartig te spreken over wat ze haar hele jonge leven verzwegen heeft. Een groot medelijden met Gerda golft in Roelie omhoog. Ze ziet alles nu opeens duidelijk. Dit was dus de oorzaak van Gerda's afzijdigheid, terwijl ze steeds gedacht heeft, dat Gerda weinig behoefte aan vriendschap had. Wie weet hoe ze in die jaren gehunkerd heeft naar een vriendin...

En zij hebben maar pret gemaakt en grappen uitgehaald en misschien meer dan eens Gerda gegriefd, zonder het te weten.

„Daarom was het van zoveel belang, dat ik ging verdienen,” gaat Gerda verder. „Nu kan ik voor moeder gaan zorgen en dat werd hoog tijd. M'n eerste salaris heb ik al gehad en ik heb er voor moeder een juuk van gekocht. Dat was hard nodig, m'n ouweke kon wel een opknappertje gebruiken.” Op Gerda's gezicht is een zeldzame glimlach opgebloeid, die haar gezicht wonderlijk zacht maakt.

„Moeder heeft in die jaren alleen aan mij gedacht. Als ik er maar netjes uitzag... Nu gaan we langzamerhand onze hele inventaris vernieuwen, eerst een nieuwe vloerkleed en dan stoelbekleding en... Het zal er werkelijk allemaal piekfijn uit gaan zien. We gaan een goouden tijd tegemoet, moeder en ik. Reken maar dat ik d'r versnennen

33

nen is maar bijzaak. Leuk... ja, natuurlijk is het reuze leuk om voor je zelf wat te kunnen kopen, zonder het aan vader of moeder te vragen, een nieuwe sensatie om zelf een heel salaris onder je beheer te hebben, maar nodig...

„Zie je, Roel,” gaat Gerda vertrouwelijk verder, „ik ben zo oneindig dankbaar, dat ik nu klaar ben met m'n studie. Ik voelde me al zo lang ontsgooid aan het schoolleven. Nu sta ik met beide benen in de maatschappij en ik mag de verantwoordelijkheid dragen voor een hele klas kinderen. Prachtig is dat! Ik voel me sterk om het leven in te gaan, vooral nu ik ook voor moeder mag zorgen...”

Roelie knikt alleen maar. Met verwondering ziet ze de besluite trek om Gerda's mond.

Met schrik kijkt Gerda opeens op haar horloge. „Wat is het al laat, ik vlieg weg, Roel. Morgen is het weer vroeg dag en de trein wacht niet als ik me verlaat.”

Roelie brengt haar tot de buitendeur.

„Kom je gauw es terug?”

„Als jij eerst bij mij bent geweest. Kom op een zondagmiddag, dan kunnen we fijn samen bomen.”

„Dat doe ik,” zegt Roelie, verrast door de spontane uitnodiging. Gerda loopt snel de hardstenen stoep af. Op straat zwaait ze nog even. „Adieu!”

Roelie tript vlug naar boven, nadat ze beneden welterusten heeft gewent. Ze heeft geen zin om in de huiskamer te blijven, ze verlangt naar bed. Ria is nog niet thuis. Roelie heeft het rijk alleen.

Voor het zolderraam blijft Roelie staan. Ze kijkt naar de polder, naar de kleine, donkere huisjes. Er zijn nog maar enkele vensters verlicht, de meeste huisjes liggen weggedoken in het zwart van de nacht.

„Dat Gerda hiervan zo genieten kon. Ze moet het ook overdag eens zien.”

Die Ger, wat is ze flink. Roelie voelt een zekere jaloezie om haar vastberadenheid. Durfde ze zelf ook maar zo goed...

Als Ger mijn klas had, zou het stukken beter gaan, weet Roelie. Gerda voelt zich niet angstig en onzeker voor een klas. Zij popelt om te werken, verdiept zich er niet eens in of het gaan zal of niet. Komt dat omdat Gerda zo'n moeilijke jeugd gehad heeft? Is ze gehard door de omstandigheden? Het moet ook wel een afschuwelijke ervaring zijn als je vader er met een ander vandoor gaat. Dat heeft Gerda wel niet met zoveel woorden gezegd, maar als een man zijn vrouw verlaat, is er

55

zal. Dat verstaan is nu van de baan. Moeder helpt nog een paar klanten die haar moeilijk kunnen missen, maar ik zal wel zorgen, dat er zo gauw mogelijk een punt achter wordt gezet. Moeder mag het huishoudinkje doen, meer niet.”

Gerda lacht glunderend bij dat vooruitzicht. Haar grootste vreugde is nu de taak van haar moeder over te nemen.

Opeens weer ernstig zegt ze: „Kun je het een beetje begrijpen, Roel?”

„Natuurlijk,” knikt Roelie, „natuurlijk kan ik het begrijpen, maar we hadden toch niet op je neergezien, al hadden we het geweten!” Gerda schudt resoluut het hoofd. „Nee Roel, ze mochten het niet weten. Nu is het ergste voorbij, nu ben ik klaar om voor moeder te zorgen. Begrijp je dat de pijn daarom bij mij van binnen nu ook over is?”

Roelie knikt bedachtzaam. Ja, nu kan Gerda zelf het heft in handen nemen. Wat een veldtoernooi zal haar dat geven. Geen wonder dat ze zo blij was met haar baan... „Ik ben blij, dat je dit aan mij verteld hebt,” zegt ze opeens hartelijk. Gerda kleurt licht. Ze bekijkt haar vingertoppen. „Jullie waren in je onwetendheid hartachtiger dan je in je medelijden zou zijn geweest,” zegt ze langzaam.

Het valt Roelie op hoe meer volwassen Gerda is dan zij zelf. Wat heeft ze ooit voor problemen gehad in haar leven. Gerda heeft gelijk, ze heeft nooit geldzorgen gekend. Alles wat er nodig was aan kleding en boeken, kwam er. Roelie heeft er nooit het hoofd over gebroken hoe het er komen moest... het was er eenvoudig!

En heeft ze er wel ééns bij stilgestaan wat het betekent als je ouders een gaaf huusje hebben? Roelie heeft alles zo vanzelfsprekend aangevoeld. Het feit dat ze een broer en zus bezit, heeft ze nooit gewaardeerd. Ze heeft intengedeld dikwijls met Ria gekibbeld, om kleingheden soms.

Alles was zo gewoon, daar dacht je verder niet over na.

Wat ziet Ger haar werk ook anders. Het is bij haar een levenskwessie, ze is kostwinster geworden.

En Roelie zelf... Ze werkt omdat ze toch een baan moet hebben, omdat ze het werk met kinderen altijd leuk gevonden heeft. Verdien

meestal een derde in het spel. Hoe is het mogelijk om je vrouw en je kleine meisje in de steek te laten? Roelie, die in een gelukkig gezin is opgegroeid, kan het zich niet voorstellen. Zou die vader nooit meer naar zijn dochtertje verlangd hebben?

Kom, ze moet de bijbelse vertelling voorbereiden voor morgen. Dat kan in bed wel. Als ze uitgekled is, knipt ze het lampje boven haar bed aan en begint te lezen. Al gauw dwalen haar gedachten af.

Kop op, heeft Gerda gezegd, het gaat elke dag beter. Maar dat is niet zo! Het gaat elke dag slechter. Wat weet Gerda er eigenlijk van? Die heeft het goed getroffen zoals ze zelf zegt.

Gerda begrijpt niet, dat zij, Roelie, er elke dag als een berg tegenop ziet om naar school te gaan. Elk uur is ze angstig benieuwd wat er nu weer gebeuren zal. Vorige week nog, toen die jongen uit de bank viel en een gat in zijn hoofd had... Ze had wel kunnen huilen van narsigheid en met de grootste moeite had ze haar tranen kunnen bedwingen. Ze had de jongen bij de baas gebracht, maar tegelijk had ze zich vreselijk geschaamd. Wat moest mijnheer Willems er wel van denken?

En zo was er elke dag wat anders. Een traan glijdt over haar wang en valt op het bijbelteje. Vluc veegt ze die af, maar in het dunne blaadje zit al een bobbelteje.

Ja, die vertelling. Wat heeft ze er altijd naar verlangd om de bijbelse geschiednissen te vertellen aan een klas vol aandachtig luisterende kinderen. Het is wel anders uitgevallen... De heldaftig luisterende kinderen... De heldaftig luisterende kinderen... De heldaftig luisterende kinderen...

Roelie vouwt haar handen ineen. Zoals iedere avond bidt ze om kracht en wijsheid voor het moeilijke werk. Het lijkt wel of het niet helpt. Morgen is er immers weer die klas met ongezeijklijke kinderen, moegen moet Roelie weer rechten, alleen tegen die vielen.

Op welke wijze kan Roelie dan de hulp ervaren van God, hoe moet ze geloven, dat God haar helpt?

Zuchtend doet ze haar bijbelteje dicht. Ze is moe. Juist als ze het lampje uitknijpt, hoort ze voetstappen op de trap. Dat is Ria. Zachtjes gaat de kamerdeur open.

„Slaap je al, Roel?”

Maar Roelie geeft geen antwoord. Ze luistert hoe Ria zacht en vlug zich uitkleedt en in bed stapt. De spiralen kraken even, dan is het stil op de meisjeskamer.

54

56

Gerda loopt langzaam naar huis, ze heeft opeens geen haast meer. Ze denkt terug aan het gesprek van deze avond. Dat die Roelie zo in de put zit over de school... Gerda glimlacht een beetje. Roelie trekt het zich ook wel erg aan... Iedereen heeft toch zijn moeilijkheden! Zij zelf toch ook, al weet Roelie dat niet. Nee, dat heeft ze aan Roelie niet kunnen vertellen, omdat ze er nog niet mee klaar is. Ze zal dit eerst zelf moeten uitvechten. Wat heeft Gerda gehoopt, dat ook Jan Jelsma slagen zou, met als zij zelf. Dan zouden ze beiden klaar zijn geweest om het leven in te gaan. Dan had hij misschien uitgesproken wat zij al zo lang gehoopt heeft. In de kweekschooljaren is heel langzaam en heel zeker een diepe liefde in haar ontbloeid voor deze stille, gevoelige jongen met zijn onmiskenbare talenten. Maar al is Jan Jelsma altijd vriendelijk en voorkomend voor haar geweest, er bestaat niets dan goede kameraadschap tussen hen. Of... is hij om háár naar het avondje bij Ans van Wijngaarden gekomen... heeft hij haar daarom opgewacht uit de Engelse les? Ach wat... Gerda schokt met haar schouders. Ze moet niet toegeven aan die dromen. Het kan immers niets worden tussen hen, nu hij nog schooljongen is... nog niets tenminste. En niemand, niemand mag dit ooit merken. Maar Gerda is bereid te wachten. Met haar stugge hart, dat zich zo moeilijk geeft, voelt ze zich met een onuitroeibare trouw verbonden aan hem die ze liefheeft. Ze recht haar rug. Ze lijkt nog langer nu. Met stevige stappen loopt ze in de richting van haar huis. En om haar mond begint een glimlach.

HOOFDSTUK 5

Langzaam vouwt Roelie haar pakje brood open. Het papier knistert luid in het stille lokaal. Met tegengin bekijkt Roelie haar boterhammen. Brer, met kaas! Ze heeft er helemaal geen zin in. Ze zucht en kijkt het lokaal eens rond. Alles is nu zo stil en roerloos, maar op de

57

weerwoord bij had gestaan. Gelukkig had Geert van Dam, die op het gerucht kwam aanlopen, de moeder naar huis gestuurd. Roelie was hem er innig dankbaar voor. Het nare was, dat de moeder eigenlijk gelijk had. Roelie was onrechtvaardig geweest in haar straf; ze had de tijd niet genomen om de zaak waar het om ging, rustig uit te zoeken. Het was voor Roelie onbegonnen werk om alle strafzaken naar behoren af te wikkelen. Opeens wordt er getikt. Roelie schrikt ervan. Ze was zó in gedachten verdiept. Wie is dat? ... Toch geen boze moeder die weer komt klagen? Of een vertoornde vader? ... Roelies handen trillen. Maar de deur kiert al open. Roelie zucht verlicht. Gelukkig, het is Wies maar. Roelie heeft nog nooit met haar gesproken. Ze heeft wel elke morgen in het langzaam even door het ruitje van de eerste klas gekeken. En dan was Wies er al. Ze schreef een leeslesje op bord of maakte een tekening met kleurig krijt. Roelie heeft erbij voor die ijver, maar Wieszelf trekt haar niet aan. Ze lijkt zo stil, zo saai. Het lichtblonde, gladde haar met het kleine knorje, de bleke wangen, de bloedeloze lippen, het lijkt allemaal zo dor. „Zó'n echte juf,” denkt Roelie alijd, „één die niet lachen kan en voor wie al die kleine hummelnetjes bang zijn.” En nu staat Wies opeens voor haar. Roelie krijgt er een kleur van; ze weet zo gauw niet wat ze zeggen moet. „Kom je in mijn lokaal verder eten, Roelie? We zitten allebei alleen, waarom zouden we het niet gezellig maken?” Wies zegt het vriendelijk, met een klankvolle stem, die niet bij haar uiterlijk past. Roelie heeft haar brood al opgepakt. „Natuurlijk, graag!” Haar kleur wordt nog dieper. In de eerste klas is het gezellig. Roelie komt er nu voor het eerst. Alles maakt zo'n nette, oppervindende indruk. Geen propje ligt op de vloer, alle penhoudertjes steken in een kleurig inktlapje. Op het bord staan sommetjes in fleurige kleurrijke opgeschreven. Roelie staat even vol bewondering rond te kijken. „Wat enig is het hier,” zegt ze dan uit de grond van haar hart. Kijk, nu kleuren de bleke wangen van Wies even. Ze is zeker niet gewend aan lof.

59

banken getuigen verschillende inktmoppen, dat het niet altijd zo rustig is in de klas. En op de vloer is het beslist een wanorde. Onder elke bank liggen propjes en snippers en hier en daar zit Roelie een weggerolde knikker. Het is volop knikkertijd; ieder kind heeft een zak met dat rolbare goedje bij zich en Roelie hoort meermalen aan het weggrollen van een knikker, dat de eigenaar er weer niet af kon blijven. Ja, ze had eigenlijk een kind na moeten houden voor het opruimen. Dat vergeet ze nu altijd. Ze is ook veel te blij als de laatste weer vertrokken is. Dan keert tenminste de rust terug. Wat kan ze soms een bekel hebben aan die drukmakers... Nee, ze heeft hen vandaag maar gauw naar huis gestuurd, ook de schoolblijvers. Ze was het beu! Straks zal ze zelf die propjes wel even opruimen, dat is zó gebeurd. Nu eerst even eten. Ze sluit haar ogen om te bidden, maar de beelden van de afgelopen morgen dwarrelen nog voor haar ogen. Het gebed wordt een lege handeling uit gewoonte. Traag begint ze te eten. Ze is moe en ze zou graag eens uit willen huilen, zo maar, uit teleurstelling. Als er maar geen ruitjes in de deur zaten, als maar niemand haar zien kon. Moedig probeert ze haar verdriet weg te slikken, maar toch gliden er een paar tranen langs haar neus. Het is ook allemaal zo trest voor Roelie. Gisteren zei mijnheer Willemsse nog tegen haar: „Juffrouw Overweel, wilt u erop toezien, dat het lokaal schoon is na vieren en dat het schriftelijk werk er keurig uitziet?” Roelie had alleen verbaasd gekeken. Het lokaal schoon na vieren? Ja, daar kon ze inkomen, dat stond ook dadelijk veel netter. Hij had zeker wel eens papier zien liggen als ze al weg was. Het schriftelijk werk netjes? Dat was absoluut een onmogelijkheid voor haar. Ze was blij als ze de kinderen aan het werk zag. Moest ze dan ook nog kijken of ze netjes schreven? Nee, ze moest aldoor bij haar lessenaar staan om op te letten, dat er geen inktpot om ging of een kind uit de bank viel... Een paar maal was er al eens een boze vader of moeder bij haar gekomen om te klagen over een vermeende of werkelijke onrechtvaardigheid. Een moeder had aan Roelie na vieren in de stille schoolgang zo luidruchtig haar grieven uiteengezet, dat Roelie er zonder

58

„Kom hier zitten,” zegt Wies en ze schuift een tweede stoel bij het tafeltje. „Wil je ook een kopje chocola?” „Heerlijk,” geniet Roelie, „ik zit droog brood te kauwen.” „Je kunt altijd iets warmes klaarmaken als je overblijft,” vertelt Wies, „kijk, de deur hier tegenover is van een klein keukentje. Daar staat een gasselletje, waarop je een beetje melk warmen kunt.” „O, dat wist ik niet,” zegt Roelie. „Dan zal ik nu de melk even voor je warmen, Roelie, roer jij de chocola vast.” Wies verdwijnt en Roelie hanteert ijverig haar lepeltje. Wat gezellig is dit, ze fleurt er helemaal van op. Die Wies is toch niet zo saai als ze dacht. Ze kijkt Wies' heiligdom rond. Op het bord staat een lijst met flinke kinderen, er prijkt tenminste een vlag boven. Elly, Anke, Marga, Henk... O, o wat een zoete kindertjes! Roelie ziet ze in gedachten al zitten. De mollige armpjes stijf over elkaar, de lipjes samengeperst en het buikje vooruit om toch maar vooral op die flinke lijst te komen. „Hier is je melk, ben je uitgeroerd?” Roelie houdt haar kopje bij. „'t Ziet er fijn uit,” zegt ze dankbaar. Met kleine teugjes drinkt ze van de chocola. „Ben je al een beetje gewend?” begint Wies. „We hebben het allemaal moeten leren, hoor,” zegt Wies, „ik begrijp best, dat je het moeilijk vindt. Het gaat maar niet vanzelf, je leert het met vallen en opstaan. En de klas is niet makkelijk. Wil Bakker kon haar werk de laatste tijd niet erg aan. Dat heeft aan de rust van de klas geen goedgedaan.” „Vond jij het vroeger ook moeilijk?” vraagt Roelie gretig. Wies lacht. „Nou, en of, ik bracht er niets van terecht. En dan moet je bedenken, dat we vroeger op de kweekschool veel minder praktische lessen kregen dan tegenwoordig. De eerste klas die ik kreeg, heb ik verknoid. De kinderen zaten soms meer onder de bank dan erop en als ik die belhamels naar boven probeerde te trekken, hielden ze zich vast aan de voetenplank.” „Dus jij ook,” zucht Roelie, „en je hebt het toch geleerd?” „Maar natuurlijk,” vindt Wies, „dat kan iedereen leren, maar je moet

60

doorzetten. Je leert heus wel hoe je een klas in z'n geheel moet aanpakken, dat is nog heel iets anders dan een kind apart."

"O ja?"

Roelie luistert met aandacht. Nu kan ze het eens horen van iemand die jarenlange ervaring heeft. Wies heeft al twintig of meer klassen met kinderen gehad; zij draait er natuurlijk haar hand niet meer voor om.

"En als de kinderen niet naar je luisteren?"

"Nooit hard gaan praten," raadt Wies, "hoe zachter hoe beter."

Roelie knikt. Ja, dat zal ze onthouden, dat kan ze alvast eens proberen.

"Ik stuur wel eens een jongen de klas uit, maar dan gaat hij niet," bekennt Roelie kleintjes.

"O, maak je maar niet ongerust. Je stuurt gewoon een lief kind met een briefje naar mij, dan kom ik de zondaar wel halen."

"Ja?"

Roelie zucht opgelucht. Dat is fijn. Als Joost nu wéér eens lastig is...

"Je kunt met al die dingen wel bij Willems terecht," pnaat Wies,

"maar als het niet hard nodig is, moet je het niet doen. Het maakt geen al te beste indruk. We kunnen beter elkaar helpen. En je stuurt maar gerust een leerling, hoor. Ik heb altijd nog een lege bank over en ze vinden het vreselijk weer bij de kleintjes te zitten."

Roelie kijkt Wies dankbaar aan. Zoveel bereidwilligheid had ze achter deze stille juf niet gezocht. Wat kun je je toch in de mensen vergelijken. Leek Lydia van Maren niet veel vlotter en aardiger dan Wies? Maar Lydia heeft wel aandacht voor haar nieuwe, jeugdige toelietje en niet voor de mensen om zich heen. Eénmaal heeft ze een jongen, die Roelie in haar radeloosheid naar Lydia had toegestuurd, bits geweigerd. "M'n klas is groot genoeg!"

Roelie heeft het nooit meer geprobeerd.

En Wies biedt het nu zelf aan, omdat ze wel begrijpt hoe zeer Roelie een suggestie nodig heeft.

Roelie voelt zich een beetje beschaamd, omdat ze Wies zo kritisch bekeken heeft. Wat komt het er eigenlijk op aan hoe je er uitziet, als je van binnen maar vriendelijk en goed bent. Hoewel... de gedachte om over twintig jaar een bleke, stijve schooljuffrouw te zijn, lokt Roelie niet erg aan. Hoe zal ze er zelf uitzien als ze zo oud is als Wies? Of zal ze dan al lang weer uit de school zijn gestapt? ...

Roelie lacht bijns om haar eigen gedachten. Over twintig jaar, dat is zo'n verre toekomst.

En toch is Wies ook eenmaal begonnen en heeft gelachen bij de ge-

61

dachte aan twintig jaar later. Nu staat ze hier nog en bekijkt het werk van haar kindertjes, de twintigste klas kindertjes...

Het benaamt Roelie even. Zal ze hier over twintig jaar nog staan? Nee, daar moet ze niet aan denken. Zo lang...

"Ik zoek m'n klas weer op," zegt ze, "t is bijna tijd."

"Je komt nog maar es bij me zitten," nodigt Wies hartelijk, "ik vind het gezellig."

Roelie loopt opgewekt het lokaal uit. Ze heeft weer een beetje moed voor vanmiddag. Het kan dus ook goed en mooi zijn in een klas. Dat heeft ze bij Wies gezien. En Wies kon er in 't begin óók niets van. Dat troost Roelie het meest.

Als ze haar lokaal binnenkomt, valt haar de kille rommeligheid meteen op. Het is net of bij Wies de zon schijnt en hier niet. Ontevreden kijkt Roelie rond.

"Als je maar volhoudt..." heeft Wies gezegd.

Ja, dat moet, volhouden! Roelie bukt zich om de snippertjes van de grond te rapen. Als alles in de prullenmand gedeponerd is, ziet het lokaal er veel rustiger uit. Dan neemt Roelie een natte doek en begint de ergste inktmoppen van de banken te poetsen. Ze krijgt een kleur van inspanning, maar het resultaat bevredigt haar. Mooi, dat staat een stuk netter. Ze is er nog mee bezig als de bel gaat en de eerste kinderen de klas in komen stuiven.

De middag begint.

"Ga ogenblikkelijk zitten, daar op de achterste bank!" Roelies stem slaat over van drift. Haar vinger wijst dreigend naar de zondaar, die zonder gewetenswroeging van zijn zitplaats een staanplaats heeft gemaakt.

"Hij schopt me, juf," zegt de jongen onvervaard.

Z'n buurman betreft deze beschuldiging direct op zich zelf en begint luid te protesteren. "Nietes juf, hij begon, laat ie z'n pote thuis-hou-e..."

De klas heeft zich met intense belangstelling omedaard, hier valt iets te beleven. Een paar kinderen beginnen partij te kiezen en roepen mee: "Ja juf, hij schopt altijd, die gemene..."

Roelie heft bezwerend haar handen op.

"Stil jullie, ik zal het zelf wel uitzoeken."

Dan wijst ze bevelend naar de jongen, die nog altijd staat. "Ga dadelijk zitten!"

62

De jongen maakt geen aanstalten. "Ik sta goed," grinnikt hij.

Een paar medepeters, gesterkt door dit voorbeeld, beginnen ook al op de banken te klimmen.

"Juf, hij schopt, juf, hij schopt!" roepen ze.

Radeloos kijkt Roelie naar deze chaos. Zo erg is het nog nooit geweest. Ze voelt de drift in zich omhoogkomen. Ze zou wel, ze zou deze kinderen wel willen slaan... maar ze doet niets, ze doet helemaal niets. Ze kijkt alleen, zonder iets te zeggen. Langzaam zakt haar uitge-stoken arm terug.

De klas joelt en schreeuwt. Pennen ratelen op de grond, schriften glijden van de bank.

Roelie kijkt maar. Haar gezicht is bleek, haar ogen staan star. Hulpe-loos strijkt ze met de hand door het donkere, warrige haar.

Wat nu? Wat moet ze nu? Ze heeft het redde-loos verloren.

Kijk, daar raken er een paar slaaps, één tuimelt van de bank af. Er zijn nog maar een paar kinderen die zitten. Dat zijn de uitgerekende braverdjes. De rest doet mee, die heeft dollé schik.

Roelie ziet het als toeschouwer; het is net of ze er niet meer bij hoort. Ze is onmachtig om iets te doen. Ze kan niets meer zeggen, haar keel is dik, haar armen voelen verlamd. Zelfs de drift is weg-gezakt en heeft alleen een leegheid in haar overgelaten.

"We gaan zingen," roept Joost en meteen zet hij in met zijn rauwe stem. "Wij leve vrij, wijlij leve bij..."

Een paar kinderen beginnen al mee te zingen, het dreigt een heel zangkoor te worden.

Bij de derde regel wordt het opeens akelig stil. Verschrikt kijken de kinderen naar de deur. Schuw zakken ze in hun banken terug.

Langzaam draait Roelie het hoofd om.

In de deuropening staat mijnheer Willems. Zijn gezicht is rood van ingehouden toom.

Naar Roelie kijkt hij niet eens. Ze wil wat zeggen, zich veront-schuldigen, maar haar lippen trillen opeens zo, dat ze geen woord kan uiten.

Zwijgend wijst de baas naar een weggerolde penhouder. Haastig raapt de eigenaar die op.

Mijnheer Willems loopt rij voor rij de klas door. Tersluiks worden er schriften rechtgeschoven, papierpropen in de kastjes gestopt. Bij elke ongerechtigheid blijft de baas stilstaan en wijst, en angstig brengt de leerling het verzuim in orde.

63

De baas heeft nog geen woord gesproken, alleen gekoken en gewezen.

De klas zit bevroren, niemand durft zich nog te bewegen.

Roelie ziet het alles in een mist van tranen. Ze voelt de stitte onheil-spellend in de klas. Ze bijt op haar lippen om niet te huilen.

Nee, dat nooit... niet voor de klas. Straks als ze thuis is, en door nie-mand gezien wordt. Roelie heeft het gevoel of ze uren huilen kan.

Terugod langzaam inspecteert de baas de kinderen. Zijn ogen achter de blikkende brilleglazen kijken zo lang, tot alles volkomen in orde bevonden is.

Dan gaat hij heen, zonder een woord. Naar Roelie heeft hij zelfs niet gekoken.

Ze staat nog steeds op hetzelfde plekje. En voor haar zit de klas kin-deren, met bange, afwachende gezichten.

Roelie kan verder gaan. Ze moet wel driemaal diep adembalen, voor ze haar stem weer beheerst en kan zeggen: "Dat gebeurt hier niet weer, hoor!" Ze hoort zelf hoe dwaas het klinkt.

De klas reageert niet. Een enkele kijkt nog tersluiks naar de deur, alsof mijnheer Willems zo weer zal binnenstappen.

"Pak je taalboek," zegt Roelie dof.

En terwijl de kinderen ongewoon rustig hun boeken op tafel leggen, deelt Roelie blaadjes uit. Ze geeft een les op, die al lang gemaakt is en even later zit de klas rustig te werken.

Roelie gaat achter de lessenaar zitten. Ze steunt haar hoofd in de handen en staart verdrietig het raam uit. Dus zover is het nu al ge-komen. Mijnheer Willems moest zelf komen om orde te scheppen in de grootste chaos die je bedenken kunt.

Telkens dringen de tranen weer in haar ogen, ze veegt ze haastig af. Kon ze nu maar weggan, heerlijk gaan fietsen in de koude wind. Kon ze heel deze maffe schoollucht maar achter zich laten en ver-geten. Bah, wat haat ze dit allemaal. Ze verlangt heftig om nu weg te zijn, om alleen te zijn...

Als er op de deur geklopt wordt, schrikt ze op. Verwezen staart ze naar de deur en vergeet "ja" te roepen.

Maar een volgende roffel bewijst, dat er iemand dringend binnen-gelaten wil worden.

"Ja!"

"Juf, de nieuwe schriften."

Dat is waar ook, Roelie heeft gisteren een stapel schrijfschriften aan-gevraagd. Ze was het bijna vergeten.

64

„Zet ze maar even in de kast,” zegt ze tegen de jongen, die vragend met zijn stapel schriften blijft staan.
 „Ziezo,” zegt de jongen, „dat is weer klaar, juf.”
 Roelie knikt even. Ze is blij als de jongen verdwijnt.
 Zodra de deur achter de jongen is dichtgevalen, hoort Roelie dat de rust in de klas verdwenen is. Sommige kinderen zijn klaar met hun taalles. Rusteloos zoeken ze naar een andere bezigheid. Er wordt gefluisterd, gestommeld, geschuffeld.
 „Ophouden jongens!” roept Roelie.
 Dat geeft weer een reeks van protesten.
 „Ik Ben niet klaar, juf!”
 „Hè toe, juf, nog effe, één regel maar!”
 „Stilte,” roept Roelie tevergeefs.
 Opeens valt de stilte toch weer in. Als Roelie schuw op zij kijkt, ziet ze mijnheer Willemsse weer. Hij kijkt nu niet naar de klas, maar komt recht op haar toe.
 „Juffrouw Overweel, wilt u om vier uur even bij me komen?”
 Roelie knikt stom. Een nieuwe schrik is door haar heengegaan. Wat nu weer? Waarom moet hij haar spreken? Krijgt ze een standje of... of... wordt ze soms ontslagen? ...
 Mijnheer Willemsse is even zacht vertrokken als hij gekomen was. Bij Roelie willen die lastige tranen alweer naar boven dringen. Ze spert haar ogen maar wijd open en bijt op haar lippen. Want dat mag niet, tranen voor de klas is wel het allerergste.
 Het rumoer golft weer omhoog, maar Roelie heeft geen kracht meer om zich ertegen te verzetten. Ze telt op haar horloge af hoelang het nog duren zal vóór het vier uur is. Dan is ze vrij, heerlijk vrij!
 Joost staat weer naast zijn bank, een paar meisjes twisten om een penhouder, iemand probeert zijn inktpot vol propjes papier te stoppen.
 Roelie kijkt niet eens, het kan haar niets meer schelen. Tot op heden heeft ze zich verzet tegen de moeilijkheden, heeft ze geprobeerd er nog iets van te maken. Nu is dat verzet gebroken, ze is op.
 De middag komt om. Aan heel deze eindeloze dag komt een eind. De bel van vier uur geeft het verlossende teken.
 Met een zucht van verlichting geeft Roelie haar klas bij de buiten-deur de vrijheid. Luid joelend rennen de kinderen de straat op.
 Roelie kijkt ze niet meer na, maar draait zich dadelijk om. In het lokaal raapt ze automatisch de propjes papier bij elkaar en leegt de volgestopte inktpot.

63

De laatste zin maakt de maat bij Roelie vol. Ze voelt dat ze haar tranen niet meer kan bedwingen. Haastig staat ze op en loopt het hoofdenkamerje uit, zonder een woord.
 Het is een vlucht.
 Op haar snelle tocht over de gang ziet ze door haar tranen heen Wies staan in haar klas. Ze schrijft sommetjes op het bord.
 In de tweede klas is Lydia van Maren nog. Ze poedert haar neus.
 Roelie stuift haar eigen lokaal binnen, laat zich neervallen op de eerste bank en snikt het uit. Ze boent heftig met een zakdoek langs haar ogen.
 Angstig luistert ze of ze voetstappen hoort op de gang. Misschien komt mijnheer Willemsse haar wel achterna. Het is geen manier van doen om zo weg te lopen, maar Roelie kon niet anders. Ze kon toch niet gaan zitten grienen bij de baas...
 O, deze vernedering! Ze zal het aan niemand, niemand durven vertellen. Niet één van haar klasgenoten zal het werk zo slecht maken als zij.
 Roelie komt een beetje tot zich zelf, nu ze veilig in haar eigen lokaal zit.
 Weet Wies dit al? Ja natuurlijk, de baas zei dat Wies ertoe bereid was. Wat zal Wies wel van haar denken en de andere collega's...
 Ingedoken zit Roelie te tobben, ze heeft geen tranen meer. De fut ontbreekt haar om op te staan en naar huis te gaan. Bovendien is ze bang mijnheer Willemsse tegen te komen.
 Dit is het einde van haar schoolcarrière, Roelie voelt het. Ze kan beter naar een ander baantje uitzien, iets op kantoor of zo. Als ze het hier op school niet eens kan bolwerken... Wat een schande... als vader het wist... Maar hij komt het niet te weten. Roelie zal het hem heus niet vertellen. Dan gaan ze er zich thuis allemaal mee bemoeien. Ze hoort de hoge, verwonderde stem van Ria al: „Gunst Roelie, kon je die schapen niet eens baas?”
 Wat zal ze nu gaan doen? Dadelijk haar betrekking maar opzeggen? Of eerst naar een ander baantje uitkijken? Maar wat? Roelie heeft zo bitter weinig zin in een kantoorbaantje. Het liefst werkt ze bij kinderen; als ze maar niet zo brutaal, zo onhandelbaar zijn...
 Ze zal er eerst maar eens over nadenken, opzeggen kan ze altijd nog. Weggaan doet ze vast... dit gaat niet langer.
 Opeens kruit de deur. Roelie schokt ervan op. Mijnheer Wil...? Nee, het is Geert van Dam.

67

Wat heerlijk rustig is het nu. Dit zou nu de laatste dag moeten zijn; ze zou naar huis willen gaan en moed, nooit meer terugkomen. Maar eerst moet ze naar de baas. Langzaam loopt ze de gang over, gaat de trap op. Bij het kamertje klopt ze aan.
 „Ja!”
 De baas heeft zeker al op haar zitten wachten. Onzeker komt ze binnen, blijft aarzelend bij het bureau staan. Met een zwaai van zijn korte arm wijst de baas naar een stoel.
 „Gaat u zitten!”
 Roelie gaat ongemakkelijk op de stoel zitten. Ze wacht af. Mijnheer Willemsse bladert wat in een boek dat vóór hem ligt.
 Roelie krijgt de indruk, dat hij toch niets zoekt. Het lijkt wel of hij een begin voor het gesprek probeert te vinden.
 „Eh-hum,” zegt de baas. Hij strijkt eens met zijn hand door het dunne haar. Opeens kijkt hij Roelie recht aan.
 „Juffrouw Overweel, u zult wel begrepen hebben, dat het zó niet langer gaat.”
 Roelie knikt. Ze wordt ontslagen, natuurlijk...
 „Wij hebben ernstig nagedacht over een goede oplossing in dezen,” gaat de baas verder, „en we menen die ook gevonden te hebben.”
 Hij wacht even.
 Roelie zwijgt, ze zit nog altijd even ongemakkelijk op haar stoel. Haar hersens werken snel. Een oplossing, welke?
 De baas praat alweer.
 „Juffrouw Ter Poorten is bereid de derde klas voor haar rekening te nemen, zolang juffrouw Bakker nog ziek is.”
 Langzaam kruit een kleur naar Roelies wang.
 Wies?
 „Als u dus de eerste klas wilt nemen, morgen te beginnen...”
 De eerste opwelling bij Roelie is een gevoel van opluchting. Gelukkig, de derde klas niet meer, morgen beginnen in het zonnige eerste klasje van Wies. Maar dan dringt het tot haar door: dit is een vernedering, ze wordt uit de klas gezet, omdat ze het niet dáánkan. Een ander moet het werk voor haar opknappen, moet goedmaken wat zij verknoot heeft.
 De baas praat weer. „Ik reken erop, dat u het zo goed mogelijk doet. Het peil van de klas is best, dank zij de uitstekende leiding van juffrouw Ter Poorten. Houdt u ze stevig onder de duim, zodat ze u niet ontglippen...”

66

„Wat mankeert jou, kleintje, wat zit je daar als een zick vogeltje?”
 Een gevoel van troost stroomt door Roelie heen. Zonder op te kijken voelt ze, dat Geert naast haar op de bank komt zitten. De tranen komen weer gevaarlijk omhoog. Daarom moet ze een paar maal slikken, voor ze zegt: „Ik Heb 't verknoot, morgen moet ik naar de eerste.”
 „O, la la,” is alles wat Geert zegt. Dan zwijgt hij.
 Roelie vertelt: „Willemsse is binnengekomen toen het hier een janboel was. Hij was woest. En nu moet ik 't bij de kleintjes proberen. Wies zal het ook wel afschuwelijk vinden, ik schaam me naar.”
 „Je moet je nooit schamen,” raadt Geert, „en zal ik jou eens wat vertellen? Je zit te veel te piekeren. Je moet je die dingen niet zo aantrekken. Wat helpt dat? Heb je de tijd aan je zelf? Wel, trek je mantel aan en ga dan mee, dan fietsen we een eind om. Een beetje frisse lucht doet wonderen als het erom gaat de zorgen te verdrijven.”
 Een beetje opgemonterd loopt Roelie achter Geert aan naar de fietsenstalling. Ze zijn de laasten, alleen de fiets van Wies staat er nog. Een saai madonna, heeft Geert haar genoemd, maar Roelie kan het niet met hem eens zijn, ze is heus wel aardig. Maar misschien ziet een man dat anders en voor mannen is Wies vast helemaal niet aantrekkelijk. Hoffelijk brengt Geert eerst Roelies fiets naar buiten, dan komt hij zelf met zijn lichte sportfiets.
 „Zeezo dame, stap maar op.”
 Samen rijden ze de straat uit in de grijze schemer van de novemberdag.
 „Je moet de school vergeten, zodra je de deur achter je hebt laten dichtvallen,” zegt Geert weer, „dat doe ik ook altijd. Anders heb je kans, dat je zuur wordt en daar heeft niemand wat aan.”
 „Ik ga weg van school, ik zoek een ander baantje.”
 „Dat meen je niet.” Het lijkt wel of Geert schrikt. „Het is juist zo prettig op school, nu er wat jeugd bijgekomen is.”
 Als Roelie even verwonderd opkijkt, blinkt ze in twee lachende, blauwe ogen. Verward slaat ze de hare neer.
 „Nou ja,” vergoelikt ze, „ik weet het ook nog niet, hoor, ik moet er eens over denken.”
 „Elk werk heeft zijn schaduwkanten, je moet ze op de koop toe nemen,” praat Geert vaderlijk. „Zoek de zon, wat heb je aan al die zwartgallige gedachten?”
 Roelie moet erom lachen. Geert is een grote optimist. Ze vindt het

68

prettig hem te horen praten; deze afleiding heeft ze heus nodig. Met belangstelling kijkt ze naar de verlichte etalages, waarlangs ze fietsen. Het loopt alweer tegen sinterklaas. Daar heeft ze nog helemaal niet op geleet. Ze moet oppassen, anders wordt ze zuur zoals Geert zegt. Kijk, wat een gezellige dingen staan er overal uitgesteld. Ze zal gauw eens inkopen gaan doen voor thuis.

Geert praat over de meest uiteenlopende onderwerpen; alleen de school komt niet in zijn gesprek voor. Roelie is er hem dankbaar voor. Heel de misère van school en van de ordeuze klas raakt een beetje op de achtergrond. Ze kan weer normaal meepraten en lachen als Geert iets geestig vertelt.

Roelie vertelt dat ze bij haar ouders woont en nog een zus heeft bij het onderwijs.

Geert kent Ria een beetje, hij heeft haar eens op een conferentie ontmoet. „Je lijkt helemaal niet op je zuster,” zegt hij en zijn ogen rusten weer met een eigenaardige blik op Roelie. Ze kleurt een beetje en schudt haar donkere krullerbal. „We kunnen het niet zo goed vinden samen, Ria en ik,” vertelt ze. „Met Frans, m'n broer, kan ik wel beter opschieten.”

„Dat kan ik begrijpen,” zegt Geert met nadruk en Roelie kleurt weer. Ze is een beetje in de war gebracht en durft toch niet te vragen hoe Geert het precies bedoelt.

Geert woont op kamers, zijn ouders wonen buiten.

„Het is niets gedaan,” zegt hij, „een ongezeellige kamer en een beddizieke hospita...”

Roelie knikt overtuigd. Ze kan begrijpen, dat Geert het kamerleven beu is; dat heeft haar immers ook altijd afgeschrikt!

„Nee,” Geert schudt nog eens zijn hoofd, „het is niets gedaan om alleen te wonen. Zodra ik de kans krijg, ga ik trouwen.”

Er vlamt iets door Roelie heen. Gaat hij trouwen, is hij verloofd? Maar zijn linkerhand draagt geen ring en ze heeft op school ook nooit iets gehoord over een verloofde van Geert. Toch eens aan Wies vragen!

„Zo kindje, zeg nu maar waar je woont, dan breng ik je thuis.”

Roelie wijst de richting. Ze zijn een behoorlijk eind uit de koers geraakt, maar Roelie vindt het niet erg. Het is heerlijk samen te fietsen met een goede vriend, die begrip heeft voor haar moeilijkheden. Het verkeer is drukker geworden in deze spitsuren. Soms raken ze elkaar even kwijt in de eindeloze verkeersstroom, maar Geert wacht

69

telkens geduldig, met zijn voet op de trottoirband, tot Roelie hem ingehaald heeft. Dan laveren ze samen verder, tussen fietsen en auto's, wachtend voor een stoplicht, dan weer snel trappend, omdat het groene licht juist op oranje springt.

De kille novemberrist trekt dichter om huizen en mensen heen en zelfs de felle koplampen van de auto's zijn dofje lichtpunten in de grijze nevel.

Geert praat luchtig over niemandalletjes. Roelie luistert.

Het lijkt wel of Geert overal verstand van heeft. Hij doet veel aan watersport, heeft deze zomer een voetocht naar Zwitserland gemaakt, gaat in de kerstvakantie naar Londen...

Roelie voelt zich een beetje dom en onhandig naast hem. Zij kan niet bogen op buitenlandse reizen. Vader was er principieel tegen zijn schoolgaande kinderen dure reizen te laten maken. „Als je het zelf betalen kunt, is het vroeg genoeg...”

En van alle watersporten is Roelie alleen de zwemkunst machtig. Maar ze luistert graag naar zijn opgewekt gepraat. Het is net of ze een beetje uitrust na de emoties van de laatste dagen.

Op de hoek van hun plein stapt Roelie af. „Hier woon ik, Geert.” Hij blijft nog even napraten. Licht legt hij zijn hand op die van Roelie. „En als je weer in de put zit, gaan we samen een avondje uit, kleintje, ergens zitten waar het gezellig is of zo maar genieten van de mooie grachten. Dat is een probaat middel om je zwaarigheden te verdrijven. Een meisje zoals jij mag toch geen zorgen hebben!”

Zijn stem is zacht en warm en zijn ogen kijken lachend in Roelies opgeheven gezicht.

Roelie antwoordt iets te gretig: „Ja, graag Geert.”

Geert laat haar hand los en maakt een scherpe bocht met zijn fiets. „Nou kind, tot morgen maar, dan zien we elkaar wel weer.”

Ook Roelie stapt op. Even kijkt ze nog achterom, zwaait als ze ziet, dat Geert zijn hand optrekt. Dan verdwijnt zijn gestalte in de mist. Roelie haast zich naar huis; haar fiets zet ze voor de deur op slot. Ze zullen niet weten waar ze blijft, en Roelie zal onmogelijk kunnen uitleggen, waarom ze vandaag zo laat is thuisgekomen.

70

HOOFDSTUK 6

„Heus Roelie, het zal best lukken. Je zult eens zien hoe het meevalt. Toe kind, kijk niet zo verslagen. We hebben toch allemaal gemodderd in het begin...”

Wies ter Poorten klopt bemoedigend Roelie op de rug, die met moedeloos neerhangende schouders in het zonnige eerste klasje staat.

„En als je ergens mee zit, kun je het toch dadelijk aan mij vragen.” gaat Wies opgewekt verder. „Ik ben de wereld niet uit, hoor. Even een seintje en ik sta voor je klaar.”

„Je bent een engel,” zegt Roelie plotseling, „zonder jou zou ik vast weglopen.”

Wies zegt ernstig: „Je moet nooit weglopen, Roelie, blijf maar vechten. Je zult eens zien hoe je vooruitgaat. Je kunt nu toch al profijt trekken van de fouten, die je in de derde klas gemaakt hebt.”

„Ja, direct streng aanpakken, niets door de vingers zien, zacht praten, niet tegen één alleen spreken,” somt Roelie op.

„Zie je nou wel,” lacht Wies, „je bent al volleerd. Maar één ding moet er nog bij, Roelie: bereid je goed voor op elke les, dat is het halve werk. Je moet zonder aarzelen weten wat je doen gaat. Taallesjes en sommen moeten vóór schooltijd op het bord staan. Kijk maar, vandaag kunnen ze deze sommen maken, ik heb ze al opgeschreven voor je.”

Roelie kijkt bewonderend naar de vele rijen cijfertjes.

„Kunnen ze dit al maken?”

„Ja hoor, en dit zijn makkelijke sommen voor hen, eigenlijk zijn ze al verder. Maar voor de rust in de klas leek het mij beter als ze vandaag eenvoudige werk opkregen. Daar werken ze graag aan.”

„Vind je het heel erg om te ruilen?” vraagt Roelie benepen.

Wies kleurt, ze kijkt bepaald betrap.

„Ik Heb deze ruil zelf aan de baas voorgesteld.”

„Jij?”

En als Wies knikt, valt Roelie uit: „Engel die je bent, ik dacht dat je het wel vreselijk zou vinden om uit je klasje te moeten.”

„Het was de meest eenvoudige oplossing,” zegt Wies bescheiden, „voor jou is het weer een nieuwe kans.”

En dan, alsof ze bang is, dat Roelie er verder op in zal gaan: „Ik ga nu naar m'n klas, Roelie, even orde op zaken stellen. Straks zie ik je wel weer.”

71

En weg is Wies, de gang op.

Roelie blijft alleen achter.

„Dat is nou Wies,” denkt ze, „die stille, bleke Wies. Ze laat haar eigen klasje in de steek alleen voor mij. Ik kan haar niet dankbaar genoeg zijn. Wat raar eigenlijk, dat de baas daar niets van gezegd heeft. Hij deed net of het plannetje van hem uitging.”

Gedachtig aan de raad van Wies gaat ze vast de rekenslaadjes klaarleggen. Ze zal de eerste keer maar niet dadelijk in de schriftjes laten werken, eerst eens kijken hoe het gaat.

En hier is het rode potlood van Wies, compleet met een scherpe punt. Daarmee kan ze nakijken. Wies heeft voor alles gezorgd.

Roelie begint er aardigheid in te krijgen. Nog een paar minuutjes en dan komen ze binnen. Ze hoort het rumoer van buiten al. Dit lokaal ligt nog wel aan de tuinzijde. Wat kunnen die kinderen een kabaal maken, het dringt werkelijk door altes heen.

De deur naar de tweede klas zwaait open. Een hoogst verbaasde Lydia van Maren, de mantel nog aan, kijkt naar Roelie. „Zeg, hoe zit het, doen jullie stuivertjewiselen?”

Roelie voelt zich nijdig worden. Wat heeft Lydia er mee te maken, heeft die soms één hand uitgestoken om haar te helpen? Vinnig antwoordt ze: „Ja, volgende week, neem ik jouw klas.”

De schoolbel maakt een eind aan dit gesprek. Roelie schrikt toch weer een beetje. Het is de oude angst. Zou het gaan? Wat zullen de kinderen zeggen?

Als de eersten binnenkomen, blijven ze verbaasd stilstaan. Hun mond zakt open; alleen door het opdringen van hun kameraadjes komen ze op hun plaats terecht, vanwaar ze zwijgend en onderzoekend Roelie aanschouwen.

„Dat 's de juf uit de derde,” zegt een vrijmoedige.

„Waar is onze eigen juf?” vraagt een klein meisje op de eerste bank.

Roelie kijkt eens naar het kleine ding met de bolle appelwangen en blonde vlashaartjes. Wat een schat!

„Hoe heet jij?”

„Magda...”

„Straks zal ik jullie wel vertellen waar je juf is, hoor Magda!”

Het kleine kind schikt zich tevreden in haar bank, maar de grijze oogjes blijven toch onderzoekend kijken.

„Wat zijn ze klein,” denkt Roelie, „een heel verschil met de kinderen uit de derde. Deze kinderen komen nog onder de indruk van iets

72

nieuws. Kijk ze nou zitten, sommigen al met de handjes samen. Wat lief zijn ze!"

Roelie kijkt vertederd de klas rond.

"Het moet toch wel fijn zijn om juf te wezen bij deze onbedorven zieljes."

En even komt de gedachte aan het vroegere ideaal weer bij Roelie boven. Zo had ze het zich voorgesteld. Een klasje vol peuters en zij voor de klas, met mooie vertelsels, aardige liedjes en gezellige leeslessen.

Zou het dus toch kunnen?

Kijk dat leuke jongetje daar es zitten...

Roelie loopt een paar stappen de rijen door.

"Hoe heet jij?"

"Peter Reinders, juf."

"Wat een mooie naam, Peter."

Roelie strijkt eens over het gladde bolletje, maar deze toenadering wekt de jaloezie op van de klasgenootjes.

"Ik heet Bob, juf."

"En ik Jan."

"En ikke Pimmetje."

Het is opeens een groep door elkaar, een paar kinderen komen hun bank al weer uit.

Roelie schrikt ervan. Weg is haar ideaalbeeld.

"Dadelijk streng aanpakken," denkt ze.

Met een paar stappen staat ze weer voor de klas en klapt hard in de handen.

"Allemaal op je plaatsen en mondje dicht."

De rust in de klas keert terug.

"Celukkig," denkt Roelie, "te gehoorzamen tenminste."

Tegelijk luidt de schoolbel voor de tweede maal, het is tijd. De lessen moeten beginnen.

Roelie bidt met haar kinderen en het is of ze in die eenvoudige woorden heel haar hart legt als ze vraagt om kracht voor het werk dat gedaan moet worden. Roelie voelt zich rustig worden. Alleen zo is het goed, alleen zo kan het lukken. Uit eigen kracht kan ze ook dit werk niet aan, slechts met Gods hulp...

Na het 'amen' is er nog een glimlach om Roelies mond.

"Doe je armen over elkaar," zegt ze zacht, "dan ga ik jullie een mooi verhaal uit de bijbel vertellen."

73

Roelie schrikt ervan; ze heeft niet gemerkt, dat Frans al een poosje naar haar keek.

"Ik denk eraan, dat vader en moeder ouder worden."

Opeens is het uit met de stilte in de kamer. Vader en moeder kijken haar kant op en Frans zegt: "Dat is een heel filosofische gedachten-gang; ik kan merken, dat je geest met de dag rijper wordt."

"Wip jij," wenst Roelie.

Vader vraagt: "Is het ons één te zien, Roelie?"

"U bent zo wit als een duif," zegt Roelie onbarmhartig, "en moeder krijgt rimpels."

Ze schiet in de lach als vader naar zijn hoofd en moeder naar haar wang grijpt. Ze springt op en knuffelt ze om beurten even.

"Toe, lekkere schattebouten, trek je maar niets van dit 'enfant terrible' aan. Ze is niet wijzer. Vader ziet er heus nog tien jaar jonger uit en moeder negen."

"Hé, ik maar negen," pruttelt moeder, "waarom ook geen tien."

"Negen en een half wil ik ervan maken, maar geen maand langer," geeft Roelie toe. "Maar wat hindert het eigenlijk, jullie zijn even goed erg lief."

"O, hou op met die liefdesverklaringen," doet Frans overdreven en rekt zich ongenoevend uit, "daar heb ik meer dan genoeg van."

"Is het een aardig meisje?" informeert Roelie onschuldig.

"Ik heb de vrouwen afgezworen," beweert Frans, "t is toch allemaal niks gedaan."

"Dan gaan we later samenwonen," bedisselt Roelie dadelijk, "jij vrijgezel en ik vrijgezellin. En dan kook ik grutjes voor je."

"Hij verandert nog wel," zegt moeder wijs en dan lachen ze.

"O kinderen, heerlijk is het hier," zucht Roelie tevreden. "Na een dag tussen de rumserige jeugd heb ik dat hard nodig."

In gedachten ziet ze haar eerste klasje weer voor zich. Het ging vandaag, het ging heus een beetje.

"Bevalt het op school?" informeert vader.

"O ja, 't gaat wel," doet Roelie aarzelend.

"Nog altijd de derde klas?"

Roelie bloost.

"Nee, de eerste heb ik nu."

Vader kijkt haar opletend aan. "Cedegradeerd?"

Roelies kleur wordt dieper, ze knikt alleen maar. Dat vader het nu dadelijk dóórheeft. Ze had het eigenlijk helemaal niet willen vertellen.

75

"En waar is onze juf nu?" fluistert Magda.

"Sitt!" Roelie legt een vinger op de mond, maar vóór ze aan de vertelling begint, zegt ze toch: "Jullie juf is naar de derde klas gegaan en heeft tegen mij gezegd: juffrouw Overweel, wilt u zolang naar mijn eerste klas gaan, anders hebben mijn kindertjes geen juf."

Een beetje gespannen kijkt Roelie hoe ze deze verklaring opnemen, maar de klas blijkt tevreden. Roelie kan aan haar vertelling beginnen. Terwijl ze vertelt over de blinde Bartimeüs aan de kant van de weg, kijkt ze telkens naar een heel klein meisje met een mager toetje en twee donkere, verlangende ogen. Ze heeft het kindje nog niet eerder opgemerkt. Het zit een beetje ziekelijk weggedoken tussen al die gezonde kinderen, maar de ogen leven en het is alsof Roelie alleen voor dit kindje vertelt.

Roelie is heerlijk lui in een lage stoel weggezet. Het is bar gezellig in de huiskamer. De haard geeft een behaaglijke warmte.

Vader en moeder zitten ieder aan een kant van de tafel, vader achter zijn onafscheidelijke krant, moeder heeft smymawerk voor zich.

Roelie ziet hoe ze met vlugge vingers knoop na knoop op het grove gaas legt. Soms kijkt ze even op het voorbeeld, telt hardop het patroon uit.

Roelie geniet van deze rustige gezelligheid. Zelfs Frans heeft zijn studeeet verlaten en zit lui achteruit een sigaret te roken. Naderkend blaast hij de rookwolven omhoog en staart ze na.

"Het lijkt een hele student zo," denkt Roelie, "je zou 'm wel twintig geven in plaats van achtien. Kijk 'm z'n lok eens in een zwerige krul gekamd hebben. Meneer wordt nog idel ook."

Roelie krijgt zin hem ermee te plagen, maar om de rust niet te verstoren houdt ze zich in.

Ria is niet thuis, die zit natuurlijk weer bij haar Kooos. Het zou Roelie niets lijken om altijd maar weg te zijn. Veel te gezellig om zo bij elkaar te zitten. Daar hoefde, wat haar betrof, geen vreemde snuiter tussen te komen.

Soezerig kijkt ze naar het aandachtige hoofd van vader. Zijn grijze haar is bijna wit. 't Staat wel geleerd, zo'n prachtige witte kuif.

Moeder ziet er nog jong uit. Ze kan soms wel wat bleek zien. Dan is haar gezicht vol kleine rimpeltjes. Maar d'r haar is dik en blond en daardoor lijkt ze jong.

"Waar pieker jij over, Roel?"

74

"De maatschappelijke ladder is steil, Roelie, maar als je volhoudt, kom je er wel."

Roelie knikt weer. Volhouden, dat zei Wies ook. Ze zullen allemaal wel gelijk hebben, maar Roelie vindt het een hele toer om vol te houden tegen de stroom in.

Opeens voelt ze zich mijlverre boven Frans verheven. Hij is nog schooljongen en behoeft zich alleen maar druk te maken over repetities en cijfers. Zij staat in het volle leven, met alle moeilijkheden.

Frans doet of hij niets gehoord heeft van het gesprek tussen vader en Roelie. Fluitend gaat hij achter de piano zitten en slaat bonkend op de toetsen.

Roelie laat zich weer neervallen in haar luie stoel. Ze kijkt naar Frans. De haarlok is over zijn voorhoofd gevallen. Kijk 'm nou spelen; al z'n overvloedige energie moet er zeker uit.

Wat een dwaal!

Vader is weer weggedoken achter zijn krant. Roelie is toch blij, dat ze het nu weten. Nu heeft ze tenminste niets te verbergen. Zouden ze wel geweten hebben hoe miserabel het ging in de derde? Roelie neemt zich voor eens met vader te praten, zodra zich een gelegenheid voordoet...

"Frans, hou je stil," zegt moeder opeens, "ik hoor wat in de gang." Frans eindigt plotseling, dwaas, z'n handen omhoog om dadelijk weer het volgende akkoord aan te kunnen slaan...

"t Is Ria met Kooos," hoort Roelie.

Vader is al naar de deur gelopen. "Zo, zijn jullie nu al thuis, toch geen narigheden?"

Maar Ria's gezicht dat in de deuropening verschijnt, vertelt het tegendeel. Achter haar staat Kooos. Hij heeft zijn arm beschermend om haar schouders gelegd.

"Dat doet hij anders nooit, Ria houdt niet van omhelzingen in het openbaar," denkt Roelie bevreemd. "Zou Kooos promotie hebben gemaakt?"

Maar Ria lacht en Kooos straalt. Vader schuift gauw een paar stoelen bij.

"Steek es op, Kooos," nodigt vader en hij houdt hem de sigaretten voor, "we zijn nieuwsgierig naar jullie nieuws."

"Misschien hebben we wel helemaal geen nieuws," plaagt Kooos.

"Hé, Kooos," zegt Ria.

"Houden jullie je maar niet groot, het nieuws is met lepels van je gezicht te scheppen," geeft Roelie terug.

76

Frans heeft zich intussen omgedraaid op de pianokruk en zit in afwachting houding.

„Kom op met je verhaal, Kooos, wij als zwagers begrijpen elkaar wel.“

Kooos lacht eens. Bedachtzaam doet hij een paar trekken aan zijn sigaret. Hij vindt het blijkbaar moeilijk om te beginnen en zelfs Ria lijkt een beetje nerveus.

Het is moeder, die Kooos over het dode punt heen helpt door te zeggen: „Ik ga eerst maar eens een kopje koffie inschenken.“

„Wacht u even,“ zegt Kooos, „we hebben een huis gevonden en we willen gaan trouwen . . .“

„Hoera!“ roept Roelie wild, „een bruiloft.“

„Stil nou, Roel, dan kan Kooos verder vertellen.“

Alle gezichten hebben zich met onverdeelde aandacht naar Kooos gericht.

Kooos vertelt al verder.

„Eigenlijk lopen we al zo lang met trouwplannen rond, maar omdat het zo moeilijk is om een huis te krijgen, hebben we er maar zo weinig mogelijk over gesproken. We dachten dat het nog wel even kon duren, vóór onze plannen in vervulling konden gaan. Nu woont er een oude vriendin van mijn ouders in een groot huis, een dubbel huis eigenlijk.“

Ze heeft altijd een zuster bij zich in huis gehad, maar die is kort geleden gestorven. Nu vindt ze het wat eenzaam en ze is bang, dat ze gedwongen inwonning krijgt. Toen ze bij mijn moeder van onze trouwplannen hoorde, zei ze dadelijk: „Ze kunnen bij mij de bovenverdieping wel krijgen. Ik heb genoeg aan één etage“. U begrijpt dat we dadelijk naar die dame zijn toegegaan. We hebben de bewuste etage bekeken. Het is groot genoeg voor ons en we zijn in alles vrij.“

Ria zit bij te knikken, ze kan zich niet meer stilhouden. „Ja moeder, en een klein zijkamertje moeten we tot keuken verbouwen, maar dat kan gemakkelijk, want gas- en waterleiding zijn er al.“

„We hebben alles met die dame doorgepraat,“ gaat Kooos rustig verder. „De kosten voor reparaties en „opknapperdjes“ komen voor onze rekening, en dan kunnen we er met een paar maanden al in.“

„Zo gauw al?“ schrikt moeder.

Roelie doet haar mond open om wat te zeggen, maar Kooos is nog niet klaar. Beurtelings kijkt hij vader en moeder aan en zegt:

„En dan zou ik van u graag willen weten of u over twee maanden uw dochter aan mij wilt toevertrouwen.“

77

tijd wil Kooos' moeder verzorgen en dan zoeken we alleen nog een leuke gelegenheid om 's avonds feest te vieren.“

„Is er hier dan geen feest?“ vraagt Roelie teleurgesteld.

„Natuurlijk wel, Roel, we trouwen immers van hier uit. Dan drinken we eerst een kop koffie. Wij willen ook jouw medewerking hebben.“

„Waarnee?“

Roelie veert overeind. „Toch niet met de koffie? Ik mors altijd, zegt moeder.“

„Nee, het is héél iets anders.“

Ria kijkt Kooos aan en Kooos lacht naar Ria.

„Toe, vertel het, ik verschroei,“ roept Roelie.

„Wil jij ons bruidsmeeje zijn, Roel?“

„Wat?“ Roelies mond zakt dom open, maar dan springt ze op.

„O Ria, wat enig! Neem je een lange sleep?“

„Dus je wilt?“ zegt Ria zakelijk. „Nee, ik verklap niets over m'n bruidsjapon, maar we gaan samen afpreken welke kleur jij dragen zult.“

„Rood,“ dolt Roelie. „O moeder, zal het niet enorm staan, zo'n rode papaver achter een sneeuwwitte bruid?“

Moeder lacht maar eens. Ze is altijd gelukkig als het tussen de twee zusjes goed gaat. En Roelie is hier zo bij mee.

„Zal ik m'n manen laten groeien, Rie, dat staat degelijker.“

„O nee, alsjeblieft niet, dat korte haar staat je juist zo vlot. Trouwens, wat gróeit haar nou in een week of acht?“

Roelie staat paf. Een complimentje van Ria, dat is haar nog nooit overkomen. Zou het allemaal door het geluk komen, dat Ria zo mild is?

Kijk ze nu eens lachen tegen Kooos. Die arme jongen krijgt er een kleur van. O Kooos, je wordt helemaal ingepalmd door mijn zus. Merk je het niet? Je hebt nog éven bedenktijd, daarna is het onherroepelijk te laat . . .

Kooos schijnt zich niet zoveel zorgen om te toekomst te maken als Roelie. Met een diepstevreden gezicht steekt hij zijn derde sigaret op.

Roelie keert terug in haar eigen gedachten. Wat is het leuk om een bruiloft in zicht te hebben. Welke kleur jurk zal ze nemen? Blauw of zachtgroen? Een lange wordt het natuurlijk. Enig, wat zal dat vorstelijk staan! In ieder geval veel eerbiedwaardiger dan de truitjes en rokjes die ze altijd naar school draagt.

79

Het blijft even heel stil in de kamer. Dit is een plechtig moment.

Ria staart naar het tafelkleed en Roelie weet ook al niet waar te kijken moet. Die Kooos toch, die stille, rustige Kooos toch. Dat hij het allemaal zo zeker durft te zeggen!

Vader en moeder hebben elkaar aangekeken. Even maar. Ze hebben elkaar tòch begrepen.

„Dit is de eerste die we kwijt raken,“ betekende het.

Vader neemt het woord.

„Wij zullen onze oudste dochter missen als ze voorged het huis uit is, maar ik zou haar bij niemand liever zien dan bij jou, Kooos. Jij bent ons in je verlovingsstijd met Ria tot een echte zoon geworden. Wij weten dat dit de normale gang is. Jullie worden volwassen en willen zelf een nestje gaan bouwen, dat is goed. En daarom,“ vader staat op en geeft hun beiden een hand, „daarom wens ik jullie met je voorgenomen huwelijk veel geluk en voorspoed, maar ook vooral de zegen van God toe . . .“

Weer is het stil in de kamer. De ontroering is voelbaar.

Kooos probeert met trillende handen een nieuwe sigaret op te steken en Ria draait aan haar verlovingsring. Roelie zegt niets; ze voelt dat elk woord nu banaal zou klinken. Alleen Frans zit alles rustig en onbewogen te observeren.

Weer is het moeder, die de suite verbreekt. „En nu eerst m'n koffiec.“

Roelie springt op om haar te helpen. In de keuken maakt ze een rondedansje. „Wat enig, moeder, wie had dat gedacht? Dat moet een knalbruiloft worden.“

„Een hele drukte zal het geven,“ zegt moeder zorgelijk, „de tijd is kort.“

„Ach wat,“ lacht Roelie, „dat komt best voor elkaar. Ik help u wel, ik ben réuze handig.“

„Ja ja,“ zegt moeder, „hier, breng eerst de koffie maar eens zonder mosen naar binnen.“

„Dit telt niet,“ zegt Roelie achterom met het blad al in haar handen, „ik ben nu innerlijk geschokt, dus beef ik.“

In de kamer is het een gepraat van belang. Er is nog zóveel dat besproken moet worden.

Nee, de juiste datum weten Ria en Kooos nog niet, dat hangt van Kooos' vader af, die veel op reis is. Langer dan twee maanden zal het wel niet duren.

„En we geven een dineetje buitenshuis,“ vertelt Ria. „De broodmaal-“

78

„Wat trek jij aan, Frans, een zwart pak en een hoge hoed?“

„k Zou nog liever,“ wens Frans, „ze krijgen mij niet in zo'n gek pak, hoor! Maar misschien is die pipa er nu meteen van overtuigd, dat ik een nieuw pak moet hebben. M'n knieën zijn bijna dóór.“

Vader knikt maar eens. „Natuurlijk jongen, voor die gelegenheid krijg jij een nieuw pak.“

„En als ik trouw, krijg je wéér een nieuw pak,“ lacht Roelie.

„Nee, u dan maar een goede kwaliteit, vader,“ zegt Frans ernstig, „swant dan moet ik er lang mee toe.“

„Treiteraar!“ Roelie vliegt Frans aan, zodat hij bijna van zijn pianokruk aftuimelt.

„Roelie, denk om de meubels,“ waarschuwt moeder, die een tafeltje gevaarlijk ziet wankelen.

Maar Roelie wordt al in bedwang gehouden door Frans' sterke knuisten.

„Aa kereltje, je knijpt.“

„Zal je rustig gaan zitten?“

„Ja pa,“ doet Roelie onderworpen en dan laat Frans los.

Verontwaardigd laat Roelie haar rode polsen aan Kooos zien. „Doe jij ook wel es zo met Ria?“

Kooos lacht maar. Hij zou er niet aan denken om met Ria te stoeien. Ze zou dadelijk zeggen: „O nee, niet doen, Kooos, denk om m'n kapsel.“

„Kam je haar op, Roel, je ziet er zó uit,“ zegt Ria.

Zorgeloos strijkt Roelie een paar maal door haar wilde haren. „k Ga toch gauw naar bed,“ zegt ze onverschillig.

Frans is de eerste die opbreekt. „Ik moet weer aan de studie, jongens. Mijn leven is een aaneenschakeling van zwaarigheden zoals jullie weten.“

In het langzaam geeft hij Roelie nog een dwarse streek door het donkere kroeshaar.

„Kind!“ scheldt Roelie, maar ze gaat 'm niet achterna. Amechtig zit ze in haar stoel.

Wat heeft zij het toch gemakkelijk, dat ze niet meer behoeft te studeren. Als het op school maar een beetje ging, zou ze zich helemaal gelukkig voelen.

De drukte in de kamer is nu wat geluwd. Er worden nog een paar zakelijke dingen besproken.

Vader is er helemaal bij, ziet Roelie. De krant ligt vergeten op zij.

80

Moeder strijkt met haar vingers over het smyrnawerk, maar ze legt geen enkele knoop.
 Roelie zit behaaglijk in haar hoekje. Met belangstelling volgt ze de gesprekken, zonder zich erin te mengen. Het gaat over het nodigen van gasten en het aantal volgauto's.
 „Oef, wat zit er veel aan zo'n trouwerij vast,” denkt Roelie, „dat doe je ook maar niet in een wipje.”
 „Ja, ik neem een lange, zwarte japon,” ziet ze moeder knikken, „dat staat netjes.”
 „En ik een grijze,” kan Roelie niet nalaten te zeggen, „dat is net tussen zwart en wit in.”
 Ria gaat niet op Roelies woorden in, maar ze zegt: „Als jij es oudroze nam, Roel, dat staat leuk bij je donkere haren. En dan moet je vooral niet naar de kapper gaan van tevoren. Deze natuurlijke krul staat je veel leuker. Hoogstens moet je wat haarcrème gebruiken, zodat het niet te wild zit.”
 Roelie maakt een buiging. „Best hoor, ik neem oudroze en ik zal m'n pruik m'n pruik laten als jou dat lief is.”
 Dan gaan haar fantasieën weer de kant van haar feestjurk op. Wat voor een patroon moet het zijn, met korte mouwen of driekwart? Het zal wel koud zijn tegen eind januari, stel je voor, dat het vriest... Ze kan moeilijk een mantel aandoen. Enfin, misschien houdt de spanning haar wel warm...
 Leuk om bruidmeisje te zijn. Roelie heeft nooit aan die mogelijkheid gedacht. Ze wist ook niet, dat Ria en Koos stillertjes trouwplannen hadden. Ja, wat wist ze van Ria af? Hoewel ze samen slapen op een kamer, zijn ze nooit vertrouwd met elkaar geweest. Roelie heeft er nooit behoefte toe gevoeld en Ria zeker evenmin.
 De gedachte aan de komende bruiloft doet alle wrevelige gedachten bij Roelie verdwijnen. Het moet een ruuze feest worden, dat staat vast. Hoe zal het voelen als ze met een boeket bloemen in haar handen loopt? Ze mag wel oppassen, dat ze niet aan de sluier trekt, anders valt de bruid achterover. Stel je voor, die keurige Ria in haar bruidsgewaad op de stenen. De gedachte doet haar al schateren.
 Vader, moeder, Ria en Koos kijken verbaasd haar kant uit. „Waarom lach je zo?”
 En Roelie, nog steeds lachend: „O niets, een binnenpretje.”
 Koos staat op. „Wij gaan weer, de details zullen we later wel bespreken. In grote lijnen is alles nu geregeld, dat is het voornaamste.”

81

En haar eerstelessertjes? Ze zijn lief en ook wel gehoorzaam, maar toch lang zo rustig niet als in het begin. Het is net of ze voelen, dat haar leiding wat onzeker, wat aarzelend is.
 Roelie weet nu hoe het kleine meisje heet, dat zo zielig weggedoken zit in het midden van de klas. Dat is Lientje, een klein, zwak meisje met een ziek hartje. Wies heeft het aan Roelie verteld. Het is immers altijd oppassen met Lientje... ze mag zich niet opwinden, ze mag zich niet te veel vermoeien.
 Als de andere kindertjes gymnastiek hebben, blijft Lientje rustig bij Roelie in de klas zitten. Roelie geeft haar dan een leesboekje waar Lientje ontroend plichtsgetrouw half hardop in zit te lezen. Tijdens het speelkwartier loopt Lientje kalm aan Roelies hand over de speelplaats, met wilde spelletjes mag ze niet meedoen. Touwtjespringen, fijn achter een bal aanhollen, het is verboden voor Lientje.
 Roelie heeft innig medelijden met het kleine, ziekelijke ding, dat zo trevreden haar plantenleventje leidt.
 Naar Lientje kijkt Roelie altijd als ze vertelt. Die grote, hunkerende ogen inspireren haar om zo boeiend mogelijk te vertellen. Lientjes aandacht is zo ongeveinsd, die devote houding zo ontroend. Het grauwe muizegezichtje met de gladde, vette haartjes houdt Lientje een beetje scheef om vooral geen woord te missen. En elke morgen als Roelie weer beginnen zal aan een vertelling uit de bijbel, voelt Roelie een eerbiedige schroom in zich opkomen, omdat ze juist dit kind van Jezus moet vertellen. Het is of ze zich de ernst van haar opdracht beter bewust wordt door Lientje.
 Wies komt nog wel eens haar klas binnenvallen en in de middagpauze eten ze samen hun boterham. Wies is erg behulpzaam en voorkomend, ze geeft Roelie in alle kleine dingen advies. Dat komt misschien ook, omdat Roelie blij is met elke hulp die haar geboden wordt.
 Maar gisteren is Wies erg bedruid geweest. Dat viel Roelie tegen van haar. Ze hadden het over Geert van Dam. Wies had het natuurlijk al gemerkt, dat Geert na schooltijd zo dikwijls bij Roelie in de klas kwam en heel vaak met haar naar huis reed. Roelie vertelde dat ze een afspraak had met Geert om een avondje met hem uit te gaan. Zo iets is toch heel gewoon.
 Wies vond het blijkbaar niet gewoon. Ze kreeg een kleur en zei ongewoon heftig: „Je kunt je beter niet zoveel met Geert bemoeien in je eigen voordeel. Hij is geen partner voor je.”
 Roelie keek verwonderd op. Waarom zei Wies dat, was ze jaloeers?

83

„Zal ik je even thuisbrengen?” biesl Roelie ongeduldig aan.
 Maar Ria is al opgestaan. „Kind, ga naar bed,” zegt ze vernietigend. Galant houdt Roelie de kamerdeur voor hen open.
 „Ga dan maar,” zegt ze moederlijk, „maar niet te laat thuis, hoor kinders!”

HOOFDSTUK 7

Tijdens een vliegende novemberstorm gaat Roelie naar Gerda. Ze heeft behoefte aan afleiding. De kinderen waren druk vandaag en Roelie is moe thuisgekomen. Het grootste gedeelte van de weg naar huis had ze nog moeten lopen ook, omdat het geen doen was tegen de storm op te tornen. Toch had ze vanavond geen zin om thuis te blijven zitten. Hoor de wind eens bolderen tegen de huizen. Kreunend buigen de bomen zich onder de sterke windkracht.
 Roelie voelt dat ze hier even van genieten moet. Ze heeft een oude jas stijf om zich heen gesnoerd en laat zich onbekommerd op de wind vallen, die haar bijna de adem afsnijdt.
 Hier, aan de buitenkant van de stad, gaat de wind als een dolleman te keer. Roelie heeft moeite op de been te blijven. Met een omgekende kracht komt de wind aangieren uit de polder en stort zich bolderend tegen het eerste huizenblok.
 Roelie zet er flink de pas in, maar ze kan niet voorkomen, dat ze soms bijna stilhangt op de wind en dan weer met een vaartje vooruitgeduwd wordt. Héerlijk is het zich te meten met de krachten van de natuur. Het is of Roelie zich voelt volstromen met levensmoed. En dat is wel nodig ook, want ze heeft heel wat moed verloren in de laatste weken van mislukking en vernedering.
 De gedachten aan school zijn wrang. Er is nog niet zo heel veel verwikelijkt van Roelies ideaal en ze weet dat ze lang niet volmaakt les geeft. Zelfs nu nog, in het eerste klasje, waar het toch zoveel beter gaat dan in de derde klas.
 Het is een verademing niet meer bij die brutale kinderen les te moeten geven, maar Roelie schuimt zich telkens als ze leerlingen uit die klas tegenkomt. Het is net of ze denken: „Dat is de juf, die het niet kan.”

82

Wies, wat hakkend nu opeens, ging verder: „Geert is nogal een lichterhart. Dat weten we allemaal bij school. Vandaag ben jij het, morgen een ander. Zedra het nieuwtje eraf is, zoekt hij weer naar andere afleiding.”
 Roelie was kwaad geworden. Dat was niet waar! Geert was alleen met haar naar huis gefietst om haar te helpen, omdat ze zo in de war was. En nu fiesste hij dikwijls mee, dat is waar, maar wat gaf dat?
 Zij vond het gezellig en Geert blijkbaar ook. Ken Wies de zon niet in het water zien schijnen? Het was toch geen wonder, dat Geert liever met haar meefietste dan met een ander? Bovendien waren ze allemaal zoveel ouder hier op school.
 Wies liet zich niet zo gauw omverpraten. „Hoor eens, Roelie, je moet het natuurlijk zelf weten, ik waarschuw je alleen maar. We weten dat Wil Bakker overspannen is en dat is mede de schuld van Geert.”
 Roelie keek hoogst verwonderd. „Geert? Wat heeft die er nu mee te maken?”
 „Geert is met Wil Bakker ook avondjes uit geweest, tot hij er genoeg van had.”
 „Hoe oud is ze dan wel?”
 „Wil? Tweeëntwintig!”
 Roelie moet ondanks haar verontwaardiging lachen. Ze heeft altijd de indruk gekregen, dat juffrouw Bakker een oude juffrouw was van om en nabij de zestig. Tweeëntwintig... iets ouder dan zij... Maar wat een onzin om Geert daar de schuld van te geven. Misschien was die Wil Bakker wel een onmogelijk stijf kind, bij wie niemand het op den duur uit kon houden. Moet Geert daar maar dadelijk de schuld van hebben? Echt iets voor zo'n juf als Wies om daar nu zoveel achter te zoeken. Die juffrouw Bakker zou zonder Geert ook wel overspannen gemaakt zijn!
 Roelie is een beetje kregel van Wies weggegaan. Het speelt haar, dat ze het verteld had van dat avondje uit. Als ze had geweten, dat zo de reactie van Wies zou zijn...
 Nu ja, Wies bedoelde het natuurlijk wel goed, maar omdat Roelie in de klas nog zo modderde, dacht Wies haar in alle dingen te moeten bemoeieren. Trouwens, wat heeft Wies er voor verstand van. Zou ze wel ooit met een jongen zijn uit geweest?
 Nee, kwaad was Roelie eigenlijk niet meer, maar ze vond het toch erg flauw van haar. Wies kon zich beter met de schoolzaken bemoeien. Daar was er prima in.

84

Roelie nam zich voor niemand meer iets over haar uitgangsetjes met Geert te vertellen. Wat hadden ze ermee te maken, het was toch alleen iets tussen Geert en haar...

„Geert en Roelie, Geert en Roelie,” mompelt ze als om de klank te proeven en dan lacht ze zacht. Het klinkt best: Geert en Roelie!

„Hola!” Roelie is zo in gedachten verdiept, dat ze bij de hoek van een straat onverhoeds door een rukwind op zij gegooid wordt. Ze struikelt bijna over haar eigen benen, maar kan zich nog net staande houden. Hé, daar ging ze bijna, ze mag wel oppassen! Nog één straat en ze is bij Gerda. Ze is plezierig mee geworden van het vechten tegen de wind, heel anders moe dan na een drukke dag op school. Van deze moeheid gaat je bloed tintelen...

Een flinke ruk aan de bel. De deur gaat wijd open en Gerda staat in het gedempte licht van het kleine gangetje.

„O Roel, ben jij dat? Kom gauw binnen, ik waai hier weg.”

Roelie wordt aan haar mantel naar binnen getrokken, de deur slaat met een bons dicht.

„Kind, wat zie jij eruit, je lijkt wel een ragebol. Waarom heb je geen doekje om je hoofd geknoopt?”

„Ik heb een kam bij me,” zegt Roelie alsof dat alles verklaart. „Bovendien Ger, doe eens wat dankbaarder, nu ik door dit noodweer naar jou toe kom lopen. ‘k Ben bekaf.”

„Dat zie ik,” knikt Gerda. „Waarom ben je niet rustig thuisgebleven?”

Roelie staat perplex. „Nou breekt m'n klomp. Kom ik daarvoor hierheen gezuld?”

Gerda lacht. „Ik waardeer het, hoor, je bent er één uit duizend.”

„Een beetje gelijk heb je wel,” zegt Roelie gul. „Ik had zin in een wandeling en koos jou uit als eindpunt van mijn tocht.”

„Zo iets dacht ik al,” zegt de nuchtere Gerda. „Maar kom nu binnen, dat haar zit wel.”

Hoewel Roelie al verschillende malen bij Gerda is geweest, voelt ze nog altijd een soort belemmering over zich komen als ze het kleine kamertje binnengaat. Komt dat door de houding van Gerda, waaruit toch nog een zekere afweer spreekt?

Het lijkt wel of Gerda haar geslotenheid van jaren nog niet goed kan doorbreken, of ze nog niet verdragen kan, dat andere ogen zien wat ze jarenlang zorgvuldig verborgen heeft gehouden.

„Dag mevrouw Kok!” Roelie loopt op het kleine vrouwtje toe, dat dicht bij de kachel de krant zit te lezen.

85

Een tijdlang lopen ze zwigend te worstelen met de elementen. Er is weinig verkeer. Fietzen is levensgevaarlijk en de voetgangers blijven vanavond blijkbaar liever binnen.

„We nemen de buitenkant,” schreeuwt Roelie.

Zonder te spreken kiest Gerda de richting die Roelie aangegeven heeft. Het zwijgen van Gerda verontrust Roelie een beetje. In het licht van de zwaaiende lantaarns is haar gezicht wit en strak.

„Wat is er, Ger, heb je het koude?”

Gerda schuift energiek haar hoofd. Roelie is er toch niet gerust op. Ze kent Gerda nu genoeg om te weten, dat ze het niet zal zeggen als haar iets mankeert. En er is iets met Gerda, Roelie voelt het. Daar helpt geen ontkennen aan.

Opeens weet Roelie het: Gerda loopt een beetje mank. Ze heeft er eerst geen erg in gehad, omdat ze maar langzaam konden lopen tegen de storm in, maar nu ze een beetje in de luwte zijn gekomen, voelt Roelie het duidelijk. Onbewust grijpt ze Gerda steviger bij de arm. Wat heeft Ger opeens?

„Ben je gevallen, Ger, je loopt zo raar?”

„Welnee,” zegt Gerda kort.

Roelie geeft het niet op. Ze zijn immers vriendinnen. Dan heeft ze ook recht om te weten wat Gerda scheelt. Die Ger ook, met haar geslotenheid...

„Zeg op, Ger, heb je pijn?”

Gerda's gezicht trekt even. Het lijkt wel of ze iets zeggen wil, maar ze schuift haar hoofd en haar lippen trekken strakker dan ooit.

„Je lijkt wel niet wijs,” zegt Roelie heftig. „Waarom sluit je je zelf zo op, je lijkt wel een bikkel.”

Gerda lacht opeens, het is een triest lachje.

„Je maakt een mooie vergelijking, Roel, maar een bikkel ben ik toch echt niet. Waarom zou ik vertellen wat er aan de hand is, dat helpt immers toch niet! Maar als je het dan zo graag weten wilt, ja, ik heb pijn in mijn been. Hoe het komt, weet ik niet, want ik ben niet gevallen of zo iets. Het wordt elke dag erger, vooral als ik loop...”

„Dus daarom wilde je liever niet gaan wandelen,” begrijpt Roelie.

„Kom, dan gaan we meteen terug.”

Roelie maakt een halve draai en sleept Gerda mee.

Ze krijgen nu de wind in de rug wat het praten makkelijker maakt.

„Waarom ga je niet naar een dokter?”

87

„Zo Roelie, dag kind, ben je door die storm hierheen gekomen? Dat is toch veel te erg, hoor die wind eens te keer gaan, 't is bar.”

Tegenover Gerda's moeder voelt Roelie zich dadelijk op haar gemak. Die vriendelijke ogen in het vermoedige gezicht kijken haar zo lief aan. Gerda lijkt werkelijk niets op haar moeder. Gerda kijkt dikwijls zo stuurs en maar een heel enkele keer plooit een zeldzame glimlach haar lippen.

Gerda heeft gelijk gehad, de jaren hebben voor haar moeder dubbel geteld. Ze ziet er veel ouder uit dan ze kan zijn.

Gerda heeft trouwens de hele situatie bij haar thuis goed getekend, ze heeft er geen woord te veel of te weinig over gezegd. De meubeltjes zijn inderdaad erg verleden, de gordijnen verschoten, het geheel maakt best een armoedige indruk.

Tersluiks laat Roelie haar ogen gaan over de slijtlekjes in het tafelkleed, maar opeens roept ze: „O Ger, jullie hebben een nieuw vloerkleed, dat zie ik nu pas.”

„Hoe vind je het?” Gerda kijkt Roelie aan met een klein zegevierend lachje om haar mond.

„Keurig zeg, fleurit reusachtig op,” doet Roelie enthousiast en intussen denkt ze: „Ja natuurlijk, Gerda had gezegd, dat ze eerst een nieuw vloerkleed ging kopen. Hoe is het mogelijk, dat Ger haar weg gaat volgens een zo vast uitgestippeld plan. Wat ze zegt, doet ze ook. Echt Gerda, ze weet wat ze wil en zal daarvan niet gemakkelijk afwijken.”

In een flits van scherpe zelfkennis ziet Roelie, dat Gerda zoveel flinker is dan zij zelf. Gerda gaat zo welbewust haar weg, het lijkt wel of ze niet te breken is...

Roelie zucht even; het valt niet mee om alle teleurstellingen dapper te dragen.

„Ga je mee, Ger, nog even van de storm genieten?”

Gerda aarzelt even en als Roelie dat merkt, zegt ze: „Als je liever niet gaat...”

„O jawel, het is heerlijk om een frisse neus te halen.”

Gerda loopt al naar het gangetje om haar mantel te halen. Roelie volgt haar.

Buiten valt de koude wind direct op hen, ze hijgen naar adem.

„Heerlijk, hè,” roept Roelie boven het geweld van de storm uit.

Gerda knikt alleen. Ze heeft zeker al haar krachten nodig om tegen de wind op te tornen.

86

„k Zou je danken. Misschien moet ik dan op mijn bed liggen en dat kan heus niet. 'k Ben zo blij dat ik nu werken kan...”

Roelie overlegt dat ze het zelf zo erg niet zou vinden als ze op doktersadvies een tijdlang de school verzuimen moest.

„Ik ga een paar avonden vroeg naar bed, dan gaat het wel over,” probeert Gerda lichtig te zeggen, „maar... eh... praat er met moeder niet over, ze is zo gauw ongerust...”

Roelie bedoelt dat ze zwijgen zal.

Zonder veel woorden lopen ze naar huis. Roelie voelt hoe moeilijk Gerda vooruitkomt. Ze heeft medelijden met haar, maar durft dat best niet te laten blijken. Niets voor Ger om medegevoel te aanvaarden.

Bij Gerda's huis neemt Roelie afscheid. „Nee heus, ik ga nu weg, knuip jij maar gauw in je koets.”

Gerda lacht even. „k Zal erom denken, hoor.”

Roelie gaat alleen de weg naar huis. Ze voelt zich heerlijk doorgewaaid. Het gesprek met Gerda heeft haar te denken gegeven.

Bij een ander gaat het leven toch ook niet op rolletjes? Waarom zit ze zelf zo dikwijls in de put als haar schoolwerk niet gaat zoals ze graag wil? Roelie schaamt zich een beetje. Ze moet proberen in 't vervolg wat minder zwaartillend te zijn en meer moed te hebben. Zoals Ger haar weg gaat, kan zij het ook!

Met haastige passen loopt Roelie door de drukke straten. Ze is laat. Om acht uur heeft ze een afspraak met Geert in de stad en ze wil hem niet graag laten wachten. Dat die tram ook juist vertraging moest hebben! Een bijwagen was door een verkeerde wijselstand uit de rails gelopen, zodat het hele tramverkeer gestremd was.

Roelie is maar gauw uitgestapt en nu loopt ze het laatste eind zo vlug te kan. Hierop heeft ze niet gerekend en ze heeft er een bekel aan om te laat te komen.

Het valt niet erg mee voor haar om vlug te lopen. De hakken van haar pumps zijn hoog en niet berekend op een snelle wandeling, en het voetgangersverkeer op het trottoir is druk. Roelie moet oppassen om niet tegen de mensen op te botsen.

Het lijkt wel of de halve stad op dit trottoir loopt, mompelt ze met een vluchtige blik op haar horloge. Ze voelt zich verhit, ondanks de koude mist. Haar wangen zien rood van het haasten.

88

Geluklig is ze er nu bijna. Ze ziet het gebouw al, waarvoor Geert zal wachten.

Is hij er al? Vervelend, dat ze het niet zien kan. Tientallen mensen versperren haar het uitzicht. Roelie probeert tussen hun ruggen door te gluren, maar het lukt niet.

Ja, daar staat Geert... of nee... het is een ander.

Na een spurt van de laatste twintig meters staat Roelie verdwaasd stil voor de brede deur van het gebouw. Geert is er niet.

Spiedend kijkt ze naar de voertgangsstromen, die haar nu voorbijtrekt. Nee, Geert is er niet, en haar klokie wijst al tien over achten.

Roelie voelt een lichte wrevel in zich opkomen. Ze is moe van het harde lopen en haar voeten prikkelen in de te nauwe schoenen.

Waarom is Geert er niet? Heeft ze zich daarvoor zo gehaast? Geïrriteerd trekt ze haar handschoenen uit en duwt eens aan het kleine hoedje.

Ze schaamt zich bijna voor haar overdeven haast. Goed dat Geert haar niet heeft zien lopen. Rusteloos begint ze heen en weer te drentelen. Ze voelt de kou van de vochtige straat optrekken in haar voeten.

Roelie vindt opeens, dat de stad er troosteloos uitziet. Met onbewogen gezichten lopen de mensen langs haar heen. Ze zoeken deze avond hun vertier in de stad. Naar Roelie kijkt niemand. Wat betekent één mensenkind in deze zee van deinende hoofden en ruggen? Roelie voelt zich plotseling nameloos eenzaam.

Klein en verlaten staat ze geleund tegen het monumentale gebouw, dat onaangestast de eeuwen heeft getrotseerd.

De kleur van het haasten is weggetrokken. Roelie huivert even.

Opeens wordt er een dwingende hand op haar schouder gelegd. Als Roelie opkijkt, ziet ze twee lachende blauwe ogen en een rij witte tanden vlak boven zich.

„O, ben jij daar, ik had je niet zien aankomen.“

„Wachtte je al lang? Ik ben een beetje laat, pech met de tram gehad.“ verontschuldigt Geert zich luchtig.

Het flitst even door Roelie heen, dat ze zelf waarschijnlijk heel wat meer pech met de tram heeft gehad, maar in de blijdschap van het ogenblik verduistert die ontstemming ook weer onmiddellijk.

„Kom zeg, we zetten er de pas in, het is koud.“

Helemaal opgeleurd loopt Roelie met Geert mee; het gevoel van eenzaamheid is van haar afgevallen.

89

raam, vanwaar ze de drukte van het stadsverkeer kunnen zien. De geluiden van buiten dringen slechts gedempt tot hen door.

Roelie kijkt verrukt om zich heen. Wat is het hier gezellig! De vele schemerlampjes verspreiden een warm licht.

Ze kijkt Geert met een dankbare blik aan: „Fijn Geert, het is hier erg leuk.“

„Wat wil je gebruiken?“ vraagt Geert voorkomend, „een glas sherry of liever een kop koffie?“

Roelie kiest koffie. Geert bestelt voor zich zelf hetzelfde en even later komt de kelner hun op geruisloze voeten het gevraagde brengen.

Roelie schenkt bedrijvig de room in de kopjes. Ze geniet onuitspreklijk van deze avond. De luchtige conversatietoon, zonder zwaarwichtigheden, geeft haar een gevoel van ongedwongen vreugde.

Geert verstaat de kunst om geestig te zijn en soms schatert Roelie het uit van het lachen.

Goedkeurend kijkt Geert haar aan. „Zo is het goed, kleintje, zo zie ik je liever dan treurend op een bank. Je kunt dus ook nog wel genieten van het leven.“

Pijnlijk verrast kijkt Roelie op. Ze wordt opeens weer aan school herinnerd. „Het ging ook zo afschuwelijk in de derde klas,“ bekennt ze kleintjes. „Ik heb vaak overwogen er maar mee op te houden.“

Geert lacht hartelijk. „Je tilt te zwaar, m'n kind. Dat komt omdat je nog niet door het leven gevormd bent. Je moet leren de dingen van het dagelijks leven in de juiste verhoudingen te zien. Jullie blijven kinderlijk zolang je op de schoolbanken zit. Je lijkt niet veel ouder dan zeventien jaar.“

Roelie voelt opeens een hevige verontwaardiging in zich opkomen. „En jij lijkt een man van de wereld,“ zegt ze vinnig.

Haar boze ogen kijken recht in de lachend blauwe van Geert. Verward slaat ze de haren neer. Ze weet niet goed of ze kwaad moet blijven of niet. Een beetje verongelikt toert ze in haar lege koffiekopje.

„O, la la,“ zegt Geert alleen en daarmee laat hij het onderwerp rusten. De kelner komt de koffiekopjes wegruimen en zet twee glazen sherry voor hen neer. Roelie heeft niet eens gemerkt, dat Geert hem gewenkt heeft.

„Drink eens, dan is de boze bui zó over,“ moedigt Geert aan en half glimlachend alweer nippt Roelie aan haar glas.

Het is lekker, een branderige warmte trekt door haar heen.

Soezig kijkt ze naar het verkeer, dat op dit uur van de avond wat

91

Ze hoort nu weer bij de duizenden mensen die hier lopen en schuifelen en goedkoop plezier maken, en ze voelt zich opgenomen in het soezelke leven van de stad.

Prettig vertellend loopt Geert naast haar voort. Roelie verveelt zich geen ogenblik. Geert bezit de aangename eigenschap om met ieder een onderhoudend te kunnen praten, zonder ooit vervelend te worden.

„We nemen de grachten,“ stelt Geert voor, „daar is het minder druk, we vallen hier over de mensen.“

Samen lopen ze over de dromerige grachten. Roelie geniet van deze antieke schoonheid. Dit is het hart van de stad, niet de brede winkelstraten met het drukke verkeer en de brutale lichtreclames, maar deze grachten met hun statige herenhuizen.

Het is of de grachten nu uitrusten van het jachtige leven van de dag. De auto's die overdag, in lange rijen geparkeerd aan de wallekant, de grachten ontsieren, zijn nu verdwenen en daarmee is de tijd vele eeuwen teruggetreden.

Roelie en Geert buigen zich over de leuning van een brug en tueren in het licht rimpelende water. De bomen hebben hun kale takken als een fijn netwerk over het water gegeven. De gracht strekt zich voor hen uit, tot waar de mist en de duisternis haar contouren verzwagen.

„Prachtig,“ zucht Roelie, „ik waan me in de grijze historie. Elk besef van de moderne tijd valt van me af. 'k Zou hier wel uren kunnen staan.“

Geert lacht. „Kom mee, kleintje, je zou koud worden. We gaan een prettig plekje opzoeken om iets te gebruiken.“

Met een gevoel van spijt gaat Roelie naast Geert terug naar de drukke straten. Ze neemt maar node afscheid van de trose rust en de bijna tastbare voornaamheid van de deftige grachtenhuizen.

Een beetje ongerust vraagt ze zich af waar Geert wil gaan zitten.

„Toch niet in een gelegenheid met een luidruchtige jazzband? Roelie houdt daar niet van en na deze heerlijke wandeling zou het haar helemaal niet bekoren. Toch durft ze er niet naar te vragen. Geert gaat welbewust zijn weg en hij praait en de duisternis haar luisteren moet.“

Opeens staat hij stil en duwt Roelie door een draaideur. Overrompeld en verrast laat Roelie zich meedraaien en staat dan in een stil restaurant. Slechts hier en daar is een tafeltje bezet.

Geert leidt haar met zacht drang naar een gezellig zijtje voor het

90

getijd is. Straks, als de bioscopen uitgaan, zullen de straten zich weer vullen met mensen, die verzadigd van amusement, zich naar huis begeven.

„Ga jij vaak naar een film, Roelie?“

Roelie schudt haar hoofd. „Niet vaak, ik heb er nooit veel tijd voor gehad. We hadden altijd ons huiswerk, moet je rekenen.“

„Er zijn genoeg goede films te zien, je moet ze alleen weten te vinden, want er is veel kaf onder het koren. Ga je ook eens mee naar een mooie film, Roelie?“

Ze knikt aarzelend. „Als het echt een goede film is, ja, dan wil ik wel.“

„Natuurlijk,“ stelt Geert gerust, „daar heb je gelijk in. Ik zal eens uitkijken. Je moet toch ook met dat deel van onze cultuur kennis maken.“

Roelie voelt zich weer een beetje te licht bevonden. Geert wil haar opvoeden, hij vindt dat ze nog lang niet genoeg levenservaring heeft opgedaan. Misschien is het wel zo, maar de gedachte maakt Roelie krengel.

„Wacht je even, dan ga ik afrekenen,“ zegt Geert.

Roelie kijkt naar buiten. Wat mooi is de stad eigenlijk, het leven bruist hier zo hevig. Op het platteland zou alles nu stil en dood zijn vooral op een mistige winteravond.

Roelie houdt wel van het buitenleven, maar ze zou deze gemeenschap met de stad niet kunnen missen. Waar zou je buiten heen moeten als je eens een avondje uitging! Roelie is blij, dat ze niet ergens op kamers woont, op een dorp. Wat zou ze zich vervelen op de lange winteravonden.

Hier merk je er niet veel van, dat de natuur rust van haar arbeid. Het leven gaat in hetzelfde tempo door.

„Kom,“ zegt Geert, die opeens naast haar staat, „we gaan weer verder. Ik weet een gelegenheid waar ze overheerlijke croquetjes hebben. Daar houd je zeker wel van?“

Even later staan ze op straat. Geert regelt zijn lange stappen naar die van Roelie, zijn hand grijpt losjes de hare.

Ze gaan door buurten die Roelie ternaamwoord kent. „Je kent je eigen stad nog niet,“ glimlacht Geert als ze er haar verbazing over uitspreekt.

Ze eten croquetjes, die werkelijk overheerlijk zijn. Ze gaan langs de haven waar onder talle schijnwerpers het werk nog doorgaat. Ze lopen over de hobbelige keien van de oude binnenstad.

92

„Nog iets gebruiken?” vraagt Geert.
Roelie schudt het hoofd. Ze is moe, haar voeten steken. Had ze haar molières maar aangedaan. Tersluiks kijkt ze op haar horloge.
„Zo laat al?” schrikt ze, „o Geert, en we moeten nog helemaal naar huis.”
„Wat ben jij een kuikentje,” zegt Geert zacht aan Roelies oor, „we nemen toch een taxi?”
Gewillig laat Roelie zich meevoeren naar een taxistandplaats. Een lange rij wagens wacht geduldig op vracht. Slaperige taxichauffeurs zitten scheef weggezaakt achter hun stuur te dutten.
Als Roelie en Geert voor het raampje verschijnen, springt de eigenaar van de eerste wagen op uit zijn dommel en opent het portier voor hen.
„M'vrouw, m'neer.”
Roelie lacht verstolen. Behaaglijk laat ze zich in de kussens zakken.
„Waar zal de tocht heen gaan, m'neer?”
Geert noemt Roelies adres. En voort glijdt de taxi door de avond-donkere straten van de stad. Het kleffe asfalt zuigt aan de banden.
Voor Roelie is dit een triomftocht. Wanneer heeft ze voor 't laatst in een taxi gezeten? Het moet jaren geleden zijn.
Alle bekende straten scheren in een ogenblik voorbij en nu bij avond de meeste stoplichten niet meer branden, wordt de afstand naar Roelies huis in korte tijd afgelegd.
Het spijt Roelie als ze voorzichtig het plein opdraaien waar ze woont.
„Ja, nog een paar huizen verder,” geeft Geert zijn aanwijzing.
Vlak voor de stoep stopt de taxi. Langzaam stapt Roelie uit. Geert springt lenig uit de auto en rekt af.
„Dank u beleeft,” zegt de taxichauffeur onderdanig. „goedenavond samen, m'vrouw, m'neer.”
Roelie proest het bijna uit. „Hij zag me toch wel voor ouder aan dan zeventien,” zegt ze ad rem.
Geert gaat er niet op in. Hij neemt hartelijk afscheid.
„Moet je nu dat hele stuk lopen?” vraagt Roelie bezorgd.
„Ik neem de tram, maak je maar niet ongerust, Roeliekind. Heb je een fijne avond gehad?”
„Het was heerlijk,” zegt Roelie dankbaar.
„Slaap dan maar lekker, kleintje en... tot morgen.”
Met grote passen heent Geert weg.
Roelie tript vlug naar boven. Haar hart is zo licht. Ze zou wel kunnen zingen als ze niet de kans liep alle bureu wakker te maken. Bijna on-

93

Ze zijn samen deze woensdagnmiddag de stad in geweest om stof te kopen voor hun feestjurken. Roelie is verrukt over de prachtige stof, die ze samen hebben uitgezocht. Nu moeder de japonnen zelf maakt, mag de stof wat duurder zijn.
„Jammer, dat ik de jurk niet naar school aan kan,” zucht Roelie, „de kinderen zouden 'm schitterend vinden. Je moet zo'n mooie jurk vaker kunnen dragen... Eén dag is natuurlijk zó om.”
„Wij zijn gauw vijftientig jaar getrouwd,” troost moeder, „dan heb je weer een mooie gelegenheid.”
„Mooi zo,” veert Roelie op, „kunt u nog meer fuiven bedenken?...”
Moeder schudt het hoofd. „Voorlopig niet, maar wie weet wat er in het verschiet ligt.”
Roelie schenkt het hete water in de theepot. „Nog effies wachten, moedertje, dan krijgt u een lekker bakje als vergoeding voor het sjouwen deze middag.”
Even later zitten ze gezellig in de lage stoeltjes bij de haard achter een kop geurige thee. Behaaglijk slurpt Roelie het hete vocht.
„Roelie, hou toch op, heb je geen manieren geleerd?”
„Zo smaakt 't beter,” zegt Roelie onverstoort.
Moeder schudt haar hoofd. „Kind, wanneer word jij wijs?”
„Nooit,” zegt Roelie overtuigd, „ik heb nog m'n verstandskiezen niet.”
„Dan is het hopeloos,” stemt moeder lachend toe.
„k Ga dadelijk nog even naar m'n kamer om te zoeken naar een voordracht. De tijd schiet op.”
„Als je iets wilt leren, moet je nu beginnen. Kun je niet een stukje met Frans samen doen?”
„Hij zal me zien aankomen. Nee moeder, Frans vind ik het leren van voordrachten een nutteloze bezigheid. Ik zoek wel een alleenspraak. Boven moet er nog één liggen, ik weet alleen niet waar.”
„Haal dan meteen de post even.”
„Tot uw dienst.” Roelie saluëert en wipt vlug de trap af.
Een hele vangst heeft ze, 't meeste natuurlijk voor vader. Drukwerkjes, twee brieven, een kranje voor Frans. Hé, een brief voor haar... Vlug zoekt ze de afzender op de keerzijde. Nee, er staat niets op. De envelop is anoniem. Geert? Maar de hand van schrijven lijkt oud en onwennig...
Fluitend loopt Roelie naar boven. Ze legt vaders post op het bureau, schuift Frans' kranje onder zijn deur door en kruipt dan plezierig terug in haar hoekje bij de haard.

95

hoorbaar sluipt ze de trap op naar de zolderkamer. Ria wordt toch even wakker.
„Ben je nu pas thuis? Waar heb je gezeten?” zegt ze slaperig.
„k Heb de stad-bij-avond bewonderd,” zegt Roelie, „maar nu duik ik gauw in m'n mandje. Slaap lekker.”
„Slaap lekker,” bromt Ria, alweer half in slaap.
Maar Roelie zit nog lang op de rand van haar bed en haar ogen glanzen.

HOOFDSTUK 8

„Kijk moeder, is het geen weelde?”
Met een weids gebaar drapeert Roelie de soepele stof over haar arm en schouder. „En dan hier... dit eroverheen...” Roelie trekt het papier van de nylon kantstof af en laat die in grillige plooiën vanaf haar opgeheven arm vallen.
Achter de tafel staat moeder bewonderend toe te kijken.
„Dat oudroze staat je beeldig, Roelie. Ria had wel gelijk, het flatteert je beelst.”
„En dan een strak lijfje met een meterswijde rok en een wolk van kant daarover,” repeteert Roelie.
„Sta er nu maar niet te lang mee,” raadt moeder bezorgd, „het goed mocht eens smoezelig worden.”
Met voorzichtige handen vouwt Roelie de stof weer in elkaar en pakt het papier er luchtig omheen.
„Ik zie me zelf al als een sprookjesprinses,” glundert ze. „De bruid zal aan glans winnen met zo'n prachtig bruidsmesje achter zich. Wanneer gaat u aan de jurk beginnen?”
„Volgende week,” belooft moeder, „hoe eerder hoe beter. Er valt de laatste weken nog genoeg te regelen.”
„Verrukkelijk, dat u zo goed kunt naaien,” knikt Roelie. „Nu kunnen we alles volgens eigen idee maken.”
„Als je maar helpt,” bedingt moeder, „anders wordt het echt te veel voor me. Mijn eigen japon moet ook nog af.”
„Ja, ik zal!” belooft Roelie plechtig en voegt de daad bij het woord door de elektrische snelkoker aan te zetten voor theewater.

94

Het schemerlampje knipt ze aan, het is vroeg donker vandaag. Ze bekijkt nog eens aandachtig de envelop. Nee, daar kan ze nu niets van maken. Eén van de ouders van school soms? Maar die weten haar adres niet. Van haar baas? Hij zal wel een beter handschrift hebben. Roelie treuzelt nog om de envelop open te maken. Ze wil de plezierige spanning een beetje rekken.
„Een brief, Roel, van wie?” vraagt moeder, die juist binnenkomt.
Roelie haalt de schouders op, peinstert nu zorgvuldig een haarspeldje tussen de enveloppe.
Ziezo, dat is de brief, veel staat er niet in. Nu eerst eens kijken van wie... o, mevrouw Kok? Dat is... dat is de moeder van Gerda. Wat zou? ...
Roelie leest al, haar ogen vliegen over de letters...
Haar gezicht versrakt, langzaam zakt de brief omlaag. Roelie blijft weekloos in haar stoel zitten en tuurt zonder iets te zien naar buiten. Ze moet dit even verwerken... Ger, die zo graag werken wil en het voorlopig niet meer kan. Hoelang? ... Ger, die zo oneindig blij was, dat ze haar moeders zorgen kon verlichten. En nu...
Roelie springt op en loopt naar de keuken. Zwijgend geeft ze de brief aan moeder. Vluchtig droogt moeder haar natte handen aan de handdoek en begint te lezen. Het duurt niet lang. De brief bevat maar een paar regels.
„Kind toch,” schrikt moeder, „hoe komt dat nu zo opeens?”
Roelie haalt weer de schouders op. „Dat weet ik niet, maar de laatste keer dat ik bij haar was, liep ze zo moeilijk. Ze wilde het niet weten, maar ze kon bijna niet vooruitkomen. Haar ziekte zal daar wel iets mee te maken hebben.”
„Jammer voor Gerda, vlak voor de kerstdagen. Het zal erg ongezellig zijn om dan op bed te liggen,” zegt moeder.
Roelie knikt, maar ze weet, dat dat het ergste niet is voor Ger. Het feit dat ze liggen moet, zal ze veel moeilijker kunnen verwerken. Nu moet haar moeder weer voor haar zorgen, juist terwijl ze haar een rustig leven wilde verzekeren. Roelie kent Gerda nu goed genoeg om te begrijpen wat haar het zwaarst zal vallen.
„Ik ga dadelijk naar haar toe,” beslist Roelie en loopt naar de kapstok om haar mantel.
„Doe dat nu niet, Roel, het is de moeite niet meer, we eten vroeg vanavond. Vader heeft een vergadering.”
Roelie raadpleegt haar horloge.

96

„Dan ga ik dadelijk na het eten,” zegt ze resoluut.
 „Help me dan gauw, dan zijn we vroeg klaar.”
 Bedrïjvig loopt Roelie heen en weer, ze is blij wat te doen te hebben. Dat verdringt het afschuwelijke gevoel van machteloosheid een beetje. Roelie heeft het gevoel of ze aan Gerda iets goed moet maken voor wat haar overkomt. Het is ellendig voor Ger... wat zal ze het erg vinden. Ger, die zo graag werkt, die het werk in haar klasje zo prettig vindt... Nu moet ze gaan „rusten”. Bah, wat klinkt dat woord weerzinwekkend. Gerda en „rusten”!
 Roelie is ongewoon stil aan tafel en na het eten stapt ze dadelijk op.
 Toen Ria van Gerda's ziekte hoorde, heeft ze dadelijk aangeboden de afwas voor Roelie te doen. Roelie is te veel met Gerda bezig om zich te verbazen over Ria's aanbod. Ze aanvaardt het met een vluchtig hoofdknikje en slijpt na de maaltijd meteen weg.
 Haastig legt ze de bekende afstand naar Gerda's woning af. Ger zal heus wel op haar liggen te wachten; ze heeft misschien al uitgerekend hoelang de brief ervoor zal doen om bij Roelie aan te komen.
 Het begint nog te regenen ook. Roelie probeert vlugger te lopen, maar een stekende pijn in haar zij dwingt haar tot een langzamer gang.
 Wat een onzin om zo te draven, bespot Roelie zich zelf. Of ze nu vijf minuten eerder of later aankomt...
 Dom, dat ze weer met een bloot hoofd is weggelopen. Ze vergeet nu ook altijd, dat er hoofddeksels bestaan. Dat zou Ria niet zijn overkomen. Toch aardig, dat ze vanavond wilde afwassen. Meestal neemt Roelie dat voor haar rekening, zodat moeder rustig kan gaan zitten na het eten.
 Wat regent het nu hard. Zal ze even schuilen? Toch maar niet, het houdt zo op.
 Het laatste stukje gaat Roelie in looppas, een hand tegen haar zij gedrukt om die opstandige milt tot zwijgen te brengen.
 „De kinderen van m'n klas moesten me zo zien lopen, ik zou een prachtfiguur slaan.”
 Even later staat ze druipeend voor Gerda's huis. Haar gezicht glimt van de regen, een natte sliert haar plakt over haar voorhoofd.
 Ze belt.
 Het ganglicht knipt aan en Roelie hoort hoe er binnen aan het slot gemorreld wordt.
 Gerda's moeder doet open.

97

dokter, maar er zit ook nog iets anders. Wat dat precies is, heb ik niet begrepen. De dokter heeft me met een paar medische termen maar dom gehouden. Het enige geneesmiddel is rust. Erg goetkoop, alleen wat langdurig...
 Gerda heeft luchtig gesproken, onverschillig bijna, maar Roelie ziet, dat haar ogen treurig staan.
 „Mag je niet wat hoger liggen met je hoofd? Mij dunkt, dit is een heel vervelende houding.”
 Gerda schudt het hoofd. „Nee, ik moet juist erg hard liggen en erg plat. Zó moet die rug genezen. Kijk maar, onder de matras ligt een plank. We hebben dit bed met toebehoren van de wijkverpleging gekregen. Nu hebben moeder en ik tenminste een beetje gezelligheid aan elkaar. Het is voor moeder geen doen om aldoor in mijn koude kamertje te komen zitten.”
 „Fijn,” zegt Roelie verstooid en ze piekert er intussen over wat Gerda de hele dag in bed moet doen. Lezen? Dat zal wel erg vermoeiend zijn.
 „Mag je je niet eens omkeren?”
 „Streng verboden, dag en nacht liggen als een mummie.”
 „Ongelukkig,” roept Roelie, „hoe kun je het uithouden!”
 „Het moet wennen; in China slapen de mensen op een matje, met hun hoofd in een houtblok. Dat bevalt blijkbaar goed.”
 Roelie schiet in de lach. Dat Gerda nog de moed heeft om grapjes te maken... Zoals Gerda onder haar moeilijkheden is...
 „Wat zegt je baas, Ger, is hij erg ontdaan?”
 „Die is reuze aardig,” beweert Gerda. „Er is een getrouwde onderwijzeres op het dorp, die mijn klas zo lang waarnaemt. M'n baas is hier al geweest, zie je, zodoende weet ik het.”
 „Ik geloof dat mijn baas me niet zou missen, al kwam ik helemaal niet mee.”
 „Toc nou, Roel, daar weet je niets van. Misschien zit hij wel in zak en as als je één dag weg bent.”
 „Alleen als hij geen vervanger voor me kan vinden,” zegt Roelie sarcastisch.
 „Is het zo'n onmogelijk mens? Gaat het nu nog niet beter met je?”
 Roelie lacht even. „Willemse is een beste man, maar hij bemoeit zich nooit met me, en in de eerste klas gaat het heus een stuk beter. Toch ben ik niet tevreden. Als je de resultaten van Wies en mij naast elkaar ziet, kom ik er maar schameltjes af.”

99

„Kom binnen, kind, wat zal Gerda dat leuk vinden!”
 Roelie trekt haar natte mantel uit, strijkt het natte haar uit het gezicht.
 Mevrouw Kok is al naar binnen gelopen. „Daar is Roelie al,” hoort ze zeggen, maar het antwoord kan ze niet verstaan.
 Gerda ligt dus in de huiskamer.
 Roelie voelt weer een zekere beklanning over zich komen en een beetje aarzelend komt ze binnen.
 Ze schrikt als ze Gerda ziet liggen in een hoog, witjazen ledikant.
 Gerda steekt Roelie al een hand toe. „Fijn, dat je komt, Roelie, had je moeders brief gekregen?”
 Roelie vertrouwt haar stem niet erg. Omstandig schuift ze een stoel bij en gaat naast het bed zitten.
 „Je ziet eruit als een verdrongen kat,” constateert Gerda. „Waarom heb je je zo laten nat regenen?”
 Roelie lacht bijna. Heeft ze zo in angst gezeten om Ger? Wist ze dan niet hoe Ger deze teleurstelling zou dragen? Natuurlijk zou Ger niet laten blijken of ze het erg vond of niet. Heeft Gerda wel ooit haar innerlijk bloot gegeven?
 Zelf heeft ze moeite om dat machteloze verdriet weg te slikken, maar Gerda maakt grapjes. Zo iets kan Gerda alleen.
 „Je moeders brief kwam vanavond, en je ziet dat ik ogenblikkelijk gekomen ben. Een onderdaniger dienaar kun je niet verwachten.”
 „Ik ben hoogst tevreden over je,” spot Gerda.
 „Hoe gaat het nu?” informeert Roelie.
 „Best!”
 „Best... je ligt hier zeker voor je plezier!”
 „Gerda kom al een hele poos slecht lopen,” neemt mevrouw Kok het gesprek over. „Ik had het wel gezien, maar ik wilde niets laten blijken om Ger niet ongerust te maken.”
 Roelie glimlacht om die twee, die voor elkaar zo mooi schuilvinkje hebben gespeeld.
 „Maar eindelijk werd het toch te erg,” gaat mevrouw Kok verder, „en toen heb ik Ger naar de dokter gejaagd. Anders liep ze nu nog te strompelen, zie je.”
 Dat begrijpt Roelie.
 „En... wat is nu het resultaat?” vraagt ze aan Gerda.
 Gerda schokt licht met de schouders. „Ik heb een hernia, zei de

98

„Nou noem je ook wat. Hoelang staat die Wies voor de klas, al dertig jaar?”
 „Je smokkelt er tien, 't zijn er maar twintig,” zegt Roelie.
 „Goed, twintig dan. Jij bent over twintig jaar ook volleerd.”
 „Bewaar me,” zegt Roelie, „k hoop het nooit te worden.”
 Ze lachen allebei en hun gedachten gaan ieder een eigen kant op naar een toekomst die misschien dichtbij is en toch zo veraf lijkt...
 Gerda's moeder staat op en gaat naar de keuken. Tussen de meisjes blijft het een poosje stil. Roelie volgt met haar ogen de figuraties van het tafelkleed en Gerda staart naar het plafond.
 Gerda vat het afgebroken gesprek weer op. „Je hebt het moeilijk, Roel, je moet dit vak met vallen en opstaan leren. Ik heb het zelf erg goed getroffen. Maar je leert het vast, als je maar volhoudt...”
 Zachter en even aarzelend gaat ze verder. „Je hoeft dit werk toch niet in eigen kracht te doen? Je moet bidden om wijsheid. Dat hebben we allemaal nodig, jij en ik...”
 Roelie buigt haar hoofd, ze knikt alleen maar. Gerda heeft gelijk, alleen zó kan haar werk goed worden. Gerda's stem heeft zacht geklonken, zonder de gewone resolute vaart. Roelie weet dat nu haar gezicht die zeldzame glimlach vertoont, die haar zo mooi maakt.
 Roelie is bijna jaloers op Gerda om haar durf deze dingen zo rustig te zeggen. Zelf houdt ze zich meestal angstvallig schuil als het gaat over de dingen van het geloof. Dat is toch niet goed, voelt Roelie open. Ook van buiten moet het aan haar te zien zijn wat ze innerlijk belijdt. Haar medemensens zullen de indruk krijgen, dat ze onverschillig staat tegenover God en al is dat niet zo, ze is op die manier toch geen goede getuige. Voor de klas, ja, daar kan ze zonder schroom over Jezus spreken. Die argeleze kindergen dwingen haar om zonder enige terughouding van Jezus' liefde te vertellen.
 Maar om onder volwassenen een getuige te zijn... Roelie durft het niet. En toch voelt ze zich niet gerust daaronder. Een levende getuige zijn... waar heeft ze dat ergens gelezen?
 Gerda's moeder komt binnen. Ze hervinden spoedig hun oude, luchtige toon, maar Roelie voelt, dat ze Gerda in deze ogenblikken veel nader is gekomen en ze is dankbaar voor de vriendschap tussen hen beiden.
 Mevrouw Kok vraagt hoe het bij Roelie thuis gaat en Roelie vertelt van de aanstaande bruiloft van Ria en Kees en over haar taak als bruidmeisje. Ja, eind januari zal het feest plaatsvinden, de datum

100

is nu al vastgesteld. Het zal vreemd zijn als Ria het huis uit is, maar zo'n beuflift lijkt Roelie enig. Kan ze zelf vast repeteren voor later. Of ze al iemand op het oog heeft? vraagt mevrouw Kok. Roelie schudt blozend het hoofd. „Nee, er heeft zich nog niemand aangemeld, tenminste...”

Ze lachen alle drie om de woorden die niet gezegd zijn.

„Nee,” denkt Roelie, „er is niemand... of... Geert...?”

„Zeg Ger, zal ik Ans en Marian vertellen, dat je ziek bent? Dan krijg je nog eens bezoek.”

Roelie moet haar vraag tweemaal herhalen, voor Gerda antwoord geeft.

„Welnee,” weert ze dan af, „we hebben elkaar sinds de laatste schoolfeest niet meer gesproken. Ze zullen weinig zin hebben hier aan m'n sponde te komen zitten. Je spreekt ze trouwens op de volgende reünie wel; die is al over twee weken.”

Roelie dringt er niet verder op aan, maar ze neemt zich voor het toch te wagen. Het is immers leuk voor Ger om weer eens iemand te spreken.

Jannie woont te ver weg, maar de anderen kunnen best komen. Ze zullen het wel doen als ze weten, dat Ger ziek is.

Ze praten lang.

Tien dunne slaagjes vanaf de schoorsteenmantel doen Roelie opschrikken. „Al zo laat? En dat nog wel voor een ziekenbezoek. Ik vlucht weg!”

Haastig loopt ze naar de gang om haar mantel.

„Ger, sterkte hoor, ik kom gauw es terug. Lig maar stil, dan ben je het eerst beter.”

Gerda's moeder brengt Roelie tot de buitendeur. „'t Is een heel ding voor Gerda,” zegt ze zorgelijk, „ze was zo blij dat ze een baan had, en nu dit...”

Roelie knikt. Ze kijkt even in het oude, gerimpelde gezicht.

„Het valt voor u niet mee om een zieke in huis te hebben,” zegt ze hartelijk.

„Dat is niet erg, ik doe het graag voor Ger, maar ik maak me bezorgd over haar. 't Valt niet mee om stil te liggen als je jong bent en werken wilt.”

„Als ze eenmaal beter is, bent u al deze zorgen vergeten,” troost Roelie. „en bovendien is Ger ontzettend flink.”

„Dat is ze, ze heeft geen enkele keer geklaagd, terwijl ze toch heel wat

101

draad om gordijnringetjes moet winden en Roelie probeert het met onhandige vingers na te doen. Leo en Mimi stoppen een strookje linnen door om een boekenlegger te maken.

Roelie kijkt de kring eens rond om te zien of ze er inderdaad allemaal zijn. Behalve vader en moeder telt ze zeven blonde hoofden. Kees is er niet, hij is zeker bij zijn verloofde.

Maar Johan is present; hij lijnt de singetjes voor de kaarsstandaards op elkaar en Wout en Rie knippen de plastic draden op maat.

Roelie probeert ijverig door te werken en intussen luistert ze gramscheerd naar de gesprekken.

„We moeten wel iedereen inschakelen die aanbelt,” zegt Johan, „want voor dit werk hebben we maar twee avonden uitgetrokken. De kinderen,” hij wijst vaderlijk naar zijn jongere broertjes en zusjes, „moeten immers hun huiswerk maken.”

„En jij dan, jij moet vóór kerst nog een tentamen doen,” snibt Ans.

„Ik heb de tijd aan mij zelf,” verklaart Johan. „Desgewenst werk ik een nacht door.”

De kleintjes gieren het uit. Mevrouw en mijnheer mengen zich niet veel in de gesprekken, maar ze kijken van tijd tot tijd met een glimlach hun groepje eens aan.

„Is dit de eerste of de tweede avond?” vraagt Roelie.

„De eerste, de volgende week zaterdag nog zo'n dosis en we zijn klaar.”

„Dan kom ik graag de volgende avond ook helpen als het goed is,” De orkaan die nu losbarst, is bijna niet meer te bedwingen. Mevrouw loopt maar gauw weg om koffie met koek te halen.

Roelie voelt zich helemaal in dit leuke gezin opgenomen. Wat een aardige gedachte om eensgezind voor die zieke mensen een kerstverrassing te maken.

„Wat heb je toch mooi, donker haar,” fleemt Mimi en strijkt met een voorzichtig handje door Roelies krullen.

„Jij hebt toch ook mooi haar, ik vind blond prachtig.”

„Bah, nee, we zijn allemaal blond, niets leuk,” pruilt het kind.

Roelie lacht. Dat kan ook nog een probleem zijn als je allemaal dezelfde haarkleur hebt...

„Maar je hebt blauwe ogen,” gaat het kind verder, „net als wij.”

„Vind je bruin mooier, Mimi?”

Mimi weet het niet, maar Leo zegt bruusk: „Wat geeft dat nou, als je maar zien kunt.”

103

pijn gehad heeft. Ik moet er soms een voorbeeld aan nemen zoals ze dit draagt...”

Roelie weet zo gauw geen antwoord. „En dat zegt nu iemand die zelf zoveel teleurstellingen heeft gehad in haar leven,” denkt ze. „Maar nu ga ik heus, mevrouw.” Na een korte handdruk en een vriendelijk: „Tot ziens en het beste met Ger” staat Roelie op straat. Gelukkig, de regen is opgehouden. De straten zijn drooggewaaid en aan de lucht pinkelen een paar sterren tussen de wolkenlinden.

Roelie loopt heerlijk makkelijk met haar handen in de zakken.

„Zodra ik kan, ga ik naar Ans en Marian,” bedist ze bij zich zelf.

„Gerda moet haar overdreven terughouding nu maar eens overwinmen.”

Bij Ans wordt Roelie enthousiast ontvangen. Ans komt haar al halverwege de trap tegemoet en sleurt haar de trappen op.

„Hallo, ouwe jongen, daar doe je goed aan, we hebben je juist nodig, kom binnen, dan kun je helpen.”

Roelie krijgt nauwelijks tijd om haar mantel uit te trekken. Ans neemt haar zonder plichtplegingen mee naar de gezellige huiskamer waar het hele gezin bijeen zit.

Er gaat een „bocratie” op als Roelie binnenkomt.

„Fijn, weer een hulp.” „Blijf je de hele avond?” „Ben je erg handig?” roepen ze.

Roelie goet eerst mevrouw en mijnheer Van Wijngaarden. Daarna kijkt ze waaraan de kinderen bezig zijn.

„We maken kerstgeschenken voor een sanatorium,” legt Ans uit. „Vader zit in het bestuur en op deze manier doen wij ook een duit in het zakje.”

Ze zijn inderdaad allemaal druk bezig. Er liggen al verscheidene boekenleggers en kaarsstandaards klaar. Al babbelend en lachend wordt in grote eensgezindheid gewerkt. Alleen mevrouw is vrijgesteld. Zij zorgt voor koffie en thee en heeft ook nog een uitgebreide verstelmand naast zich staan.

„Dat is niet erg, ik doe het graag voor Ger, maar ik maak me bezorgd over haar. 't Valt niet mee om stil te liggen als je jong bent en werken wilt.”

„Als ze eenmaal beter is, bent u al deze zorgen vergeten,” troost Roelie. „en bovendien is Ger ontzettend flink.”

„Dat is ze, ze heeft geen enkele keer geklaagd, terwijl ze toch heel wat

102

Roelie helpt hen die onwillige draden in hun naald te steken, zodat ze vlug dóór kunnen werken.

„Kom je de volgende keer naast mij zitten?” bedelt Sjaantje, die een beetje jaloeus is.

„En naast mij?” piept Johan.

„Goed, ik kom tussen jullie in zitten,” belooft Roelie.

Ze lachen allemaal.

Johan haalt zijn gitaar te voorschijn en dan zingen en met elkaar het ene liedje na het andere.

Het is verbandend zo vlug als ze opschieten. Zelfs Roelie begint er handigheid in te krijgen.

Om tien uur stoppen ze ermee. De kleintjes moeten nodig naar bed en met het werk zijn ze wel ongeveer op de helft gekomen.

Ans trekt haar mantel aan om Roelie thuis te brengen.

„Mag ik de dames begeleiden?” vraagt Johan onderdanig.

Ans wimpelt het af. „We kunnen het zonder jou ook wel.”

Als ze samen buiten lopen, begint Roelie over Gerda. „Je moet eens naar haar toe gaan, Ans, het is zo enorm sneu voor Ger, dat ze liggen moet.”

„Natuurlijk kind, ik zal gaan, hoor. Morgenavond kan ik wel weg. Waar woont ze precies?”

Roelie knikt tevreden. Zo gaat het goed. Ger heeft tenminste weer een gezellige avond en Ans is er het type niet naar om het bezoek bij één keer te laten. Ger zal raar opkijken als Ans opens voor haar staat. Ze zal wel begrijpen uit welke hoek de wind waait. Niets erg, hoor, het is voor haar bestwil.

Roelie vraagt Ans hoe ze het werk op school vindt. Ans werkt in één van de achterbuurten van de stad.

„Bevalt het je, Ans?”

„Prima, prima, kan niet beter,” lacht Ans. „Een buurtje om te zoenen en kindertjes om te knuffelen. Wel wat vies soms en wel wat brutaal, maar wat hindert dat? Nu en dan komt er een woedende vader als een oorlogsschip de haven van de school binnenvaren. Wee degene die zich in zijn vaarwater bevindt. Er vallen soms rake klappen. Eénmaal heeft een moeder, om een vermeend onrecht, een onderwijzer aangewallen en zijn bril stukgeslagen. Maar toen zij wat bedaad was, bleek het dat haar kind bij een andere onderwijzer zat. Het zijn potige vrouwenmensen.”

„Vreselijk, wat een buurt,” kreunt Roelie en ze vindt haar eigen

104

schooljeugd opeens wel het toppunt van netheid en oppassendheid. „Het is allemaal vreselijk vermakelijk,” lacht Ans, „je moet er alleen maar de humor van zien. De kinderen slaan een taalje uit om van te rillen, maar ze horen het van huis uit niet anders. Sommige boefjes zwerven halve avonden op straat, omdat pa en ma niet thuis zijn. Hoe kun je verwachten, dat ze de volgende morgen vol animo tiendelige breuken gaan maken? . . . Ze sliepen immers half!”

„Hoe krijg je nog wat in die hersens,” zucht Roelie.

„Ja, dat vraag ik me ook wel es af, maar wonder boven wonder lukt dat soms toch nog. Ik heb zelfs hele pietere leerlingen, van wie ik het jammer vind, dat ze in dit milieu leven. Het zal nu zo moeilijk voor hen zijn zich later te ontplooiën naar de gaven die ze hebben en niet af te glijden tot het peil van hun buurtgenoten.”

„Je moest ze eruit kunnen halen,” oppert Roelie.

„Ja, in een weeshuis stoppen,” schampert Ans. „Dat kan immers niet. Zo'n kind hoort nu eenmaal in dat gezin of ze zouden het kind moeten mishandelen. Maar dat gebeurt niet vaak. Ze zijn erg op hun kroost gesteld en meestal geldt het: kom je aan m'n kind, dan kom je aan mij!”

„En ze laten hun kinderen op straat zwerven!”

„Dat is heel wat anders,” vindt Ans. „Ze nemen het niet zo nauw met oppas en bedtijd, maar overigens zijn ze heus wel goed voor hun kinderen. Daarom hebben we zo vaak onenigheid met de ouders. Elke straf, hoe verdiend ook, is onrechtvaardig, zie je.”

„Sterkte met je kroost, laat je maar niet aanvallen door een furie van een moeder,” wenst Roelie bij het afscheid.

„Ik vlucht tijdig,” lacht Ans zorgeloos. „Tot volgende week, hoor!”

„Ja, tot zaterdag.”

De volgende avond post Roelie eerst een brief naar Jannie, dan fietst ze langs Els Terborg. Els is niet thuis en daarom geeft Roelie de boodschap maar aan haar moeder af.

„Ik rijd meteen door naar Marian,” bedenkt Roelie en ze neemt de richting naar een van de villawijken van de stad.

Het valt Roelie altijd weer op hoe ruim en luxueus de mensen hier wonen. Er staan prachtige villa's omgeven door rijk aangelegde tuinen. Het zijn maar enkelen die zich dit kunnen veroorloven. Het gewone mensdom is al heel tevreden met een flatje in een blok vol andere flatjes en andere mensen.

103

Roelie heeft geen tijd om verder te denken. Marian heeft haar stuk uitgespeeld. Met de viool nog onder de arm komt ze op Roelie toe. Ze glimlacht vaag en steekt Roelie de hand toe.

„Leuk, dat je komt, Roelie, het is zo lang geleden, dat ik iemand van onze klas heb gesproken! . . .”

„Daarom kom ik juist,” knikt Roelie en ze steekt meteen van wal. Ze vertelt van Gerda's ziekte en onderstreept dik hoe eenzaam ze wel is. Maria heeft de viool uiterst voorzichtig in de kist gelegd en luistert aandachtig. De donkere ogen in het smalle, bleke gezicht verraden geen enkele emotie. Als Roelie klaar is met haar verhaal, zwijgt ze, niet wetend hoe Marian reageren zal.

Eindelijk begint Marian te praten, haar slanke handen gebaren licht. „Waarom zou ik naar Ger toe gaan? Heeft ze ooit toenadering gezocht op de kweek? Hoe moet ik weten of ze dit op prijs stelt?”

„Ja heus, Marian, ze zal er reuze blij mee zijn,” houdt Roelie vol. „Denk je eens in, ze moet dag en nacht in één houding blijven liggen, dat is toch afschuwelijk.”

Maar Marian is niet zo gauw overtuigd.

„Als Ger het me zelf vroeg, was het wat anders, maar nu . . . Ze heeft zich in onze kweekschooltijd altijd bewust afzijdig gehouden. Dus concludeer ik daaruit, dat ze helemaal niet gesteld is op bezoek.”

Roelie bijt op haar lippen en kleurt. Met een paar woorden zou ze Marian nu kunnen overtuigen. Als ze maar even zou zinspelen op wat Gerda haar een paar maanden geleden heeft toevertrouwd: de achtergrond van haar leven, die een stempel op haar heeft gezet en die de oorzaak is geweest van haar vreemde houding.

Maar Roelie weet, dat ze daarmee het vertrouwen van Gerda zou beschamen. Dit mag ze niet zeggen.

Roelie zucht even.

„Gerda is eenzaam,” probeert ze nog eens, „ze heeft nooit broers en zusters gehad om mee om te gaan, alleen haar moeder. . . Dacht je niet, dat zo iets invloed heeft op je leven? . . . We moeten de vesting „Gerda” stormenderhand nemen; zo is het mij ook gelukt. Doe mee, Marian, je zult zien, dat je geen spijt hebt.”

Opeens lacht Marian welluidend.

„Ik geef me gewonnen,” zegt ze, „k zal op een ochtend gaan, dan studeer ik toch mooi.”

Roelie licht tevreden. Het ging wel niet zo makkelijk als bij Ans, maar ze heeft nu toch succes.

107

Roelie weet waar Marian woont. Ze is meer bij haar geweest. Voorzichtig opent ze het tuinkekje en belt aan de voordeur. Dat mag Leveranciers worden aan de achterdeur verwacht; voor haar wordt de glanzende voordeur geopend.

„Is Marian thuis?” vraagt Roelie aan het kittige dienstmeisje.

„Juffrouw Marian studeert, komt u maar even binnen.”

Het dienstmeisje laat Roelie in de vestibule wachten en verwijderd zich met vlugge stappen.

Roelie zakt neer op de eikehouten bank en bekijkt op haar gemak het interieur.

De vestibule is van wit en zwart marmer, er liggen alleen een paar dikke kokosmatten op de vloer.

„Moeilijk om schoon te houden,” bedenkt Roelie praktisch.

Door de glazen tochtdeur kan ze de lange, brede gang inkijken, die bedekt is met dikke lopers. Een trap leidt naar de bovenverdieping. Daar heeft ook Marian haar appartementen. Van kamers kun je niet spreken, zo groot en rijk gemeubeld zijn ze.

Roelie bekijkt haar mantel eens. Dom, dat ze er niet aan gedacht heeft haar nieuwe aan te trekken. Deze deed al dienst tijdens haar kweekschooljaren. Haar rok en jumper zullen ook wel niet helemaal harmoniëren met het interieur van de Van Berges. Enfin, daar is nu niets meer aan te doen.

„Komt u maar even mee,” zegt het dienstmeisje, dat terug is van haar missie.

„Ik weet de weg wel,” wimpelt Roelie af. Stel je voor, dat ze ook nog hoofs binnengelaten wordt!

Op de bovengeang komen zachte vioolklanken Roelie tegemoet. Voorzichtig opent Roelie Marians deur. Ze ziet het ranke silhouet van Marian tegen de lage ramen.

Met een lichte frons in haar voorhoofd speelt Marian verder. Ze is kennelijk een beetje verstoord. Roelie gaat geduldig op één van de moderne stoelen zitten wachten, tot Marian klaar is.

Tjonge, wat een rijkdom toch! Ze ziet de schille tegenstelling met het milieu van Gerda. Twee meisjes, misschien allebei even eenzaam, maar wat een uiterlijke verschillen!

Opeens vraagt Roelie zich ongerust af of het wel goed is, dat ze Marian naar Gerda stuurt. Zal Marian geen verbaasde ogen opzetten als ze ziet hoe Gerda woont? En zal Gerda het wel waarderen als Marian, die rijke Marian, bij haar op visite komt? . . .

106

Samen praten ze nog wat door over Marians studie. De reis naar Frankrijk is op half januari gesteld. Nu kan Marian nog fijn op de retnie komen.

„Speel je weer?” vraagt Roelie meteen. „We kunnen jouw bijdrage niet missen, hoor!”

Marian geeft haar toezegging. Ze vertelt hoeveel uren ze per dag studeert en Roelie luistert verbaasd toe. Dat is een heel ander leven dan voor-de-klas-staan.

„Vind je het prettig, Marian?”

Marian schudt haar hoofd.

„Eigenlijk niet. Viel liever had ik ook een baan, dan kwam ik onder de mensen. Deze studie is mooi, maar je kunt ook genoeg krijgen van de schoonheid. Het is niet prettig om rijk te zijn, Roelie. Ik kan niets veroveren, alles is er. Het komt me vaak zo nutteloos voor om hard te studeren. Waarvoor doe ik het?”

Roelie ziet een moedeloos trekje om Marians mond. Is ze wel gelukkig? Roelie herinnert zich hoe blij Gerda was met haar eerstverdiende geld. Dat betekende een japon voor haar moeder, een vloerkleed op de grond. Gerda heeft alles nog te veroveren; ze moet vanaf de onderste sport op de ladder beginnen. Voor Marian ligt alles klaar. Een rimpelloze toekomst, gevuld met vioolspel en buitenlandse reizen.

Wie zal nu het gelukkigst zijn?

„Je moest je kunnen losmaken van je omgeving en zelf beginnen,” zegt Roelie dromerig, „dan had je je leven in eigen handen.”

„Daaraan heb ik vaak gedacht, Roelie. Ik wil het wel, maar ik kan het niet,” zegt Marian harstochtelijk. „Ik kan mijn ouders dat verdriet niet aandoen; ze zijn altijd zo eindeloos goed voor me.”

Roelie knikt nadenkend.

„En toch is dit misschien de enige weg. Maak je vioolstudie af en huur daarna een flatje van je eigen verdiende geld. Je kunt dan concerten geven en lessen.”

Marians ogen lichten even op.

„Misschien,” zegt ze, „misschien. . .”

Ze nemen hartelijk afscheid.

Diep in gedachten fietst Roelie naar huis.

„Gerda . . . Marian . . . Ans . . . ik zelf, we hebben naast elkaar op de schoolbanken gezeten, maar gaan onze wegen niet steeds verder uit elkaar? De verschillen tekemen zich al af, en ze zullen nog groter worden, tot we ieder onze bestemming bereikt hebben.”

108

HOOFDSTUK 9

„Toe, ga jij even naar Ria toe, Roel, ze is zo zenuwachtig!“
Nervuus duwt moeder Roelie in haar rug de richting uit van Frans' kamerje.
„Pas nou op voor m'n jurk,“ waarschuwt Roelie en ze probeert tevergeefs op haar rug te kijken naar een mogelijke vlek.
„M'n handen zijn schoon, heus,“ zegt moeder en ze veegt toch nog eens overbodig langs haar jasshort.
„Ga nu... dat arme kind...“ dringt moeder als Roelie voor de gangspiegel nog even blijft dralen.
„Ben ik niet mooi? Net een betoverde prinses,“ zegt Roelie, zonder op moeders woorden in te gaan. Elegante strijkt ze langs haar nieuwe feestjapon. „Die lage hals doet 't hem,“ beweert ze dan ernstig, „die maakt een echte schoonheid van me.“
„Schiet nou es op,“ valt moeder uit en tellend op haar vingers: „Hoeveel kopjes moet ik klaarzetten?“
Roelie telt niet mee, ze verdwijnt haastig naar Frans' kamer.
„Hallo bruid, hier ben... Maar wat is dat... tranen... tranen op je trouwring? Heb je spijt? Moet ik 'm afbellen?“
Daar zit Ria op de enige stoel. Ze snikt, ze snikt hartstochtelijk. Met een wit kantens zakdoekje bet ze haar ogen af, toch voorzichtig, want er mag geen traan vallen op haar smetteloze bruidsgewaad.
„O Roel, kom es helpen, ik weet me geen raad,“ jammert Ria.
Roelie krijgt medelijden. Is dit de scherpe, trotse Ria? Ze lijkt nu meer op een klein, bang kind.
„Zeg 't maar, Ria, ik zal je wel helpen.“
„O Roel, nu is de kapster er nog al niet. Ze moet m'n lede haar nog doen en het kapje met de sluier opzetten en straks komt Koos...“
Roelie wil bijna zeggen: „Koos zal je voortaan wel meer met ongekamde krullen zien...“ maar ze slikt de woorden nog bijtijds in. Ria is echt van streek, ze heeft dikke ogen en rode vlekken in het gezicht. Roelie voelt dat ze Ria nu niet plagen moet.
„Kom, ben je mal,“ zegt ze flink, „het komt best in orde, je hebt nog drie kwartier de tijd voor de gasten komen. Ik zal wel even opbellen waar die kapster blijft.“
„En de knoopjes op m'n rug, Roel, die kan ik niet dicht krijgen.“
„Eerst de kapster,“ zegt Roelie en tript met kleine pasjes op haar hooggehakte schoentjes de kamer uit. Bij de deur licht ze koket haar

109

De kapster is een meisje van weinig woorden. Ze loopt zwindend achter Roelie aan en begint meteen het kapsel van Ria onderhanden te nemen.
Roelie kijkt geïnteresseerd toe.
Ria zit stijf recht op en volgt in een handspiegel de bewegingen van het meisje.
„Kapt u vaak bruiden?“ vraagt Roelie belangstellend en als het meisje knikt: „Zijn ze wel eens zenuwachtig?“ En dan tegen Ria: „Gek, hé, jij helemaal niet. Je bent zo kalm of je bij je eigen tante op visite gaat.“
„Roelie, ga alsjeblieft weg, je maakt me ziek,“ valt Ria uit en Roelie verdwijnt wispeltijk.
In de huiskamer ligt nog meer werk op haar te wachten.
„Als jij nu die kopjes naar de keuken bracht, Roel?“
„Zeg Roeltje, borstel m'n pak es af!“
„Weet jij waar m'n hoge hoed is?“
„Ik lijk Assepoes wel in plaats van Sneeuwvrije,“ moppert Roelie. „Waarvoor heb ik zo'n deftig gewaad aan?“
Ze sleept toch gehoorzaam alle kopjes keukenwaarts, borstelt Frans' pak, tot er geen stofje meer op te bekennen is en zoekt vaders hoge hoed op.
„Eén kachelpijp voor de pipa. Zet 'm es op, ik heb u nog nooit met zo'n geval gezien.“
„Straks, als ik de deur uitstap, dan kijk je maar.“
„Nee, nu,“ dringt Roelie aan, „straks heb ik geen tijd, dan moet ik de bruid in evenwicht houden.“
Ze rust niet, voor ze vader met hoge hoed en al door de kamer ziet stappen.
„Hebben jullie niets anders te doen?“ Het is moeder. Ze komt jachtig de kamer binnen, nog in haar jasshort.
„O moeder, verkleed u gauw, straks komen de gasten en dan loopt u nog in uw schort.“
Er wordt weer gebeld.
„De bruidegans!“ roept Roelie.
Moeder verdwijnt gauw om zich te verkleeden.
Roelie staat boven aan de trap bijna te springen. „O Koos, kom hogerop, het is hier zo'n enig huishouden. Iedereen is in de war, behalve de bruid. Zij is de rust zelve... Wat een mooi boeket, Koos, orchideeën... schitterend!“

111

wijde rokken even op. Ze voelt zich Sneeuwvrije uit het sprookje. Er ontbreekt alleen nog een prins, die haar kust...
Als Roelie weer terugkomt, heeft ze een kopje water in de hand.
„Hier bruid, water en broom, even drinken, dat is goed voor je zenuwgestel.“
Gehoorzaam drinkt Ria het kopje leeg, ze lijkt nu wat rustiger.
Roelie knoopt handig de rug van Ria's japon dicht en intussen vertelt ze: „De kapster kan hier elk ogenblik komen, ze was al een poosje onderweg, vertelden ze en... o, lieve deugd, Ria, wat een knoopjes, had je niet handiger een ritsluiting kunnen maken?“
„Een ritsluiting aan een bruidsjapon,“ smaalt Ria, „dat stáát niet.“
„O, maar die neem ik te zijner tijd,“ fantaseert Roelie, „want dan is er geen liebhobbende zuster meer voorradig, die blijmoedig mijn jurk met dertig knoopjes dichtmaakt... Ziezo zusje, dat is klaar. Wat kan ik nu nog voor je doen?“
„Kijken of Koos eraan komt.“
„Dat is volkomen nutteloos. Je wilt Koos toch niet ontvangen, zolang de kapster niet geweest is? Nee, ik zal Koos wel voor je opvangen en 'm zolang bezighouden. Neemt hij nu een bos bloemen voor je mee?“
„Natuurlijk,“ zegt Ria fier, „dat is de verwassing voor de bruid.“
„Weet je echt niet wat voor bloemen je krijgt?“
„Echt niet.“
„O, enig, misschien wel boterbloemen,“ verzint Roelie.
„Zeker in januari, doe niet zo mal.“
„Dan worden het ijsbloemen,“ stelt Roelie vast.
Voor Ria kan antwoorden, wordt er gebeld.
„Kóóst“ gilt Roelie en ze holt struikelend de kamer uit. Op de gang komt ze vader en Frans tegen. Die zien er al piekfijn uit. Vader in 't zwart met gestreepte pantalon en Frans met een gloednieuw donkerblauw pak aan.
„Zo jongens, ook al in de kleren?“ doet Roelie luidruchtig. „Je ziet hoe druk het is om bruidsmenige te zijn. Eerst heb ik de bruid moed ingesproken, ze had spijt gekregen. En nu ga ik de bruidegom opvangen.“
Tegeelikt trekt ze de deur open.
„In de kamer zitten vader, moeder en Frans al te wachten. Moeder ziet er nu ook echt feestelijk uit in haar lange, zwarte japon.“
„Roelie, ga je haar opkammen, het zit weer zo wild.“
„Dat komt door de zware dienst,“ verdedigt Roelie zich, maar ze gaat toch voor de gangspiegel haar lokken fatsoeneren.
Daarna staat de bel ook geen ogenblik meer stil. De eerste gasten komen: een zuster van Koos en haar man, tante Nel en oom Frans, oma Overweed...
De bloemist belt en brengt een doos vol corsages voor de gasten en een snoezig boeketje voor Roelie. Ze is er opgetogen van. „O Koos, wat ben je een dot,“ jubelt ze, terwijl ze haar neus in de roomkleurige anjers steekt.
Als alle gasten een plaatsje hebben gevonden, gaat Frans het bruidspaar halen. Roelie voelt zich even ontroerd als Ria en Koos binnenkomen. Wat teer ziet Ria eruit in haar witte bruidsjapon. Een klein wit kapje heeft ze op haar hoofd en daar springen speels haar lichtblonde krulletjes uit. Een lange sluier is aan het kapje bevestigd. En dan dat boeket van zachtilla orchideeën...
Roelie vindt dat ze nog nooit zo'n mooie bruid gezien heeft.
Koos loopt steer naast Ria in zijn zwarte pak. Hij houdt voorzichtig haar sluier op en pas als deze achter de deurknop wat blijft haken, dringt het tot Roelie door, dat dit háát taak is.
Ze springt haastig op om die fout te herstellen en geleidt het bruidspaar naar de gereedstaande stoelen.
Wat onwennig nog drapeert ze sluier en sleep voor Ria's witte schoentjes. Ria glimlacht dankbaar en vorstelijk. Elk spoor van tranen is verdwenen.
Frans gaat met de doos corsages rond en nodigt elke gaat uit er één te nemen. Daarmee is de ontroering ook weer voorbij. Er wordt gepraat en gelachen. Koffie wordt geserveerd en Roelie vindt dat er al een echte bruiloftstemming heerst.
Ze kijkt plezierig de kring rond. Wat een blijde gezichten allemaal.

112

Iedereen heeft zijn zorgen thuisgelaten en is alleen gekomen om te genieten, dat kan je zó zien.

Ze kijkt naar het bruidspaar, dat stil en gelukkig zit te kijken. Ria heeft niet veel praatjes nu, maar ze ziet er zó stralend uit, als alleen een bruidje kan doen.

„Flatteert jou de hoge hoed ook zo, Koos?” vraagt Roelie opeens over het geroezemoes heen.

Koos schrikt geweldig. Hij slaat z'n hand tegen de mond en krijgt een vuurrode kleur.

„Thuis,” zegt hij verslagen, „m'n hoed en handschoenen liggen thuis op tafel.”

Het is een hele consternatie opeens. Er moet gauw raad geschaft worden. Roelie lacht als ze het gezicht van Ria ziet betrekken. Net of die bruijloft niet door kan gaan zonder hoed. Maar Ria is toch altijd al zo precies, dat ze dit natuurlijk vreselijk vindt.

Buiten zijn de auto's voorgereden. Veel tijd om te beraadslagen is er dus niet.

„Dan maar zonder hoed,” beslist Koos.

„Nec hoor,” Ria huilt bijna, „de fotograaf zal er ook zijn en dan sta jij op elke foto zonder hoed, dat is veel te gek.”

Een zwager van Koos weet raad. „Hier heb je zolang mijn hoed en handschoenen. Dan sta je tenminste knap op de foto. Onze volgauto moet maar even ontsniden om jouw eigendommen te halen en dan wisselen we weer op het stadhuis.”

Het plan vindt instemming en Ria zucht opgelucht. Ze zou er niet aan moeten denken, dat haar Koos onvolledig op de foto kwam.

Vader geeft het sein tot vertrek.

„Kom mensen, we moeten gaan, anders komen we nog te laat op het stadhuis.”

Frans leest hardop de namen van de gasten, die in de eerste auto moeten plaatsnemen.

„De fotograaf staat al te knippen; ieder die de trap afkomt, wordt verschalkt,” roept Roelie, die voor het raam staat te kijken.

„Roelie, kom hier, het is géén gezicht voor de bureu.”

„Ja bruid,” saluëert Roelie, maar ze geeft toch nog even verder verslag, „... en er staan een heleboel mensen te kijken. Hoe kunnen ze de kou trotseren! Voor alle eikers gluren gezichten. Iedereen is nieuwsgierig naar jou. Hoe vind je dat?”

Ria is stoicijns. Ze zit rechtop te wachten, tot alle gasten vertrokken

113

„Eerste bedrijf, ik ben er moe van,” zucht ze. Ze kijkt nog eens zorgzaam of het toilet van Ria niet kreukelen kan en tuurt dan met een verrukt gezicht naar buiten. De straten zien er stil en alledaags uit. Moeders doen boodschappen met hun kleine peuter aan de hand, dienstmeisjes zemen ramen, oude mannetjes kuieren op hun gemak langs de winkels. Iedereen kijkt toch even op als de stoet zwartglanzende auto's voorbijkomt.

Roelie ziet hoe de mensen glimlachen als ze de bruid ontdekken. Het kindje juicht, het dienstmeisje lacht en de oude mannetjes knikken met hun verveerde, grijze hoofden.

Voor hen allen is deze werkelijkheid een droom, een blijde toekomst-droom of een verre herinnering...

Het is diep in de nacht als Roelie op moede voeten naar boven strompelt. Met de ene hand houdt ze de lange japon bij elkaar om niet te vallen op de zoldertrap, in de andere hand klemt ze haar boeket roomkleurige anjers. Ze lijken haast wit in het schimmig licht, dat door de gangvensters naar binnen valt.

Zacht draait Roelie de knop van de deur om en gaat de zolderkamer binnen. Ze knipt het licht aan en huivert. Voor het eerst vandaag heeft ze het koud. En geen wonder, het is nog januari.

Ze steekt het elektrisch kachelkje aan en gaat er met haar benen vlak voor zitten. Een milde warmte stroomt door haar heen.

Soezig blijft ze zitten. Ze is wel moe, maar ze heeft nog geen zin om naar bed te gaan. Bovendien heeft ze geen haast, want morgen mag ze uitslapen. Ze heeft ook de morgen nog vrij gekregen van haar baas; ze is hem er innig dankbaar voor. Stel je voor dat ze over een paar uurjes naar school moest...

Er is ook niemand die Roelie opjaagt. Voortaan heeft ze de zolderkamer voor zich alleen.

Ze kijkt naar Ria's bed. Dat staat opgeklapt tegen de muur, voorgoed. Roelie zal 's avonds haar hoofd nooit meer haastig onder de dekens behoeven te verbergen als Ria de trap opkomt en ze geen zin in praten heeft... Nee, voortaan kan ze dromen en denken zo lang ze wil...

Roelie vindt het wel fijn om in 't vervolg deze kamer alleen te hebben. Ze heeft immers nooit erg met Ria kunnen opschieten; ze hebben heel wat afgebeeld samen. Maar het is toch een raar gevoel, dat Ria nooit meer op het oude plaatsje zal slapen.

115

zijn. Daarna is het de beurt aan het bruidspaar en hun bruidmeisje. Volleerd grijpt Roelie de sluiser en de onderste tip van de bruidsjapon. „Anders veeg je de trap ermee,” verklaart ze als Ria argwanend achterom kijkt.

„Je loopt vorstelijk, bruidje, het is niet of je het meer gedaan hebt,” kan Roelie niet nalaten te zeggen.

Ria heeft geen aandacht voor de woorden van haar zus. Beneden op straat staan twee rijen belangstellenden te kijken; ze vormen een erehaag voor het bruidspaar. Hun grootste aandacht gaat uit naar de bruid. Straks zullen alle finesses van de bruidsjapon besproken worden.

Koos loopt er wat stijf bij. Het valt niet mee in het middelpunt van de belangstelling te staan. Het gaat Ria veel beter af. Zij geniet van de bewonderende blikken, die ze op zich gericht voelt.

Roelie is de enige die niet merkt aan hoeveel blikken ze blootstaan. Ze heeft alleen aandacht voor de sluiser, die nu vervaarlijk door de wind opblt. Ze voelt niet eens de kou door haar zijden japonnetje heendringen. Hela, wat speelt de wind met die sluiser, Ria lijkt wel een zeilschip.

Onder aan de trap moeten ze poseren voor de fotograaf. De wind houdt zich gelukkig even koest.

Dan wacht Roelie nog het moeilijke karwei om Ria zonder verfrommeld bruidsoetel in de auto te zetten.

Ria stapte eerst in, ze bukt zich diep... maar de tweede stap doet ze niet.

„O Roel, help, ik sta op mijn jurk,” fluistert ze.

Roelie heeft moeite om niet in schaterlachen uit te barsten, maar ze bedwingt zich. Ria kijkt echt wanhopig.

Voorzichtig tilt ze de lange, witte japon van voren wat op, zodat Ria in de auto kan komen. Weinig elegant laat Ria zich op de achterbank neervallen. Ze heeft een kleur van emotie.

„Nu zie je eens hoe moeilijk onze grootmoeders het vroeger hadden; die droegen altijd lange rokken,” zegt Roelie.

„Die trouwden niet in auto's,” doet Ria nuchter. Ze heeft haar zelfverzekerdheid weer teruggekregen, nu ze veilig en wel in de auto zit.

Na Koos stapte Roelie in. Door ervaring geleerd, tilt ze eerst voorzichtig haar wijde rok een beetje op, wáár ze haar voet op de treeplank zet, daarna laat ze zich op het voorbankje neerzakken.

114

Dat is voorbij, voorgoed...

Roelie houdt er niet van om een periode in het leven af te sluiten. Dat is altijd zo onherroepelijk. De tijd dat ze met Ria in één huis woonde, dat ze met Ria kibbelde, is voorbij. Ria is nu een getrouwde vrouw, ze heeft haar eigen huis, haar eigen man.

Roelie kan alleen nog bij Ria op visite gaan... Wat raar, bij je eigen zus op visite! Ze moet aan die gedachte wennen.

Waarom kunnen de dingen niet bij het oude blijven, waarom gaat het leven zo onverbiddeijk verder?

Nu is Ria het huis uit, later zij... Zij?... Met wie zal ze later in de beroemde huwelijksboot stappen? Met Geert?... Geert?

Roelies gedachten dromen weg. Later? Wanneer is dat? Over drie, over vier jaar? Zal ze ook eens een stralende bruid zijn zoals Ria of...?

Roelie denkt aan de uitstapjes met Geert, aan de avonden dat ze samen door de stad hebben gewaald. Steeds wist Geert iets anders te bedenken dat haar boeide en vermaakte. Eenmaal zijn ze naar een mooie film geweest, eens hebben ze een tentoonstelling bezocht. En altijd is Roelie enthousiast en verrukt geweest.

Ze ziet hem voor zich, zijn blauwe ogen, die soms diep in de hare blikken, zijn lachende mond, zijn blonde, golvende haar.

Roelie hunkert altijd naar een afspraakje. Ze voelt zich rustig en blij worden in het bijzijn van zijn opgewekte persoonlijkheid. Na de moeilijke arbeid op school zijn hun ontmoetingen een weldaad voor haar.

Ze fleurt ervan op.

Het werk op school zal immers niet zo héél lang duren. Geen twintig jaar, misschien vier, of drie, of... Geert is niet zo héél jong meer.

En hij is het kamerleven moe. Heeft hij niet gezegd: „Ik ga trouwen, zodra ik kan”...?

Roelie glimlacht weer. Ze is nog jong, pas twintig jaar. De toekomst lijkt haar zonnig en opwindend. Nog een paar jaar werken op school... en dan... een leven naast Geert, altijd samen...

Ze ziet Ria als stralende bruid in haar smetteloos witte bruidsjapon... en als een verre, zoete droom ziet ze zich zelf...

De beelden vervagen weer. Roelie staart op. Met langzame vingers begint ze zich te ontfermen, de feestjurk ritstelt meer op een stoel.

De glimlach blijft op haar lippen, ook als ze in bed ligt en spoedig in een vaste slaap is weggegleeden.

116

HOOFDSTUK 10

Voor schooldag is Roelie al druk bezig. De taallessen worden met grote zorg op bord geschreven. De sommetjes komen als soldaatjes zo recht onder elkaar te staan en voor het eerst slooft Roelie zich zelfs uit op een bordtekening. Ze heeft een geestig voorbeeld van kabouterjes, maar haar tekening wordt heel wat keertjes uitgeveegd, voor het een beetje lijkt.

Dan kijkt ze nog even of de vloer wel brandschoon is. Nee, hier nog een propje, daar een verroest pennetje, een potlood, een stukje gum...

Roelie gooit de rommetjes in de prullenbak en de gevonden voorwerpen stopt ze in het kastje van de vermoedelijke eigenaar. Ziezo, dat is klaar.

Nog twee minuutjes en dan komen de kinderen binnen, ziet ze. Vandaag heeft ze een modellokaal aan te bieden. Als de kinderen nu ook maar meeswerken en geen storm in het hoofd hebben...

Roelie kijkt tevreden het lokaal door. Ja, het is toch wel een zonnig klasje. Zou dat komen door de gele verf?

Het is een geluk, dat ze de derde klas niet meer heeft. Dat leek nergens naar. Dan zou ze helemaal geen kans maken.

Roelie heeft gesolliciteerd. Ze is op deze school immers maar tijdelijk. Als juffrouw Bakker beter is, komt Wies weer in de eerste klas terug en dan is Roelie overbodig geweest.

Toen ze verleden week een oproep in het schoolblad las, heeft ze er dadelijk op geschreven. Het leek haar zo aardig, een nieuwe school in één van de buitenwijken van de stad. De vacature was in de eerste klas en dat was ze nu juist gewend. Stel je voor, dat ze daar eens voor „vast“ kon komen...

Roelie had vol hoop haar brief in de bus gegooid. Als dit toch eens wat werd...

Ze had samen met vader uitgekend wanneer ze bezoek kon verwachten. Brrr, ze griezelt al bij voorbaat.

En dit is nu de eerste dag, dat ze bezoek van het schoolbestuur kan krijgen, volgens vader. Ze heeft geweldig haar best gedaan om alles zo netjes mogelijk te maken.

O, daar komen de kinderen aan. Roelie luistert naar het geroffel van voeten op de gang.

Als de deur wordt opengegooid, vult het lawaai haar hele lokaal.

117

Schichtig kijkt Roelie naar de deur, alsof ze daar zó maar gewichtige heren kan zien binnenstappen.

„En nu gauw allemaal stil, want de bel is al lang gegaan,” zegt ze scherp.

De klas wordt dadelijk stil. Kleine Lientje kruipt met bange ogen wat in elkaar. Roelie ziet het.

„O hangertje, jij was wel op tijd stil, luister maar niet naar me,” denkt ze, „ik brom niet op jou!”

Dan, als alle handjes gevouwen en de oogjes gesloten zijn, bidt Roelie. Ze vindt het nog altijd moeilijk om de juiste woorden te vinden, maar het gebed komt toch regelrecht uit haar hart. Ze voelt haar verantwoordelijkheid om elke dag opnieuw deze kinderen voor God te brengen en aan Hem op te dragen. Hij zorgt voor die prille levendjes... ook voor Lientje, die vandaag jarig is...

Na het zingen van een mooi vers tekent Roelie eerst een zwerige vlag op het bord. „Hoera voor Lientje,” schrijft ze eronder en ze ziet met plezier hoe Lientje geniet van dat moois, dat alleen voor háár is.

Daarna is de bijbelse vertelling aan de beurt. Als Roelie zich prettig in de vertelhouding schikt, hoopt ze, dat ze nu maar zullen komen, die heren. Ze heeft zich duchtig op deze les voorbereid en zou niet eens schrikken als ze hierbij „ghoos” kreeg.

Het blijft stil op de gang, geen stemmen, geen voetstappen.

Een beetje teleurgesteld begint Roelie te vertellen, maar als ze eenmaal bezig is, vergeet ze haar kleine wreveld weer. De kinderen zitten zó geboeid te luisteren, dat ze het de voorbereiding dubbel waard vindt. Na de bijbelles slaakt Lientje een diepe zucht, zo intens heeft ze geluisterd.

„Mooi juf,” zegt Magda aanhalig.

Nu mogen ze de mooie sommetjes gaan maken die op het bord staan. Als nu eens... maar ook de rekenles gaat voorbij, zonder dat er iets bijzonders gebeurt. Roelie wordt er haast kribbig van. Ze doet zó haar best, waarom komen ze nu niet?

Na de sommen mag Lientje uitdelen. „We gaan eerst zingen voor Lientje,” vertelt Roelie oppgewekt. Ze neemt het kleine ding bij zich en de klas zet heel enthousiast in: „Er is er één jarig, hoera, hoera...” Lientje kijkt met grote geluksogen rond en Roelie drukt het tengeren lijfje eens tegen zich aan. Dan mag Lientje uitdelen en even later zit de klas heerlijk te zuigen en te sabbelen.

119

Ze weet al een beetje hoe ze dit moet opvangen. Elk kind dat binnenkomt, mag even iets belangrijks aan haar vertellen.

„Juf, me moeder is jarig.”

„Dat is fijn, Koozje, welgefeliciteerd, hoor.”

„Juf, ik heb een nieuwe tol.”

„Nou, die is mooi, hoor, steek 'm maar diep in je broekzak, anders verlies je 'm nog.”

„Juf, hij slaat.”

„Wie?”

„Arnold, juf.”

„Arnold, kom hier...”

Maar dan krijgt ze weer een prettige mededeling. Want Lientje komt schuchter naar haar toe. Ze heeft voor deze keer een rode strik in de vetrige haartjes en een grote, witte zak in de magere knuistjes.

„Juf, ik ben jarig!”

„Dat zie ik, Lientje, je ziet er zó feestelijk uit met die prachtige strik... en is dat lekkers voor de kinderen? Zal ik dat maar zolang bewaren?”

Verheerlijkt overhandigt Lientje haar zak. Roelie zet 'm vooraan op haar tafeltje, dan kan Lientje er aldoor naar kijken.

Vertederd kijkt Roelie naar het grauwe smuise. Ach, wat ziet ze er toch altijd zielig uit; zelfs nu met de strik, die haast groter is dan haar hele, magere toetje. Maar de donkere ogen glanzen en ze gaat voor deze maal zo maar met Magda naast haar zitten praten. Zeker vertellen wat ze gekregen heeft. Gelukkig, dat ze eens wat loskomt.

Wat heeft zo'n kind nu eigenlijk aan haar leven? Wie zal weten of ze de volgende verjaardag beleeft? Hoelang zal dat zwakke hartje z'n taak nog kunnen volbrengen?

„Arm kindje,” denkt Roelie, „je zult vandaag een prettige dag bij me hebben, een dag vol kleine kindervreugden. Je moet maar goed genieten van deze verjaardag.”

Als de bel gaat, blijft het in de klas een beetje nagonzen. Roelie front de wenkbrauwen, terwijl ze met de handen gevouwen voor de klas staat.

Dit moet nu eigenlijk niet. Bij Wies zou het nooit voorkomen. Daar was de bel het teken voor alle kinderen om het mondje dicht te doen en de handjes te vouwen. Bij haar waren ze nooit direct klaar.

Dat moest toch veranderen, anders maakte ze vast nooit kans bij een sollicitatie. Stel je voor, dat ze nu eens kwamen!

118

„Als nu eens die heren...” Roelie lacht zich zelf uit. Wat maakt ze zich toch druk. Misschien komen ze vandaag wel helemaal niet, misschien morgen of overmorgen of... nooit...

„Voor Lientje moet het in elk geval feest blijven,” denkt ze en terwijl de klas nog hoorbaar zit te genieten van het lekkers, leest ze een klein verhaalje voor.

„Omdat jij jarig bent,” fluistert ze tegen Lientje, die in gelukkig knikt. Als de morgen om is, scheidt Roelie zich voor dwaas, dat ze zó op het bezoek heeft gerekend. Natuurlijk kwamen ze nu niet, dat zou ook wel toevallig zijn. Maar morgen zou ze alles weer fijn voor elkaar hebben, want dan misschien...

De volgende dag heeft Roelie haar lokaal weer even netjes en de sommetjes zijn kaarsrecht onder elkaar geschreven...

Ook dan komt er geen bezoek voor haar en de dag daarop ook niet. Er verloopt een week.

Roelie heeft niets gehoord, haar ijver verslapt. Ach, misschien vinden ze haar nog te jong en wilden ze liever een oudere onderwijzeres hebben met ervaring. Waarom zouden ze ook juist háár komen horen. Wie weet of ze niet een grote stapel sollicitaties hadden...

Het is wel een teleurstelling voor haar, maar ze probeert er zich overheen te zetten. Ze kan immers nog meer solliciteren! Ze zal best een baanje vinden, vóór het jaar om is.

Het spijt haar het meest, omdat de school zo aardig leek, een nieuwe school in een frisse buurt...

De sommetjes op het bord komen al niet meer zo recht onder elkaar te staan, de vloer is niet altijd brandschoon en Roelie heeft de klas ook niet de hele dag even rustig. Soms rumoeren wat voetjes of fluisteren een paar stemmetjes.

En dan, op een dag als Roelie haar sollicitatie al bijna vergeeten is...

Ze zijn aan de rekenles. Roelie heeft het moeilijke geval van aftrekken boven-de-tien nog eens met haar klasje behandeld. Ze heeft het telraam er maar weer bijgeslept. Ze schuift met rode en witte ballen en maakt zich boos als Jantje het nog niet weet.

„Kom hier, Jan, doe het dan zelf.”

Aarzelend strijken de kleine vingertjes over de mooie ballen heen, maar niet één wordt er verschoven. Jantje kan de samenhang niet vinden tussen de sommetjes op het bord en die mooie, gekleurde ballen. Waarom laat de juf hem niet gewoon met die ballen spelen?

120

„Ga zitten,” zegt Roelie wanhopig, „wie weet het wel?”
 En dan, als er tien, twintig vingers omhoogvliegen en buiken vooruitgestoken worden . . . kiert de deur.
 Wat wrevelig kijkt Roelie op. Wie komt er nu weer storen?
 Dan wordt ze rood van schrik. Want daar staat . . . mijnheer Willemse en achter hem . . . twee, drie onbekende heren.
 „Bezoek,” flits het door Roelie heen en dan meteen er achteraan: „Is de vloer wel schoon, zijn de bordes netjes, zitten de kinderen goed?”
 Mijnheer Willemse stapt intussen naar haar toe, vriendelijk glimlachend. Het is net of hij haar schrik, haar angst niet opmerkt. Minzaam wendt hij zich tot de heren, die ook al staan te glimlachen. „Dit is juffrouw Overweel, heren, voor haar komt u hier.”
 De heren knikken begrijpend en Roelie weet zo gauw niet wat ze moet doen. Ze probeert ook een vage glimlach.
 Mijnheer Willemse stelt verder voor: „Mijnheer Mulder!”
 „O, dat is het hoofd,” weet Roelie, naar hem heb ik geschreven.”
 Mijnheer Mulder steekt een smalle aristocratische hand uit en als Roelie haar hand reikt, blikt ze in een paar vriendelijke, bruine ogen. Mijnheer Willemse noemt de andere namen en Roelie geeft handen, maar in haar zenuwachtigheid is ze de namen ook dadelijk weer vergeten. Hulpzoekend kijkt ze haar baas aan. Wat moet ze nu doen, doorgaan met de rekenles?
 Mijnheer Willemse neemt de leiding. Hij zet Roelies stoel achter in de klas neer en belooft nog twee stoelen te laten brengen. Gelukkig, Roelie zou gerust die mannen de hele les hebben laten staan.
 Mijnheer Willemse gaat weg, maar tegen Roelie, die dicht bij de deur staat, fluistert hij: „Doe uw best maar, het gaat heus wel.”
 Die woorden troosten Roelie op een beetje. Ze veldde zich ook zo overrompeld. Hadden ze haar maar even gewaarschuwd, maar dat is zeker geen gewoonte.
 Mijnheer Mulder komt naar haar toe. Hij zegt, niet onvriendelijk: „Aan welk vak was u bezig?”
 Hij lispelt een beetje.
 „Rekenen,” zegt Roelie. Kan die man dat niet zien; het telraam staat levensgroot voor hem!
 Meteen denkt ze aan Jantje, die er nog niets van terechtbrengt en aan de vele andere kindertjes, die telkens fouten maken en dan zegt ze soepel: „Als u soms een ander vak wilt horen . . .”

121

Roelie geeft beurten. Ze slaat Magda over, die leest nog zo slecht, maar Lientje krijgt een beurt en Peter en Nico . . . Roelie pikt de beste lezers eruit. Het is niet helemaal eerlijk, maar ze moet toch een beetje reclame maken voor de zaak!
 Op eens staat Mulder naast haar. Ze schrikt ervan, wat doet die man verraderlijk.
 Hij komt met zijn tandeloze mond vlak bij haar oor en fluistert: „Vertelt u straks ook nog even, ik wil uw verteltrant graag horen.”
 Roelie kijkt hem ontzet aan.
 „Wat wilt u?” stamelt ze.
 „O, neem u maar wat u zelf wilt,” zegt hij, alsof ze over een mud verhaaltjes beschikt.
 Roelie kijkt somber. Terwijl ze de leesboekjes laat opbergen, werken haar hersens koortsachtig. Wat moet ze vertellen? Het lijkt een onmogelijke opgave om in zo'n korte tijd een verhaaltje in elkaar te flansen. Als ze nu nog maar een oud verhaal kon vertellen . . . maar de kinderen zouden het zeker merken . . .
 Om de tijd te rekken zingt ze eerst een versje met de peuters.
 Wat moeten de heren wel denken? Kijk, nou schrijft die ene wat op. Hij schraapt haar zeker van de lijst. Ongeschikt!
 Na het zingen zet Roelie zich op de eerste bank en begint te vertellen. De eerste woorden gaan bilberend en stotend. Maar de woorden worden zinnen en de zinnen rijgen zich aan. Roelie ziet het grote kabouterbos voor zich met veel kleine kabouterhuisjes. Alle bewoners hebben zich prachtig mooi aangekleed, want vandaag is het feest, lentefeest . . .
 Ze vergeet de heren achter in de klas, ze vergeet dat ze „proefles” geeft, ze geniet alleen van die jolige kabouters, die telkens weer iets nieuws verzinnet op hun uithoudig kabouterfeest.
 Plotseling kucht één van de bestuursleden. Roelie schrikt en op eens zit ze weer in de klas en geeft „proefles”. Ze is de draad van haar mooie verhaal kwijt. Na een paar haperende zinnen breekt ze abrupt af. Dan wacht ze angstig. Wat moet ze nu doen?
 Er begint een zacht rumoer door de klas te gonzen. De spanning heft al zo lang geduurd voor de kleintjes. Maar de heren zijn tevreeden, ze hebben genoot gehoord, hun oordeel is gevormd.
 Ze staan op en geven Roelie een hand.
 „U hoort binnen veertien dagen van ons,” zegt Mulder.
 Roelie knikt opgelucht. Ze wordt toch wel niet benoemd, maar ze is

123

„Hè ja,” denkt ze, „als ik nu lezen mag!”
 Mijnheer Mulder raadpleegt z'n horloge en zegt half binnensmonds: „Gaat u eerst maar wat rekenen en daarna lezen.”
 Roelie knikt onderworpen.
 „Wat praait hij slecht,” denkt ze, „is dat nu een hoofd van een school?”
 Mulder raadt haar gedachten en biecht met de hand voor z'n mond op, dat hij aan zijn „gebit” bezig is.
 Roelie probeert ernstig te knikken, maar een lach trilt om haar mond. Vandaar dat geslis.
 Een paar jongens uit de hoogste klas komen stoelen aandragen en Mulder met zijn satellieten zakken erop neer.
 De klas heeft zich intussen voorbeeldig gedragen. Roelie kijkt haar peuters dankbaar aan. Met grote ogen kijken ze naar die gewichtige heren, die zo maar hun kinderwereldje zijn binnengekomen. Bijna alle hoofdes zijn omgesluisd en met onverholven verbazing worden die drie daar achter in de klas bekeken.
 Roelie zet zich weer op wacht achter haar telraam.
 „Nu allemaal vóór je kijken,” zegt ze, „dan gaan we sommetjes maken.”
 De hoofdjes draaien recht, armpjes gaan over elkaar, rugjes strekken zich.
 „Wat een schatten,” denkt Roelie, „ze willen echt hun best doen. Als ik maar helemaal kalm kon zijn, die ogen achter in de klas maken me zo zenuwachtig. Mulder niet, hij staart vriendelijk het raam uit, maar die ene, hoe-beet-hij-ook-weer, kijkt me zo strak aan . . .”
 Roelie probeert over haar schroom heen te komen, maar het lukt niet. Ze geeft beurten en luistert maar half naar de antwoorden.
 Als er een gove fout wordt gemaakt, hoort ze het niet eens. Een pienter jochie maakt haar erop attent.
 Ze kleurt vuurrood. O Mulder, wat zal hij denken, het is onvergeeflijk gewoon!
 De bruine ogen verraden niets.
 Roelie besluit maar meteen een punt achter de rekenles te zetten. De heren zullen het nu wel gehoord hebben.
 „Leesboekjes op tafel!”
 De kinderen zijn werkelijk voorbeeldig. Roelie probeert ergeweekt te glimlachen, maar haar handen voelen klam. De glimlach wordt onecht en het leesboek trilt in haar handen.

122

dan tenninste zonder al te gekke dingen door deze „proefles” heen-gerold, behalve dan die rekenfout . . .
 Als de deur achter haar hoorders dichtvalt, gaat Roelie eerst even op haar stoel zitten. Hè, ze is er moe van. De klas rumoert vrolijk, maar Roelie laat het begaan.
 Als ze op haar horloge kijkt, ziet ze dat het bijna tijd is. Kom, ze zal maar even haar verhaal afmaken. Gek, nu weet ze nog een heleboel te vertellen over haar kabouters. Dat die nare man ook kuchte, ze was er juist zo lekker in.
 Roelie vertelt tot de bel gaat. Dan laat ze de kinderen na een kort dankgebed naar huis gaan.
 „Vandaag maar niet lezen,” zegt ze tegen Magda, die ze anders na vieren dikwijls helpt.
 Ze is blij als het lokaal leeg is. Het is nu heerlijk rustig om haar heen. Het gerucht op de gangen klinkt gedempt tot haar door.
 Langzaam ruimt ze de boel op: schriftjes in de kast, cijferlijst in de lessenaar, het bord schoongeveegd . . .
 Ze heeft er behoefte aan met iemand te praten over deze proefles, om haar kansen te bespreken, vóór of tegen . . .
 Tersluiks kijkt ze al eens door het raam van de deur. Als Geert straks even komt . . . Ze heeft hem nog niet gezien. Ze zal tikken als hij langs komt, of nee, hij zal zelf wel even komen binnenwippen.
 Roelie is klaar, het lokaal is keurig en de sommen voor morgen staan op het bord. Nadenkend trekt ze haar mantel aan. Geert is nog niet langs haar deur gekomen, anders had ze hem moeten zien.
 Jammer, ze móet haar nieuws even kwijt en nu is hij juist zo laat. Ze gaat zelf maar even boven kijken.
 Vluc holt ze de trap op en gluurt om het hoekje van zijn klasdeur. Geert zit nog met een paar leerlingen, zeker strafklantjes.
 „Kom je gauw?” duiden haar ogen.
 Geert schudt het hoofd, hij komt naar haar toelopen, trekt de deur achter zich dicht. „Ga maar naar huis, kleintje, ik moet nog een half uurje met deze knapen werken, morgen zie ik je wel weer.”
 Roelie slikt haar teleurstelling in. „k Heb proefles gegeven,” zegt ze gauw.
 „O, ja ja,” doet Geert verbaasd en verdwijnt dan met een vrolijke zwaaai in zijn klas. Zijn lippen vormen de woorden: „Tot morgen.”
 „Dan naar Gerda,” beslist Roelie en haastig gaat ze haar fiets uit het rek halen.

124

Gerda ligt nog altijd in haar wit-jijeren ledikant. Haar wangen zijn in deze maanden bleek en mager geworden, haar grijze ogen lijken groot in het versmalde gezicht.

Roelie is trouw naar haar komen kijken en ook de kweekschoolvriendinnen hebben zich niet onbetuigd gelaten. Ans komt geregeld, Marian stuurt gezellige brieven uit Frankrijk, Els wijpt na schooltijd dikwijls even aan en zelfs Jannie heeft al een paar maal de reis ondernomen om Gerda een poosje gezelschap te houden.

Gerda heeft niet te klagen over gebrek aan belangstelling. Ze is dan ook echt dankbaar voor het bezoek en draagt haar ziekte voorbeeldig. Nooit klaagt ze; integendeel, ze is altijd opgewekt en vol belangstelling voor anderen. Roelie heeft al heel wat verhalen verteld over school, over Geert.

Gerda heeft haar volle vertrouwen en samen hebben ze gewezen aan het fantastische van de toekomst. Het herstel van Gerda laat nog op zich wachten. De weken van gedwongen rust zijn maanden geworden.

Buiten zijn de eerste aarzelende lenteboden al zichtbaar: een krokus tussen het gras, luid kwetterende spreuwen, een blauwe lucht met witte wolken. De winter lijkt voorgoed voorbij.

Als Roelie deze keer binnenkomt, ligt Gerda al met een geheimzinnig gezicht op haar te wachten.

„Goed nieuws, Roeltje, kom gauw zitten.“

Roelie schuift een stoel bij, luistert aandachtig. Met een blij gezicht vertelt Gerda, dat ze vanaf morgen een extra kussen onder haar hoofd mag hebben. Een dag later nog een kussen en na een week mag ze voor het eerst even rechtop zitten.

„Dat is geweldig, Ger,“ roept Roelie enthousiast. „En mag je daarna lopen?“

Gerda knikt. „Heel langzaam natuurlijk, maar ik mag dan toch beginnen met oefenen.“

Roelies verbeelding werkt al. „Zeg Ger, als je een beetje lopen kunt, is het volop lente. Dan gaan we samen wandelen; ik kom je wel halen na schooltijd.“

Gerda lacht. „Dan gebruik ik jou als wandelstok.“

„Je gebruikt me maar,“ knikt Roelie, „je krijgt de volledige beschikking over mijn stoere persoon.“

Ze lachen samen met de blijde zekerheid, dat Gerda het dieptepunt van haar ziekte nu gehad heeft. Het zal heus nog wel even duren,

125

Roelie kijkt hoogst verbaasd. Moet Gerda dáár een probleem van maken? „Natuurlijk, geef óp dat ding!“

Gerda is nog niet klaar, ze kijkt nu bepaald verlegen. „Je kunt niet vermoeden voor wie die brief is, Roel...“

Er gaat Roelie opeens een licht op. „Ja,“ zegt ze, „dat kan ik wél!“

Nu is het de beurt van Gerda om verbaasd te kijken.

„Die brief is voor Jan Jelsma,“ gaat Roelie triomfantelijk verder.

Het is een schot in de roos. Gerda heeft een vuurode kleur gekregen.

„Maar Roelie, hoe weet je... wist je... heb je dan?“ hikkelt ze.

Roelie heeft onbedaarlijke pret. „Ik wist het al lang, je bent een open boek voor me. Geef maar gauw die brief, het komt dik in orde, hoor!“

Gerda licht mee, ontspannen nu.

„Heb je Jan gesproken?“

„Welnee.“ Roelie proest. „Ik spreek Jan nooit, dat laat ik aan jou over, maar je hebt je zelf verraden, juffie. Ik heb het al vermoed op de afscheidsavond van de kweek, en nu weet ik het zeker!“

Gerda kleurt weer, lacht toch mee. „Je hebt een speurdersneus, je had detective moeten worden.“ Ernstiger gaat ze verder. „Wil je het geheim houden, Roel. Het is alleen nog vriendschap tussen ons, ik zou niet graag willen, dat het publiek werd.“ Ze pakt de brief onder haar kussen vandaan, geeft 'm aan Roelie.

„Ik beloof je, dat ik zwijgen zal, met m'n hand op deze brief,“ zegt Roelie met pathos. „Maar hoe is het eigenlijk met Jan? Heeft hij z'n herexamen al gedaan? Ik heb er nog niets over gehoord.“

„Ja, al een poosje terug en hij is geslaagd.“

De buitendeur klappt dicht, in de gang klinken voetstappen. Roelie laat de brief zorgvuldig in haar tas glijden. Met een knipoog naar Gerda begint ze te vertellen van de proefles. Mal overdreven doet ze het slissende geluid van Mulder na.

„Waarom zou je niet benoemd worden?“ vraagt Gerda. „Je maakt toch wel kans!“

Roelie schudt bestid haar hoofd. „Nee, ik word niet benoemd, dat vóel ik.“

„Wacht maar af, die veertien dagen zijn zó om,“ raadt Gerda aan.

Mevrouw Kok komt binnen, ze heeft haar mantel nog aan.

„Ben je er nog, Roelie, ik wil nog eventjes weg, want ik heb vergeten deze brieven te posten.“

„Geef u ze maar, mevrouw, ik heb zelf een brief, dan post ik ze tegelijk even.“

127

voor ze weer werken kan, maar de dagen tellen nu af. Elke dag komt ze een stapje dichterbij het algeheel herstel.

Roelie begint te vertellen over haar ervaringen van deze middag.

Gerda weet dat ze gesolliciteerd heeft en leeft minstens zo erg als Roelie in spanning.

Roelie is blij, dat ze eindelijk haar verhaal kwijt kan en uitvoerig begint ze te vertellen over de drie „hoorders“.

Het gesprek stakt even als Gerda's moeder binnenkomt met een boodschappentas in de hand.

„Vind je het goed, dat ik even wegga, Roelie? Je weet dat ik Gerda niet graag alleen laat liggen, maar ik moet een paar boodschappen doen en nu je er toch bent...“

„Gaat u gerust, mevrouw, ik zal trouw over Gerda waken.“

Het blijft even stil in de kamer als mevrouw Kok weg is. Roelie kan de draad van het gesprek niet zo gauw terugvinden en Gerda vraagt niet.

„Waar was ik ook weer gebleven, Ger?“

„Bij... eh... van je klas,“ aarzelt Gerda.

Roelie kijkt verwonderd op. Heeft Gerda niet geluisterd? Maar dat is niets voor haar. Wat is er aan de hand? Roelie kijkt een beetje teleurgesteld. Ze had er zo op gerekend hier in geuren en kleuren van de proefles te kunnen vertellen.

Gerda ziet Roelies gezicht betrekken. „Vertel op,“ zegt ze, „ik zal luisteren.“ Maar haar aandacht is niet onverdeeld. Het valt Roelie op, dat ze een beetje afwezig is, net of ze ergens over piekert.

„Nee,“ zegt Roelie resoluut, „ik zeg geen woord meer. Eerst biecht jij maar es op waar je met je gedachten zit.“

„Welnee,“ weert Gerda nog zwak af.

Roelie weet hoe ze Gerda aan moet pakken. „Weljé,“ zegt ze, „vertel nu maar gauw wat er schort, anders ga ik in de keuken zitten.“

„Zo ongezellig voor me,“ glimlacht Gerda flauw en daarna kijkt ze weer met een diepe frons boven haar neus naar het plafond.

Roelie wacht en zwijgt. Ze beschuldigt zich zelf, dat ze alleen aan haar eigen belangen heeft gedacht. Wie weet waar Gerda over tobt.

Ziet ze er tegenop om lopen te leren? Nee, dat zal wel niet. Ger is trouwens altijd even moedig geweest. Ze was ook erg vrolijk toen Roelie kwam.

„Zeg... eh... Roel...“ begint Gerda opeens te praten, „ik heb hier... zou je voor mij een brief willen posten?“

126

Ze pakt haar tas, doet alsof ze de brief zoekt en loert intussen met één oog naar Gerda, die zich meesterlijk beheerst.

„Fijn kind, dan behoeft ik er niet meer uit, zul je het niet vergeten?“

„Vast niet,“ belooft Roelie lachend. „Mijn brief is zó belangrijk, 'k zou het niet kunnen vergeten.“

Even later fietst Roelie naar huis. Bij een brievenbus stapt ze af.

Glimlachend laat ze de brieven door de opening glijden, Gerda's brief het laatste. Ze hoort de zachte plot... zies, deze opdracht is vervuld. Dit in deze daad maar de kiem mag schuilen van veel geluk.

Vriendschap alleen, ja, maar zal het bij vriendschap blijven?

Die Gerda toch, heeft ze nu voorgoed het geluk gevonden? Het is heerlijk voor haar. Ze heeft zoveel gemist in haar leven, en ze heeft de laatste maanden oneindig veel geluld moeten hebben. Nu breekt er misschien een zonniger tijd voor haar aan.

Gerda en Jan... twee namen die later één begrip zullen vormen.

Zal het ook zijn Roelie en Geert? ... Bestaat er tussen hen ook een steeds groeiende vriendschap? Roelie weet het niet. Geert heeft nooit over vriendschap gesproken, zij heeft er nooit naar gevraagd.

Ze heeft de heerlijke avonden in zijn nabijheid zonder verdere gedachten genoten, ze heeft zich nooit reëel willen voorstellen hoe het zijn zal... later... Maar haar zoete dromen weven fantasieën over een toekomst, die beschenen zal worden door de gouden zon van het geluk.

HOOFDSTUK 11

Als Roelie die dag thuiskomt, vindt ze hun hele gezinnetje weer herenigd. Ria zit aan tafel of ze nooit weg geweest is. Frans draait rond op de pianokruk. Vader zit in zijn gemakkelijke fauteuil plezierig te kijken en moeder loopt bedrijvig heen en weer.

„Hallo zus, leuk dat ik je weer zie,“ doet Roelie huidruchtig.

Frans kijkt verwijtend. „Ik dacht dat je ook altijd blij was als je mij zag.“

„O, jou zie ik iedere dag, maar Ria is iets bijzonders geworden in dit huis.“ Roelie geeft haar zus een hartelijke klap op de schouder.

En zelf verwondert ze zich etover, dat ze het heus leuk vindt, dat Ria

128

weer eens komt aanwippen. Hoe komt dat? Alle scherpe kanten van hun zusterlijk geharrewar zijn eraf.
Ria is zelf ook veel aardiger geworden, niet zo uit de hoogte.
„Ha, de pijp,” roept Roelie dan en ze geeft haar vader een strek over zijn grijze haar, „heeft u zo maar tijd?”
„Die neem ik,” knikt vader, „we moeten even van elkaar genieten.”
„Vader vindt het ook prettig z'n oudste dochter weer es hier te hebben,” begrijpt Roelie, „maar het is raar, dat je daarvoor eerst trouwen moet.”
Ze duikt tevreden in haar eigen hoekje en geniet van de thee.
„Gaat u maar even zitten, moeder,” zegt ze, weer opspringend, „ik zal de biscuit wel even...”
Er wordt gezellig gepraat. Ria is vol verhalen over Koos en de oude mevrouw, bij wie ze inwonen.
„Het gaat best, hoor moeder, het is een lief mens, ze heeft nog geen enkele sammerking gemaakt. En zelfs Koos staat bij haar in de gunst, omdat hij 's morgens haar vuilnisbak buitenzet.”
„Die Koos toch,” bewondert Roelie, maar Frans schudt bedenkelijk het hoofd. „Zie je wel, dat is het voorland als je trouwt; vuilnisbakken buitenzetten. Ik trap daar niet in, hoor!”
Roelie lacht. „Je bent er ook nog helemaal niet aan toe, je bent nog op en top een schooljochie,” zegt ze moederlijk.
„Ja,” gaat Ria verder, „en Koos had op een avond een dun glazen pulletje van het dressair gemaakt. Dat is onbreikbaar, beweerde hij, je kunt het zó op de grond laten vallen. Ik zei dat hij het niet doen moest, want dat het natuurlijk breken zou.”
„De eerste echtelijke ruzie,” interrumpeert Frans.
„Maar Koos was zó overtuigd van zijn gelijk, dat hij het vaasje als bewijs op de grond liet vallen... en o, wat hebben we gelachen. Het vaasje was niet meer terug te vinden, het lag in duizend splinterjes op de vloer. We hebben samen alles moeten opvegen...”
„Samen nog wel,” snuift Frans.
Ria is onverstoortbaar. „De volgende dag kwam Koos met een nieuw pulletje voor me aandragen.”
„Wat een schat,” zucht Roelie.
„Koos is een schat,” beaamt Ria en het valt Roelie weer op, dat Ria zo veranderd is. Is dit de ongenaakbare Ria, met wie ze altijd kibbelde? ...
Vader stapt op. Hij gaat weer naar z'n studeerkamer.

129

„U bent een bovenste beste,” waardeert Roelie, „laten we elkaar maar niet onderstboven lopen.”
Voldaan gaat ze vaders studeervertrek uit. Ze heeft nu toch weer wat hoop gekregen.
Stel je toch eens voor dat ze werkelijk ...
In de huiskamer zitten moeder en Ria gedempt met elkaar te praten. Frans is naar zijn studiecél vertrokken.
Als Roelie binnenkomt, is het opeens stil. Het hindert haar. Wat zijn dat voor geheimen die ze niet horen mag? Ze wil juist een geprikkeld opmerking maken als Ria zegt: „Zullen we het haar maar vertellen, moeder?”
Roelie is te nieuwsgierig om te antwoorden. Wat zou er zijn?
„Roeltje...” Ria hapert even, „... als het winter is, hopen Koos en ik een klein wiegie nodig te hebben.”
Roelie staat even met grote ogen te kijken.
„O Ria!” zegt ze dan. Niet meer.
Een kindje, een kindje van Ria? Ze moet dit verwerken, het overwelddigt haar even.
„Vind je het leuk?” vraagt Ria.
„Ja natuurlijk, Ria, ik vind het... nou, enorm zeg! Het is geweldig. Wat zegt Koos er van?”
Ria knikt blij. „We zijn samen erg gelukkig, maar wil je het voorlopig een beetje geheimhouden. Roel, het is nog zo in 't begin zie je.”
Roelie knikt. Natuurlijk zal ze het niet vertellen, hoewel het moeilijk zal zijn om tegenover Gerda te zwijgen.
„Ik ga iets snoezigs beien,” bedenkt ze dan opeens, „iets wits, dat staat elke baby mooi. Wat zal het leuk zijn om zo'n klein pulletje in zijn wiegie te zien liggen.”
Ze kijkt Ria er eens op aan. Gaat Ria moeder worden? Dat is haast niet te begrijpen. Je moet helemaal aan die gedachte wennen. Zou Ria er al aan gewend zijn, en Koos? Wat vreemd om opeens de verantwoordelijkheid voor een klein menskind te moeten dragen. Wat heerlijk ook om zelf een baby te hebben, zo'n klein mensje, helemaal van je zelf. Komt het daardoor dat Ria zoveel milder is? ...
Ria heeft het weer druk met moeder. Ze praten over hemdjes en luiers ...
Roelie pakt haar tas, waarin nog een stapel correctiewerk zit en gaat langzaam naar boven.

131

Roelie glipt hem gauw achterna. Ze heeft al te lang haar verhaal moeten binnenhouden, ze snakt ernaar om ook vader van de profiel te vertellen.
„Ik kom even met u praten, paps,” zegt ze, terwijl ze zich in een van de grote fauteuils laat neerzakken.
Vader kijkt wat afwezig.
„Ja natuurlijk,” zegt hij, „dat kan, hoor! Waar heb ik dat boek ook weer gelegd?”
Roelie wacht geduldig, tot vader het boek gevonden heeft tussen de stapel papieren. Er plooit een glimlach om haar lippen als vader alweer verdiept dreigt te raken in het boek dat voor hem ligt. Zijn dochter is hij bijna vergeten.
„Ik Heb profiel gegeven, pa,” flapt Roelie eruit.
Mijnheer Overweel is opeens vol aandacht, hij keert zich helemaal naar Roelie toe.
„Er?”
Roelie haalt de schouders op. „Ik weet natuurlijk nog niets, het was doodgrietzelig.”
„Welke vakken moest je geven?”
Roelie geeft een opsomming van de gebeurtenissen en geniet van de onverdeelde aandacht van haar vader. Hierin kan hij volkomen meevleuen. Als zijn belangstelling maar eenmaal gewekt is, geeft hij zich ook helemaal. Dit is zijn wereld, al geeft hij zelf les op een middelbare school. Alles wat met het onderwijs te maken heeft, volgt hij met intense belangstelling.
Samen overwegen ze de kansen, al is dat vrij onbegonnen werk.
„Je zou moeten weten, wie je tegenkandidaten zijn,” zegt vader.
„Misschien ben ik wel te jong,” oppert Roelie.
„Dat moet je niet zeggen. Veel hoofden hebben graag een jong onderwijzeres. Die hebben meestal veel animo voor hun werk.”
„Hoe weet Mulder of ik animo heb?”
„Dat ziet hij aan alles, Roelie. Een goed schoolhoofd heeft dat gauw genoeg bekeken.”
„De kinderen waren schattig, maar ik heb bokken geschoten,” zegt Roelie berustend.
„Wanneer hoor je het?”
„Binnen veertien dagen; ik rên naar de post, elke dag.”
Vader lacht. „Ik zal meereuen, want ik ben minstens even benieuwd of mijn dochter die betrekking krijgt als zij zelf.”

130

Roelie wijpt elke morgen, zodra de post er is, vlug naar beneden, maar haar geduld wordt wel op de proef gesteld.
Elf, twaalf dagen gaan voorbij, zonder dat er een brief van „het” schoolbestuur bij is. Ze wordt er mopperig van.
„Waarom zeggen ze niet meteen, dat ze me niet willen, dit is niet menselijk meer,” bromt ze.
„Zolang je geen tegenbericht hebt gehad, is er nog hoop,” vindt vader.
„Ik heb geen hoop meer,” verklaart Roelie en zucht theatraal. Maar Frans vraagt, waarom ze dan elke morgen met levensgevaar de trap afhaalt. Is het dan soms voor iets anders?
Roelie steekt haar tong uit.
„Als ik de baan krijg, trakteer ik,” belooft ze en ze lacht tegelijk om haar eigen verzinself. Er zal best een betere onderwijzeres te vinden zijn... Mulder zal wel gezien hebben wat er nog aan haar ontbreekt. Maar als, op de morgen van de dertiende dag, een grote, gele enveloppe van „het” schoolbestuur op de mat ligt, schrikt Roelie toch. Ze is dit keer wat minder vlug dan anders naar beneden gekomen en nu... Haastig wipt ze de trappen op naar boven, naar haar eigen kamer. Daar kan ze ongezien lezen. Niemand hoeft het te zien als ze teleurgesteld is. Ze moet even alleen zijn om het nieuws te verwerken, slecht of ...
Toch aarzelt ze met het openen van de envelop. Ze keert hem om en om en leest de adressering. Aan Mevrouw I. Overweel.
Wat houdt deze brief nu in? Ze speelt even met de gedachte, dat ze toch benoemd zou zijn... Welnee, dat zal heus niet...
Resoluut scheurt ze de envelop open. Vooruit, nu gauw lezen. Het moet er toch eenmaal van komen! ...
Dan spert Roelie haar ogen wijd open. Wat? Leest ze goed? Nee, toch!
... delen u mede, dat u met ingang van 1 september benoemd bent als onderwijzeres in vaste dienst...
Benoemd? toch? Het dringt nog niet helemaal tot Roelie door; ze leest het nog eens. Ja, heus, het staat er, het staat er... Benoemd... ze is er, ze heeft een baan, een echte, vaste baan. Ze willen haar, ze willen haar, zelfs ná die profiel...
Zenuwachtig leest ze verder: „... per kerende post ons wilt berichten of u de benoeming aanvaardt...”
O, ze kan dus nog „nee” zeggen. Stel je voor dat ze schreef: „bij nader inzien meen ik te moeten bedanken,” of zo iets.

132

Nee hoor, ze bedankt niet, ze doet het. O heerlijk, wat zal Gerda zeggen en vader en moeder en allemaal? En wat zal Willemse wel zeggen? Zal hij haar gelukwensen met zijn dikke handje? Roelie zou het wel aan iedereen willen vertellen, maar toch blijft ze nog even op haar kamer. Ze weet het nu nog alleen, straks mogen de anderen het weten. Ze wil even alleen van haar succes genieten. Rustig leest ze de brief nog eens na... onderwijzeres in vaste dienst... ik, Roelie Overweel. Wie had dat nou gedacht? Een eerste klasje zal ze krijgen. Heerlijk, daar is ze nu al een beetje aan gewend. En ze zal erg haar best gaan doen, de kindertjes moeten veel van haar houden en het prettig vinden op school... Op eens schrikt ze als ze op haar horloge kijkt. Zo laat al? ... Ze moet nodig naar school... Vlug vouwt ze de brief ineen. Even naar moeder, die mag het toch wel gauw weten. En misschien is vader nog thuis. Vlug en licht loopt Roelie de trap af. Ze gaat haastig de kamer binnen. „O paps, bent u er nog? Hier is de brief. Uw dochter heeft de baan!“ Verrast neemt vader de brief aan. „Toch benoemd? We dachten al, dat het mis was, je bleef zo lang boven.“ „Die lieverds,“ denkt Roelie, „hebben ze daar voor mij in zorg gezeten.“ Ze kijkt naar vader, die aandachtig de brief leest. Moeder is ook binnengekomen, staat naast vader mee te lezen. Op eens steekt vader Roelie de hand toe: „Gelukgewenst kind, we zijn heel blij met jou.“ Roelie weet niets te antwoorden. Haar keel voelt op eens dik aan. Het is ook zo'n verrassing, zo'n blijdschap... Moeder uit zich alleen in een: „Fijn Roelie, fijn hoor!“ Maar Roelie weet, dat moeder het evengoed meent. Dan vindt ze weer woorden. „Geef de brief maar, paps, ik moet als een hazewind naar school, anders krijg ik voortijdig m'n ontslag.“ En hij de deur: „Julie zijn schatten, allebei!“ Terwijl Roelie vlug naar school fietst, blijven haar gedachten om de nieuwe baan cirkelen. Ze zal het vandaag nog aan Willemse vertellen. Hij zal het wel prettig vinden. Ze moet immers toch weg aan het eind van het cursusjaar. Als juffrouw Bakker tenminste beter is... och, dat zal heus wel. Ze is nu al zo lang weg. En anders moet Willemse maar weer een tijdelijke kracht aannemen. Wie's één die vens van de „kweek“ komt. Maar niemand zal zo krukken als zij. Roelie schaaft

133

Of zal Geert zich uitspreken, zal hij datgene zeggen, waarnaar ze zo vurig verlangt? ... Roelie schudt het hoofd. Waar denkt ze aan? Ze heeft nog nooit bewust deze dingen durven denken, het is altijd een vaag verlangen gebleven. Kom, ze moet zich geen zorg maken. Het duurt nog maanden, vóór ze weggaat. Geert zal het lang genoeg weten. Hij zal zich er lang genoeg op kunnen beraden hoe in 't vervolg zijn houding moet zijn. Roelie zal alles maar rustig afwachten. Ze is in elk geval nieuwsgierig hoe hij zal reageren als ze hem de brief laat lezen. Ze zal proberen zijn meest innerlijke gedachten van het gezicht af te lezen. Als ze bij school komt, merkt ze dat ze bijna te laat is. Nog een paar kinderen stormen naar binnen. Vlug hijst ze haar fiets de twee treetjes op en knikt de baas vriendelijk toe. Hij staat met zijn horloge in de hand klaar om het knopje van de bel in te drukken. Roelie geeft haar fiets vlug aan een leerling over. „Toe, zet 'm even in het rek, het kan nog net.“ Dat is streng verboden door Willemse, maar Roelie heeft vandaag zin om alle geboden met voeten te treden. Wat kan haar gebeuren, ze gaat immers weg! Opgewekt loopt ze haar lokaal in, waar haar kindertjes vrolijk rumoeren.

Als Roelie na vieren bij Gerda binnenstapt, vindt ze haar, gesteund door kussens, in een gemakkelijke stoel zitten. „Kijk nou,“ roept Roelie, „wat een vooruitgang!“ Gerda lacht gelukkig. „Het is zeker een vooruitgang. Binnenkort loop ik weer als een kievit, je zult het zien.“ voorspelt ze. „En dan weer fijn aan het werk,“ knikt Roelie, „wat zullen je leerlingen blij zijn.“ „En ik,“ zegt Gerda, „ik heb nu bijna geen geduld meer.“ „Antwoord op je brief gehad?“ informeert Roelie ondeugend. Gerda kleurt pioenrood. „Jan is gisteren geweest; hij heeft me een paar Engelse boeken gebracht, die nog op school lagen.“ Roelie schatert. „Een mooie uitvlucht... hij kwam alleen voor jou, kom er maar rond voor uit, juffertje. Of durf je het te ontkennen?“ „Ik ondenk niets,“ lacht Gerda. „Hoe wist hij, dat je ziek was, had je dat geschreven?“ „Nee, Els Terborg had het hem verteld. Ik had ook al een paar maal

133

zich nog als ze denkt aan de mislukking in de derde klas. Van haar klasgenoten is er niet één die zoveel brokken heeft gemaakt als zij: Gerda niet, Ans niet...

Het is maar gelukkig, dat het nu beter gaat. Ze ziet er nu niet tegenop naar haar nieuwe betrekking te gaan. Het zal best lukken. Vanavond zal ze schrijven, dat ze de benoeming aanneemt. Hoe moet ze die brief inkleden? Even aan vader vragen, die heeft meer met dat bijtje gehakt.

Wies zal er ook van ophoren, ze vindt het misschien een beetje jammer. Roelie hoopt het. Het is prettig om te weten, dat haar heengaan de anderen niet helemaal onverschillig laat. Wies en zijn zijn 's middags met het broodeten meestal gezellig samen. Dan babbelen ze over alles en nog wat. Aan Wies kun je nooit merken, dat ze zich ouder en meer ervaren voelt. Ze is altijd even aardig.

Lydia van Maren zal er zich niet druk over maken of Roelie weggaat of niet. Die heeft alleen aandacht voor de laatste mode en de nieuwste kleur nagellak. Ze doet washopige pogingen om er jeugdig uit te zien. En Geert... Roelies gedachten staan even stil. Wat zal Geert zeggen als hij van deze benoeming hoort? Zal het hem spijten, dat ze weggaat? Toen ze kwam, was hij blij, dat er wat „jong leven“ in de school gekomen was. Zal hij het jammer vinden, dat ze over een paar maanden verdwijnt? ...

Zal hij haar nog wel eens komen opzoeken om te fietsen of in een avondje uit te gaan? Of... zal hij... als juffrouw Bakker terug is... Wies heeft immers gezegd... Roelie voelt zich op eens niet zo héél vrolijk meer. Wat zal Geert doen als ze weggaat... Zal hij haar trouw blijven of? ... Tergend duidelijk hoort ze weer wat Wies eens zei over Geert: „... zodra het nieuwtje eraf is, zoekt hij weer naar een andere afleiding.“

Zal Geert heus? ... Maar hij is toch altijd even voorlopend voor haar geweest. Nooit heeft hij blij gegeven van belangstelling voor andere meisjes. Hij is ook altijd zelf naar haar toe gekomen; ze heeft het immers nooit uitgelokt!

Toch is het jammer, dat ze weggaat. Ze zal Geert in elk geval niet meer iedere dag zien. De praatjes-na-schooltijd zijn dan voorbij. Jammer eigenlijk, dat het zo moet gaan. Ze is erg blij met die baan. Het is zo voorspoedig gegaan, maar toch spijt het haar, dat ze hier weg moet.

134

een brief van hem gehad, maar ik wilde eerst niet terugschrijven.“ „Tot je de stoute schoenen aantrok,“ interrumpeert Roelie. Gerda knikt weer. „De rest weet je,“ zegt ze nuchter, „je poste die brief zelf.“

Roelie schudt bedenkelijk het hoofd. „Dat ik daar nu getuige van moet zijn, van deze ontluikende liefde... kind, kind, bedenk je toch...“ zegt ze theatral. En plotseling op een andere toon: „Maar raad eens, ik heb één iets leuks.“

„Heeft Geert ook? ...“ Er trekt een schaduw over Roelies gezicht, maar ze herstelt zich gauw en zegt vrolijk: „Helemaal mis, ik heb de baan gekregen, je weet wel, bij Mulder.“

„Reusachtig, dat is een gelukwens waard. Zie je wel, dat die proefles goed was? Ik heb het je al gezegd. Je denkt altijd veel te min van je zelf, dat is jouw fout. En wat zei Geert ervan? Vindt hij het jammer dat je weggaat?“

Roelies gezicht betreft weer even. Wat zei Geert? Weinig... of... eigenlijk niets. „O, la la, kleintje, dus jij gaat ons verlaten.“ ... Meer niet... meer niet... Scherp heeft Roelie naar zijn gezicht gekeken, gespeurd naar een zweem van teleurstelling. Ze heeft niets gevonden.

Opgewekt en heel geestig is hij gaan vertellen van zijn plannen voor de paasvakantie. Hij zou naar Rome gaan, maar moest nog een vriend zoeken die met hem mee wilde... of een vriendinnetje... Verward heeft Roelie van hem wég gekeken. Wat bedoelde Geert. Doelde hij op iets wat hij nog niet zeggen wilde?

Nu, bij Gerda, kan Roelie er rustiger over nadenken. Wat heeft ze verwacht? Dat Geert iets zeggen zou? Een beslissing zou nemen? Het was voor hem toch ook een verrassing, dat ze wegging... misschien wel een onaangename... Sommige mensen weten zo iets meesterlijk te verbergen. Geert is geen kleine jongen meer, bij wie je elke emotie van zijn gezicht kunt aflezen. Het is best mogelijk, dat hij er nog op terugkomt, morgen of overmorgen, of volgende week.

Roelie moet een beetje geduld hebben. Ze wil alles ineens, dat kan niet.

Met inspanning gelukt het haar om opgewekt met Gerda te praten. En met vage jaloezie ziet ze hoe een milde glimlach Gerda's bleke gezicht een zachte glans geeft.

136

HOOFDSTUK 12

Het is een vrolijke morgen in de lente. Helder schijnt de zon tegen de gevels van de huizen. De voetgangers en fietsers, die zich naar hun dagelijks werk reppen, koesteren zich aangenaam in dit milde lentelicht.

De bomen dragen al een teer waas van groen. In de parken wiegelen vroege bloemen op hun steel. De eenden in de vijver snateren opgewonden hun kleine paltjes bij elkaar.

Mensen en dieren genieten van het voorjaar, omdat het een belofte inhoudt voor de volheid van de zomer.

Soms verduistert een dreigende wolk de hemel. Dan kletteren regendruppels onverwacht neer op de mensen, die huiverend ineenkrimpen om de plots kille vochtigheid. De bomen lijken opeens kaal, het stralende licht is versomberd en de komst van de zomer schijnt nog heel ver af te zijn.

Op deze morgen stapt Roelie haar lokaal binnen. De zon is juist weer door de wolken gebroken en tovert vrolijke lichtplekjes op de lege banken en tegen het zwarte bord.

Opgewekt pakt Roelie een krijtje en begint een taallesje op het bord te schrijven.

Het is heerlijk om te werken met dit zonnige weer. Telkens breekt de zon weer door een laagje wolk en verlangt wakker naar de zomer, naar de blijde, warme dagen, vol uitbundig leven.

Roelie pakt een kleurkrijtje uit het bakje. Ze zal elk regelkje een andere kleur geven. Eerst oranje, het is echt weer om met oranje te schrijven, en dan groen en dan geel...

Naast haar zwaait de deur open. Zonder op te kijken weet Roelie, dat het Lydia is. Die is vroeg vanmorgen, meestal komt ze op het nipperkje binnenvallen. Zeker ook aangestoken door het aanlokkelijke voorjaarsweer.

„Hallo, hoe gaat het?“ informeert Roelie, terwijl ze doorschrijft. Ze moet eerst dit lesje maar afmaken. Als ze gaat praten, komt er niets meer van en ze wil straks na de bijbelles meteen ermee beginnen. Dan zijn de kinderen nog fris.

Lydia praat opgewekt tegen Roelies rug. Ze schijnt er geen last van te hebben, dat Roelie doorgaat met haar werk.

„Wat een lekker weer, vind je niet. Als de zon tenminste schijnt. Zodra er een bui aankomt, scheelt het een jās. Jammer, dat we de pas-

137

Roelie zet de laatste punt achter het laatste woord. Wat wordt het opeens donker in de klas. Licht dat aan haar of is de zon verduisterd? Een felle bui striemt opeens regendruppels tegen de grote schoolramen. De wind vaart fluitend door de nog kale takken van de grote kastanjeboom. Roelie huivert of ze de kou daarvan voelt.

Ze heeft zich omgekeerd, zoekt in haar tas naar een zakdoek, snuift luidruchtig haar neus.

„Kind, wat zie jij eruit, je bent zo wit als een doek,“ onderbreekt Lydia zich zelf.

„Verkouden,“ zegt Roelie schor van achter haar zakdoek, „kou gevat, denk ik.“

„Pas maar goed op je zelf,“ zegt Lydia met een zweem van bezorgdheid, „anders word je nog ziek.“ Ze schrikt van de schoolbel en holt met een gillette naar haar eigen lokaal. „Vanavond een hete grog,“ roept ze achterom door de open klasdeur.

Het verbaast Roelie, dat de kinderen met hun gewone luidruchtigheid binnenkomen. Is er dan niets veranderd? Mechanisch doet ze het routinewerk van altijd. Het is donker in het lokaal, de regen klettert nog. Roelie zegt het morgengebed met woorden, waarvan de betekenis niet tot haar doordringt.

Ze hapert als ze moet beginnen aan de bijbelles. Kan ze dit volbrengen? Kleurloos vertelt ze het voorbereide verhaal. Het is net of er een ander is die vertelt. Roelie zelf is niet in het lokaal aanwezig, haar geest is ver weg.

De kinderen reageren niet op haar ongewone wijze van doen, ze maken hun werk met onschuldige aandacht. Alleen in Lientjes wijze kinderogen ontmoet Roelie soms een blik van pijnlijke verwondering. Ze durft haar kant niet meer uit te kijken, alsof ze bang is, dat Lientje haar geheim zal raden.

Ook deze eindeloze morgen gaat voorbij. In de middagspauze gaat Roelie de stad in en dwaalt door de drukke winkelstraten. Hier is ze naamloos opgenomen in de mensenmassa, en veilig voor vragende ogen. Zonder iets te zien staat ze stil voor de bonte etalages, loopt dan weer verder, voortgestuwd door een dringende mensenmenigte.

De hemel is nu helemaal dichtgetrokken. Uit de eflengrijze lucht begint een fijne motregen te vallen.

Roelie haast zich naar school. Er staan al kinderen voor de deur te wachten. „Dag juf!“ roepen hun aanbanelijke stemmetjes en hunkerend wachten ze op een groet, een liefkozing.

139

vakantie achter de rug hebben, ik zou vandaag best zin hebben in een vrije dag.“

Roelie knikt eens, terwijl ze met de bordewisser een woord uitvoert. Door al dat gepraat vergist ze zich ook nog. Kijk, wat een lelijke grijze vlek nu weer op het glimmend zwarte bord. Met haar hand probeert ze het krijstof beter weg te vegen.

„En heb je het laatste nieuws al gehoord?“ zegt Lydia met een hoge uithaal.

„Wat dan?“ vraagt Roelie, terwijl ze haastig verder schrijft. Nog twee regels, dan is ze klaar, kan ze tenminste nog even met Lydia praten.

„Het is reuze nieuws, je zult ervan opkijken, ik hoorde het juist van de baas,“ rekt Lydia de spanning.

„Nou?“ vraagt Roelie, toch een beetje nieuwsgierig geworden.

„Geert?“ herhaalt Roelie. Een jzige kou trekt opeens door haar heen, het krijtje trilt in haar hand, haar benen beven.

„Ja, Geert, had je niet gedacht... wat een verrassing, hè,“ praat Lydia.

„Ja,“ zegt Roelie schor, en wanhopig denkt ze: „Blijven staan en doorschrijven nu, doorschrijven. Het moet te zien zijn aan me. Lydia zal het zien als ik me omdraai... De klap is zo plotseling... ik moet de tijd hebben... even tijd om aan de gedachte te wennen. Doorschrijven... wat is het volgende woord?... M'n hand trilt zo... kan ik dat trillen niet beheersen?... Ik schrijf maar wat... mijn gedachten staan stil...“

Lydia praat maar. Flarden van zinnen dringen tot Roelie door: „... met haar uit geweest naar Rome in de pasvakantie... werkt op een kantoor of zo iets... benieuwd of dit een „blijverdje“ is...“

Roelie laat al het gepraat over zich heen gaan en intussen levert ze een wanhopig gevecht om zich zelf meester te worden.

Nog een paar woorden heeft ze op het bord te schrijven, dan moet ze zich omdraaien, kan ze niet langer blijven staan met haar gezicht naar het beschuttende bord.

Lydia mag niets merken, onder geen voorwaarde mag ze vermoeden... Het taallesje is af. Lydia is alweer op een ander onderwerp van gesprek overgegaan. Ze heeft bij Roelie niet die belangstelling gevonden die ze verwachtte. Nu praat ze over de nieuwste mode van regentmantels, zo nuttig en nodig in ons grillig klimaat.

138

Roelie ziet hen deze keer niet. In een soort verstarring gaat ze de school binnenvaren waar de scherpe geur haar bijna doet walgen.

Pas 's avonds, alleen op haar kamer, durft Roelie te denken. Nu ze weet, dat niemand haar ziet, niemand op haar let, durft ze bewust haar gedachten te laten gaan.

Onder het voorwendsel „hoofdpijn“ is ze vroeg naar boven geslipt. Ze is in haar eigen gemakkelijke stoeltje neergevallen, zit dof voor zich uit te staren met haar hand onder het hoofd.

De bevrijdende tranen, waarnaar ze de hele dag heeft verlangd, willen nít niet komen. Ze voelt zich leeg en moe. Het is of het onafgebroken gevecht met zich zelf deze dag haar versuft heeft. Maar hier, in de veilige beslotenheid van haar eigen domein, springen allerlei gedachten weer naar voren.

Steeds scherper en duidelijker ziet ze de gebeurtenissen van de laatste maanden, bekijkt ze dit voorval in het licht van „dit laatste nieuws“.

Ze hoort Wies zeggen: „Ik waarschuw je voor Geert. Wil Bakker is ook met hem uitgegaan, tot hij er genoeg van kreeg.“

Roelie kreunt... „Tot hij er genoeg van kreeg... van haar...“

Roelie.

In scherpe zelfkritiek weet ze, dat ze niet eens bedrogen is. Ze heeft het kunnen weten, niet alleen door de waarschuwing van Wies. Heeft hij zelf ooit aanleiding gegeven tot...?

Ze was een aardig vriendinnetje voor hem, met wie hij zijn lege tijd trachtte te vullen. Heeft hij ooit meer van haar gevraagd dan gezelligheid? Al te grif is ze op zijn uitnodigingen ingegaan. Zonder enige reserve heeft ze zijn vriendelijkheden aanvaard en haar conclusies eruit getrokken. Verkeerde gevolgtrekkingen... Haar domme zijn met haar fantasie op hol geslagen. Ze is een dom kuiken geweest, ze heeft zich gedragen als een grasgroen kind.

Ze ziet zich weer staan op die avond in de stad toen ze op hem wachtte om uit te gaan. Wat was ze opgewonden en blij geweest! Nu pas voelt ze hoe neutraal en onverschillig zijn houding was. Geen enkele moeite had hij gedaan op tijd te komen, en toen hij te laat kwam, gaf hij slechts een vaag excuus.

Toen ze hem van de proflees vertelde op de gang voor zijn klasdeur, toonde hij geen aandacht voor haar zaken, alleen zijn eigen leven bezeggende hem belang in.

Nog meer gevallen komen in haar herinnering. En steeds duidelijker

140

ziet Roelie, dat ze zijn vriendelijkheid voor genegenheid, zijn harte-
lijkheid voor liefde heeft aangezien.
En dat... dat doet haar nog het meeste pijn. Kon ze maar opstandig
huilen, omdat ze op zij geschoven en bedrogen was. Kon ze maar hope-
loos bedroefd zijn om een onvervuld verlangen.
Nee, ze voelt zich gekwetst en vernederd. Ze is zich zelf bitter tegen-
gevallen.
Wat heeft Geert eens tegen haar gezegd? „Je lijkt wel zeventien
jaar!”
Ja, hij had nog gelijk ook. Ze heeft zich gedragen als een verliefde
teenager, die vlam vat voor de eerste de beste jongeman die haar pad
kruist.
Roelie spaart zich niet, streng houdt ze gericht over zich zelf. Het is
haar eigen domme schuld.
Ze staat op. Haar gezicht is wit en strak, de handen zijn krampachtig
samengeklemd op haar rug, de lichtblauwe ogen lijken bijna donker.
Met bijtende zelfspot bekijkt ze zich zelf in het spiegelje aan de
kastdeur.
„Je bent een sukkel geweest, Roelie, je dacht zeker, dat een jongen
zo maar hals-over-kop verliefd op je werd...”
Ze strijkt de krullen, die verward over haar voorhoofd hangen, naar
achteren.
Dan grijpt ze naar het kleine, witte envelopje dat op haar bureautje
ligt. Het is met de avondpost voor haar gekomen. Ze heeft het nog
niet kunnen openmaken. Nu dwingt ze zich zelf om te lezen.
„Verloofd: Geert van Dam – Evelien Eureka.”
Ze heest ze dus, de uitverkorene. Nu, lang heeft hij niet gezocht, zijn
keus is snel bepaald.
Roelie kan niet nalaten schamper over het onbekende meisje te den-
ken. Wat zal het voor een meisje zijn? Een stralende blondine of een
Spaanse schoonheid?
„Gelegenheid tot gelukwensen zaterdag 3 mei van 3–5 uur.”
„Dat doe ik niet,” flist het door Roelie heen, „dat kan ik niet. Ik
kan niet oog in oog staan met Geert, hem feliciteren met het geluk
dat ik hem toch niet gun.”
„Waarom, waarom ben je dan telkens met me meegereden als je toch
niets voor me voelde? ... Waarom heb je sluiemere verlangens in
me wakker gemaakt? ... O Geert, o Geert, waarom heb je niet
voorzichtiger met mijn hart omgesprongen?”

141

ze er flink de pas in. Het is heerlijk, wonderig voorjaarsweer. Lydia
draagt een mondaine mantel, met een hoedje dat veel te jeugdig is
voor haar leeftijd.
Ze begint dadelijk te praten. Lydia zit nooit om woorden verlegen.
„Ik ben benieuwd aan wat voor meisje hij zich nu gaat binden. Tot
nu toe heeft hij heel wat vriendinnetjes gehad.”
„O ja?”
„Ja, is je dat niet opgevallen?”
Het lukt Roelie om te zeggen: „Werkelijk niet!”
„Ach ja, je bent ook nog niet zo lang bij ons, je kunt het dus niet
weten. Hij is lang met Wil Bakker bevriend geweest, maar dat was
vóór jouw tijd.”
Lydia babbelde verder, let er niet op, dat Roelie weinig antwoord geeft.
In haar barmhartige oppervlakkigheid heeft ze niet gezien wat zich
in haar naaste omgeving heeft afgespeeld.
Roelie is er dankbaar voor, dat Lydia niets weet, niets schijnt te mer-
ken. Ze voelt zich heel wat rustiger worden. Dit is haar oneindig ge-
makkelijker dan een medelijdende blik of een meevolend woord. Ze
voelt zich naast Lydia volkomen veilig. Niemand zal aan de wonde
plek raken...
Bij het huis van Geerts meisje is het Roelie, die voortvarend op de bel
drukt.
Ze moet er nu doorheen, nu dadelijk, vóór ze alle moed zal ver-
liezen...
Haar hart bonkt onregelmatig als ze worden binnengelaten. Ze zeggen
hun namen tegen een vriendelijk meisje met een wit schortje voor.
Als het meisje de kamer ingaat om hen aan te kondigen, komt een golf
van stemmengeroes hen al tegemoet. De receptie wordt zeker druk
bezocht. „Allemaal vroegere aanbidders van Geert,” denkt Roelie
wrang, maar meteen ook dwingt ze haar gedachten in een andere
richting. Hieraan mag ze niet denken, dan kan ze zich zeker niet be-
heersen. Ze duwt Lydia voor zich uit de kamer in, probeert te den-
ken aan haar rare smaak om zo'n hoedje te kopen. Gewoon belache-
lijk... goed als ze half zo oud was!
Wat een drukte! Een walm van bloemengeur vermengd met sigaret-
tenrook komt haar tegemoet.
Roelie ziet een kamer vol grote en kleine bloemstukken en een ver-
ward aantal mensen.
Lydia heeft het jongverloofde paar opgemerkt, stevent recht op hen af.

143

En Roelie, die zo moedig de schuld op zich genomen heeft, die zich
zelf zo dom en onervaren heeft gevoeld, snikt het opeens uit als een
heel verdrietig kind.

Roelie kleedt zich zorgvuldig. Critisch bekijkt ze zich zelf in de spie-
gel. Het vlote mantelpakje doet haar slanker schijnen, de kleine hoed
laat een rand van springerig haar vrij. Tasje en handschoenen com-
pleteren het geheel.
Tot zover is alles in orde. Dan schouwt Roelie naar haar eigen we-
zen. Haar gezicht is een grimmig masker, haar ogen staan hard.
Nee, zo gaat het niet. Ze moet glimlachen, opgewekt en vrolijk. Ze
probeert het... haar gezicht vertrekt tot een grimas.
Bruusk keert ze zich af van de spiegel, die heel haar innerlijke ver-
warring onbarmhartig toont.
Kom, ze gaat, hoe eerder hoe beter.
Drie dagen heeft Roelie de tijd gehad om zich op deze middag voor
te bereiden. En in die drie dagen is haar besluit gerijpt tóch naar de
receptie te gaan.
Ze zal zich niet schuw schuilen, zodat iedereen kan merken hoe
gewond ze is. Roelie begrijpt dat de enige manier om haar zelfrespect
te herwinnen is: dapper deze dingen onder ogen te zien.
Daarom gaat ze naar de receptie, gewoon, alsof er niets aan de hand
is. Tenminste, ze zal het proberen. Ze twijfelt soms zelf of ze het vol-
brengen kan. Als ze haar gedachten maar stilzet, lukt het misschien.
Ze moet niet verder denken hoe het is en hoe het misschien had kún-
nen zijn...
Ze moet gewoon doen, tegen elke prijs. Geert mag niets vermoeden...
dat gaat ze hem niet. Daarom heeft ze ook de kracht om kunnen
vermoeden hem op school te feliciteren, maar niemand heeft kunnen
vermoeden hoevel haar dat gekost heeft.
Met Lydia van Maren heeft ze een afspraak gemaakt om samen te
gaan. Nee, niet met Wies. Zij is de enige die het weten kan. Roelie
heeft nog niet de moed gehad om Wies onder de ogen te komen. Ze
heeft zich buiten de schooltijden maar geexcuseerd met veel correctie-
werk. Snel ze voor, dat Wies vragen gaat, een toespeling maakt...
Van Lydia heeft ze niets te duchten. Die heeft alleen gevraagd of haar
verloofdeheid al wat beter was. Toen ze knikte, merkte Lydia op:
„Maar niet helemaal, je ziet nog wat pips.”
Als Roelie buitenkomt, dreunt Lydia haar al tegemoet. Samen zetten

142

Roelie volgt haar op de hielen. Ze voelt zich plotseling onzeker wor-
den. Zullen niet alle gasten zien, dat... zullen ze niet iets bijzou-
ders aan haar merken?...
Haar ogen prikken van de warmte en de sigarettenrook, ze knippert
hevig. Voelt ze ook tranen branden?
Nog vóór ze erop bedacht is, drukt Roelie de hand van het meisje.
Met een vage teleurstelling ziet ze, dat dit meisje geen filterster is,
maar een gewoon, vriendelijk gezichtje heeft. Ze is iets groter dan zij
zelf.
Roelie prevelt een gelukwens, steekt meteen Geert de hand toe.
Verbeeldt ze het zich of kijkt hij haar even schichtig aan?
Maar hij herstelt zich dadelijk en met de hem zo bekende gemakkelij-
heid buigt hij zich tot zijn verloofde over en zegt: „Dit is Roelie Over-
weel, van wie ik je verteld heb; ik moest haar nog wel even op de put
halen.”
Een koude woede golft in Roelie omhoog. Dat hij haar zo durft voor-
stellen, te kijk durft zetten voor ieder die het horen kan!
Ze wil wat zeggen, antwoord geven, maar de gedachten tuimelen over
elkaar, brokstukken van zinnen verdringen zich, haar keel weigert
geluid te geven...
Als in een droom geeft ze de familieleden een hand. Geert heeft zich
al lang weer tot de volgende bezoeker gewend. Roelie voelt zich vol-
ledig op zij gezet.
Lydia heeft een plaatsje veroverd, trekt Roelie naast zich meer. „Wat
kijk je sip, heb je een hekel aan recepties?”
Roelie knikt, probeert met moeite haar tranen in te slikken.
Lydia praat weer: „Wat een bloemen, zeg, en wat een bezoek. Hoe
vind je dat meisje nu? Een beetje gewoontjes, zou ik zeggen. We
hadden van Geert anders verwacht. Kijk, er komen nog meer men-
sen. Drink je thee op, we kunnen niet al te lang blijven zitten.”
Roelie is blij als ze eindelijk buiten staat.
Dit moeilijke karwei is afgelopen. En hiermee heeft ze definitief een
streep gezet onder een periode in haar leven. Haar droom is wel
radicaal vernietigd. Het laatste restje sympathie voor Geert is ver-
smolten door zijn kleinerende woorden. Nu weet ze duidelijk hoe hij
haar altijd gezien heeft. „Een dom kind, dat nu en dan wat bemoe-
digd moest worden.” Zelfs van vriendschap is geen sprake geweest...
Roelie voelt zich beledigd tot in het diepste van haar ziel en ze denkt
dat haar hart nooit meer in staat zal zijn om lief te hebben.

144

HOOFDSTUK 13

Het voorjaar gaat voorbij, de zomer begint.

Ondanks de regen en de wind, die het weer een onaangenaam karakter geven, worden de bomen getooid met hun volle bladerdos. De parken en perken zijn opgesierd met kleurige bloemen en frisgroen gras.

Voor Roelie zijn deze dagen zwaar. Ze heeft elke dag te strijden tegen een gevoel van teleurstelling en ontmoediging. Nu de eerste vlaag van pijn om het gebeurde bedaart, is er een triest gevoel in haar overgebleven. Met moeite kan ze haar huisgenoten overtuigen van haar goede gezondheid.

„Werkelijk, ik mankeer niets, mams, alleen een beetje moe misschien.“
„Je ziet er zo betrokken uit de laatste tijd, ga eens naar een dokter.“
Roelie lacht schamper. Welke dokter heeft een geneesmiddel voor deze kwaal?

Ze klopt haar moeder eens bemoedigend op de rug. „Maakt u zich niet bezorgd, straks is het zomervakantie en dan komt alles weer dik in orde. Het was een vreemd jaar voor me, moet u denken, voor het eerst als „juf“.“

Moeder is daarna weer helemaal gerustgesteld. Nu en dan stopt ze Roelie een extra citje toe. „Eet maar gauw op, kind, dat geeft kracht.“

Vader zegt niet veel. Wel heeft hij zijn dochter al een paar maal opzettend aangekeken als ze lusteloos in een stoel zit, zodat Roelie, verward, zich een houding trachtte te geven en haastig werk opzocht. Op school gaat het minder moeilijk. Lydia komt, als immer, op het laatste nipperje binnenhollen. Wies is rustig en vriendelijk. Ze heeft met geen woord over Geert gerept en Roelie is er haar dankbaar voor. Is ze werkelijk even bang geweest, dat Wies zou zeggen: „Zie je wel, ik heb je gewaarshuwd!...“?

Hoe heeft ze het kunnen denken! Wies zinspeelt nergens op. Ze praat alleen over haar werk en haar leerlingen, omdat die in het middelpunt van haar belangstelling staan. Roelie is verbaasd hoe grondig Wies de derde klas heeft omgeschapen in een werkzame klas. Het werk ziet er keurig uit en alles in het lokaal getuigt van netheid en orde.

Roelie zucht eens. Hoelang zal het duren, vóór ze in de schaduw van Wies kan staan? Ze zal nu wel vele jaren de tijd hebben om zich in dit vak te bekwaamen. Lange jaren...

145

wegvallen. Ze mist Geert met zijn uitgelaten optimisme, ze heeft Gerda verloren aan Jan.
Tijdens deze crisis in haar jonge leven leert Roelie moeizaam, dat er slechts Eén is, bij Wie onveranderlijk steun en liefde te vinden is. Ze bladert in haar bijbelte, tot ze het gezang vindt, dat vader eens voor haar opgezegt heeft, nu bijna een jaar geleden:

Wat de toekomst brengen moge
mij geleid des Heren hand,
moedig sla ik dus de ogen
naar het onbekende land.
Leer mij volgen zonder vragen;
Vader, wat Gij doet, is goed!
Leer mij slechts het heden dragen
met een rustig kalmen mood!

Lang blijft Roelie op die regels staren. „Vader, wat Gij doet, is goed.“
Dit is misschien wel de moeilijkste les die ze in haar leven leren moet. God volgen zonder vragen, want wat Hij doet, is goed.
Langzaam druppelen tranen omlaag. De handen waarop ze vallen, zijn nu niet gebald in opstand en verzet, maar liggen gevouwen op het Boek.

Op een avond als Roelie zich juist verschanst heeft achter een boek, dat haar maar weinig boeit, wordt er gebeld.

„Doe jij even open?“ vraagt moeder, die druk zit te breien aan een schattig babyjasje.

Traag staat Roelie op. Als het maar geen visite is, daar heeft ze helemaal geen zin in.

Zodra ze de deur heeft opengetrokken, is die gedachte verdwenen.

„Hallo Koos, ben je alleen? Waar heb je je vrouw gelaten?“

Koos antwoordt niet. Hij springt met twee treden tegelijk de trap op en loopt Roelie haast onderstboven.

Roelie kijkt bedruisd. „Hé zwager, zijn dat manieren?“

„Sorry,“ zegt Koos opricht, „ik heb haast, zie je!“

Vlug hangt hij zijn demi aan de kapstok en loopt naar binnen.

147

Roelie ziet een onafzienbare rij schooljaren vóór zich liggen als een lange, rechte, boomloze weg en op die weg marcheren eindeloze groepen kinderen...

Roelie is elke dag bang, dat ze Geert zal ontmoeten. Vóór ze haar lokaal uitgaat, kijkt ze even schichtig de gang op... Haar vrees is ongegrond. Geert ontloopt haar zeker ook. Ze heeft hem na de receptie niet meer gezien.

Ze is blij, dat ze in september naar een nieuwe school kan gaan. Was ze eerst bang Geert daardoor te verliezen, nu is ze opgelucht, dat ze niet meer aan hem herinnerd zal worden. Dan kan ze misschien vergeten... Ze rekent uit hoeverl weken het nog duurt, voor de zomervakantie begint, ze zijn al op haar vingers te tellen...

Tussen de kinderen, met hun argeloze ogen, voelt Roelie zich het meest op haar gemak. Ze leggen helemaal beslag op haar met hun vragen en opmerkingen, zodat Roelie haar eigen wereld voor een poosje vergeten kan.

Lientje heeft een paar weken de school verzuimd. Het hartje was bijna te vermoeid om verder zijn werk te verrichten. Een poosje volstreekte bedrust heeft het levensvlammetje weer wat aangewakkerd.

Roelie is opricht blij haar weer te zien. Ze heeft al die tijd de grote, vragende kinderen in het grauwe toetje gemist. Nu is het weer of ze de bijbelse vertellingen alleen voor Lientje vertelt. De andere kinderen zijn maar figuranten: zij luisteren slechts naar de verhalen, Lientje drinkt ze bevestig in.

Thuis, op haar eigen kamer, heeft Roelie gelegenheid om tot zich zelf te komen. Hier behoeft ze niet langer geforceerd opgewekt te doen; het masker valt van haar af en ze is niet anders dan een ontreddend menskind.

Moest het nu zo? Is dit de weg die ze gaan moet? Is voor háár het geluk niet weggelegd, terwijl het anderen toegeworpen wordt?

Roelie voelt zich hopeloos eenzaam en verlaten.

Binnenkort gaan Gerda en Jan zich verlossen. Gerda heeft het haar stralend verteld.

Gerda en Jan, een combinatie van namen die een zee van geluk inhoudt.

Roelie heeft moeite om niet jaloeers te zijn, jaloeers op Gerda, die zo'n zonnige toekomst voor zich heeft, ook jaloeers op Jan, die nu de eerste plaats bij haar inneemt.

Roelie voelt opeens alle steun die ze het afgelopen jaar gehad heeft,

146

Roelie volgt hem nieuwsgierig. Wat heeft Koos? Hij lijkt wel helemaal in de war.

„Dag moeder,“ zegt Koos, „mag ik even bijschrijven?“

„Natuurlijk jongen, natuurlijk,“ zegt moeder en ze wil al bedrijvig opstaan om voor thee te zorgen.

Koos wimpelt dat af. „Nee moeder, doet u geen moeite, ik heb weinig tijd.“

Moeder is opeens opmerkzaam geworden. „Is er wat met Ria, is ze wel gezond?“

„Daarvoor kom ik juist,“ zegt Koos. „Ria is niet helemaal in orde, haar bloeddruk is te hoog. Het kan wel weer helemaal in orde komen, maar ze moet een poosje rust houden van de dokter.“

Vader is op het gerucht van stemmen uit zijn studeerkamer gekomen.

„Wat hoor ik daar, Koos, is Ria ziek?“

Koos doet nog eens, en nu wat uitgebreider, zijn verslag.

Ria wilde zich de laatste tijd al niet prettig en toen ze vandaag voor onderzoek naar de dokter ging, adviseerde hij haar om dadelijk te gaan liggen. O, het was helemaal niet erg en ze behoeften zich volstrekt geen zorgen te maken. Het zou best weer geheel in orde komen, als ze zich tenminste aan het voorschrift van de dokter zou houden.

„En dat is nu wel allemaal niet zo erg,“ besluit Koos, „maar hoe komen we aan hulp? We hebben wel een miniatuur-huishoudinkje, maar er zijn toch dingen, die elke dag gedaan moeten worden. En daar zit Ria het meest over in, en ik eigenlijk ook,“ zegt hij eerlijk. „Hoe krijgen we zo gauw hulp?“

„Zet een advertentie,“ raadt Roelie.

Koos knikt bedachtzaam. „Ja, dat hebben we ook al overwogen, maar je weet niet, wie je in huis haalt. Hadden we maar een kennis die het doen kon, al was het alleen voor de morgenuren. Dat zou meteen ook niet zo duur zijn.“

Het blijft even stil na Koos' relax. Deze zorg is ook zo ineens op hen gevallen. De hulpen in de huishouding zijn dun gezaaid. Hoe vind je zo gauw een geschikte kracht?

„We zullen er ernstig over nadenken, Koos. Zodra we wat weten, zullen we het zeggen,“ troost vader onhandig.

Koos knikt. Hij staat op. „Ik ga maar weer naar Ria toe, ze ligt zo alleen.“

Moeder brengt hem tot de deur. „Morgen kom ik bij Ria kijken.“

„Fijn, dat zal ze heerlijk vinden.“

148

Koos loopt vlug de trappen af. Achter hem slaat de buitendeur dicht. Roelie pakt haar roman, probeert verder te lezen. Maar ze is de draad van het verhaal nu helemaal kwijt. Wat raar, dat Ria moet liggen; lastig voor haar en voor Koos. Als ze maar gauw iemand kunnen vinden, een vertrouwde kracht... Moeder brent weer. De naalden tikkeren haastig. „Wisten we maar iemand,” zegt ze.

„Ja mam, maar wie?”
Dan is het weer stil in de huiskamer. Vader heeft zich teruggetrokken in zijn studeerkamer. Roelie volhardt in haar leeshouding, maar ze ziet geen letter. Opeens is haar iets te binnen geschoten waar ze een kleur van heeft gekregen.

Als zij nu eens...
Gek, dat ze daar nu pas aan denkt. Bij de anderen is dat idee toch zeker ook niet opgekomen, ze hebben tenminste niets gezegd. Achter haar boek verscholen probeert Roelie haar plannetje uit te werken.

Ja, het kán! Als ze daar nu eens gaat slapen. Dat kan best als Koos een veldbed voor haar neerzet in de huiskamer. Dan kan ze 's morgens voor het ontbijt zorgen, 's middags bij Ria eten en 's avonds de rest van het werk doen.

Ja, het kan, het kan best. Dan zijn ze gereed, met een vertrouwde kracht.

Het kan... theoretisch is het mogelijk, maar tegelijk neemt ze zich eens nuchter onder de loep. Wil je dat wel, Roelie? Heb je wel zin om je uit te sloven voor een zus, met wie je nooit hebt kunnen opschieten? Heb je geen recht op je vrije avonden als je de hele dag hard gewerkt hebt op school?

Roelie vindt het erg moeilijk, ze kan er niet uit komen. Wat moet ze doen, helpen of... Als ze nu maar gauw iemand vinden, is het niet eens nodig. Waarvoor zal ze zich die moeite op de hals halen? Als ze niets zegt, weet niemand van dit plannetje af. Ze hebben zelfs niet eens aan de mogelijkheid gedacht.

Maar het zou voor Ria een rustig idee zijn. Wie kun je in zo'n geval beter hebben dan je eigen zus? Het is voor Ria toch wel erg vervelend, dat ze rust moet houden. De laatste tijd was ze trouwens veel aardiger geworden, vanaf haar trouwen al.

Roelie ziet opeens haar klasje voor zich, de hunkerende kindergoan van Lientje... en op hetzelfde ogenblik is haar besluit genomen. Ze

149

van het bed zitten. „Zo vrouw, het laatste kopje koffie van je man, morgen drink je het sloopwater van Roelie.”

„Hé Koos,” zegt Ria verwijtend. Roelie bekent nederig: „Jullie moeten de huishoudelijke kwaliteiten die ik bezit, maar voor lief nemen; ik zal wel eens falen.”

„Niks erg, Roel, als we maar te eten krijgen. Weet je nog van die eerste cake, Koos? Helemaal ingezakt en zo hard als een kei. We hebben onze tanden erop stukgebeten.”

„Maar cake bakken kan ik helemaal niet,” schrikt Roelie. „Hoefst toch niet,” troost Koos, „ik ben al tevreden met loterkook.”

„Koos, hou op,” waarschuwt Ria. „Als je zo doorgaat, is onze hulp morgen verdwenen.”

„Jullie hulp is zo verstandig zich gene van deze dingen aan te trekken,” kaast Roelie.

Ze gaan vroeg naar bed die avond. Koos heeft gediensig het veldbed voor Roelie uitgezet. „Slaap lekker, zusje.”

„Dank je wel, zwager.”

Roelie ligt die avond nog lang te staren in het schimmig lantaarnlicht, dat door de gordijnen naar binnen dringt.

Ze voelt zich gelukkiger dan de laatste weken het geval is geweest en ze verbaast zich, dat dit „offer” haar niet zwaar valt, maar haar een deel van haar vroegere opgewektheid teruggeeft.

Er volgen drukke dagen voor Roelie. 's Morgens begint de dag al vroeg. Het valt Roelie niet mee dadelijk uit bed te springen, zodra de wekker afloopt. Thuis draaide ze zich nog eens lekker om. Nu is het reppen. Aankleden, thee zetten, ontbijt klaarmaken... Koos doet zelf pogingen om zijn „zwaaiertje” in te pakken, maar het gaat zo stuntelijk, dat Roelie ook dat werkje maar voor haar rekening neemt. Ria is niet bepaald met een handige man getrouwd, dat merk je nu.

Na het ontbijt maakt Roelie het bed van Ria op, legt wat handwerk en boeken neer voor de morgen en verdwijnt dan haastig naar school. Als de kinderen binnenkomen, zit Roelie meestal juist een beetje uit te klaren. Hé hé, dat valt niet mee. Roelie lacht om haar dubbele bersep. Tot twaalf uur is ze „juf”, daarna huishoudster en ziekenverzorger.

Om twaalf uur ligt Ria al verlangend naar haar uit te kijken. De morgen duurt lang, zo alleen.

151

doet het, ze zal de bezwaren niet langer tellen. Hoe kan ze thuisblijven als Ria en Koos tobben met hulp?

Wat raar, dat ze nu door Lientje tot deze beslissing komt. Is het, omdat Lientje haar altijd aan een stukje hemel doet denken?

Als ze naar bed gaat, zegt ze achter moeders rug: „Zeg u morgen maar tegen Ria, dat ik kom helpen. Dan kan Koos het veldbed vast opzetten.”

Terwijl een verbaasde stilte nog in de kamer hangt, schuift ze de deur uit.

„Kom boven, kom boven, Roel,” roept Koos al boven aan de trap. „Kind, wat een zware koffer heb je meegebracht. Zit je hele garderobe daarin? Wacht, geef hier, die zal ik wel es eventjes...”

Galant zeult hij de koffer de laatste treden op, zet 'm met een bons in de gang neer. „Ziezo,” zegt hij tevreden, „gooi je kleren maar hier aan de kapstok en kom mee naar Ria.”

Roelie strijkt even vluchtig met haar hand door het verwarde haar. Wat zal de keurige Ria wel zeggen? Maar ze krijgt geen tijd om haar toilet te vervolmaken. Koos slééft haar gewoon mee naar de slaapkamer.

„Hier vrouw, kijk es aan, dit is onze hulp. Wat zeg je wel van zo'n prachtexemplaar?” doet hij opgewonden.

Ria steekt haar hand uit. „Het is reuze, Roel, dat je wilt komen. Ik wist niet wat ik hoorde toen moeder het me vanmorgen vertelde. Ik kon haast niet wachten, tot Koos thuiskwam om hem dit grote nieuws te vertellen. Maar zou het niet te druk voor je zijn? Moeder heeft gezegd, dat je de laatste tijd toch al wat moe was.”

Roelie probeert deze bezorgde woorden weg te lachen. „Welnee zeg, ik ben sterk, moeders zijn altijd dadelijk ongerust. Ik ben blij, dat ik jullie op deze manier helpen kan. Koos, zeg maar waar de koffietop staat, dan zet ik meteen een „bakje” voor jullie.”

Tegen deze ijver komen Ria en Koos op. „Nee hoor, dat doe je niet. Vanavond ben je hier alleen om gezellig te babbelen. Koos doet die koffie wel. Morgenochtend mag jij beginnen.”

Roelie berust. Ze vindt het niet eens zo héél erg, want ze is toch wel een beetje moe van het jachtig koffierpakken.

Ze blijven met 's drietjes een poosje praten. Koos balanciert gevaarlijk met 's blad koffiekopjes, maar hij moest geen druppel.

„Kelnertbloed,” schept hij op en dan gaat hij plezierig op de rand

150

Het valt Roelie op, dat Ria dan het eerst vraagt: „Hoe was het op school? Vertel eens van Lientje!”

Terwijl Roelie haar schort voorknoopt, vertelt ze enthousiast wat ze die morgen op school beleefd heeft. Ria luistert, nog veel intenser dan moeder altijd deed, en Roelie komt eroveel openhartiger dan vroeger over haar schoolwerk te praten.

Tijdens de middagspauze geeft Roelie de kamer een stofbeurt, na viereen haalt ze boodschappen, brood, groenten, aardappelen... Doodmoe van het ongewone werk komt ze thuis.

„Is dat sjouwen, Ria, m'n arm valt af!”

„Rust maar even uit,” zegt Ria dan, „kom gezellig bij me zitten.”

Veel tijd gunt Roelie zich niet. Als Koos om zes uur thuiskomt, moet het eten op tafel staan.

Het is een geruststelling voor haar, dat ze aldoo naar Ria kan gaan om advies. „Rie, hoeveel water moet er op de aardappels? Zeg, moet ik meteen zout op de andijvie doen? Hoe maak ik pudding?”

Ria geeft lachend haar inlichtingen. „O Roel, je kunt hier nog heel wat leren, bijvoorbeeld koken.”

„Dat geeft me wat,” bromt Roelie, „wat heb ik in m'n leven aan kookkunst?...”

„Als je nog es trouwt...”

„Ik trouw niet,” weert Roelie af. „Maar zeg nu hoe die pudding moet, ik ben het alweer vergeten.”

Geduldig legt Ria het weer uit: „Eerst melk aan de kook brengen, Roel, en dan...”

Als Koos thuiskomt, is de maaltijd gereed. Roelie heeft de schort nog voor en een kleur van het haasten, maar haar ogen staan triomfante-lijk.

„Wat zegt mijnheer wel van zijn dienstmaagd?”

Ze eten knus in de slaapkamer bij Ria en Roelie glundert als Koos onomwonden verklaart, dat het „heerlijk” smaakt.

„Haast net zo lekker als bij m'n vrouw,” zegt hij diplomatisch.

Als Roelie 's avonds na het eten op een stoel neerzakt, beweert ze haar benen niet meer te kunnen gebruiken. „Totaal verstijfd, Ria, is het gevaarlijk?”

„Het went wel,” troost Ria, „allemaal ongewoonte.”

Het went werkelijk.

Als moeder even aan komt wippen, noemt ze haar jongste dochter. „Ik dacht niet, dat je het zo goed zou doen, Roel.”

152

En Ria legt er nog een schepje op. „Ze is niet alleen flink voor de huishouding, ook als verpleegster...”
 Roelie kleurt om die lof. „Ach wat,” zegt ze, maar in haar hart vindt ze het fijn.
 Gerda komt eens aanlopen en verklaart: „Je bent een kraan, Roel. Er komen verborgen talenten van je aan het licht.”
 Een paar weken blijft Roelie bij Ria en Koos. Daarna mag Ria weer zelf wat huishoudelijk werk doen, mits ze 's middags een paar uur gaat rusten.
 Roelie gaat naar haar eigen huis. Een paar maal per week komt ze nog bij Ria aanwippen om met het werk te helpen. Het spijt haar bijna, dat ze niet langer kon blijven.
 Ze heeft tegen dit werk opgezien, ze heeft het gevoel gehad, dat ze een offer bracht. Nu weet ze, dat deze weken haar goedgegaan hebben, er is geen sprake geweest van een offer. Het drukke werk heeft haar gedachten van zich zelf afgeleid en daardoor weegt het brok verdriet dat ze te dragen heeft gekregen, al minder zwaar.

HOOFDSTUK 14

Er komt nog een moeilijke dag voor Roelie, de dag dat Gerda zich verloven gaat. Nu Jan voor zijn herexamen geslaagd is en een tijdelijke baan heeft, weerhoudt hem niets meer om hun verlovings publiek te maken.
 Omdat ze er beiden niet van houden in het middelpunt van de belangstelling te staan, vieren ze hun feestje in besloten kring.
 Natuurlijk is Roelie uitgenodigd. Ook Ans, Jannie, Freek, Marian en Els Terborg worden verwacht.
 Roelie heeft de uitnodiging niet willen afdaan. Gerda zou denken, dat Roelie haar het geluk misgunde. En wat moeten de anderen dan wel van haar denken? Ze weten allen, dat ze het laatste jaar veel met Gerda heeft omgegaan, het is dus vanzelfsprekend, dat ze komt.
 Maar diep in haar hart schrijnt het gemis des te feller als ze ziet, hoe groot het geluk kan zijn.

153

Gerda is er verrukt over. „Roel toch, zo'n mooie vaas. Dat is toch veel te gek... kijk eens, Jan...” Ze heeft een lichte blos van verlegenheid en vindt geen woorden om Roelie te bedanken.
 Roelie wuift Gerda's aarzeling weg met haar hand. „Al goed, verspil er maar geen woorden aan, ik hoop dat je er veel plezier van zult hebben.”
 Als alle genodigden aanwezig zijn, zit Roelie stil in een hoekje. Ze bepaalt zich hoofdzakelijk tot luisteren.
 Ans is druk en lacherig als altijd. Ze vertelt onderhoudend en geestig over „haar kinderen” en veroorzaakt telkens een lachsalvo.
 Freek laat foto's zien van „zijn” meisje en rust niet, voordat iedereen zijn bewondering daarover uitgesproken heeft.
 Jannie is nog het stille, rustige buitenkind van vroeger gebleven. Haar bliovende wangen zijn misschien iets minder rond, haar gebaren wat zekerder geworden.
 Marian is pas uit Frankrijk teruggekeerd. Het valt Roelie op, dat het moodeloze trekje om haar mond verdwenen is. Heeft Marian een beslissing genomen, gaat ze stuur geven aan haar eigen leven? Zal ze toch proberen zich zelf een positie te veroveren?
 Els Terborg moet binnenkort weer examen doen. Radeloos heeft ze de handen omhoog. „Het is al bekeken voor me. Nog eenmaal moet ik meedoen aan die klucht en dan ga ik in de huishouding.”
 „Denk je dat je zakt?”
 „Toe Els, waarom zul je niet slagen, Jan is er óók gekomen!”
 „Je hebt in ieder geval je vierjarige kweek, je kunt toch evengoed voor de klas gaan staan...”
 Els houdt zich ontrouwtbaar. „Werkelijk, het is gedaan met me. Kom straks maar jammeren op mijn kweekschoolgraf.”
 Van alle kanten klinken bemoeidigingen.
 „Toe Els, nog een paar dagen.”
 „Kind, je zult zien, dat het meevalt.”
 „Nog even je tanden op elkaar.”
 Els houdt haar handen voor de oren. „Hou op,” roept ze, „nu weet ik het wel.”
 Tijdens het algemeen gelach glijpt Roelie naar de keuken. Ze kan niet meedoen aan die vrolijkheid en voelt zich daardoor een beetje buitengesloten.
 Gerda's moeder is blij, dat ze komt helpen. Nog nooit waren er zoveel mensen tegelijk in het kleine kamertje.

155

Ze heeft Gerda wel verteld van Geerts verlovings, ze heeft er niet over durven zwijgen. Gerda zou immers vragen... Juist met Gerda heeft ze vaak luchtcastelen gebouwd. Roelie schaamt zich; had ze er maar nooit over gesproken...
 Gerda heeft geprobeerd haar te troosten zoals alleen zij dat doen kan, zonder omsvegen. „Het is afschuwelijk voor je, Roel. Wat zou ik graag willen, dat het anders gegaan was, juist nu Jan en ik zo gelukkig zijn. Ik heb aldor gehoopt, dat het voor jou ook goed zou komen. Nu het niet zo is, moet je vooral het hoofd niet laten hangen. Teleurstellingen zijn moeilijk om te dragen, maar je leert er veel van. Iedereen krijgt deuken en blutsen in zijn leven, maar je moet proberen er niet bij stil te blijven staan.”
 Toen was Gerda's stem heel zacht geworden. „Je moet blijven bidden, Roel, dat is het enige geneesmiddel; ik zal het ook doen.”
 Aan die woorden heeft Roelie nog dikwijls moeten denken... ik zal het ook doen...
 Ze weet dat Gerda waarheid gesproken heeft. Haar troostwoorden klinken misschien vreemd-nuchter en hard, maar Roelie weet, dat Gerda voor haar bidt en dat zal blijven doen.
 Ze hebben over deze zaak niet meer met elkaar gesproken, dat was niet meer nodig. Ze begrepen elkaar ook zonder woorden wel.
 Roelie ziet trouwens Gerda niet meer zoveel. Jan laat nu ook zijn rechten gelden en Roelie wil zich niet opdringen.
 Gerda en Jan zijn wel buitengewoon aardig voor haar en hebben haar al een paar maal gevraagd een avondje mee uit te gaan.
 Roelie heeft beslist geweigerd. „Nee Ger, heus niet, het zou voor ons alle drie niet prettig zijn. Ga jij nu maar met Jan uit, jullie horen bij elkaar.”
 Die woorden hebben haar zelf weer pijn gedaan. Gerda en Jan horen bij elkaar, en zij dan, hoort zij bij niemand? Zal er ooit iemand komen van wie ze zijn mag? Of zal ze in alle dingen van het leven alleen staan? Ienzaam?
 Met moeite heeft Roelie die sombere gedachten van zich afgeschud. Nee, zo mag het niet, ze moet niet aldoor aan eigen leed denken.
 Zo opgewekt mogelijk is ze erop uitgetrokken om een verlovingsgeschenk voor het jonge paar te kopen. Ze heeft lang gesaarield tussen een thebeurs en een prachtige, grijze pul.
 Ten slotte is het de pul geworden. Op de dag van het feest neemt ze hem zelf mee.

154

Roelie helpt haar handig door het werk heen en luistert naar de vroeg verouderde vrouw.
 „Ik ben toch zo blij voor Gerda. Jan is een goeie jongen. Gerda verdient een beste man, ze is altijd zo behulpzaam voor me. Wat heeft ze al niet gedaan van haar salaris! Het is een geluk, dat ze weer beter is, al zal ze nog wat voorzichtig moeten zijn met die rug...”
 Dat jij ook nog es een man mag vinden, m'n kind. Had je al niet een vriendje?”
 Roelie schrikt, ze kleurt. „Nee, o nee,” weert ze haastig af, „er is niets aan de hand... nog geen kaper op de kust.”
 Ze neemt het dienblad en verdwijnt naar de kamer.
 „Overal word ik belaagd,” denkt ze wrang, „waaronder moet ik telkens vluchten?”
 Na het hartelijk en luidruchtig afscheid van de vroegere klasgenoten haastt Ans haar even tegen.
 „Zeg Roel, ga je met mij mee? Johan zou ons komen halen, zie je. Hij wist dat jij ook komen zou...”
 Bij Roelie staat het sein direct op onveilig. „Nee Ans, heus niet, ik spurt naar huis. Volgende week kom ik wel even bij je aan.”
 Met grote stappen beent ze weg. Haar hart bonst.
 Nee, dit niet, geen tweede keer zal ze zo dom zijn. Ze heeft een les gehad voor altijd, haar hart is voorgoed gepantserd.
 Het schooljaar loopt ten einde. De zomervakantie komt in zicht.
 Frans slaagt voor zijn eindexamen h.b.s. Vader en moeder zijn heel gelukkig met dit mooie succes van hun enige zoon.
 Frans zelf geeft een daverende fuif voor zijn klasgenoten.
 Roelie zit er het eerste deel van de avond bij. Met een lichte verwondering kijkt ze naar de jongens en meisjes die pas hun eindexamen hebben behaald. Was ze vorig jaar ook zo uitbundig, zo overdreven haast?
 Ze herinnert zich de fuif bij Ans, een jaar geleden. Ja, toen hebben ze toch ook geweldige schik gehad.
 Het lijkt langer geleden. Er is zoveel gebeurd dit jaar. Roelie voelt dat ze rijper geworden is. Ze heeft veel moeilijkheden ondervonden, maar het leven is toch anders, boeiender geweest dan tijdens de schooljaren. Ze zou niet meer terug willen naar haar schoolmeisjesjijd. Dat was een prettige, onbezorgde tijd, maar nu leeft ze bewuster, intenser. Nu staat ze midden in het leven, ze moet zelf bestand zijn tegen de

156

stormen die soms woeden. Ze heeft geleerd, dat ze het leven uit eigen kracht niet aan kan, maar dat ze alle hulp moet verwachten van haar hemelse Vader.

Later op de avond neemt pa haar mee op een wandeling. „Ik kan niet studeren, het is zo'n herrie,” klaagt hij.

Roelie schiet in de lach. Die vader ook. Als hij niet studeren kan, is hij niet gelukkig. Soms vraagt ze zich af of de gewone dingen van het leven wel indruk op hem maken. Juist als ze verwacht, dat iets aan vader is voorbijgegaan, geeft hij blij, dat hij de zaak doorheeft. Vader is een echte leraar. Niets ontgaat hem, terwijl hij de indruk geeft heel weinig op te merken.

Een tijdlang lopen ze zwijgend voort. Ze hebben elk hun eigen gedachten en genieten van de rust. Als ze een koe horen bulken, staan ze beiden stil. Achter hen ligt de stad, daarboven is de hemel geel en rood gekleurd als boven een felle brand. Boven de polder is de lucht nachtblauw, slechts hier en daar pinkelt een ster.

„Zo liepen we een jaar geleden ook,” denkt Roelie. Wat verwachtte ik toen veel van dit jaar en wat is het geworden?

„Je hebt een moeilijke tijd gehad,” zegt vader.

Roelie schrikt even. Wat weet vader?

„U bedoelt op school?” probeert ze nog.

Vader schudt zijn hoofd. „Nee, ik bedoel niet op school, dat zijn heel andersoortige moeilijkheden. Je begrijpt wel waar ik op doel.”

Roelie begrijpt dat het geen zin heeft om schuilevinkje te spelen.

„Ik weet het,” zegt ze eenvoudig.

„Je vraagt je misschien af hoe ik het weet,” gaat vader verder. „Niemand heeft het mij verteld, maar ik heb zelf gevolgtrekkingen gemaakt. Jij werd dikwijls door een jongeman thuisgebracht. Dat was opeens afgelopen. En omdat jij er niets over vertelde, begreep ik dat het niet met jouw wil gebeurd was.

Je moet weten, dat moeder en ik toch met je meegeleefd hebben. We hebben niets willen zeggen of vragen, omdat jij ons je vertrouwen niet gaf. Denk nooit dat we geen belangstelling voor je hebben. We weten dat er dingen in het leven zijn, die je alleen wilt uitvechten, waarop je alleen een overwinning moet behalen. Of nee, niet alleen...”

Vader zwijgt.

Roelies gedachten gaan snel. Dat ze het geweten hebben, vader en moeder. Ze hebben zich niet willen opdringen. Ze hebben haar laten

137

Ach, het afscheid was gauw afgelopen. Ze heeft ze allemaal een hand gegeven: Wies en Lydia en opa Verkerk... Toen ze Geert groette, zag ze aan zijn linkerhand de gladder ring glinsteren. Ze heeft zich snel omgedraaid.

Niet aan denken nu, dit is voorbij. Het is goed dat ze weggaat. Ze zal deze geschiedenis wegdruwen naar het verste hoekje van haar onderbewuste. Ze wil nooit meer herinnerd worden aan deze vernedering.

Roelie blijft nog lang in haar klas napeinemen. Automatisch ruimen haar handen de laatste dingen in de kast: een potje inkt, het rooster van lessen, een vergeten inktlap...

Opeens kiert de deur. Roelie schrikt bijna. Wie komt hier nog? Mijnheer Willems of soms...

Nee, het is een vrouw, Lientjes moeder.

Roelie ziet het; dezelfde donkere ogen in een smal gezicht, dezelfde glimlach, alleen wat gezonder, wat flinker helemaal. O ja, en kijk, daar is Lientje ook. Ze schuilt bijna achter moeders rokken weg.

Roelie steekt hartelijk haar hand uit. „Dag mevrouw, heeft Lientje iets vergeten?”

„Ja juffrouw, Lientje heeft iets vergeten. Ze moest u nog bedanken voor alles wat u dit jaar voor haar bent geweest, maar ze durfde niet, die meid van me... Toe Lien, sta eens op je eigen benen, kind... En toen moest ik mee, dat snapte u wel. Ik wilde u meteen zeggen, dat Lientje het altijd zo fijn heeft gevonden bij u op school en dat ze de verhalen uit de bijbel altijd precies heeft naverteld. Ik dacht wel eens: het lijkt wel, of ik de juf zelf hoor. Ja juf, Lientje zal u niet gauw vergeten, denk ik. Het spijt haar genoeg, dat u van school gaat; anders kon ze u toch elke dag nog zien, hè kind.”

Lientje knikt stil.

De moeder gaat verder. „En nu wilde Lientje u een kleine herinnering geven voor dit eerste jaar...” Ze grabbelt in haar tas, haalt er een plat pakje uit. „Hier Lien, geef dat maar aan je juf. Toe meid, ik sta er toch bij!”

Roelie neemt het pakje aan, haalt voorzichtig het papier eraf. „O, dank je wel, hoor Lientje, dat vind ik prachtig. Het krijgt een mooi plaatsje in m'n kamer, dan kan ik er altijd naar kijken.”

Lientje glundert.

„Kom meid,” zegt de moeder weer, „we gaan verder, we zullen de juffrouw niet langer ophouden. Ze zal ook wel naar de vakantie verlangen.”

139

vechten en strijden... Roelie voelt dat ze nu spreken moet. Is vaders hele betoog geen vraag. „Hoe is het nu?”

Aanzelend zoekt ze naar woorden. Het is zo moeilijk haar geheimste gedachten bloot te geven, al is het dan ook voor vader, die alleen maar met een hart vol liefde naar haar luisteren zal.

„U... u hebt gelijk, vader, ik heb het er erg moeilijk mee gehad, en misschien nog wel. Het is allemaal zo anders gegaan dan ik gehoopt had. Ik heb er veel van geleerd, ten eerste dat ik me niet zo gauw meer illusies moet maken. En daarnaast zijn die woorden uit uw gezang me duidelijk geworden. Leer mij volgen zonder vragen...”

Vader knikt. Het blijft even heel stil tussen hen. Dan zegt vader: „Daar ben ik heel blij om, kind.”

Op een warme julidag staat Roelie alleen in haar klas. Ze kijkt het lokaal rond. Het ziet er kaal en doods uit, zonder één wandplaat, zonder één bloeiende plant.

Ze heeft zojuist de kinderen naar buiten laten gaan.

„Dag juf, dag juf...” riepen de laatsten en ze sprongen het warme zonlicht in.

Roelie heeft ze na staan kijken, langer dan anders.

Vandaag was het de laatste schooldag. Ze heeft alle kinderen nog eens aandachtig bekeken. Daar zat Lientje. Ze had zowaar vandaag een fleurig zomerjurkje aan. En toch leek ze op een bloemetje dat te weinig water heeft gehad, zo slap, zo verplet.

Roelie heeft het kille, klamme handje eens in de hare genomen. Het voelde aan als een appeteetje...

Ze voelt zich nu een beetje terneergerlagen. Ze heeft bijna een jaar met deze kindertjes gewerkt, met Magda en Peter en Jantje... En wat heeft ze eigenlijk bereikt? De kinderen houden van haar, ja, maar na de vakantie zijn ze haar vergeten als ze bij Lydia zitten. Wie van hen zal dan nog weten, dat er een juffrouw Overveel geweest is?

Is niet alles tevergeefs geweest: het leren lezen en rekenen en ook de bijbellessen? Hebben ze er iets aan gehad voor later?

Roelie pakt haar tas in. Haar taak is hier bij.

Het afscheid van de collega's viel mee. Ze heeft een mooi boek gekregen als afscheidscadeau en Willems heeft heel waardevolle woorden gezegd. Roelie heeft het hele jaar niet geweten, dat hij haar werk zo op prijs stelde... of waren het maar frasen?

138

Roelie brengt hen tot de buitendeur. Als Lietje al buiten staat, buigt de moeder zich nog even tot Roelie over: „Ze heeft gehuild, juf, dat u wegging... ze heeft een zacht karakter. Het is jammer, dat ze zo zwak is. Het is toch zo'n klein toberdeje.”

Roelie drukt haar stevig de hand. Woorden schieten te kort voor het verdriet en de zorg van deze moeder, die haar kind zo graag gezond wil zien.

Met een stille blijdschap in haar hart gaat Roelie terug naar het lokaal. Ontroerd buigt ze zich over het kleine schilderijtje heen, dat Lientje haar gaf. Het is een tuintje bloemen in smakeloze kleuren.

Ze hoort de moeder weer zeggen: „... Lientje zal u niet gauw vergeten... ze heeft zo gehuild... en ze vertelde de bijbelverhalen altijd precies na...”

Waarom is ze verdrietig geweest? Lientje zal haar missen en na de vakantie misschien nog eens hunkerend naar klas inkijken.

Ze heeft gezaaid; heeft het bij Lientje al vrucht gedragen? Het zaad is zeker in een vruchtbare bodem gevallen... nu moet God de wasdom geven.

Grote dankbaarheid stroomt door Roelie heen. Het jaar is niet tevergeefs geweest. Hoe heeft ze zo kleinmoedig kunnen denken, dat alle arbeid nutteloos was! Lientjes moeder heeft haar wel anders geleerd en in haar handen houdt ze het bewijs van Lientjes aanhankelijke liefde.

Lang staat ze met het schilderijtje in de hand. Op de achterzijde staat met onbeholpen letters geschreven: „Ter herinnering aan Lientjes eerste schooljaar”.

Van grote waarde is dit geschenkje niet, maar voor Roelie zal het een kostbaar aandenken blijven.

HOOFDSTUK 15

Een helle zonnelucht staat boven de weiden. Warm stooft de zon bloemen en planten en een milde wind doet de glanzende ruggen van het lange gras stoeiend ombuigen. Het geel van het kruiskruid steekt

160

helder af tegen het vlamvend rood van de wilde zuring. De leeuwrik zingt zijn lied in één lange jubel en de Kievit dolt in een wilde wente-ling door de lucht.

De turduurs en grutto's zweven roepend boven de weiden en duiken soms snel omlaag om zich even later weer jubelend te verheffen.

De zomer heeft volledig bezit genomen van het landschap.

Op de begraasde geelgroene weiden liggen onverstoorbare koeien te herkauwen. Schapen lopen stil te grazen of mijneren aan de slootkant. Met warme gezichten, roodgekleurd door de zon, fietsen Roelie en Ans over de stille landweg. Genietend kijken ze rond en drinken met volle teugen van de zonnevreugd.

Ze maken samen een vakantietocht. Het plan is van Ans uitgegaan en Roelie heeft het graag aanvaard. Samen hebben ze hun tocht uit-gestippeld, met hun peilpunt zoekend boven de kaart van Neder-land. Hier en daar hebben ze een pleisterplaats aangestreept. Ans heeft veel familie buiten wonen en maakt meteen van de gelegenheid gebruik om bij elk van hen enkele dagen te logeren.

Op deze manier kunnen ze eens echt genieten van het eigen mooie land zonder tijd verloren te laten gaan met langdurige treinreizen. Ze hebben een uitgebalanceerde hoeveelheid bagage achter op de fiets gebonden en op deze prachtige zaterdag de stad achter zich gelaten om er de eerste weken niet terug te keren.

Ans heeft nog even Roelie warm proberen te maken voor het plan ook Johan en zijn vriend mee te nemen. Het zou erg gezellig zijn met z'n vieren en de jongens konden wel in jeugdherbergen slapen. Roelie heeft het meteen afgekitst. „Helemaal niet leuk, Ans, dan zijn we onze vrijheid kwijt.”

Ans heeft zich er zuchtend bij neergelegd. „Misschien komen we Johan en zijn vriend dan nog wel tegen, want ze gaan ook trekken,” heeft ze gezegd.

Roelie lichte, maar antwoordde niet.

En nu rijden ze door het wijde zonneland. De wind wappert hun fleurige zomerrokken schuin op en ze houden hun rug licht gebogen door dit ongewone trappen tegen de straffe wind.

Hun eerste logiesplaats is de boerderij waar Jannie woont. Ze willen er graag vroeg in de middag zijn.

Toen ze Jannie schreven over hun plan, kregen ze dadelijk een enthousiaste brief terug met de suggestie er desnoods weken te blijven logeren. Ans en Roelie hebben er drie dagen voor uitgetrokken om

161

De begroeting is uitbundig. Het keffertje is verbaasd opgebouwen met blaffen, nu de mensen hun stem laten horen.

Ans en Roelie moeten Jannie aan alle kanten bekijken.

„Wat staat dat pak je vlot, zeg!”

„Sta je hier zó voor de klas?”

„Loop je er altijd zo bij?”

„Ik help in de vakanties vaak op de boerderij,” legt Jannie uit, „vooral als het druk is in de zomer. Maar kom, laten we de fietsen wegzetten, dan kunnen jullie binnenkomen.”

„Ik versmacht van dorst. Jullie hebben toch wel een pomp?” vraagt Roelie.

Jannie lacht. „Welnee, we hebben een heuse waterleiding, wat dacht je wel?”

„Dat ik hier niets dan romantiek zou vinden,” kaast Roelie.

„Daarvoor moet je niet in deze buurt zijn,” geeft Jannie terug.

Lachend gaan ze naar de keukenkamer waar het heerlijk koel is.

Jannie schenkt koude limonade in en verdwijnt dan haastig om zich in-burger-te-steken.

Ans en Roelie kijken eens rond. Het is hier hoog en vrij donker. Dat komt zeker, omdat de blinden halfdicht zijn gedaan. Langs de muren zien ze blauwe bordes op een houten richel. In een hoek bij de schoorsteen staat een groot fornuis.

„O Ans, een echt kolenfornuis, kijk es!”

Samen bekijken ze het.

„Afschuwelijk om op te koken,” vindt Ans.

„Het staat hier alleen voor de sier,” zegt Roelie en ze wijst op een gasstel ernaast.

„Dus toch romantiek, Roel!”

Jannie komt binnen met haar moeder. Ze heeft een hele metamorfose ondergaan en lijkt in haar lichtblauwe japonnetje niets meer op een „melkmeisje”.

Jannies moeder is een keurige dame. Helemaal geen boerin, ziet Roelie teleurgesteld. Ze vindt nu eenmaal, dat bewoners van een boerderij al van verre te herkennen moeten zijn.

Als ze een poosje hebben gepraat en wat uitgerust zijn van de fiets-tocht, neemt Jannie hen mee het land in. „Jullie moeten toch ook kennis maken met mijn vader en mijn broer.”

Als ze buiten komen, voelen ze de warmte op zich vallen. Ze knip-peten tegen het scherpe zonlicht.

163

het boerderijleven eens van dichtbij te leren kennen. Daarna zal de tocht weer verder gaan.

„Even uitrusten,” hijgt Roelie, „ik kan niet meer.” Zonder antwoord af te wachten zet ze haar fiets tegen een boom en laat zich in het lange gras vallen aan de kant van een brede tocht.

Ans komt naast haar liggen en samen turen ze zwijgend naar de witte wolkevaarten aan de horizon. Op de grens van hemel en aarde plekken de rode dakjes van kleine boerenhuizen. Een kerktorentje spietst omhoog tussen het groen van bomen.

„Om alles te vergeten,” zegt Roelie dromerig. „Het leven moest nu stilstaan, zo is het goed.”

„Lullak,” zegt Ans, „we moeten verder.” Ze sjort Roelie omhoog en even later peddelen ze weer door het vlakke polderland.

Bij een viersprong staan ze stil en raadplegen een fietskaart. Stelsel-matig zullen ze in deze vakantie alle hoofdwegen vermijden. Ze willen onbelemmerd genieten van de natuur, zonder afgeleid te worden door het ruzen van 's verkeer.

Ans kan zich gemakkelijk oriënteren en feilloos kiest ze de juiste weg. „Nog tien minuten, dan zijn we er,” belooft ze als Roelie smeekt om een kleine fietspauze.

Ze heeft gelijk. Spoedig zien ze de hoeve liggen onder zwaar ge-boomte. Aarzelend stappen ze af en blijven bij het hek staan. Er is niemand te zien. Het lijkt wel of alles slaapt in de lome hitte van de zomermiddag. Ans en Roelie kijken elkaar aan.

„Kom,” wenkt Ans, „we kunnen hier niet blijven staan.”

Met de fietsen aan de hand lopen ze de grintweg op, die langs de boerderij leidt. Zodra hun schoenen het grind doen kraken, schiet een klein keffertje achter de hooiberg vandaan en begint druk en zenuw-achtig te blaffen.

„Hele beest, waar is je vrouwtje?” vraagt Ans.

Het keffertje blaft en draait en valt haast over zijn eigen poten van waakzaamheid. De stille die om de boerderij heerst, ligt aan flarden gescheurd. Roelie schaamt zich bijna voor het lawaai dat ze verwekken met hun komst.

Dan kieren de brede staldeuren open. Er komt een meisje naar buiten met een emmer aan de hand. Ze draagt een blauwe overall en om haar hoofd is een rood doekje geknoopt.

„Is Jannie,” jubelt Roelie opeens, „kind, wat zie jij er schilderachtig uit.”

162

„Verrukkelijk,” zucht Roelie, „wat een vakantieweer, jongens. Mij-nentwege houden we dit weerje.”

„Zeg dat niet tegen vader,” waarschuwt Jannie, „het land kan best wat regen gebruiken.”

„Ik zal zeggen, dat ik naar een fikse bui verlang,” belooft Roelie.

Ze is verrukt als ze Jannies vader met de twee jongens in het oog krijgt. „Echte boeren,” constateert ze met volkloening.

De drie mannen staken even hun werk om de dames te begroeten. Hun handen voelen hard en eeltig en Roelie is blij, dat ze niet door-knijpen. Dan zou er van haar schooljuffrouwenhandje niet veel over-blijven.

Ze blijven niet lang praten. Jannie voert hen mee door grote kampen grasland. „Ginds grazen de koeien,” wijst ze. Ver weg zien Ans en Roelie het zwartbonte vee.

„Is al dat land van jullie?” verwoondt Ans zich.

Jannie knikt trots. Ze heeft toch nog wel zoveel boerenbloed in haar aderen, dat ze trots is op haar vaders bezit. „Dertig bunder grasland en vijftig koeien,” vertelt ze.

„Wie melkt al die beesten?”

„Ze worden elektrisch gemolken; jullie moeten straks maar gaan kijken.”

„Jonge jonges, dat is niet mis,” zucht Ans opprecht. „Jullie zijn toch eigenlijk ongekroonde koningen op je domein.”

Ze denkt zonder enige najver aan hun eigen eenvoudige huurwoning. Alleen de meubels kunnen ze hun eigendom noemen en die zijn deertlijk versleten in de loop der jaren. Wat een verschil toch!

Het worden gezellige dagen. Overdag proeven ze de bedrijvigheid van het boerderijleven. Ze proberen wel eens een handje te helpen, maar dat valt echt niet mee. Jannie is heel wat handiger en heeft beduidend meer spierkracht. Ans en Roelie worden dan ook dikwijls uitgelachen door Jannies broers.

's Avonds maken ze lange wandelingen. Ze halen herinneringen op uit hun kweekschooljaren en lachen om de kleine zorgen die ze toen hadden . . . en die toch zo belangrijk schenen . . .

Als de schemer overgaat in avond, staan ze te kijken naar de vlugge viermuzzen, die met onverwachte zwenkingen jagen op de dansende mugges. Veel te gauw naar hun zin moeten ze afscheid nemen.

Jannie nodigt hen al uit voor het volgend jaar. Ze beloven met deze uitnodiging rekening te houden als ze weer vakantieplannen maken.

164

voor de kinderen van haar zuster. Roelie staat er werkloos bij; ze ziet alleen een mager kindergezichte met twee grote, hunkerende ogen... Ze kan niet begrijpen, dat die ogen nu voor altijd gesloten zijn, dat Lientjes plaatsje in de klas na de zomervakantie leeg zal blijven...

De volgende dag gaat Roelie naar Lientjes moeder. Ze heeft het adres opgezocht in het leerlingenschrift en is toen op de fiets gestapt. Ze ziet als een berg tegen dit bezoek op. Wat moet ze zeggen? Wordt er van haar troost verwacht? Hoe moet ze spreken tegen deze beroofde moeder? Moet ze haar op God wijzen, die alleen troosten kan? Het is zo moeilijk. Ze kan zelf slechts bij benadering voelen wat het moet zijn? Als er maar niet veel mensen zijn. Dan is het helemaal moeilijk iets te zeggen.

Roelie treft het. Lientjes moeder is alleen thuis. „Kom binnen, juf, dat vind ik aardig van u. U hebt het zeker wel gehoord?...”

„Ik heb juffrouw Ter Poorten gesproken,” zegt Roelie zacht, „en eh ik kom...”

„Ja, ja, ik begrijp het wel,” zegt Lientjes moeder. „Komt u binnen, dan kunnen we even praten.”

Roelie wordt meegenomen naar de eenvoudige, maar nette kamer. Ze voelt zich beklemd. Heeft hier nu Lientje geleefd... en gespeeld? Hangen hier haar kleertjes... liggen er nog poppen, die ze be-moederde?... Er dringen tranen naar Roelies ogen. Ze buigt haar hoofd. Lientjes moeder mag het niet zien. Moet ze het nog moeilijker maken voor die vrouw?

Het blijft een tijdlang stil in de kamer, alleen het tikken van de klok is hoorbaar.

Dan legt zich een ruwgewerkte hand op Roelies arm. „Je moet niet huilen, juf, Lientje is nu niet ziek meer, nooit meer. Het is helemaal tobben geweest met haar... en toen opens die longontsteking. Ze had het zo benauwd... ze lag maar te snakken naar adem... Maar de laatste dag hijgde ze nog „De ladder... en de engelen...” en toen wees ze naar boven. Ze bedoelde de jakobsladder, dat had je haar verteld... ik weet nog goed, dat ze met het verhaal thuiskwam. Toen vond ze het al zo mooi, die geopende hemel... En nu is ze daar... bij de grote schaar van kinderen voor Gods troon... Nee, we

169

moeten niet huilen. Ze had geen kracht om verder te leven, daarom heeft God haar thuisgehaald...”

Het blijft weer stil in de kamer. Roelie heeft niets te zeggen. Werd er van haar troost verwacht? Ze is zelf getroost! Die moeder, die het liefste moest afstaan wat ze bezat, kan nog woorden van opbeuring spreken.

Lientje verlangde naar de hemel, en daarover heeft zij, Roelie, haar mogen vertellen. Niet tevergeefs... Ze voelt zich wonderlijk ontroefd. Bij het afscheid belooft ze nog eens op bezoek te komen. Ze ziet de ogen van de vrouw dankbaar oplichten. Diep in gedachten fietst ze naar huis. Op haar kamer zoekt ze het schilderijtje op, dat Lientje haar gaf. „Ter herinnering aan Lientjes eerste schooljaar”. En niemand wist, dat het ook Lientjes laatste schooljaar was.

HOOFDSTUK 16

Roelie is spoedig ingeburgerd op haar nieuwe school. Het onwennige en nieuwe is er gauw af. Alle collega's en leerlingen waren trouwens in dezelfde omstandigheden, want de school werd aan het begin van deze cursus pas geopend. Het feit dat allen vreemd waren, maakte dat ook Roelie dadelijk opgenomen was in de gemeenschap. De school is een bruinhouten noodgebouw. Alle lokalen liggen naast elkaar op het zuiden en daarachter loopt een lange gang met kapstokken. De opzet is nogal primitief, maar Roelie vindt het gezellig. Het geeft een landelijke indruk, zo'n school zonder verdiepingen. Voor de school is een smal strookje zware grond vrijgehouden. Roelie hoopt dat er volgend voorjaar struiken in worden geplant. Dan wordt het helemaal een feestelijk gezicht.

In de lokalen staan tafeltjes en stoeltes en de houten wanden lenen zich bij uitstek om er kleurige platen aan te prikken.

Mijnheer Mulder heeft kennelijk een voorliefde voor jong personeel. Hij heeft slechts jonge onderwijzers en onderwijzeressen om zich heen verzameld. De oudste is pas vier jaar van de „kweek” af. Roelie voelt zich tussen deze jonge mensen uitstekend op haar gemak. Ze komen, voordat de school begint, meestal bijeen in hetzelfde

170

lokaal. Dan kaatsen over en weer de opmerkingen en plagerijen, totdat de eerste bel het sein geeft om te beginnen.

Roelie heeft met heimelijk plezier gezien, dat Mulder in de voorbije maanden klaargekomen is met zijn „gebit”. Een keurige rij witte tanden siert zijn mond en hij spreekt heel wat duidelijker. Met zijn bruine, vriendelijke ogen bekijkt hij vaderlijk de prestaties van zijn personeel. Hij is hartelijk, maar heel precies en heel beslist. Roelie kan die houding wel waarderen. Ze neemt het hem niet kwalijk als hij na schooltijd om de stapel schrijfschrijftjes vraagt en die eens grondig gaat bekijken. Als hij goedkeurend knikt, bloest ze van plezier. Het is goed, dat Willemse zo iets niet deed. Wat zou Lydia verontwaardigd zijn geweest!

De leerlingen vormen nog een heterogeen groepje. Hier, aan de rand van de stad, verrijzen telkens nieuwe huizenblokken. Verscheidene zijn al gereed, andere nog in aanbouw. Zodra een blok woningen klaar is, kondigt de komst van verhuissingens nieuwe bewoners aan en dan druppelen er weer een paar leerlingen naar hun school. Ze komen uit alle delen van de stad.

Deze gloednieuwe woonwijken hebben nog geen eigen stempel. De huizen en straten zien er karakterloos en onpersoonlijk uit.

Roelie heeft al een paar maal een ontdekkingsstocht door de pas aangelegde straten gemaakt. Ze kan niet begrijpen, dat ook dit een stukje van de stad is; het lijkt wel of ze in een andere plaats is beland. Ze vindt het leuk om de nieuwe bouwstijlen te bestuderen en probeert de straatnamen te onthouden. Ze moet immers een beetje thuisraken in haar buurt!

Haar leerlingen vormen een prettig klasje. Ze doen ontroefd hun best op het schrijven van de moeilijke letters. Hun tongen wapperen soms als kleine vlaggetjes uit hun mondhoek van inspanning. Roelie probeert hun de leskunt bij te brengen uit nieuwe en nog onbezochte boekjes. Ze doet haar uiterste best de leermiddelen zo keurig te houden. Het is leuk, maar ook gevaarlijk met zoveel nieuw materiaal te beginnen, want elke vlek, elk ezelsortje staat nu op haar rekening.

De kinderen zijn werkelijk schattig. Roelie vertelt weer met evenveel toewijding de bijbelse verhalen. Ze mist alleen twee donkere, hunkerende kinderoogen in een smal toefje. Soms laat ze de kinderen zingen: „Daar boven juicht een grote schaar...” Dan denkt ze aan Lientje. Zou ze nu ook meejuichen voor Gods troon?

171

Elke week gaat Roelie met Ans mee een avond naar de binnenstad. Daar, in een jeugdhonk op één van de grachten, komen de clubs bij elkaar.

Vlak voor het aanvangsuur is het buiten een herrie van belang. De grote meisjes lachen met hoge glimsmen, die tegen de huizen aan de overkant van het water kaatsen. De jongens schreeuwen met hun rauwe stemmen nog over het gekrijs van de meisjes heen.

Roelie moet even aan de situatie wennen. „Wat gaan ze te keer, moet daar niets aan gedaan worden?” vraagt ze bezorgd aan Ans. „Wees blij dat ze komen,” is het suachttere antwoord. „Ze weten niet beter, pret zonder lawaai bestaat bij hen niet.”

Roelie bekijkt het lokaal eens. Het ziet er gezellig uit. Verscheidene tafeltjes en stoelen staan er gerangschikt om een grotere tafel heen. Op alle tafeltjes liggen kleedjes en hier en daar prijkt zelfs een plantje. Aan de muur hangen mooie reproducties en wandplaten. Er is beslist alle zorg aan de inrichting besteed.

Precies op tijd zet Ans de deuren open. Ze wenkt de meisjes, dat ze binnen mogen komen. Johan neemt de jongens onder zijn hoede. Zij gaan naar een andere lokaliteit.

Roelie ziet met verbazing hoe gemakkelijk hij met de grote jongens omgaat. Zijn steile, blonde kuif staat vrolijk overeind en met z'n heldblauwe ogen toomt hij het ergste kabaal in.

Johan is alleen. Er is geen tweede leider voor zijn club, maar Roelie ziet wel, dat hij de jongens volkomen „baas” kan. Als de jongens met hem in hun eigen lokaal verdwenen zijn, hoort ze nog zijn aanstekelijke lach boven het jongensruoer uit.

Hoe komt het, dat ze hem opeens met Geert vergelijkt? Het zou niets voor Geert zijn om dit werk te doen. Hij ging liever een avondje uit... met haar.

Roelie wordt een beetje wroevelig op zich zelf, omdat de vergelijking in het voordeel van Johan uitvalt. Wat mankeert ze? Is ze nog niet verstandig geworden?

De meisjes zijn met veel misbaar en spektakel binnengekomen. Ze kijken Roelie vrijpostig aan. „Een nieuwe seg, kenne we pestel!”...

Roelie knippert wel even met de ogen bij deze ongezuete taal. Ze kijkt, half hulpzoekend, even naar Ans, die haar uiterste best doet waardig en bestraffend te kijken. Het lukt niet. Plotseling breekt ze los in een hartelijke, aanstekelijke schaterlach, die door alle meisjes luidkeels wordt overgenomen.

172

Zo is Roelies entree. Dank zij Ans' humoristische kijk op het leven, wordt ze dadelijk in de club opgenomen en door de meisjes aanvaard. Ze gaat gezellig met elkaar in een kring zitten. Roelie maakt kennis met de meisjes en probeert zo goed mogelijk hun namen te onthouden. Ze heeft een stille bewondering voor Ans, die er slag van heeft met de meisjes om te gaan. Haar hele gezicht straalt van vrolijkheid en ze grapt duchtig met de meisjes mee. Als Ans een insliding houdt over een gedeelte uit de bijbel, wordt er aandachtig geluisterd. Roelie kan haast niet begrijpen, dat dit dezelfde schreuweurige kinderen zijn. Hun belangstelling is ongeveinsd. Soms wordt er een vraag gesteld, waaruit blijkt dat ze ook dieper nadenken over het gesprokene.

De rust moet niet te lang duren, ze kunnen onmogelijk lang hun aandacht bepalen bij één ding. Hun ongedurige geest vraagt telkens een ander punt om zich op te richten.

Het valt niet mee de meisjes ook na de pauze rustig bezig te houden. Ans is bezig met een serie E.H.B.O.-lessen. De dwaze wijze van verbinden veroorzaakt steeds een daverend gelach.

Roelie helpt dapper mee. Dit is de beste manier om dadelijk thuis te raken in dit werk.

Moe maar voldaan laten ze de meisjes aan het eind van de avond naar huis toe gaan. Ze blijven samen nog even achter om de rommel op te ruimen.

„Het was leuk, Ans, maar wat een werk om die kinderen een beetje in toom te houden.“

„Je moet het leren. Na een poosje heb je de juiste toon wel te pakken. De meisjes zijn niet kwaad, maar druk, en beslist niet verlegen. Denk eens aan hoe het in de gezinnen is. Van orde en regelmaat is vaak geen sprake. Dat zet een stempel op die meisjes.“

In de gang horen ze het stommelen en praten van de jongens, die weggaan.

Roelie trekt haar mantel aan. „Ik ga vast, Ans, wacht jij op Johan?“

Ans aarzelt even, dan zegt ze: „Nee, ik ga met jou mee.“

Roelie kan Johan niet altijd ontlopen. Soms zijn ze gelijktijdig klaar en dan rijd hij vanzelfsprekend met hen mee. Ze praten en schermsen en bij het huis van de Van Wijngaardens nemen ze afscheid. Roelie moet alleen nog een stukje verder.

Eenmaal heeft Johan gevraagd: „Roelie, mag ik je thuisbrengen?“ Ze heeft vriendelijk maar beslist geantwoord: „Liever niet.“

173

hij haar vergeten. Dan zou zij weer met lege handen staan. Nee... nooit meer... de les was moeilijk, maar ze heeft 'm goed geleerd! Toch valt het Roelie steeds moeilijker deze stellingen te handhaven en ze betrapt zich er wel eens op, dat ze zich verheugt op de clubavond. Ze vindt het prettig zijn jongensachtige lach te horen en ze ziet met een zekere trots hoe goed hij met de jongens overweg kan. Als de decembermaand is aangebroken, worden thuis de verwachtingen gespannen op de komende gebeurtenissen bij Ria en Koo. De dag nadert nu, dat de nieuwe wereldburger zijn intrede zal doen. In een hoek van hun slaapkamer staat een wiegje, bekleed met rafijn tulle, die in diepe plooiën afhangt tot op de grond.

Om die wieg zijn alle wensen en verlangens geweest van een trots ouderpaar.

Roelie loopt in deze dagen dikwijls bij Ria en Koo aan. Ze verlangt erg naar haar eerste neef of nicht en ze heeft al bij voorbaat een plaatsje in haar hart gereserveerd voor dit kleine menskind.

Het witwollen truitje dat ze gebreid heeft, ligt kant en klaar tussen zacht vloeiend papier. Ze heeft het al heel wat keren te voorschijn gehaald en bekeken. Zou zo'n truitje nu werkelijk passen? Het lijkt zo klein.

En toch zegt moeder, dat het de eerste tijd nog te groot zal zijn. Hoe klein is zo'n kindje dan wel? Roelie heeft niet veel pasgeboren baby's gezien. Ze heeft zich dan ook voorgenoemen heel gauw te gaan kijken als het kindje eenmaal geboren is.

Met Ria gaat het gelukkig erg goed. Ze ziet er bloeiend uit en is het rustigst van allemaal. „Kijk toch niet zo bezorgd,“ zegt ze soms, „het is toch iets heel gewoons!“

Ja natuurlijk, Koo is het er wel mee eens, dat het gewoon is, tenminste... als het andere vrouwen betreft. Bij zijn vrouw is dat iets anders. Soms snoert de angst zijn keel dicht. Als het nu maar goed... als het eens niet... .

Tegenover Ria houdt hij zich goed, maar bij zijn schoonmoeder moet hij zijn hart even luchten. Hij vindt een gewillig gehoor. Moeder is ook al zo zenuwachtig. Het eerste kleinkind ook!...

Elke dag gaat ze even naar Ria kijken. Ze heeft bijna geen geduld om de tijd rustig af te wachten. Het duurt, volgens haar, wel buitengewoon lang. Het kind is al een week over tijd. Maakt Ria zich daar niet ongerust over? Wat zegt de dokter?

Ria lacht. „De dokter zegt: Alles is uitstekend, mevrouwje, wacht u maar rustig af, het komt best voor elkaar.“

175

Sindsdien heeft Johan er niet meer op gezinspeeld. Wel verdenkt Roelie hem ervan, dat hij erg zijn best doet gelijk met zijn jongensclub te eindigen. Maar dat kan ook verbeelding zijn.

Ze heeft geen spijt van haar besluit mee te doen aan dit werk. Ze leert hierdoor weer een heel andere kant van het leven kennen: meisjes, die dikwijls uit ontwortelde gezinnen komen waar vader drinkt of moeder het niet zo nauw neemt met de liefde.

Armoede ziet Roelie niet veel. De meeste meisjes hebben heel behoorlijke kleren aan, maar ze zijn nameloos slordig. Kroppen ontbreken, getorde naden gapen open, ritsluitingen weigeren hun dienst en worden door veiligheidsspelden bij elkaar gehouden.

Ondanks deze uiterlijkheden zijn de meisjes hartelijk en vrolijk. Hun lachen klinkt schel, maar is welgemeend, hun taal is verre van beschaafd, maar oprecht.

Soms vergast Roelie Frans op een rij nieuwe woorden, waarmee haar vocabulaire verrijkt is. Frans is door haar verhalen enthousiast geworden voor de clubs. Het lifta zo bij zich onmiddellijk aanmelden als leider, maar vader en moeder beweren, dat hij eerst maar eens de H.T.S. moet aflopen. Daarna kan hij doen wat hij wil.

Frans toont zich hevig verontwaardigd over dit besluit, maar schikt zich in het onvermijdelijke.

De maanden snellen voorbij. Roelie doet haar schoolwerk met steeds meer plezier. Ze voelt zich helemaal ingeburgerd in de nieuwe buurt en als ze door de straten fietst, hoort ze zich telkens „dag juf!“ toeroepen, soms door een haar totaal onbekend kind. Roelie lacht er maar eens om.

Naar de club gaat ze regelmatig. Ze neemt nu om de andere keer de leiding van Ans over en is over zich zelf verbaasd als het lukt. De meisjes luisteren werkelijk naar haar en geven blij het verhaal begrepen te hebben.

In haar houding tot Johan komt verandering. Langzaam begint in haar een waardering te groeien, die bijna overgaat in genegenheid.

Ze onderdrukt het gevoel met alle macht. Het is dwaasheid van haar iets van een jongen te verwachten. Ze moet het hoofd koel houden.

Hoogstens vriendschap kan ze geven, meer niet. Het loopt toch altijd op teleurstellingen uit. Waarom zou ze zich voor de tweede maal laten beetnemen? Zodra Johan het meisje van zijn dromen ontmoet, is

174

Moeder gaat weer een beetje opgelucht naar huis. Voor het ogenblik is ze gerustgesteld. Maar thuis springt ze toch telkens gejaagd op als er gebeld wordt.

Vader en Frans lachen haar uit, Roelie verdedigt haar. „Wat deed u zelf toen Ria geboren werd?“ troeft ze.

Ze lachen allemaal om het oude verhaal. Vader was zo buiten zich zelf van blijdschap met zijn eerste dochter, dat hij de vroedvrouw pardoes een zoen gaf.

Vader doet een vergeefse poging om beschaamd te kijken. Moeder gaat neuriend aan het werk. Het lachen heeft de spanningen wat afgeraagd.

Op een zondag, als ze juist thuiskomen van de kerkgang, wordt er gebeld. „Dat zal Ans zijn,“ zegt Roelie en loopt vlug naar de deur.

Het is niet Ans, maar Koo die de trap op komt rennen.

„O Koo, wat is... zeg es gauw... toe Koo...“ hijgt Roelie op eens. Koo omhelst zijn schoonzuster uitbundig. „Een zoon, Roel, een zoon, een stevige boy...“

Roelie slaat spontaan haar beide armen om Koo's hals en kust hem op zijn wangen. „Wat geweldig... prachtig... een zoon... een kleine neef...“

Op eens zwaait de kamerdeur open. Vader, verwonderd, staat op de drempel, ziet Roelie en Koo in een hechte omstrengeling.

„Wat is...?“ begint hij, maar dadelijk onderbreekt hij zich zelf. „O, ben jij dat, Koo... ik dacht al... maar zeg es gauw...“

„Ja ja,“ knikt Koo en Roelie jubelt. „Een zoon, vader, Koo heeft een zoon.“

Nu wordt de verwarring onbeschrijflijk. Moeder en Frans komen in de gang. Moeder neemt Roelies plaats in en omhelst Koo met tranen in haar ogen. Frans probeert hem mee naar binnen te trekken. Vader dringt aan. „Maar vertel dan toch, jongen!“ Roelie duwt tegen Koo's rug als tegen een onwillig dier.

Eindelijk zit Koo veilig op een stoel in de kamer. Dan kan hij pas alle nieuwsgierigheid bevredigen.

Kort vertelt hij: „Alles is best gegaan. Vanmorgen onder kerktijd is onze zoon geboren, een stevig kereltje van ruim zeven pond. We noemen hem Wim, naar mijn vader. Met Ria is alles goed, het is geweldig vlot gegaan. Ze sliep toen ik wegging.“

Hij staat alweer op. „Nee, geen kop koffie, dank u. Ik wil nog naar mijn eigen ouders. Komt u vandaag gerust even kijken.“

176

Als Koos weg is, blijft het een poosje stil in de kamer. Ieder moet op zijn wijze het nieuws even verwerken.

„Een zondagkind dus,” zegt Roelie plichtig.

„Een kleine Wim in de familie,” vindt moeder vertederd, „Ria, Koos en Wim, aan die combinatie moeten we nog even wennen.”

„Gelukkig, dat het met Ria goed is,” zegt vader opgelucht, alsof hij moeder niet aldoor geplaagd heeft met haar angst.

„Als Koos maar niet denkt, dat ik vandaag nog naar dat mormeltje kom kijken,” zegt Frans schamper, „een aap zal mooier zijn.” Zonder commentaar van zijn familie af te wachten, gooit hij de piano open en tommelt een wals.

„Een beetje zachter, Frans,” zegt vader streng, „zo kunnen we elkaar niet verstaan.”

Frans matigt het geluid, maar blijft doorspelen. Hij wil het gepraat over de baby beslist niet aanhoren.

Ondanks zijn protest gaat Frans toch die avond met Roelie mee naar Ria en Koos.

„Je bent nu oom geworden,” plaagt Roelie. „Her klinkt goed, oom Frans.”

Frans haalt zijn schouders op en loopt met zulke grote stappen, dat Roelie hem amper kan bijhouden. Ze nemen de afstand in recordtijd. Een verpleegster, in een smetteloos wit schort, doet hem open.

„O ja, dat is waar ook,” constateert Roelie teleurgesteld, „er is natuurlijk een kraamverpleegster. Als ze er maar niet steeds bij blijft.”

Het valt mee. Ze loodst hen mee naar de huiskamer waar Koos zit en verdwijnt zelf in de keuken.

Frans mag het eerst zijn kleine neef komen bewonderen. Roelie blijft even met Koos praten. Hij is nu niet meer zo gejaagd als vanmorgen. Roelie moet lachen, omdat hij al verschillende karaktereigenschappen in zijn zoon ontdekt heeft. „Echt, Roel, het wordt een bijdehand ventje zoals hij nu al kijken kan... En mijn vingers pakken, hè, en stevig vasthouden. Je begrijpt niet waar zo'n knaapje de kracht vandaan haalt. En schreeuwen... hij heeft een paar goeie longen, hoor! Dat zal wat worden als hij groter is.”

Koos zou nog wel een poosje zijn doorgegaan als Frans niet binnengekomen was met de boodschap, dat het Roelies beurt was. Op haar tenen gaat Roelie de slaapkamer binnen. Trots en gelukkig

177

„Hoe vond je het kind?” vraagt ze ondeugend.

„Een roosie aap,” zegt Frans smalend, „ik begrijp niet waar jullie die druk over maken.”

Roelie lacht voor zich heen. Die Frans!

HOOFDSTUK 17

De kerstvakantie is aangebroken. Roelie verkeert in een opgewekte stemming. Ze heeft dit keer werkelijk niet naar de vrije dagen gesmaakt, maar het is toch wel prettig een poosje helemaal uit de sleur van alledag te zijn. Ze kan nu haar dagen besteden zoals ze zelf wil.

Op haar eerste vrije morgen slentert ze doeleloos de stad in. Lang blijft ze voor de winkels staan, die met hun rood en groen een feestelijke aanblik bieden. De winkeliers proberen elkaar de loef af te steken met aantrekkelijke etalages vol sparregroen, kaarsen en besnoeuwde artikelen.

De werkelijkheid stemt nog niet met deze fantasieën overeen. Het kwik staat al dagen even boven het nulpunt, maar wil toch niet verder zakken. Wel blaast er nu een vinnige noordooster door de straten. Roelie hoopt dat de wind in die hoek blijft, dan komt er zeker vorst. En ijs in de kerstvakantie is wel het heerlijkste wat je bedenken kunt. Stel je voor, elke dag zeeën van tijd om schaatsen te rijden! Verrukkelijk!

Bij een kerstboomstalletje blijft Roelie staan. Ze wil voor moeder zo'n snoezig bakje met hulst en witte kaarsen meenemen. Ze weet dat moeder zo iets erg waardeert. Zorgvuldig zoekt ze een aardig bakje uit. De man die er stampvoetend van de kou bij staat, prijst met schorre stem zijn waar aan: „Ook nog een boom, juffie, se benne mooi dit jaar!”

Roelie schudt vrolijk van „nee”. Wat zou Frans lachen als ze met een boom kwam aanlopen. Voor Wimmie... ja, misschien volgend jaar. Nu is hij nog te klein.

179

ligt Ria in bed. „Eerst het kind,” wijst Roelie, „ik kom alleen om je jongen.”

Ze buigt zich over de stille wieg in de hoek van de kamer. Keurig liggen de dekentjes ingestopt. Dieper buigt ze haar hoofd en dan ziet ze een klein, rood kopje met een aandoenlijk plukje haar.

„O Rie,” zucht ze ademloos, „wat klein, wat verschrikkelijk klein. Wordt dat nu een mens?”

Voorzichtig licht ze het dekentje wat op. Een gerimpeld knuistje ligt stijf tegen het kinnetje gedrukt, de oogjes zijn dicht, het mondje smakt een beetje.

Roelie staat in aanbidding. Leef dit hoopje mens? Het lijkt wel een pop! Wat een onnoemelijk wonder is zo'n kindje. De mouwtjes van het miniatuurtruietje slobberen nog om de magere armpjes. „Een flinke zoon,” zei Koos. Is dit nu een flink kind? Zo klein, zo ontorend klein?

Ria breekt de betovering. „Hoe vind je 'm, Roel?”

Roelie komt gezellig op de rand van haar bed zitten. Ze geeft haar zuster een dikke kus. „Gelukkigwens Rie met dit kind. Heerlijk, he!”

Ze legt het geschenkje in vloeipapier op Ria's bed.

Verrast pakt Ria het uit. „O zeg, wat een snoezig truietje. Heb je dat zelf gebreid? Ik heb van moeder al zo'n mooi sloepak gekregen; daarbij zal het mooi staan. Welbedankt hoor!”

Ze blijven nog even gezellig bij elkaar.

Ria praat zacht: „We zijn zo blij met onze jongen. Het is een groot geschenk van God, waarvoor we niet dankbaar genoeg kunnen zijn.

Vind je het geen prachtig kind? We moeten er nog aan wennen, dat we nu vader en moeder zijn. Vreemd, vind je ook niet?”

„Frans was bijna niet te bewegen naar zijn kleine neef te gaan kijken,” vertelt Roelie. „Heeft hij wel naar 'm gekeken of was het hem te min?”

„Nou, reken maar,” lacht Ria. „Hij heeft mij zelfs vergeten te feliciteren en heeft in diepe bewondering bij de wieg gestaan.”

De kleine Wim stoort het samenzijn. Hij begint eerst aarzelend, maar later luidkeels te huilen.

De zuster komt binnenlopen, pakt de kleine man en legt hem zonder mankeren op zijn andere zij.

Roelie neemt afscheid. „Dag Ria, het beste, hoor!”

Even later loopt ze samen met Frans op straat.

178

Ze betaalt het bakje en loopt dan haastig verder. Ze is koud geworden van het geslenter. Nu vlieg naar huis. Wacht, ze pakt de tram, aan de overkant is de halte. Als ze vlieg oversteekt... Hela... even op die auto wachten, anders gaat ze er met bakje en al onder.

Toe auto, rij door, de tram is er bijna!

De auto rijdt niet door. Vlak voor Roelies neus blijft hij stilstaan. Ze kijkt geërgerd. Zo'n lefschopper van een slee, wat moet dat ding vóór haar als ze naar de tram wil?

Ze probeert nog snel voor de auto langs te lopen, misschien haalt ze die tram...

Maar het portier wordt geopend. Een jonge, slanke gestalte in een kort bontjasje stapt uit.

„Roelie!”

„Marian!”

Roelie staat dwaas voor de auto, klaar om weg te hollen. Ze kijkt Marian niet begrijpend aan, blijft verstand staan.

„Kom,” wenkt Marian, „ik mag hier niet parkeren.”

Er schiet iets vrolijks door Roelie heen. Ha, dat is beter dan die koude tram. Naast Marian schuift ze op de voorbank, het kerstbakje voorzichtig op haar schoot.

De wagen schiet onmiddellijk vooruit als een strakgespannen veer die opeens losgelaten wordt.

Zonder inspanning stuurt Marian de wagen door het drukke verkeer. Roelie geniet van de snelle tocht en de behaaglijke warmte.

„Het is wel makkelijk als je pa een auto heeft,” denkt ze, maar ze is zo verstandig er niet op te zinspelen. Dat is immers juist een gevoelig puntje bij Marian!

Roelie is benieuwd naar haar verdere plannen. De vorige maal, op de verlovingsdag van Gerda, heeft ze geen gelegenheid gehad ernaar te vragen.

Zodra ze op een stillere weg gekomen zijn, begint Marian er zelf al over. „Ik ben weer op school, Roelie!”

„Wat?” Roelie laat het bakje haast van haar schoot glijden. „Sta je voor de klas?”

„Nee, ik zit zelf in de bank,” verduidelijkt Marian.

Roelie begrijpt er helemaal niets meer van. Haar gezicht is een levend vraagteken. „Hoe kan dat?”

Marian lacht even. „Ik zal je gauw uit de droom helpen. Ik Ben op het conservatorium.”

180

„O,” zucht Roelie, „is het dat? Ga je definitief door in de muziek?” Marian knikt. „Het bevat me uitstekend, de omgang met de andere leerlingen is zo prettig. Als ik mijn diploma heb, ga ik lessen geven aan een school en, als het kan, ook concerten. Mijn opleiding is dan tenminste afgerond.” „Fijn Marian,” zegt Roelie, „fijn dat je nu weet wat je wil.” Marian knikt. „Het geeft veel meer voldoening, ik heb het nu echt druk.” Ze zijn in een rustig stadsgeedele gekomen. „Weet je nog wat de directeur zei toen we slaagden?” vraagt Roelie dromerig. „Jullie staan nu aan de poort van het leven. De eerste stappen door die poort zijn ons tegengevallen, jou en mij, maar nu we de poort achter ons gelaten hebben, zien we pas hoe mooi het leven is.” „Je bent een fantast,” lacht Marian, „maar gelijk heb je. Ik denk dat we allebei moeite hadden om de juiste koers te bepalen. Nu gaan we recht op ons doel af. Zal ik je nu eerst even thuisbrengen?” Ze glijden door het drukke verkeer. Roelie kijkt terschuiks naar Marians gaaf profiel; de lichte werving van het voorhoofd gaat bijna ongemerkt over in de neus. Het donkere haar zit in een onberispelijk model. Marians oogopslag is helderder geworden, doelbewuster. Onwillekeurig schudt Roelie even haar eigen opstandige lokken, die zich nooit in het gareel laten dwingen. En ze weet dat haar ogen niet het geheimzinnige floers hebben, dat Marian zo interessant maakt. „Ik heb ook geen artistieke gaven,” denkt ze, „en dat is beslist aan mijn buitenkant al te zien.” Met een scherpe draai rijden ze het plein op waar Roelie woont. Vlak voor de deur wordt ze afgezet. „Adieu Marian, welbedankt voor de lift. Prettige kerstdagen, hoor!” De auto rijdt snel weg en is weldra opgenomen in de bijna onafgebroken verkeersstroom.

Het is gaan vriesen. De wind zit vast in de oosthoek en voert zonder onderbreking koude lucht aan. Binnen enkele dagen zijn alle vaarten en sloten toegevroren en is de ijspret in volle gang. De jeugd geniet dubbel, nu dit ijsfeest juist in de vakantie valt. Overal zijn krabbelbaantjes waar dappere kleinen de schaatskunst proberen meester te worden.

Sommigen worden door een vader op de been gehouden, maar de meesten moeten het maar leren met vallen en opstaan. Hun plezier is er

181

niet minder om. Wie half lopend, half glijdend vooruit kan komen, straalt van trots.

Op een smal slootje, dicht bij een brede vaart, oefenen Leo, Sjaantje en Mimi van Wijngaarden. Leo is al aardig bedreven in het schaatsen-rijden. Hij heeft op zich genomen zijn kleine zusjes de kunst te leren. De meisjes hebben veel schik en lachen hard, maar ze vorderen slecht. Telkens glipt er een schaats van hun voetje en dan moet Leo dat euveld weer verhelpen. Hij moppert een beetje op zijn zusjes, die wel kunnen lachen, maar niet rijden.

Als Leo weer gebukt zit om een onwillige schaatsband vast te snoeren, remmen er kraszend een paar schaatsen naast hem. „Ha Roelie,” roepen ze in koor, „kom je ons helpen? We kunnen er niets van.”

„Ik wel,” snoeft Leo, „kijk maar!”

Met nog wankele slagen rijdt hij weg. Roelie kijkt het stevige jongensfiguurtje na. Kijk eens wat hij zijn best doet! Hij moet even laten zien wat hij kan.

Als hij terugkomt, probeert ie net zo echt te remmen als Roelie deed. Hola, dat is moeilijker dan hij denkt. Met een smak valt hij op het harde ijs.

Roelie schrikt. „Jongen toch!”

Leo krabbelt alweer overeind, een hand aan z'n pijnlijke zitvlak. Als hij nog meer kunsten wil gaan vertonen, blijkt het dat zijn hakband gebroken is.

Leo kijkt verslagen. Wat nu? Hij heeft geen geld, dus zit er niets anders op dan naar huis te gaan. Sjaantje en Mimi staan ook al meewarig te kijken. Het ging juist zo leuk. Is de pret nu al afgelopen?

Roelie weet een oplossing. „Ga mee, jongens,” zegt ze vrolijk, „verderop is een tentje waar ze wel nieuwe hakbanden zullen hebben. Daar zullen we je schaats in orde laten maken.”

„Ja maar,” strubbelt Leo tegen, „ik heb geen geld bij me.”

Roelie lacht zijn bezwaren weg. „Ik heb toch geld!”

Ze neemt Sjaantje en Mimi aan een hand en zo rijden en glijden ze naar het tentje. Leo loopt achter hen aan.

Roelie heeft gelijk gehad. In een ommeentje zit er een gloednieuwe hakband in Leo's schaats. Trots bindt hij zijn ijsers weer onder.

„En nu nog een kop chocola, jongens,” biedt Roelie gul aan.

Er gaat een hoeraatje op. Even later slurpen ze het vocht met kleine, behaaglijke slokjes.

182

Roelie heeft schik in het stel. Hun ogen stralen van pret om deze ongedacht fijne middag.

„Nu gaan we weer naar het slootje. Hier is het veel te druk voor jullie, je zou onderstboven gereden worden.”

Roelie pakt de meisjes beet, maar vóór ze wegrijden, roept Mimi:

„Daar heb je Ans en Johan!”

Een beetje verschrikt kijkt Roelie op. Ze kan niet meer wegrijden, Mimi en Sjaantje houden stevig haar hand vast.

Het wordt een familie-reünie. Achter Ans en Johan komen Wout en Rie aanzwieren. Ze komen om Roelie en de kinderen heen staan en vuren hun vragen op hen af.

„Ik heb een nieuwe hakband gekregen,” vertelt Leo voor zijn beurt.

„En wij chocola,” vullen de meisjes aan.

Roelies wangen kleuren donkerrood. Ze schaamt zich opeens voor haar spontane daad, vooral nu Johan erbij staat.

Ans ziet haar verlegenheid. „Ga je mee een baantje?” biedt ze aan. „Ja,” zegt Roelie dankbaar, „even de kinderen wegbrengen naar hun eigen slootje.”

Ze gaan in optocht. Johan neemt Leo. Dapper probeert het kleine joch de grote slagen van zijn broer mee te doen.

Ans houdt Sjaantje en Roelie Mimi vast. Wout en Rie sluiten de stoet.

„Kees is zo jaloers op ons,” vertelt Ans. „Hij is de enige die naar kantoor moet. Hij kan alleen 's avonds gaan rijden met zijn verloofde op de verlichte ijsbaan.”

„Dit is leuker,” vindt Roelie. Ze kijkt naar de teerblauwe lucht met hier en daar een wolkeveep.

Zodra ze de kinderen alleen gelaten hebben, rijden Ans en Roelie met krachtige slagen weg. Diep zuigen ze de koude, prikkelende lucht in hun longen. Ze voelen met welbehagen het gezonde ritme in hun body. Er vallen slechts een paar afgebroken zinnestjes; ze hebben al hun energie nodig om het stevige tempo vol te houden.

„Verrukkelijk gaat het!”

„Juist in de vakantie.”

„Kom je morgen ook?”

„Reken maar!”

Als ze bij hun uitgangspunt terugkomen, staat Johan al op hen te wachten.

183

„En nu ik,” zegt hij bevelend tegen Ans en hij neemt zonder verder commentaar haar plaats in.

„Niet zo hard,” hijgt Roelie, „ik heb me al zó uitgesloofd.”

„Laat je trekken,” zegt Johan kort. Hij gaat vóór haar rijden en legt zijn handen op z'n rug. Dankbaar legt Roelie haar handen in de zijne en laat zich slepen. Ze rust heerlijk uit. Johan rijdt niet hard en vermijdt voorzichtig alle scheuren.

„En nu samen,” stelt Roelie voor als ze een poos gereden hebben.

Ze zijn op een stiller gedeelte van de vaart gekomen. Johan neemt zijn slagen niet te lang en regelt zich geheel naar haar.

Ondanks haar voortdurende terughoudendheid geniet Roelie van deze tocht. Het lijkt wel of ze volkomen op elkaar ingesteld zijn. In een zelfde regelmaat krassen hun schaatsen over het zwarte ijs.

„We moeten terug naar Ans,” zegt Roelie ongerust, „ze zal niet weten waar we blijven.”

„Die vermaakt zich wel,” vindt Johan optimistisch, maar hij keert toch gehoorzaam om.

Ans is helemaal niet gebelgd, dat ze zo lang weggebleven zijn. „Gaan jullie maar samen, ik rijd graag alleen,” beweert ze.

Zo rijden Roelie en Johan samen, tot de vroege schemering over de velden komt opzetten. Dan maken ze vóórdaan hun schaatsen los.

„Mag ik je even thuisbrengen?” vraagt Johan.

Voor het eerst aarzelt Roelie een beetje. Toch zegt ze: „Ik kom er alleen wel.”

Met een armzwaai naar Ans neemt ze afscheid.

„Tot morgen!” hoort ze achter zich roepen. Nog eenmaal keert ze zich om. Johan zwaait met zijn schaatsen.

Die avond zit Roelie met stijve benen en gloeiende wangen in een stoeltje naast de haard. Vader, moeder en Frans zijn naar een concert. Ze heeft de hele avond het huis voor zich alleen. De schemerlampjes verspreiden een zacht, gezellig licht.

Met een boek op haar knieën zit ze na te soezen over deze verrukkelijke middag. Het rijden met Johan, zijn warme handen om de hare, zijn opgewekte lach...

Hoe komt het toch, dat ze telkens weer Johan ontmoet en dat ze niet nalaten kan over hem te denken? Roelie heeft zich al zo dikwijls voorgehouden, dat ze aan deze gevoelens niet mag toegeven. Het valt haar

184

steeds moeilijker zich daaraan te houden. Na elke ontmoeting staat ze zwakker, wordt de onwil tot toenadering kleiner.

„En toch doe ik het niet,” schudt ze koppig het hoofd. „Ik wil geen tweede maal worden bezeerd van binnen.”

Als er plotseling gebeld wordt, schrikt Roelie ervan. Ze was zó in gedachten verdiept, dat ze zich nauwelijks kan realiseren waar ze is. Strompelend op haar stijve benen loopt ze naar de deur om open te doen. Haar hart bonst wild. Stel je voor, dat Johan nu...

Gelukkig, het is Gerda. Roelie is bijna verbaasd.

„Kom gauw binnen, Ger, ik zit helemaal alleen!”

Als Gerda de trap is opgeklimmen, heeft Roelie zich helemaal hersteld.

„Leuk, dat je komt, Ger, ga vast naar binnen, dan zorg ik voor koffie.”

Een paar minuten later zitten ze gezellig tegenover elkaar. Dat gebeurt niet zo dikwijls meer de laatste tijd. Het is nu Jan die de eerste rechten heeft.

De vriendschap mag dan minder druk zijn, ze is er niet minder trouw om geworden. Als Gerda even kan, wipt ze bij Roelie aan.

„Ik heb twee houten benen,” lacht Roelie. „De hele middag geschaats, zeg. Heerlijk! Ben jij ook nog geweest met Jan?”

Als Gerda haar hoofd schudt, schrikt Roelie. Wat dom van haar om dat te vergeten. Gerda mag immers niet schaatsenrijden, nu haar rug pas beter is.

„Jan is vanavond gaan rijden op de ijsbaan,” vertelt Gerda. „Ik heb erop aangedrongen. Hij houdt er zo van. Vanmiddag hebben we samen gewandeld.”

Ze praten even door over het weer en de vakantie. Roelie vertelt van haar ontmoeting met Marian.

„Ik geloof dat ze nu weet wat ze wil, ze leek zoveel blijmoediger.”

„Het is goed om te weten wat je wilt,” zegt Gerda. „Jan en ik hebben ook al grote plannen.”

Roelie is direct geïnteresseerd. Haar gezicht is één vraagteken.

„Jan gaat solliciteren naar Canada. Daar worden al enkele scholen opgericht door de emigranten en aan zo'n school wil hij benoemd worden. Ik heb nu tenminste niet voor niets m'n Engels geleerd.”

Roelie zit even doodstil om dit nieuws te verwerken. Gerda heeft het zo nuchter verteld, alsof het een gewone sollicitatie gold.

„En je moeder dan, Ger?”

183

mee. Ze wil deze laatste vakantiedag ongestoord genieten, zonder zich telkens schrap te moeten zetten tegen de gevoelens van haar eigen hart.

Het eerste stuk van de tocht is nog druk. Hier rijden alle baantjesrijders, die telkens keren en dicht bij huis blijven. Hoe verder Roelie komt, hoe stiller het wordt. Slechts een enkele schaatsster waagt zich aan een grote tocht. Het zijn meest handrijders, die als zwarte vogels over de baan scheren.

Roelie rijdt met rustige slagen. Zo kan ze ook van het landschap genieten. Vannacht heeft het een beetje gesneeuwd. Gelukkig niet zoveel om het schaatsen te hinderen, maar de landen lijken witbesuikerd en hebben een echt winters aanzien.

Met volle teugen geniet Roelie van de schoonheid rondom haar: een donker hek dat afsteekt tegen de witheid van het landschap, een roeibootje dat ingevroren aan de kant ligt, een boerenwoning met kringelende rook uit de schoorsteen.

Soms komt ze bij een brugje waar ze voorzichtig onderdoor moet krabbelen, maar Roelie denkt er niet over om terug te keren. Elke nieuwe vaart heeft zijn eigen bekoring en vraagt als het ware om bereden te worden.

In de verte krassen schaatsen. Zeker weer zo'n wedstrijdrijder. Die hebben hier een prachtige baan om te oefenen als je de brugjes niet meerekent.

‘t Zou Roelie niets lijken om zo te jakkeren. Wat heb je eraan? De schaatsenrijder heeft haar spoedig ingehaald. Vlak achter zich hoort ze het glissen van de ijzers.

Onwillekeurig houdt ze wat in om hem voorbij te laten gaan, maar met een luide kras rent de rijder af en komt met een brede zwaai om haar heen toe stilstand.

Roelie ziet twee helblauwe ogen en een steile, blonde kuif.

„Johan!”

Een felrood kleurt opeens haar wangen, haar hart bonst onregelmatig.

„Johan, waarom...?” begint ze, maar hij steekt uitnodigend zijn handen uit en zegt alleen: „Kom!”

Zonder te kunnen nadenken legt Roelie haar handen in de zijne en dan rijden ze, samen.

Roelie weet niets te zeggen, ze is volkomen verrast. Zwijgend rijden ze een tijdlang voort tussen de witte landen.

187

„Die nemen we mee,” is het laconieke antwoord.

„Maar dan moet je voorged hier vandaan!”

Roelie rilt al bij de gedachte, dat ze weg zou moeten uit haar stad, haar land. Br, verschrikkelijk!

Gerda lacht even. „We hebben heus alles goed doordacht en menen dat daar onze toekomst ligt.”

Roelie moet nog even aan de gedachte wennen. „Ik hoop dat Jan voorlopig geen benoeming krijgt, anders zie ik jullie nooit weer,” zegt ze benauwd.

„Je komt in een zomervakantie eens overwippen, dat kan best.”

Roelie is daar niet zo zeker van, het is me nogal geen reis!

Ze praten er lang over door. Gerda is ervan overtuigd, dat niet alles rozegeur zal zijn in het nieuwe vaderland, maar ze is bereid daar een toekomst en een bestaan op te bouwen.

„Wij doen het met Gods hulp, Roelie, daarin zijn Jan en ik het volkomen eens. Het is mooi werk om daar te helpen meebouwen.”

Roelie knikt zwijgend. „Gerda durft,” denkt ze. „Ze durft te zéggen wat ze denkt en ze durft te dóen wat ze wil. Gerda heeft ook haar koers bepaald. Ze gaat recht op haar doel af, samen met Jan... En ik?”

Het is de laatste dag van de kerstvakantie. Morgen zullen de schooldeuren weer geopend worden om de kinderen binnen te laten. Dan is het voorlopig uit met de pret. Vandaag kan iedereen nog genieten van ijs en winterweer.

Roelie heeft zich voorgenomen deze middag een flinke tocht door de polder te gaan maken. Ze is al vroeg naar het ijs gegaan en heeft haar schaatsen ondergebonden. Ze ziet er kwiek uit in haar bontgeruite anorak. Haar wangen hebben kleur gekregen door de buitenlucht, haar ogen schitteren.

Bijna elke dag heeft ze gereden. Soms alleen, vaak samen met Ans en Johan. Het zijn onvergetelijke uren geworden. Ze heeft veel met Johan gereden. Ans glipte meestal weg of reed met Wout en Rie.

Zodra Roelie naar huis ging, wilde ze alleen zijn. Ze hééft zich aan de opgave gehouden die ze zich zelf gesteld had: slechts vriendschap, meer niet.

Vandaag wil ze alleen rijden. Ze heeft het plannetje tegen Ans verteld, verder weet niemand het. Anders rijden ze toch weer met haar

186

Roelie begrijpt niet hoe hij haar gevonden heeft, maar ze vraagt er niet naar. Hij heeft haar kennelijk met opzet gezocht en haar gevonden ook!

Ze komen in een dorpie waar ze even uitrusten. Ook hier is heel wat bedrijvigheid op het ijs, al is het lang zo druk niet als in de omgeving van de stad.

„Kom Roelie, we moeten terug, heb je er wel aan gedacht, dat we tegenwind hebben?”

Roelie heeft er werkelijk geen erg in gehad, ze heeft niet aan wind gedacht zelfs.

Moedig aanvaarden ze de terugtocht. Het valt niet mee tegen de wind op te schaatsen. Roelie is blij, dat Johan haar zo stevig vasthoudt. Hij schijnt geen vermoeidheid te kennen en rijdt met dezelfde krachtige slagen voort.

Al gauw rijden ze weer in de witte cenzaamheid van het polderland.

Ze zijn beiden stil. Zijn ze onder de indruk van deze laatste verrukkelijke middag?

Johan verbreekt de stilte.

„Roelie...”

Waarom voelt ze zich opeens zo verward, waarom klopt haar hart zo onstuimig?

„Roelie, geef es antwoord. Waarom ontloop je mij, heb je daar reden toe?”

Johan is stil blijven staan, kijkt haar dwingend in de ogen.

Roelie slaat de hare neer. Ze hakt met de punt van haar schaats splinters uit het ijs.

„Och... ik weet niet,” ontwijkt ze.

Johan blijft aanhouden: „Nee Roelie, je móet het zeggen!”

Verlegen buigt Roelie het hoofd. Moeilijk formuleert ze het antwoord, waartoe ze gedwongen wordt: „Omdat ik eenmaal gedacht heb, dat iemand van me hield. Het bleek niet waar te zijn. Dat wil ik niet voor een tweede keer.”

Waarom kijkt Johan nu opeens zo vrolijk, waarom lacht hij zo blij?

„Als er iemand komt, die oprecht van je houdt met zijn hele hart, wat dan, Roelie? Kijk es naar me!”

Aarzeland kijkt Roelie op in zijn trouwe jongensgezicht. De laatste hindernissen vallen plotseling weg, de muur van terughouding is

188

doorbroken en met een stralende lach zegt ze: „Ja, dan is 't goed.”
Twee sterke, warme handen liggen plotseling om haar frisse gezicht,
een kus wordt op haar voorhoofd gedrukt.
„Roelie, meisje van me!”
„Johan, jongen!”

Samen rijden ze naar huis door het wijde landschap. De late winter-
zon hangt als een rode bal boven de horizon.
Is de toekomst ooit zó mooi geweest?